

591955888

101 KØBENHAVNS
KOMMUNES
BIBLIOTEKER

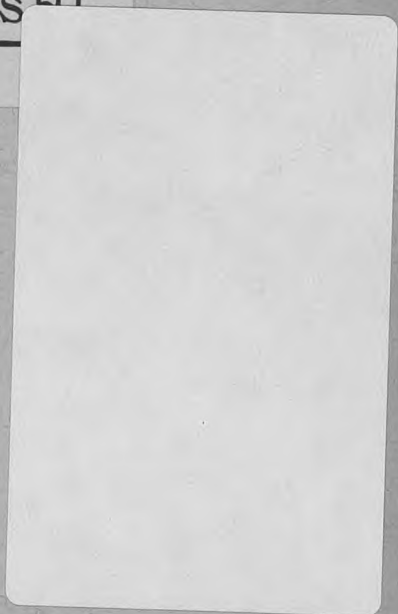
09.78067 S0

RHB

09.78067

SØ

STUDENTER-SANGFORENINGEN

1839

1889

NOGLE MINDEBLADE

SAMLEDE

AF

AXEL SÖRENSEN.

MED 28 ILLUSTRATIONER I TEKSTEN.

TRYKT SOM MANUSKRIFT.

KØBENHAVN.

J. FRIMODTS FORLAG.

TRIEBS BOGTRYKKERI (H. J. SCHOU).

1889.

STUDENTER-SANGFORENINGEN

1839—1889.

NOGLE MINDEBLADE

SAMLEDE

AF

AXEL SØRENSEN,

ADJUNKT VED METROPOLITANSKOLEN.

(UDGIVNE PAA FORENINGENS FORANLEDNING OG TRYKT SOM MANUSKRIFT
FOR MEDLEMMERNE).

—
MED 28 ILLUSTRATIONER.
—

KØBENHAVN.

J. FRIMODTS FORLAG.

1889.

09.7806

St 94

1889 1/2

9198

FORORD.

I Slutningen af forrige Aar, da Studentersangforeningens i Aar forestaaende Jubilæum kom paa Tale i et Bestyrelsesmøde, blev der foreslaaet, i taknemlig Erkendelse af de mange lyse og fornøjelige Minder, som de forløbne halvhundrede Aar havde været saa rige paa, at foranledige Udgivelsen af en lille Krans af disse, saa meget mere som der endnu levede flere Medlemmer, selv fra Foreningens ældste Tider, som vilde kunne skildre mangt et Træk af de svundne Dages Liv med Selvoplevelsens Friskhed. Man henvendte sig da til en Repræsentant for hvert af Decennierne, Fyrrerne, Halvtredserne o. s. v., og fandt velvillig Imødekommen hos dem alle; der indløb snart følgende 7 Skrifter:

J. Borup: Nogle Optegnelser fra Studertersangforeningen.

O. J. C. Ottesen: Sangforenings-Minder.

O. Zinck: Fra min Tid, 1846—69, og lidt til.

Chr. Bruun: Optegnelser.

Alb. Møller: Erindringer fra Studentersangforeningen 1849—71.

Carl Møller: Sangforeningens Besøg i Aarhus 1871.

C. C. Jessen: 15 Studentersangeres Tur i Pinsen 1881 til Sønderjylland.

Det havde oprindelig været Tanken at udgive selve disse Skrifter, men det viste sig snart ugørligt*), da bl. a. flere af dem behandlede de samme Tidsrum, og det blev derfor overdraget nærværende Udgiver, paa Grundlag af disse og hvad der ellers kunde skaffes til Veje af mundtlige og skriftlige Overleveringer, at udarbejde en lettere Oversigt over Sangforeningens Historie i samlet Fremstilling. Det er da dette, her er forsøgt, rigtignok desværre med en betydelig Overskridelse af Bogens fra først af fastsatte Størrelse, 12 Ark. Der viste sig allerede ved For-

*) Kun Carl Møllers er efter Ønske optaget i sin Helhed.

studierne at være en meget betydelig Stofmængde til Stede, som det ikke altid var let at vrage. Udg. skal saaledes foruden de alt nævnte Hovedkilder nævne Generalforsamlingsprotokollerne, Brevsamlingen, Regnskaberne, Medlemsprotokoller, Koncertprogrammer, Visesamlinger, baade Sangforeningens egen, Guldbergs, Chr. Lunds, og — den righoldigste af dem alle — Hr. Forlagsboghandler Wroblewskis, som med den elskværdigste Forekommenhed har været stillet til vor Disposition. Endvidere indeholder den senere trykte Brev- og Memoirelitteratur — Chr. Winthers Breve, J. H. Lorcks, Abrahams' og fleres Erindringer —, Aviserne og Tidsskrifterne, særlig »Fædrelandet« og »Nordisk Universitets-Tidsskrift«, og flere andre Skrifter, f. Eks. Musikforeningens Historie, lejlighedsvis adskillige brugbare Oplysninger. Endelig kunde Udgifveren med Tak nævne adskillige Medlemmer, der har givet mundtlige Vink og af og til ogsaa har leveret Skildringer af Smaaepisoder til Indfletning i Fremstillingen, saaledes Kontorchef Christian Lunds forskellige Meddelelser fra »den gamle Kvartet« og Musikdirigent S. Levysohns om Kunstnerparret Griegs Besøg og om Festlighederne ved Universitetsjubilæet.

Ved lignende Imødekommen fra mange Kanter er det blevet os muligt at levere saa mange oplysende Illustrationer til Værket, for hvilke vi bringe en hjertelig Tak til d'Hrr. Prof. Hartmann, Dr. phil. Carl Ploug, Pastor O. J. C. Ottesen, Organist O. Hansen, Kontorchef Chr. Lund, Cand jur. O. Tolderlund, Musikhandler Wilh. Hansen og Enkefru Liebmann. En enkelt Tegner har beskedent ønsket at forblive unævnt.

Udg. tör sige, at han ikke har sparet nogen Möje for at göre Indholdet baade saa nøjagtigt og saa righoldigt, som det lod sig forene med Hensynet til Pladsen. Han har derfor søgt at indsmugle saa mange positive Oplysninger som muligt i Fremstillingen, hvorved Stilen desværre paa mange Steder er blevet lovlig sammenpresset og tung; men Bogen er jo heller ikke beregnet paa Höjtlæsning. Da Stoffet er noget ensartet — Koncerter, Ture, Koncerter, Ture; omtrent som periodiske Decimalbrøker —, har det ikke været let at variere, og det anbefales derfor ikke at læse for meget ad Gangen.

Udg.

I.

Studentersang för 1839.

»Fordum sang Studenten sine Sange
ugenert af Kunstens Rem og Læst;
Øret kunde Melodien fange,
Stemmen fulgte som den kunde bedst;
den, der ingen havde, sang foruden;
Harmoniens Lov og Taktens Maal
spurgtes der ej om — og Sangerguden
flygted tit for et bakkantisk Skraal.«

Som Studentersangforeningens Æresmedlem Carl Ploug i ovenanførte Linier af Kantaten ved Femogtyveaarsjubilatet har skildret Tilstanden för 1839, saaledes var det ogsaa: Flerstemmig Studentersang kan vel forfølges et godt Stykke længere tilbage i Tiden, men alt, hvad der ligger forud för Sangforeningens Stiftelse, bærer kun Tilfældighedens Præg.

Den Rahbekske Tid havde særligt været en Sangens Tid. Siden »det norske Selskabs« Stiftelse (1772) var der fremkommet den ene Klub efter den anden, hvor man samlede til muntre Drikkelag. Næsten alle Digterne fra den Tid maatte derfor forsøge sig som Visedigtere, og snart mylrede et Utal af Visebøger frem; ikke blot havde hver Klub sin specielle, men ogsaa ved Familiesammenkomster, hvor man efter Aftensmaden blev siddende sammen »i Bunterad« om den rygende Bolle, maatte Sang løfte paa Stemningen. Disse Sange blev vel i Regelen udført unisono, men ikke sjældent foredroges de af et eller andet særlig musikalsk Medlem af Selskabet, ofte til Akkompagnement af Tidens yndede Instrumenter Guitaren eller Harpen, og det øvrige Selskab sang da Omkvæd eller Repetitionerne af Visens sidste Linier. Hvor der var noget større musikalsk Sans, blev dette ofte udført trestemmigt; flere af Visebøgerne er ledsaget af Noder.

I mange af disse Selskaber udgjorde — siden det første Forsøg var gjort 1778 i Dreiers Klub — Musikken den væsentligste Del af den selskabelige Underholdning, ja det blev efterhaanden til, at alle anstændige Klubber maatte have deres Koncert en Gang om Ugen eller i det mindste

hver fjortende Dag (se V. C. Ravn: »Konserter og mus. Selskaber i ældre Tid«, S. 99 ff.). Derved opelskedes der selvfølgelig en Del Sans for Musik blandt Medlemmerne, og dette kan have medvirket til en mere musikalsk Udførelse ogsaa af Selskabssangene. Denne forcerede Musikmani førte imidlertid snart til Overmættelse, saa meget mere som de forholdsviis faa Musikværker, man dengang havde, ved den idelige Gentagelse blev for-tærskede; selve Klublivet forfaldt ogsaa mere og mere, og man dækkede kun med Möje over den gabende Kedsomhed og Aandløshed.

Der var imidlertid et Samfund, hvor Sangen maatte siges at have den bedste Jordbund, fordi dér bestandig var Tilstrømning af friske ungdommelige Kræfter, der aldrig fik Lov at stagnere, det var Regensen. Her var Livslyst og Glæde over broderligt Samliv, og her var tillige større Dannelse og Udvikling i æsthetisk Smag, saaledes at Sangen som det umiddelbare Udtryk for Ungdomssindet alligevel blev præget af større kunstnerisk Stræben. Her blev da ogsaa Arnestedet for den flerstemmige Mandssang, men bestemt paaviseligt først efter 1819.

I dette Aar bragtes denne nemlig første Gang ind i Landet af et tysk Selskab »Quintchordium«, som havde været paa Tournée i Tyskland og Holland og nu gav offentlige Konserter i København. Der dannedes øjeblikkelig et dansk »Quartchordium« af Syngemester Zinck, C. N. Rosenkilde, Cetti og Winsløw jun., som allerede optraadte første Gang offentlig den 28. April 1819. De danske Komponister kom ogsaa snart med, navnlig Hans Ernst Krøyer (f. 1798, † 1879 som Kantor i Slotskirken), som netop ved denne Tid forlod Studeringerne for udelukkende at hellige sig til Musikken; en af de aller tidligste danske Kvartetter er hans berømte »verbum amare«; men mest af alle bør nævnes Andreas Peter Berggreen (f. 1801, Student 1819), der med hele sin varme Naturs Energi kastede sig over denne Art af Musik og var Sjælen i Regensens Sangkor. Foruden den alt nævnte Kvartet dannedes der snart flere andre, deriblandt en bestaaende af N. C. Rosenkilde, H. E. Krøyer, Chr. Winther og N. C. L. Abrahams (f. 1798, † 1870 som Notarius publicus), som var særlig velkommen paa Regensen, hvor den gæstede den gamle brave Regensprovst R. Nyerup og samlede lyttende Skarer i Gaarden. Ja det blev tre af dens Medlemmer, der kom til at give det væsentligste Stød til Stiftelsen af Studenterforeningen de følgende Aar ved det berømte Gilde i Regensgaarden d. 5. Juni 1820*). Alt forenedes om at forhøje den ungdomsglade Stemning i den lyse Sommernat under den nys udsprungne

*) Abrahams' Angivelse (Levnet, S. 146), at det var i September, er urigtig (se Rosenkilde i »Brevduen« 1820, Nr. 5, for 26. Juni S. 39).

Lind: Chr. Winthers begejstrede Digt: »Her under Nathimlens rolige Skygge« foredroges ægte musikalsk og i den rette Studenteraand af Abrahams til en nykomponeret Melodi af Krøyer for Baryton med trestemmig Omkvæd; den ene beaandede Tale afløste den anden, og da til Slutning en Liste gik rundt til Paategning, hvori der indbødes til Oprettelsen af en Studenteforening, tegnede omtrent alle tilstedeværende sig samme Aften, og allerede d. 16. Juli holdtes paa Ehlers Kollegium den grundlovgivende Generalforsamling. Underligt var det blot, at Sangforeningen ikke

Heinr. Hansen del.

Regensgaarden.

blev stiftet med det samme, men at det varede 19 Aar endnu. Dette laa dog muligvis for en stor Del i, at man netop ejede saa ypperlige musikalske Kræfter, der kunde besørge den vokale Del af de Aftenunderholdninger om Lördagen, som Studenteforeningen arrangerede efter de andre For- eningers Mønster. Der nævnes adskillige Solosangere, deriblandt Jens Lund († 1836 som Kontorchef i Undervisningsdirektionen, gift med Jens Wilken Hornemanns Datter Vahlia og Fader til en af Studenterangforeningens mest trofaste Støtter, Kontorchef Christian Lund); han og Abrahams vare berømte for deres ypperligt sammensungne Duetter, hvor Lunds ualmindelig

bløde, klokkerene Tenor og Abrahams' klangfulde Baryton ligesom vare fuldstændig sammenvoksne. En Vanskelighed, der var adskilligt til Hinder for, at Kvartetsang kunde blive almindeligere udbredt, var den, at man altid var henvist til skrevne Noder, da i denne første Tid endnu ingen Musikhandler turde forlægge slige vanskelig sælgelige Sager. De enkelte skrevne Samlinger, f. E. Vilh. Bjerrings (Professor; †) og Christian Bjerrings (Læge; †) udlaantes dog med stor Liberalitet og udbredtes derved i talrige Afskrifter, saaledes at der dog nu efterhaanden kunde danne sig flere nye Kvartetter *), medens de gamle jævnlig omdannedes; da Chr. Winther var rejst hjem til Købeløv Præstegaard for dog engang at se at faa sin Embedseksamen, blev i hans Sted i Kvartetten optaget »den lange Løjtnant«. Denne, der omtales i Chr. Winthers Breve, var, ifølge velvillig Meddelelse fra Garden, daværende Gardeløjtnant Barner († 1883 som Kammerherre og afskediget Generalmajor), der tillige var Student, hvad der i den Tid var temmelig sjældent. Desuden sang den senere Komponist af »Ved Vintertid, naar Skoven staar« og andre Studenter-sange, H. P. Lyngbye († 1834 som Kantor paa Vallø), ved flere Lejligheder med i Kvartetten. Andre Kvartetsangere vare Holm (dengang Assessor i Politiretten), Kirstein, Edv. Collin, Sigfried Hjort (senere Herredsfoged i Løve Herred), J. H. Lorek (fhv. Distriktslæge), Ferd. Fenger (Sognepræst; †), Edv. Buntzen († som Højesteretsadvokat) og de tre Brødre Smidt: Carl (Major i Studenterkorpset; † som Postmester i Horsens), Vilhelm (Chef for Firmaet Smidt og le Maire; †) og Edvard († 1863, Kancellist i den kongelige Pensionskasse, Kaptajn ved Studenterkorpset). En af dem, der var mest ufortrøden til at arrangere Studenterforeningens Koncerter og Forestillinger, var Komponisten Frølich, der ifølge Lorek endog blev valgt til Foreningens Æresmedlem, hvad vistnok snarere skal forstaas som ekstraordinært Medlem. En anden var E. Bojesen († som Rektor i Sorø), en meget dygtig Klaverspiller og begavet Musiker, som hjalp med ved Indstuderingen og akkompagnerede ved Koncerterne paa Foreningens store Flygel, hvis pudsige Historie fortælles af Lorek: det var oprindelig vundet af en theologisk Kandidat, men han var blevet nødt til at afhænde det, da han blev udnævnt til Sognepræst paa en Ø, der var saa lille, at Flygelet ikke kunde anbringes paa nogen Led uden at faa eet eller to Ben i Vandet.

Der var saaledes Kræfter nok, der kunde forskaffe Kammeraterne musikalsk Nydelse, og af og til kunde man ved fleres Samvirken faa stillet

*) Det blev formelig en Modesag; hvad siger ikke Hr. Simon i »Aprilsnarrene« (1826): »Ja rigtig, Kvarkorkium! Den Art von Musik er nu meget mer i Mode als die andere Duetter«.

et »lille Kor« paa Benene, der var tilstrækkeligt til at fylde et mindre Lokale som Studenterforeningens Sal i Boldhusgade, saaledes at man aldrig savnede et større Kor. Var der en Gang imellem Brug for et stort Kor — f. E. ved Universitetsfester o. l. — blev et saadant dannet for den specielle Anledning, men straks efter atter opløst. Af saadanne særlige Højtideligheder, hvortil et større Antal Studenter assisterede som Sangere, kan fra forskellige Tider nævnes: Abr. Kalls Jubilæum 28. Juni 1817 (Kantate af Ingemann og P. Krossing), Regensens Tohundredaarsjubilæum 1823 (Sangen »Kong Christian lægger ned sit Sværd« af Sophus Zahle og A. P. Berggreen), nogle Fakkeltog til Kongehuset, Thorvaldsens Modtagelse 13. Okt. 1833, o. fl.

Udenfor saadanne specielle Anledninger og de musikalske Aftenunderholdninger hørtes kun unison Sang, paa Skovture, ved »Kongens Livkorps'« Marschture og ved Gilderne. Enkelte ivrige Sangere virkede gentagne Gange for at faa Studentervisernerne udført flerstemmigt; allerede da den første Visebogskommission nedsattes 1821, bestaaende af Rahbek, Ingemann, Poul Møller, Carl Thortsen og Abrahams, var det paa Tale at vedföje Melodierne (se Chr. Winthers Breve S. 9), men dette skete først med anden Udgave af 1833. Da denne Samling har en vis Interesse ved at give et Indblik i Studentersangene paa den Tid, da Sangforeningen blev til, skulle vi dvæle lidt udførligere ved den. Den indeholder i alt 82 Numre (64 danske, 6 latinske, 12 tyske, men ingen svenske), heraf er de 4 een- à tostemmige, til dels med flerstemmigt Omkvæd, 14 firstemmige og hele Resten trestemmige. Her træffer man »Romancen« »Seit Vater Noah im Becher goss« (Baggesen og J. A. P. Schultz) med trest. Kor; Duetten

Ça, ça, geschmauset;
Lass uns nicht rappelköpfig sein!
Wer nicht mit hauset,
Der bleib' daheim! —

hvis trestemmigt udsatte Kor er Nutidens Studenter bedst bekendt fra »Gluntarne«:

Edite, bibite, collegiales;
Post multa secula pocula nulla!

og som Luftning fra Datidens gemytlige tyske Burscheliv:

Solo: Man kan nicht immerfort studiren;
Kor (3 og 4 st.): Vivallerallera . . . .
Solo: Mann muss zuweilen commerziren;
Kor: Vivall. . . . .
Solo: Man muss zuweilen lustig sein,
sonst mögte der Teufel Studiosus sein!
Kor Vivall. . . .

Endnu morsommere Minder, fra Per Degn, vækker den gamle berönte

Gaudeamus igitur.
 juvenes dum sumus;
 post jucundam juventutem,
 post molestam senectutem
 nos habebit humus.

Mon man har kunnet lade være at synge senectutam og habebat?

Hele den faste Stok af Rahbeks, Zetlitz', Baggensens og deres samtidiges bedste Viser med deres endnu den Dag i Dag uopslidelige jævne og troskyldige Melodier udgør selvfølgelig Hovedmassen, men nyere Studentervisere er allerede dukket op, flere med nykomponerede Melodier, de fleste af Berggreen, som synes at have haft en Hovedandel i Arrangementet af den musikalske Del. Han møder op med ikke mindre end 12 Melodier, deriblandt: »Kong Christian lægger ned sit Sværd«; »Helt sjældent rørtes Pen og Bog«; »Hvad er imod Studentens Kaar«; Schillers Punschlied: »Vier Elemente« og »I et Vinhus vil jeg sige«. Andre Tekster tage sig lidt løjerlige ud for Nutidslæsere: Soph. Zahles: »Muser ere vakre Piger«; Øhlenschlägers: »Vi vilde saa gerne lidt end være Börn«, o. fl. Efter Berggreen er Krøyer hyppigst repræsenteret: »Verbum amare«; »Her under Nathimlens«; »Hvo kaldes vil en god Student«; »Livet skal nydes«; »Muser har Glæden, Druen kær«; derimod mangler, mærkeligt nok, i denne Samling hans berømteste Sang »Der er et yndigt Land«, uagtet den ifølge Liebenbergs Anmærkning til Øhlenschlägers Digte II. Del, S. 335, allerede var komponeret omtrent i 1823. Men det varede i det hele taget til hen i Fyrreerne, før den blev almindelig som Nationalsang. Af J. P. E. Hartmann findes kun to: »Her ved dette Gammensbord« og »Dulce cum sodalibus«, begge trestemmige; af Weyse 4, af Kuhlau kun 1: »Lustigen Saitenklang« (senere hyppigst sunget til Chr. Winthers Tekst: »Trætter Dig Livets Ström«).

Der syntes altsaa at have været Bestræbelser oppe for at forædle Studentersangen, men den skal ogsaa til Tider have været skrækkelig, saa den kunde trænge til at komme ind under Skönhedens regulerende Tugt. Da nu tilmed flere af de virksomste Kunstsangere var blevet ældre og sjældnere kom i Foreningen, eller vel endog havde knyttet sig stærkere til den i 1836 stiftede »Musikforening«, begyndte Savnet af en fast Sangforening at blive føleligt, og særligt traadte dette Savn frem ved een Lejlighed: Vinteren 1837—38 var usædvanlig haard, saa haard, at Isen havde lagt en forsvarlig Bro mellem Sjælland og Skaane. Det blev den, der først viste danske og svenske Studenter Vej til hinanden; paa selv samme Dag begav Studenter fra København og fra Lund sig paa Vej over Sundet for at gæste hinanden og blev glædeligt overraskede ved at mødes midtvejs. Saa længe Isen blev liggende, foretoges jævnlige Besøg af mindre Selskaber, og ved Magisterpromotionen i Lund i Sommeren 1838 var

60—80 danske Studenter indbudte. D. 25. Maj 1839 gengældte Lunden-serne Besøget, idet de i et Antal af 150 kom her over og holdt Gilde i Dyrehaven med 400 danske Studenter og Universitetslærere. Ved denne Lejlighed vandt den svenske flerstemmige Mandssang, udført af Sangforeningen (stiftet 1831) under Otto Lindblads Anførsel, stormende Bifald i grel Modsætning til de danske Studenter's »Naturesang«. Det var den Draabe, der endnu skulde til: en Maaned's Tid efter udstedtes Indbydelsen til Dannelsen af en dansk Studentersangforening.

II.

Sangforeningens Stiftelse.

Men da fløj der Toner over Sundet,
vækkende som Lærkens Slag i Vaar,
og da folte han, at regelbundet
dobbelt Magt og Fylde Sangen naar.
Flugs en lille Fløk af flinke Gutter
under Kunstens Fane samlet blev;
Hartmann tog imod dem som Rekrutter,
— nu er han »den gamle Gardes« Chef.

(C. Plougs Jubilæumskantate, 2det Vers.)

Der har været talt og sunget meget om »Aanden fra Boldhusgade«, men det kan alligevel somme Tider være vanskeligt nok rigtig at faa fat paa den; det gaar os ofte som Spidsborgeren i »En Sjæl efter Døden«, at Aanden lader sig i Ord ej fange. Gör man saa et Forsøg paa at lade Tiden skildre sig selv gennem sine ufrivilligt undslupne korte Hjertesuk og længere Memoirer, m. a. O.: spørger man Ankeprotokollerne fra de gamle Tider, da Heymann raaded for Borgen, saa synes den samme »Vrøvlets Uendelighed« at have været raadende som i de nyeste Tider; ifølge disse uforkastelige gamle Vidnedsbyrd har Seniorer til alle Tider selvfølgelig været de værste Idioter; Madseniorerne, med frisktrykte Adresseavisavertissementer paa Øllebrødssildene og Firtommesöm i Frikadellerne, ligefremme Tugthuskandidater, Soldene daarligt ledede, Punschen elendig, Generalforsamlingerne allesammen ulovligt indvarslede, og udueligt ledede, saaledes at vedkommende Historiograf ikke har faaet Lov til at tale, — kort sagt: det samme hensynsløse og aandløse Despoti fra oven og samme knugende Misfornøjelse fra neden som nu. Ved at se sig i de gamle Tidens Spejl bliver man

ordentlig ganske stolt af at se, hvor sikkert alligevel Lederne har styret i den gamle Traditions Køl vand, men hvor bliver saa Aanden fra Boldhusgade af, thi det er dog vel ikke den pure Længsel efter ens Ungdoms Firtomme-søm, der gör Hjertet i den gamle varm, naar han tænker paa Boldhusgade, og faar Christians moderne Angosturapunsch til at smage saa forunderlig bitter i Sammenligning med den rigtige gode gamle Rompunsch? Nej heldigvis, Tiden har ikke blot skildret sig gennem sin Natside med alle dens Rædsler, vi har endnu Aktstykker, hvor den ægte gode gamle — men lad os for Traditionens Skyld tilføje det: heldigvis evig unge — Studenteraand træde lyslevende frem i Dagen og folder sine Idealer ud.

I selve Aaret 1839 var Aanden nu bogstavelig talt flygtet fra Boldhusgade; fra 1835 thronede Studenterforeningen nemlig i et elegant Lokale ved Holmens Kanal, men Livet var udartet til fornemt Klikevæsen og flotte Champagnegilder, saa de fleste yngre maatte blive derfra. Misfornøjelsen hermed havde længe ulmet, og da saa i Begyndelsen af Aaret Konsistorium havde ophævet »Regensens Læseforening«, dukkede den gamle Aand fra Boldhusgade op i Kannikestræde og fik de unge til at stifte »Den akademiske Læseforening« (Akademikum). Dette skete den 5. April, men Aanden var ikke fornøjet endda, den bar paa et Guldæg endnu, som blev lagt Fjerdingsaarsdagen derefter, den 5. Juli. Deri laa Studentersangforeningen. Det Opraab, der kaldte den til Live, er netop et af disse Aktstykker, hvori vi møder Glimt af Studenteraanden, og fortjener derfor at meddeles i hele sin Ordlyd, saa meget mere som deri klart og bestemt er peget paa det rette Maal for en Studenter-Sangforening.

Det lød saaledes:

»Undertegnede indbyde de nedenfor nævnte Herrer til at træde sammen med os i en Generalforsamling

Fredag den 5. Juli 1839 paa Borchs Kollegiums Auditorium Kl. 8.

for at grundlægge en dansk Studentersangforening.

Ved nedenstaaende ville vi forsøge at antyde, hvad vi have tænkt os ved en saadan Forening:

- 1) Den skal bestaa af Studenter, a) som med nogenlunde Lethed kunne synge fra Bladet, og b) for hvem en fri Studenter-Tone ikke er fremmed eller utaaelig. Begge Egenskaber bør anses lige vigtige, og den ene ikke kvalificere uden den anden.
- 2) Dens Virken skal i Særdeleshed gaa ud paa at synge danske firstemmige Sange og at lære Stemmer og Tekst udenad, for ikke at generes af Noderne, hverken naar de ere til Stede, eller naar de savnes.
- 3) Medlemmerne maa forpligte sig til eller anse sig moralsk forpligtede til regelmæssigt at bivaane Prøverne

og lære deres Stemmer, og i Tilfælde af en aldeles nødvendig Fraværelse saa vidt muligt melde det forud.

Vitro, at disse Bestemmelser indeholde det grundbestemmende for en dansk Studenter-Sangforening, og vi bede forud enhver at overveje, om han ser sig i Stand til at holde disse Betingelser, förend han indtræder i Selskabet. At vi lade denne Indbydelse udgaar blot til de nedenfor nævnte Herrer og ikke give den en større Almindelighed, har vel blot sin Grund i vort specielle og tilfældige Kendskab til disse Herrer, som vi tro have Interesse for en saadan Forening og Dygtighed til at træde ind i den; ikke des mindre tro vi, at alene en af dette Selskab dannet Generalforsamling bör kunne tage Bestemmelse om nye Medlemmer Indtrædelse.

S. Drejer.

Emil Erslev.

R. F. Pedersen.

Til d'Hrr.:

<i>B. Bloch.</i>	<i>Borgen.</i>	<i>J. Borup.</i>	<i>A. Buntzen.</i>	<i>G. Buntzen.</i>	
<i>L. Bramsen.</i>	<i>P. Bramsen.</i>	<i>Durloo.</i>	<i>Edv. Erslev.</i>	<i>Fiedler.</i>	
<i>Glæsel.</i>	<i>Glud.</i>	<i>Gradmann.</i>	<i>Guldbrandsen.</i>	<i>Hjort.</i>	<i>Holm.</i>
<i>E. Hornemann.</i>	<i>Jörgensen.</i>	<i>F. M. Liebmann.</i>	<i>Marcussen.</i>		
<i>F. Meidell.</i>	<i>Moltke.</i>	<i>S. Neve.</i>	<i>Risom.</i>	<i>Ryge.</i>	<i>Schiödt.</i>
	<i>Schiötz.</i>	<i>Ström.</i>	<i>Werlauff.</i>	<i>F. W. Wiehe.</i>	

Det var atter Regensen, der stiftede denne tredie Studenter-Forening, alle de tre Indbydere var Regensianere; Salomon Drejer (1813—1842) var den bekendte dygtige Botaniker, som allerede ved en Række videnskabelige Arbejder havde vundet sig et anset Navn; og som Musiker var han lovende; han besörgede Arrangementet af Sangene i Plougs første Atellaner, ja paa Titelbladet af »Kontubernalerne« siges Musikken at være »arrangeret og til Dels komponeret af den sædvanlige Drejer«; han var tillige baade Kapelmester og Orkester og tiltales jævnlig i Slutningsreplikkerne: »Op med den gamle Melodi [»Seit Vater Noah«], gamle Kapelmester!« Det voldte almindelig Sorg, da han døde, kun 29 Aar gammel, som man mente forgivet af blyholdig Snustobak. Emil Erslev var den senere bekendte Musikhandler og mangeaarigt Bestyrelsesmedlem af »Musikforeningen«, hvis ledende Sjæl han var i Halvtredserne († 1882); Rudolf Pedersen, fhv. Distriktslæge i Skelskør, lever endnu. Af de 30 indbudte lever J. Borup endnu som Sognepræst i Skamstrup; L. Bramsen var den bekendte Tandlæge; Brødrene Buntzen hørte paa fædrene Side til den bekendte Buntzenske Slægt, Neveuer af Fru Gyllembourg og Fættene til Carl Bernhard; deres musikalske Begavelse var vistnok en Arv fra Moderen, der var en Datter af Komponisten Dupuy; Andreas B. blev Prof. med.;

Georg B. døde som ung medicinsk Kandidat; den tredie Broder, Edvard (Højesteretsadvokaten), indkom 1847 i Sangforeningen; Durloo var den senere Forstander for Idiotanstalten; Ed. Erslev, den bekendte Geograf, Professor, fhv. Overlærer i Aarhus; Glæsel, Distriktslæge; E. Hornemann, Dr. med., bekendt Hygiejniker; F. M. Liebmann, botanisk Professor († 1856); Meidell, Justitsraad, Bibliothekssekretær; Moltke, Amtmand i Hjørring, †; S. Neve, Bestyrer af Mariboës Skole, †; J. C. Schiødte, Professor i Zoologi, †; Wiehe, Rektor i Slagelse, †.

I Overensstemmelse med de opstillede Grundsynspunkter blev da Foreningens Love affattede; og har der end i Tidernes Løb fundet partielle Lovændringer Sted, maa det dog siges, at Sangforeningen vedblivende har virket i Stifternes Aand. Medens man nogle Aar i Forvejen ved Musikforeningens Stiftelse for saa vidt havde haft lettere ved at præcisere Betingelserne for Optagelsen i Selskabet, som det der var udelukkende musikalske Hensyn, der burde göres gældende, saa maatte naturligt Betingelserne blive noget anderledes, hvor man foruden det rent musikalske tillige sigtede paa at virke forædlende og befrugtende paa Studenterlivet i det hele taget. Ved Siden af Fordringen om med nogenlunde Lethed at kunne synge fra Bladet er der tydeligt en Genklang af den samme Misfornøjelse med Studenterlivets pengearistokratiske Tendenser, som havde foranlediget Stiftelsen af Akademikum; og er der nogen Studenter-Forening, hvor den frie, broderlige Tone har været værnet om, saa er det Sangforeningen. Der har selvfølgelig ogsaa der af og til vist sig Spor af Klikevæsen — braadne Kar i alle Lande — men de er hver Gang energisk blevne modarbejdede, og flere paatænkte Foretagender i Aarens Løb har man opgivet, fordi man trods Kassens Tilskud ikke har kunnet göre Deltagelsen deri saa billig, at de mindre velhavende Medlemmer kunde komme med. Og saaledes bör det altid være blandt Studenter, der kun »ejer lidt af Gods og Guld«; Sangforeningen har aldrig ladet sig aabne af en Guldnögle. Der eksisterer i Arkivet nogle hemmelige Lister, som giver et godt Indblik i de Principper, der følges ved Optagelsesprøverne; det er de Bemærkninger om Aspiranterne, som, medens disse prøves af Musikdirektøren, nedskrives af det tilstedeværende Dommerudvalg. Uagtet det selvfølgelig hører til det aller hemmeligste af alt, kunne vi ikke nægte os Fornøjelsen af at løfte lidt paa Sløret og citere Brudstykker deraf. Der lader sig udlede ikke lidt Menneskekundskab af disse løst henkastede Karakteristikker, der aldrig har været bestemte for Offentlighedens Öjne, men som netop derfor i al deres Umiddelbarhed er saa meget desto paa-lideligere.

Det første Indtryk er i Regelen det ydre, og hvor der ikke har været noget særligt at erindre om vedkommendes musikalske Evner, er det tit det eneste der beskrives, f. E.:

A. B. lille, graat Tøj, struttende Haar. — Antaget.

C. D. pæn [atter overstreget], lille (meget), sort, kasseret.

Overhovedet spiller Udtrykket »pæn« en vis Rolle; man mærker, at Sangforeningen ofte skal repræsentere Studenterstanden, og at man gerne vil have lidt nette Folk, i alt Fald i første Geled, paa Koncerttribunen. Selvfølgelig er dermed ingen egentlig Skønhedsdyrkelse oktroyeret. Vel findes der et enkelt lyrisk Udbrud, som kunde tyde derpaa:

E. F. grimt Asen. Nej. Nej. Nej.

men at heller ikke Skønhed alene er tilstrækkeligt, er tydeligt nok af følgende kategoriske Affejlsesdom:

G. H. usædvanlig smuk, kasseret.

Vidste man ikke, at der var gaaet en omhyggelig Prøve forud, maatte man næsten tro, at det var selve Udseendet, der her gjorde Udslaget; men i al deres Kortfattethed er der andre Domme, der er endnu mere knusende:

I. J. lille, firskaaren. lys, umulig.

K. L. 2. Tenor? ubegribelig.

M. N. umulig i alle Retninger.

O. P. skidt.

Undertiden kommer det »pæne« og det musikalske i Kollision, saa de stakkels Dommere øjensynligt har haft deres Nød med at træffe Afgørelse om Optagelse eller Ikke-Optagelse. En enkelt Gang bliver man ligesom Vidne til Kampen mellem to Indflydelser, naar der med to forskellige Haandskrifter i samme Linie læses:

Q. R. S. Lorgnet, *uhyre sejt i det private Liv*, blond, antaget,
Tenor?

T. U. V. 1. Bas, *pæn*, nogen Stemme, meget lidt Noder, *vistnok?*
firskaaren. (*Han kunde dog noget*).

X. Y. Z. 2. Ten., Tone fra e—e, aldeles ingen Nodelæsning, ser ikke
pæn ud, *men skikkelig*. ? Nej.

Æ. Ö. Ø. 2. Ten., meget grinende Fyr, *høj* Pande, mener at blive 1ste
Ten., underligt Fjols. ?? *Kan dog muligt bruges*.

Somme Gange kan en enkelt af det høje Raad have siddet inde med nøjere Kendskab til vedkommende eller hans Familie, og dette har tydeligt slaaet Hovedet paa Sømmet i enkelte Tilfælde som:

A. A. 1. Bas, ikke videre. *Hører til en musikalsk Familie*, antaget.

Det kan overhovedet ikke nytte at skjule, at ogsaa Familiehensyn ofte kunne gøre sig mistænkeligt gældende. Absolut i sin uskyldigste Form

fremtræder dette i en Bemærkning, som ubetinget maa siges at gælde om alle og derfor ikke kan have forurettet andre Medansøgere:

B. B. 1. Bas (2. Ten.?), men læser ikke videre. *Søn af den gamle B.*

Saa er der dog allerede lidt mere Restriktion i følgende, der i alt Fald kun for eneste Sønner kan lyde noget mistrøstende:

C. C. 2. Ten., kan mulig benyttes; nogen Stemme, men hæ. (*Har en Broder*).

Ligeledes er det vel ikke de gentagne henrykte Lovprisninger for Pænhed alene, der har hjulpet den næste, som med usædvanlig Højtidelighed tituleres baade med Hr. og Titel:

Hr. stud. theol. D.D. 1. Bas, *Broder til Kasper D. og Jesper D.*,
net, pæn Stemme og net, ja, pæn.

Det kunde maaske have ligget nær at vente, at man desto hyppigere i Optegnelserne havde truffet det, som man skulde synes, endnu mere vægtige Argument: »har en Søster«. Det være sagt til de høje Dommeres Ære: der findes om muligt i disse Papirer endnu mindre Spor af Kvinderegimente, end der ufejlbarligt har været i Optagelsespergamenterne i Jomsborg; og desuden — Raadet har jo i Regelen været ældre gifte Mænd; og skulde der i Ny og Næ hos en ugift Censor have rørt sig visse medbestemmende ömmere Bevæggrunde til Overbærenhed, saa har han været forsigtig nok til ikke at røbe dem, selv paa en saa frimurerhemmelig Liste. En fin Sporsans vilde maaske ane den mellem Linierne i efterstaaende Dom, hvor det i det mindste ikke synes at være officielt anførte Egenskaber, der har muliggjort Optagelsen:

E. E. meget svag Stemme, ingen Noder, vil spille Violoncel, antaget.

Her kan man ikke væрге sig mod Mistanken om betydelig vægtigere skjulte Bevæggrunde end den vistnok noget upaalidelige Flyvegrille hos Aspiranten at ville prøve paa engang at traktere en Basfiol; naa — mulig gör man d'Hrr. blodig Uret ved at tiltro dem personlig Interessethed, hvor Grunden virkelig har været beskeden Nøjsomhed i Fordringerne. Manden med Violoncellen aabnede dog visse Udsigter; uforklarlig Naivitet derimod hører der til for at tage et saadant Nodekendskab for gode Varer, som garanteres i nedenstaaende:

F. F. 1. Bas, for øvrigt altomfattende Stemme, spiller ikke, men har en Guitar.

Det föromtalte Slægthensyn fremtræder aldeles utilsløret nævnt ved sit rette Navn — dog af Sömmelighedshensyn sat i Parenthes — i:

G. G. 2. Ten., musikalsk, men hæ, omfangsrig Stemme, (Nepotisme), antaget.

Et enkelt Sted synes der at være gjort Forsøg paa ligefrem Korruption:

H. H. 1. Bas, net, mørk, Æ-Klang, komplet uden Noder, lover Guld og grønne Skove. ??

Vedkommende synes ikke at være bleven optaget, men hvor er ikke de to Spørgsmaalstegn talende!

For saa vidt et noblere Hensyn, som det er grundet i en saa ubetinget prisværdig menneskelig Følelse som Taknemlighed, træffe vi kort efter en af Foreningens uforglemmelige Ture, da Sønnen af en af de aller elskværdigste Pinseværter fremstillede sig til Optagelse:

I. I. til Nød Basso 1mo, ingen Nodekendskab, Smør, *mulig dog med som Tak for sidst*. Antaget.

Man ser, det lønner sig dog undertiden at behandle Sangforeningen »pænt«; »det kommer igen«, sagde Manden, han gav sin So Flæsk.

Mest har dog selvfølgelig de musikalske Hensyn været de afgørende ved denne specielle Musikprøve; her findes en Skala af Indtryk fra den højeste Begejstring til den dybeste Fortvivlelse og ikke faa lykkeligt valgte betegnende Udtryk. For ikke at trække denne Digression alt for langt ud skulle vi indskrænke os til en lille Blomstersamling uden Kommentar:

K. K. meget mørk, ganske kön, stille, sagtomdig, lille Stemme (svag), spiller ikke.

L. L. ikke særlig snedig til at træffe den rette Tone, siger, at han er forkolet (?).

M. M. lille, lys og forstyrret Fyr, forkolet, *kommer igen*.

N. N. rædsom grim, stærk Stemme, Klaver, nogenlunde fra Bladet.

O. O. ikke skön, uren grødet Stemme.

P. P. ret net, lidt gnavent Ydre, noget hæs, temmelig umusikalsk, umulig.

Q. Q. 2. Ten., temmelig grim Stemme, ikke uden Øre, lys, synger som Helsingreen.

R. R. ser meget dystert ud, lidt Stemme og ikke videre snedig. Nej, furet!

S. S. kan kun ses, men ikke høres.

T. T. 25 Aar, — spiller lidt, lys, Skæg, lynende falsk, væk!

U. U. 2. Ten., et sværmende Udtryk under Sangen, passer maaske til en dyb Lohengrin, tager g, men med Smerte, lider af Højhedsvanvid (1. Ten.).

Man maa nu ikke af disse Prøver forestille sig alle Registrene af-fattede med samme Aandrighed; det er et sparsomt Udvalg af flere Hundrede ellers overmaade grundige og satte Bedømmelser, af hvis Totalitet netop fremgaar en ærlig Stræben efter at handle i Stifternes Aand og anse den musikalske Brugbarhed og Sansen for en fri Studentertone for lige vigtige, saa den ene ikke kvalificerer uden den anden.

Saaledes vedtoges ogsaa Lovudkastet paa den konstituerende Generalforsamling af de 33 »Fædre«, saa man vel om dette Punkt tør sige, at liger-

vis som Drakons Love sagdes at være skrevne med Blod, saaledes kunne disse siges at være skrevne med Punsch. Det var tillige af Hensyn til det Ry, som det nu först og fremmest maatte være Sangforeningen magtpaaliggende at erhverve sig, en meget klog Forsigtighedsregel foreløbig kun at henvende sig til Folk, hvis Dygtighed man kendte. Den første faste Stok blev ogsaa en ypperlig Grundstamme for Sangforeningen, dens »gamle Garde«, som vel först 4 Aar efter fik Hartmann til Chef, men som dog allerede fra Begyndelsen holdt alt det i Ære, for hvilket han lige siden sin første Indtrædelse er blevet det egentlige, det omfattende Navn; det har i al den Tid været umuligt at tænke paa Sangforeningen uden at tænke paa Hartmann som dens Genius. Vi havde vel ikke saa dristigt tilegnet os ham, som om han var vor lille Verdens og ikke hele vort Fædrelands største Tonedigter, hvis han ikke selv saa mange Gange, og baade i Ord og i Gerning, havde vist os, at den varme Kærlighed vi alle fra den ældste til den yngste nærer for ham, mødes af ham med Genkærlighed og den dybeste Sympathi. Derfor er det med Rette skrevet om ham (Carl Thrane: Danske Komponister, S. 208): »Dog er der en lille Verden, som han paa sin akademiske Bane særlig har knyttet sig til, og som han bestandig har holdt fast ved — Studenternes. Hartmann har i sin stadige Færden blandt Studenterne fundet noget hos dem, som han elsker, Ungdommens Tillid, Haab og glade Begejstring. Derfor er hans Musik ofte blevet et Udtryk, og man behøver blot at minde om Richardts Studentsang »Vi er et lystigt Folkefærd« for at se, hvor idealt og friskt han opfatter Studenten.«

Hartmann kom altsaa ikke lige strags til at møde det første Hold Rekrutter — han var dengang lige blevet valgt til Formand i Musikforeningen efter allerede fra dens Stiftelse at have været Medlem af Bestyrelsen — men det var dygtige Dilettanter, der sammenarbejdede det første Kor. Paa Generalforsamlingen valgtes J. Borup og Emil Erslev til Musikdirektører og F. M. Liebmann til Økonomidirektør, og man tog strags alvorlig fat.

Det første, man maatte sørge for, var Lokale. Det laa nærmest at indkvartere sig hos en af de to Studenterforeninger; Akademikum syntes man ifølge ovenanførte Indbydelse at have næret mest Sympathi for, men den var selv dengang lige i sin Begyndelse og maatte, alt efter som Medlemstallet voksede, gentagne Gange flytte, først fra Kannikestræde til Hauserplads, dernæst til to Lejligheder i Vimmelskafte. Studenterforeningen havde Lokale nok i sin flotte Lejlighed ved Holmens Kanal, og da største Delen af Sangforeningens Medlemmer allerede var Medlemmer af Studenterforeningen, besluttede man at henvende sig til den. Det skete

i en Skrivelse fra Bestyrelsen af 8de Juli (beroende i Studenterforeningens Arkiv). Da den vil have Interesse senere hen ved flere Gange opdukkende Forhandlinger om de to Foreningers indbyrdes Forhold, aftrykke vi den her in extenso:

Den 5te Juli sammentraadte en Del Studenter, for største Delen Medlemmer af Studenterforeningen, i en Generalforsamling for at stifte et Selskab, som blev kaldet »den danske Studenter-sangforening«. Dette Selskabs Virken skal især gaa ud paa at indstudere og synge danske firstemmige Sange, samt lære Stemmer og Tekst udenad, for ved given Lejlighed, hvor Medlemmer af Sangforeningen stode sammen, og hvor firstemmige Sange maatte ønskes, strags at kunne synge disse uden at generes ved Savn af Noder.

Et af Selskabets Hovedøjemed er det at modarbejde den megen slette Sang, som bestandig høres, hvor danske Studenter i større Antal ere forsamlede.

Under den Forudsætning, at Studenterforeningens ærede Seniorat vilde have nogen Interesse for et Selskab, stiftet med dette Formaal, tillader Bestyrelsen sig at henvende sig til Senioratet med Forespørgsel, om Sangforeningen tør vente af Senioratet at erholde Tilladelse til foreløbigen at afbenytte et af Studenterforeningens Værelser paa første Sal som Forsamlingssted een Gang om Ugen fra 6—8 Eftermiddag.

Hvis det ærede Seniorat skulde finde sig foranlediget til, saaledes som vi haabe, at indvillige denne vor Anmodning, bede vi det tillige at bestemme, hvilken Aften i Ugen der vil konvenere det bedst at overlade Sangforeningen det attraaede Værelse til Afbenyttelse.

Fremdeles vil til Ledningen af Sangen et Instrument være absolut nødvendigt. Da Senioratet har vist den Liberalitet imod Musikforeningen at overlade denne Studenterforeningens Flygel til Afbenyttelse, haaber Sangforeningen paa, at Senioratet vil vise denne en lignende Velvillie, idet Bestyrelsen herved tillige giver Senioratet den helligste Forsikring, at Instrumentet ved Afbenyttelsen ikke skal lide den ringeste Skade, og at i alt Fald Sangforeningen fuldkomment indestaar herfor i enhver Henseende.

I Forventning af det ærede Seniorats Svar tegne vi os

med Højagtelse

J. Borup.

F. Liebmann.

Fra Senioratet indløb strags, som man kunde vente, imødekommende Svar; hvem vilde vel afslaa et saadant frejdigt frivilligt Hjælpekorps? Og vi tør ogsaa sige det, at af alle de mange Hjælpere, Studenterforeningen har trængt til og henvendt sig til i Aarenes Løb, har næppe nogen været den en saa trofast Støtte som Sangforeningen. For blot at nævne eet eneste Træk: Sangforeningen har ved Koncerter til Fordel for Studenter-

foreningsbygningen sunget over 6000 Kr. sammen*). De Baand, som nu binder de to Foreninger til hinanden, er faste og prøvede gennem mange Aar.

Lokalet med Brændsel og Belysning havde Sangforeningen i mange Aar aldeles gratis; senere, da de i Forhold blev rigere end Studenterforeningen, kom maa overens om en lille aarlig Sum, som for Tiden er 100 Kr. I den første Tid kneb det naturligvis med at bestride de nødvendige Udgifter, som man ogsaa søgte at reducere til de mindst mulige, medens Medlemskontingentet var temmelig højt, 4 $\frac{1}{2}$ maanedlig. »Den væsentligste Udgift medførte Tilvejebringelsen af Nodebøger og Sangenes Afskrivning, som besørget meget godt af Oboist Westman, dengang saa at sige den eneste Nodeskriver i København. Han spillede for Resten Sangforeningen mangt et slemt Puds ved sin Uefterrettelighed. Medlemmerne mødte paa de sædvanlige Syngeaftener, og der var lovet dem nye Sange til Indstudering; men nej — Nodeskriveren havde narret os og gav saa stadigt til Undskyldning: Kongens Tjeneste gaar fremfor alt, og vi maatte da med Taalmodighed vente til næste eller næste Gang i Haab om, at Kongens Tjeneste da blev mindre streng.« (J. Borup: Nogle Optegnelser).

Saa arbejdede man da frejdigt i Efteraarsemesteret med at faa den første Skare sammensungen; det følgende Hold optoges først i Januar 1840; men troligt nok har Frederik den 6tes Død i December foraarsaget en kortere Standsning; ved de tre sidste Kongers Død ventede man hver Gang nye Tider, og Studenterne var særlig i de Tider Bannerførerne, saa de politiske Interesser naturligt en Stund maatte tilbagetrænge de andre**). Men det var ogsaa kun en Stund; Sangforeningens Medlemmer har gennemgaaende været politisk indifferente, fordi de rekruteredes fra alle Lejre og Afskygninger; og specielt 1840 var der saa meget at tage fat paa, at Møderne hurtig genoptoges efter Juleferien. I Januar opførtes ved Studenterforeningens Sørgefest for Frederik VI. en Kantate af H. C. Andersen og Hartmann, hvortil selvfølgelig en Del af Sangforeningens Medlemmer har været med, men Koret har, saa vidt det kan skønnes, været sammensat som tidligere af frivilligt sammentraadte Studenter. Frölich og ikke

*) Ved den samlede Regnskabsaflæggelse over alle Indtægter til selve Bygningen udgjorde Summen 2987 Rdl. 5 β , men ogsaa efter Indflytningen i den nye Bygning holdt Sangforeningen flere Koncerter og Aftenunderholdninger til Fordel for den videre Udsmykning og Montering af Lokalerne, bl. a. til Anskaffelsen af et Flygel.

***) Tilmed var der en Del Röre i Studenterverdenen i Anledning af »Studenter-samfundets« Stiftelse umiddelbart efter Kongens Død, men dets lige saa hurtige Opløsning ved et Forbud fra Konsistorium (se M. Hammerich og A. F. Krieger: Forhandlingerne ved Studenter-samfundets Stiftelse. 1840).

nogen af Sangforeningens Musikdirektører dirigerede. Kantaten blev i Begyndelsen af Februar gentaget offentlig i Slotskirken.

III.

Förste offentlige Fremtræden.

Da Du blev født og udi Svøbet laa
i halfadadredadreda . . . . .
og alle Egnens Koner kom og saa,
da vrælte Du fra Vuggens Gemme,
de sagde: »Han faar Stemme!»

Din Vugge blev hos to Studenter sat
i deres halfadadredadreda . . . . .
men du var højst urolig hver en Nat,
de maatte vugge, maatte vaske
og amme Dig med Flaske.

Du døbtes ved en Bolle Puns engang
midt i dens halfadadredadreda . . . . .
og Psalmen det var en Studentersang;
men Du tog fat — til Fryd for Egnen —
og overstemte Degnen.

Og strags Du indtog Degnens Tjeneste
ved Boller og ved halfadadredadreda . . . . .
Du blev forgudet af hver eneste,
af Mænd forsøldet og forfødet,
af Kvinder sat paa Skødet.

([Vilhelm] R[ode]: Et og andet fra en Tilhører ved Sangforeningens Jubilæum.)

Med 1840 kom ikke mindre end 64 nye Medlemmer ind og deriblandt fine Navne. Som bekendt bliver alle de, der ikke duer til andet, og som hverken kan gaa i Højden eller i Dybden, allesammen smækket sammen under Fællesvignetten »Primobasser«; det vil uden Tvivl glæde de nævnte Herrer, — ligesom det vistnok har glædet mange »andre Sekretærer«, at Hartmann var Sekretær i den borgerlige Indrulleringskommission — at samme Sekretær Hartmann staar indmeldt som Primobas. Af Aarets øvrige mere bekendte Medlemmer kan nævnes Chr. Winther, J. C. Hostrup, F. V. Andersen (Provst i Ringsted; en Tid Økonomidirektør i Sangforeningen), Chr. Agerskov (Professor), P. Boisen (Præst, Grundtvigs Svigersøn; †), Bondo (Præst i Vallensbæk), O. Delbanco (Boghandler), D. Dessau (Bureauchef), Magnus Eiriksson (theologisk Forfatter, †), Th. Fenger († som Præst i Hvedstrup og Fløng), Heckscher (Overretsprøkurator, Foreningens mangeaarige Revisor), Herbst (Justitsraad, Museumsdirektør), Joh. Lange (Prof. ved Landbohøjskolen), Levin (Læge i Frederiksborg, †), Emil d'Origny (Adjunkt i Ribe, †), Thorbrøgger (Partikulier i København) og Edv. Smidt (som s. A. blev valgt til Foreningens tredje Musikdirektør.)

At man allerede i Begyndelsen af Aaret havde vidst at gøre sig bekendt, kan ses af et Replikskifte i Plougs anden Atellan »Kontubernalerne«, som opførtes 1ste Marts 1840:

Jens Grib [som bekendt Plougs alter ego]: Ja, De synes formodentlig ikke, at jeg synger videre godt?

Sophie: Nej, saamænd; jeg kan ikke videre rose Deres Sang.

Jens Grib: Ja, det forstaaer sig; det bliver mere og mere vanskeligt at synge Folk til Pas, siden Sangforeningen har begyndt at kultivere Sangen.

Förste Gang, man lod sine Sange lyde udenfor Studenternes Kreds, var paa Sangforeningens förste Skovtur 31. Maj 1840 til Charlottenlund og Dyrehaven. Hertil havde Ploug skrevet den förste trykte Sang (til en Melodi af Kuhlau): »I Skoven gaar Livet andante« (Sangforeningens Sangbog af 1873 Nr. 110). Det modtoges med meget Bifald, og snart tænkte man paa at driste sig til at give offentlig Koncert. Den 24. Juni assisterede en Del Medlemmer ved Udförelsen af Berggreens Kantate ved Bogtrykkerkunstens Jubelfest, ligesom en mindre Afdeling afgav Taffelmusikken samme Dag ved Festmaaltidet paa Skydebanen — dengang havde man ikke Balduin Dahls Orkester —, men det var altsammen kun Øvelser endnu; man vænnede sig til Ilden.

Sangforeningens egen förste Koncert fandt Sted i Hôtel d'Angleterres Festsal den 19. December 1840 med et Kor af 12 Primotenorer, 11 Sekundtenorer, 14 Primobasser og 17 Sekundbasser, i alt 54. Förste Afdeling dirigeredes af Borup, anden af Edv. Smidt.

Plakat ved Koncerten

d. 19. Dec. 1840.

Förste Afdeling:

1. a. Fædrelandssang. (Kröyer.)
b. Längtan till landet. (Lindblad.)
2. Romancer. (Schubert, Rob. Schumann, Mendelssohn-Bartholdy og J. P. E. Hartmann.)
3. a. Sommerlied.
b. Türkisches Trinkenlied. } (Mendelssohn-Bartholdy.)
4. Sange for 4 enkelte Stemmer.
a. Farvel til Liebmann*). (N. W. Gade.)
b. Der Oktober. (J. P. E. Hartmann.)
5. a. Kyrie eleison. (Hasslinger.)
b. Wer hat Dich, Du schöner Wald. (Mendelssohn-Bartholdy.)

* Han var 1840—43 paa videnskabelig Ekspedition i Mexiko. Salomon Drejer havde afløst ham som Økonomidirektör.

Anden Afdeling:

1. Nationalsange: russisk, svensk og dansk.
2. a. Goethes »Erlkönig«. (C. E. F. Weyse.)
b. Jagtstykke for 3 Horn i As, Es og B.
c. Mailied (Kuhlau) for 4 Horn og 1 Bas-Basun.
3. a. Rings drapa. (B. Crusell.)
b. Dansk Kæmpevise.
c. Jægerkor af »Euryanthe«. (C. M. v. Weber.)
4. Sange for 4 enkelte Stemmer.
a. Af »Fiskeren og hans Börn«. (J. P. E. Hartmann.)
b. Selinde. (F. Kuhlau.)
c. Leichter Sinn. (Frölich.)
5. a. Jægerkor af »Fiskeren og hans Börn«. (J. P. E. Hartmann.)
b. Der Trinker. (H. Marschner.)
c. Der Jäger. (Kücken.)

Imellem förste og anden Afdeling.

Duet af l'elisire d'amore (Donizetti), synges af d'Hrr. Faaborg og Abrahams.

Som man vil se, var der ikke meget i Vejen for, at en Koncert med et saadant Program kunde være fra 1889; ogsaa i den Henseende er Traditionen bevaret, at Studenternes Sange ikke skal være lærde Musikværker, men lette, fornøjelige Ungdomssange, der, naar de synges med den rette glade Given sig hen i Stemningen, ogsaa uvilkaarlig øver en befriende og oplivende Virkning paa Tilhørerne. Og saaledes synes det at have været lige fra denne förste Koncert, da man endnu ikke havde erobret sig et Publikum og Spændingen vistnok har været stor, inden man følte, at man nu havde sit Publikum med sig. Den ene af Dirigenterne, Borup, skriver derom: »Det var et meget elegant Publikum af Damer og Herrer, der havde fyldt Knirsches store Sal i Hôtel d'Angleterre, og jeg husker godt, da jeg saa ud over denne Forsamling, og mit Øje mødte saadanne Folk som Weyse, Hartmann, Frölich, Ernst og Carl Weis, A. Buntzen, Kröyer, H. N. Clausen, Madvig, Heiberg, Hertz, Chr. Winther og mange andre musikalske og litterære Notabiliteter, da var det med bankende Hjerte, at jeg slog til Lyd med Taktstokken, for at mine Sangere skulde istemme den förste Sang, Kröyers »Der er et yndigt Land«. Vi havde stor Glæde af denne Koncert, og Publikum lod til at mere sig godt.«

En Mangel ved Koncerten var, at man ikke mente at have haft Raad til at trykke Tekstprogram, men nøjedes med en Plakat. Borup arbejdede

paa at faa dette Forhold forandret, og det lykkedes ham allerede ved den anden Koncert (20. Marts 1841), men de økonomiske Grunde, der havde været ført i Marken imod ham, sejrede senere endnu enkelte Gange ved mindre Aftenunderholdninger. Fra alle de ordinære store Koncerter foreligger der Tekstprogram.

De følgende Koncerter, 20. Marts og 21. Dec. 1841 og 12. Maj 1842, lignede aldeles den første; ogsaa der havde man for at bryde Ensformigheden nogle Numre for Instrumentalmusik (f. E. et Trichordium af Weyse for 5 Horn og 1 Basbasun), og et Par af Korene gik med Led-sagelse af Blæsere. Ved Koncerten 20. Marts 1841 omdeltes paa et Ekstrablads Hertz' Digt »De bundne Toner« (komp. af Hartmann); blandt de øvrige Sange findes Marschners: »Der Arzt hat mir verboten vinum«. Den 21. Dec. 1841 gaves Zelters: »St. Paulus war ein Medicus« og Berners »Studentengruss«, hvis sidste seriøse Vers man har ondt ved at tænke sig sammen med det lystige Omkvæd.

»Brüder aus der schönsten Zeit,
Wenn das Alter uns beschneit,
Brüder, wenn wir schlafen gehn,
Wenn wir selig auferstehn:
Guten Morgen!«

Ved samme Koncert udførtes første Gang »Snart er Natten svunden«.

Indmeldelserne gik raskt; Medlemslisten for 1841 opviser allerede 123 Navne, deriblandt af nyindkomne H. G. Bohr (Bestyrer af det v. Westenske Institut; †), H. E. Krøyer, C. R. S. Listov (Rektor), Glæsel (Distriktslæge), E. Lerne (cand. phil.; †), og fire af Sangforeningens bedste Støtter i mange Aar: Komponisten Chr. Bull († 1873), Carl Høegh Guldberg († 1886 som Kontorchef) og Primotenorerne H. E. Wolf (Præst i Herslev) og Carl Tolstrup († 1886 som Præst ved Roskilde Domkirke.)

Studentersangforeningens Mythologi ligner i mangt og meget den indiske Brahminisme, og det var stor Skade for Goldschmidt, at han ikke har kendt den, den vilde have udfyldt væsentlige Huller i hans Nemesislære. Som det guddommelige numen i Brahminismen har aabenbaret sig dels i en Treenighed af Guder, Brahma, Vischnu og Çiva, dels i en Heroserække af Inkarnationer, saaledes har ogsaa Sangforeningens Aand personificeret sig i en H-trimurti: Hartmann, Hansen og Heise, og en Række dii minorum gentium. Af disse er atter Tolstrup ubestrideligt en af de mest straalende Stjerner, fordi han i en saa ualmindelig Grad besad alle de gunstigste Egenskaber for en Studentersanger: høj og rank, med de klare Øjne og det lyse, krøllede Haar, den frejdige, altid ungdommelige Holdning, og saa frem for alt denne vidunderlig bedaarende Stemme, der endnu i

Erindringen faar mangen Bedstemoders Hjerter til at banke — med de Egenskaber er det intet Under, at man erobrer alle Tilhørerne. At synge var hans Liv og Lyst, og han lagde altid hele sin Sjæl aaben i Sengen, hvad enten det var i Studenterverdenen, hvor han overalt var den selvskrevne Forsanger, eller paa mangfoldige andre Steder, hvor der trængtes til en, der villigt trak Læset og kunde byde sin Stemme det utroligste. Intet Under, at det kongelige Theater gentagne Gange havde sine Garn ude efter ham, ja hans Syngelærer i Paris, den berømte Garcia, søgte endog at vinde ham for den store Opera i Paris, men det blev Kirken, der gik af med Sejren, og det var i Grunden betegnende nok, at han havnede ved Roskilde Domkirke; det var, ligesom de andre Kirker var for smaa for hans vældige Røst, den kunde han ogsaa fylde til den fjerneste Krog.

At han blev modtaget med aabne Arme i Studenterverdenen, er en Selvfølge; allerede i sit Rusaar maatte han paa Brædderne, oven i Købet allerede i Egenskab af berømt Sanger. Vi kunne ikke nægte os Fornøjelsen af at citere endnu en Atellan, fordi det tillige giver en Prøve paa Tonen i disse Stykker og den hele kammeratlige Ugenerthed, hvormed Personerne fra det virkelige Liv flettes ind i alle de kaade Løjer. I Atellanen »Sylvesternat«, opført Nytaarsaften(!) Søndag den 21. Febr. 1841, kommer hen imod Slutningen af Stykket Tolstrup og et Par andre Studenter ind paa Scenen som Gratulanter til den Forlovelse, hvormed Stykket naturligtvis ender. Efter at i Slutningsscenen alt er klappet og klart, venter man, at Ploug selv, der altid spillede Jens Grib, skulde synge Slutningssangen. Men Sengen var, som vi allerede hørte det af det sidst citerede Atellan, ikke Plougs stærke Side, og denne Gang havde han en bedre Sanger i Baghaanden. Jens Grib siger derfor:

Men var det nu ikke passende, at vi gjorde Ende paa det, for jeg skulde hen og solde med mine Folk fra Foreningen. Lad os ende med en Vise. Hvem kan synge? For jeg fik nok af det i Fjor.

Redaktør Bagsværd [p: Adresseavisens Redaktør J. Jetsmark]: Aa ja, lad os synge den Borgersang af Conradsen, der stod i Bladet forleden; den endte jo saa dejligt med, at Ledet var i Lave.

Jens Grib: Aa Snak! Nej her har jeg en Vise af Poul Rytter i Lommen; med Borgerdigterne Conradsen kan han dog nok konkurrere. Men der staar jo Hr. Tolstrup. De synger jo. Aa vær saa god at komme her hen! (gør Tegn til Sal. Drejer nede ved Klaveret.) Den gamle Melodi, gamle Kapelmester!

Vise.

(Vi er en liden, men modig Hær.)

Denne ypperlige Studentersang kom Tolstrup saaledes til at bære frem første Gang, men det var ikke den eneste; og var han uskatteleg som Solosanger, saa var han det ikke mindre som menig Soldat i Koret. Det har tit været Musikdirektøernes Fortvivlelse, naar de ved Prøverne maatte

sidde med 1^{1/2} Primotenor, fordi »Stjernerne« ikke gad møde ved den daglige Garnisonstjeneste; Fortvivlelsen kan ikke være skildret med større Selvoplevelsens Grebetheed end i et Postskriptum paa et Brev fra en svensk Musikdirektor til en dansk; trods Brevskriverens understregede Pointerings af det konfidentielle tage vi ikke i Betænkning at krænke Brevhemmeligheden i denne Indiskreditionernes Tid og i dette konfidentielle Skrift. Han skriver: »I förtroende! »Varium et mutabile semper femina (est)« säger Virgilius om qvinnan; han skulle sagt detsamma om vår tids 1mo tenorer, om han hade känt dem; de äro ett besynnerligt slägte, och lika äro de alla i hela Norden; än äro de förkylda och hesa, än ha de brådt och icke tid att bevista några sångöfningar, och Gud vett allt hvad mycket krängel det är, som hindrar dem«. Det er iøvrigt en Ære, som Tolstrup deler med ikke faa af vore bedste Tenorer, fremfor alle vel Albert og Christopher Møller, at de ikke har voldt deres Dirigenter alt det »krängel«, som Brevskriveren uretfærdig beskylder alle Nordens Tenorer for. J. Borup skriver: »Naar jeg havde Tolstrup blandt mine Tenorer, var jeg altid tryk; thi han trættedes aldrig, og med et glad Ansigt holdt han ud, om man forlangte aldrig saa mange Gentagelser af ham.«

Og dog — med al Respekt for alle Tolstrups glimrende Egenskaber, saa skylder Sangforeningen Carl Høegh Guldberg endnu langt mere. Er der — for atter at hente et mythologisk Billede — nogen, der som Balder har været Baandet, der sammenknyttede Valhals Krans, saa var det den stille, hvidhaarede, hyggelige Guldberg. Ud fra hele Skikkelsen lyste paa en Gang Hjertensgodheden, der uvilkaarlig skaffede ham alle til Venner, og det mest barnlig glade skælmske Studentertil, der holdt ham ung trods nogen af de yngste og fik ham til at blive det levende Bindeled mellem de to Slægter, han i sin lange Sangforeningsvirksomhed kom til at leve sammen med. Han hørte til det gamle Kuld af Studenter, der forstod den Kunst at give sig umiddelbart hen og lade sig føre af den naive Livsglæde uden nogen Sinde at forfalde til flovt Pjat; han kunde blive overgiven, ja kaad, men han blev aldrig støjende, aldrig simpel eller raa. Trofast var han til at møde, selv til de daglige Møder, hvortil han kunde alt udenad, fra för de fleste af hans Medsangere blev født, trofast til at paatage sig det ene Arbejde efter det andet, — til de fleste Koncerter skrev og korrigerede han Programmerne, og til sin Kvartet afskrev han en Tid lang ene alle Sangene i alle fire Boger — trofast til at holde Liv og Lyst og Kammeratskab oppe paa Turene og i det daglige Samliv, hvor han ofte blev den jævne og glattende, idet han tillige besad saa uforstyrrelig og sund en Dømmekraft og Evnen til at indklæde sit Votum i en humoristisk Form, og derfor var det intet Under, at han kom

til at spille en stor og afgørende Rolle, uagtet han haardnakket vægrede sig ved at indtage en højere repræsentativ Stilling end den beskedne Repræsentants; det var ham ikke Magten eller Stadsen om at gøre, men altid selve Sagen, at arbejde til Gavn for Sangforeningen; i Kantaten ved 40-aarsjubilæet kalder Chr. Richardt ham ogsaa meget træffende for »Geheimeraaden«. I al deres bramfri Sæmpelhed er hans Afskedsord til Sangforeningen saa ægte betegnende for ham — da han endelig i 1877 sammen med Chr. Lund meldte sig fra Stillingen som Repræsentant —: »Vi have jo mange Gange tidligere talt om at lade yngre Kræfter afløse os og gøre nu virkelig Alvor af det; men jeg behøver jo ikke at tilføje, at min Interesse for Sangforeningen stedse vil være lige varm, og at jeg med Glæde fremdeles vil yde den Bistand, som man i anden Egenskab maatte fordrø af mig.« Og det var ikke Sangforeningen alene, der kunde gøre Regning paa ham; blandt alle dem, der var Sjælen i Studenterforeningens forskellige Foretagender og var utrættelige til at arrangere og slide og slæbe for de andre, staa vistnok som de øverste han og hans Kontubernal i mange Aar i deres fælles Ungkarlejlighed, Molt Wengel, en med hans egen beslægtet og sympathetisk Natur, hvis Død 1859 gik ham meget nær til Hjerte. De ejede begge den samme Humor; hos Guldberg traadte det med særlig komisk Kraft frem i de Roller, han udførte i Studenterkomedierne; det er f. E. ham, der har »kreeret« Kobbersmedemadammen i »Genboerne«, hvor hele hans stilfærdige, men støtte og solide Lune paa sine Steder naaede op paa Højde med selve Fru Sødrings Kunst. Uimodstaelig var han ogsaa i den berømte Vise »det er overmaade smukt«, som Zinck og han foredrog som Tyrolerferdinand og hans Kone; saaledes er han foreviget paa Frisen, der forestiller Studenternes Flytning 1863 fra Boldhusgade til den nye Bygning. Men for de fleste vil han staa i Erindringen med de nedslagne Blikke og den ærbare Mine, højtideligt opstillet paa Sangertribunen med sine Kolleger i »den gamle Kvartet«, men med Skælmen i Öjet og parat til en Gavtyvestreg, naar det skulde være, der kunde drage de andre ned fra Situationens storstilede Pathos, ned paa det jævne, hvor han altid var bleven staaende uden at lade sig imponere af noget og uden at tabe sit sikre Fodfæste.

Ogsaa Sanglærer Chr. Bull var en Kapacitet i den unge Forenings Liv. Han omfattede den med meget stor Interesse, mødte ikke alene stadigt til Prøverne, men komponerede eller udsatte flere smukke Sange til Brug for den; saaledes »Klang, mina flickor« og »Och än ligger mörker«. »Mest bekendt for det store Publikum er han som Komponist af »Lær mig, o Skov, at visne glad«. Den blev efter hans egen Udtalelse til paa den Maade, at han ved at overvære Øhlenschlägers Jordefærd i Frue

Kirke, hvor den nævnte Tekst blev brugt, havde ærgret sig meget over, at den udførtes til en kedelig, langtrukken Koralmelodi. Umiddelbart efter hans Hjemkomst satte han sig da til sit Klaver og komponerede en ny Melodi. Samtidig havde A. Berggreen haft lignende Følelser og Hensigt. Med Hensyn til Forholdet mellem disse to Kompositioner, da tror jeg nok, at Almenheden vil give Bulls Fortrinet, og han selv accepterede gerne Udtalelser i den Retning, idet han dog uforbeholdent indrømmede, at Berggreens Melodi i den næstsidste Linies skønne Bølgegang bar Prisen. I Kolerasommeren 1853 henfaldt Bull som saa mange til Nydelsen af stærke Drikke som et formentligt Præservativ, og bibeholdt desværre senere denne sørgelige Vane, saa han tilsidst maatte opgive en anset Stilling som Sanglærer og forlade Byen. Han levede endnu en Række af Aar ude paa Landet, stille og efterhaanden forglemt, tabte vel aldrig sin Interesse for Musikken, men desværre ikke heller sit Hang til Spirituosa, og forspildte saaledes et haabefuldt Liv.« (Alb. Møller: Erindringer.)

Vi have hørt, at Solokvartetten var den Form, under hvilken den flerstemmige Mandssang fortrinsvis havde været dyrket inden Sangforeningens Stiftelse. Dette var naturligt dels Forholdenes Skyld, dels, om man saa vil, Komponisternes. Jo flere Personer det er, som det gælder at faa samlet til Prøver paa regelmæssigt bestemte Tider, desto vanskeligere vil det være; fire, eller til Nød otte i en Dobbeltkvartet, lader sig lettere manøvrere med; Regensen var jo for saa vidt ogsaa heldigere stillet med sit Sangkor, som man dér i Regelen med meget kort Varsel kunde faa alle Sangerne trommet sammen; dette havde ikke saa let ladet sig gøre med andre Sangkor, som boede spredt. I sin første Form kan man vel ogsaa sige, at den flerstemmige Mandssang blot var en harmoniseret Form for Soloromancen; hvad der blev udsat paa denne Maade — bortset fra større Festværker som Kantater o. lign. — vilde derfor ikke som Regel kunne taale for stærkt Kor og kunde kun vinde i Foredragets Sjælfuldhed ved at blive udført af kun en paa hver Stemme. Dette gælder maaske netop særligt om den Kvartetkomponists Værker, der var flittigst dyrket i Trediverne, Kuhlau; man tænke sig slige fine og lette Satser som »Det er Amor, tro ham ej« eller »O blandt alle Alfer milde« for stort Kor! En saa beaandet, stemningsfuld Udførelse, som vort store Kor af og til har kunnet præstere i »Agnete«, eller en saadan kvik Behandling, som det ogsaa undertiden er lykkedes os at give »Dans, ropte felen«, maa dog vist siges at høre til Undtagelserne. Repertoiret af Sange for stort Kor var da ganske naturligt i Begyndelsen langt fattigere end nu; man maa heller ikke glemme, at det ikke blot er Digterne, men ogsaa Komponisterne, der lader sig paavirke og inspirere af den givne Lejlighed. Vi har under

Omtalen af Visebogen af 1833 nævnt enkelte Studentersange, som allerede dengang var beregnet paa fuldt Kor, men først efter Sangforeningens Stiftelse falder en Række af de rigeste Lejligheder til at komponere for større Masser, Studentertogene. Hvor mange af vore friskeste og fornøjeligste Studentersange skriver sig ikke fra disse Ungdomsmøder; lad os blot nævne nogle af de mere bekendte:

- 1843 deltog Sangforeningen ikke officielt i Toget; den eneste danske Sang var Plougs: »Da nys den fejre Vaar«, til Melodi »Der er et yndigt Land«. (Herom mere senere.)
- 1845 havde C. J. Hansen komponeret en Velkomstsang til Tekst af Ploug, »Velkommen ved Furen, som Gefion drog«, og Krøyer Afskedssangen (ligeledes af Ploug): »Et Ord endnu. Vort Samlivs Dagslys svinder«.
1851. Reissigers (og A. Munchs): »Se hist ved Østresaltets Vove.«
1856. C. W. Böttigers: »Hell sommaren, dagen och stunden.«
C. J. Hansens (og Plougs): »Mindernes Höjsal, Fremtidens Vugge.«
Samme Aar ved den første Fælleskoncert med Lundenserne:
Hartmanns (og Plougs): »Vi flygtige Svende vi drage af Land.«
1862. P. Heises (og G. Rodes): »Velmodt paa vore Vange.« C. J. Hansens Melodi »Hvor de hvide Bræer skinne« til Plougs Fanesang: »Aandesyn fra gamle Dage.«
1869. J. P. E. Hartmanns (og P. Hansens): »Hilsen til Norge.«
J. Glæasers (og Hostrups): »Höje Nord, FrihedsHjem.« C. J. Hansens (og Plougs): »Fjelledronning, hvis Throne er ny.« P. Heises (og Hostrups): »Norges Fjelde.«
1875. J. P. E. Hartmanns og (Richardts): »Godt, I unge, lydt at sjunge«.

I Sangforeningens første Tid eksisterede der imidlertid ikke ret mange Korsange af nordiske Komponister; derfor saa vi ogsaa, at man maatte ty til ikke faa tyske Sange, af hvilke der forelaa et rigere Antal. Den Aversion, som efter 1848 næredes imod alt, hvad der var tysk, var dengang kun af og til kommet til Orde; vort hele Musikliv stod i livlig Forbindelse med det tyske, og flere danske Komponister valgte saa godt som udelukkende tyske Tekster (især Kuhlau, som jo selv var tyskfødt; de danske Tekster til hans Kvartetter er digtede efter Musikken); Programmet for den første Koncert indeholder 14 tyske og 7 danske Tekster.

Under disse Omstændigheder var det altsaa forstaaeligt, at man i tidligere Tider særligt dyrkede Kvartetsangen, og at der inden Sangforeningens Dannelse var ikke faa danske Kvartetter. Det er en Selvfølge, at Kvar-

tetterne vedblev at florere, ja maaske endda fik en yderligere Opmuntring, efter at Sangforeningen var stiftet. Kvartetsang har da ogsaa altid udgjort en staaende Bestanddel af Programmet, og mange er de Solokvartetter, der har optraadt ved Sangforeningens Koncerter. Af disse er en stor Del først blevet sammensatte for den enkelte Koncert, men der er ogsaa andre, der har været særligt sammensungne og sammenlevede; berømttest af alle »den gamle Kvartet«: Christopher Møller, Guldberg, Tolderlund og Chr. Lund.

Ved de første Koncerter var Kvartetten sammensat »for tilfallet« af Edv. Smidt, Borup, Ipsen og Abrahams eller Th. Oxholm (død som Præst i Borup). Efter Tolstrups Indtrædelse blev han selvskrevet Medlem af Solokvartetten, først sammen med Soetmann (cand. phil., Klokker ved Garnisons Kirke), Edv. Lassen (cand. phil., faldt som Officer i Fredericia-slaget) og Jak. Holm (cand. theol., død som Proprietær i Jylland). Denne Kvartet sluttede »brorskap« med Otto Lindblad engang i Begyndelsen af Fyrreerne paa en Udflugt til Lund, og bragte efterhaanden flere af dennes Kompositioner frem, lige saa friske som de var komponerede, deriblandt »Sätt maschinen igång, herr. kaptén«, »Hör jag forssens vilda fall«, »Vintern rasat«, »Glad såsom foglen« og flere andre, der fra nu af hørte til vore kæreste Sange. Men den Kvartet, hvortil han dog længst var knyttet, baade ved Sangens og et inderligt Venskabs Baand, bestod foruden ham af Joh. Lange, Th. Oxholm og Emil d'Origny (cand. theol., død som Adjunkt i Ribe); særligt hørte Kuhlau til deres Repertoire. Tolstrup har engang fortalt Borup et lille Optrin, som passerede ved en natlig Hjemgang fra et af denne Kvartets Møder: »Vi gik igennem Filosofigangen, saa smaat syngende sammen, da Vægteren kom til og meget brusque bød os at tie stille. Vi bad da om blot en Gang at maatte nynne en Sang for ham og fik Tilladelsen. Vi sang nu Rossinis »Noble châtelaine« af Comte d'Ory, og da vi havde endt, sagde han pathetisk: »Ja, det maa man sige: de fire Herrer synge saa smukt, at det var en Skam, om de ikke alle skulde blive Vægtere«, et Indfald, som naturligvis indbragte ham en Mark af hver Deltager.«

Aaret 1842, der bragte en Tilgang af 29 Medlemmer, hvoriblandt J. H. Lorck, Kr. Mantzius, Chr. Heise (Byfoged; †), og E. Bruun (Juster-mester; Komponist af Poul Møllers Aprilvise og flere af Hostrups Vaudevillesange), bragte Foreningen det første alvorlige Tab, idet Salomon Drejer døde i April. Ved hans Jordefærd udførte Sangforeningen en Sörgekantate af Poul Rytter til Musik af Gade og med Benyttelse af en Melodi af den afdøde. Den sluttede med de Ord:

Farvel, trofaste Fælle, elskte Broder,
 med Tanken klar, med Viljen stærk og ren!
 Tryk ömt ham til dit Bryst, Du Livets Moder,
 og rejs af Blomster ham hans Bavtasten!

(C. Ploug: Samlede Digte; S. 130.)

Den paafølgende (4de) Koncert, den første, der gaves i Universitetets Solennitetssal, blev givet til Fordel for hans efterladte, og der indkom i Netto den forholdsvis betydelige Sum af 320 Rd. Hans Eftermand som Økonomidirektør blev L. Bramsen, dernæst Edv. Lassen og F. V. Andersen, indtil Liebmann atter overtog Posten fra Efteraaret 1842. Det kan tilføjes, at G. Buntzen et halvt Aars Tid i 1842 fungerede som Musikdirektør i Borups Sted.

Fra 1842 begyndte Sangforeningen at blive brugt ved flere offentlige Højtideligheder, saaledes 13. Okt. ved Weyses Bisættelse (et Farvel af H. P. Holst); 22. Oktober, da Thorvaldsen uventet var ankommet til København, fik Sangforeningen Anmodning om den 25de at hilse ham med en Sång i Apostelsalen i Museet, som dengang lige var kommen under Tag; og endelig deltog den med Liv og Sjæl i den storartede Hyldest, der blev Fru Heiberg til Del efter hendes mesterlige Udførelse af »Dina«. Efter 7de Opførelse den 17. November spændte Publikum i Begejstring Hestene fra hendes Vogn og — som det hedder i en af Datidens Aviser —: »Fru Heiberg, som saa ofte har trukket Publikum til Theatret, blev i Gaar Aftes af en Del af dette trukket fra Theatret til sin Bopæl i Mac Evoys Palais i Bredgade«. Fem Dage efter, paa hendes Fødselsdag, d. 22. November, bragte 4—500 akademiske Borgere hende et Fakkeltog, og Studentersangforeningen afsang ved denne Lejlighed Henrik Hertz's stemningsfulde Notturmo: »Naar af det travle Liv forladt«. (Digte fra forskellige Perioder IV. S. 55). Fra den festligt oplyste Havestue takkede »Musernes Yndling, Titania« »Musernes Sønner« med nogle smukke Ord.

IV.

1843—1846. Rig Høst. Tre store Folkefester.

Hvor mange mange Gange I samlede var,
 hvor mange mange Sange I indøvet har,
 det gaar mig ikke an;
 jeg spørger om Tendens,
 om Dyd og Konsekvens.

I Sandhed, I er bleven et Professor-Parti:
 en eneste Professor, han øver Despoti;
 det gaar dog aldrig an!
 Han fægter med sin Stok,
 saa skraaler I en bloc.

Og det er jo dog det værste Tyranni, der er til,
 I kan jo ej engang trække Vejret, naar I vil;
 det gaar dog aldrig an!
 Et Blad er Eders Sjæl,
 og I er Bladets Træl!

(«Til Studentersangforeningen» af Hummer. Ved 25-Aars-Jubilæet.)

Sangforeningens Stjerne var øjensynlig i Stigen, Begyndelsen var lykkelig gjort og et Publikum vundet, men der var ogsaa arbejdet dygtigt og med levende Interesse af Musikdirektørerne. Der gives jo imidlertid altid Ting, som end ikke de dygtigste Dirigenter kan raade Bod paa; en Gang imellem var det derfor ganske naturligt, og for saa vidt ret velvilligt, naar Publikum efter Evne søgte at gøre sit til at bøde paa Manglerne, saaledes da efter en Koncert et vittigt Hoved sendte Borup et Stykke Rugbrød indpakket i Karduspapir med følgende Rim:

I din Sangforening findes lidt Smør,
 dertil Brød Du have bør!

Dette var navnlig møntet paa eet Medlem, som udmærkede sig ved at synge med Smør, og som var saa ivrig i Tjenesten, at han til Morskab for de andre ofte faldt ind med sit Smør ganske alene. Han fik ogsaa tilnavnet »Smør-T. . . .« Det maa nu for Resten siges — men lad os banke under Bordet! — at det har været en Plage, som vor Sangforenings Direktører kun har lidt ubetydeligt af, Borup maaske endda mindst, eftersom han allerede i Foraaret 1843 fik sit Brød i Sorø, hvor han var blevet Musiklærer ved Akademiet. Sangforeningen mistede derved efter kun fire Aars Samliv et af sine ivrigste og varmeste Medlemmer, hvis levende Interesse for Foreningen og alt, hvad dens er, lyser ud af hver Linie i de Optegnelser, han nu som gammel Præst har stillet til Sangforeningens Raadighed og som vi paa de foregaaende Blade har benyttet som den væsentligste Kilde til den første Tids Historie. Om sin egen Virksomhed skriver han her: »Jeg tænker med Glæde og Tak tilbage paa de mange, som jeg har arbejdet med, og hvis Flid og Ihærdighed gjorde det muligt,

at vi med forholdsvis smaa Kræfter dog kunde frembringe saa gode Resultater«. Men smukkeste træder hans Kærlighed til Sangforeningen frem i de forhaabningsfulde Ord, hvormed denne vor tidligste Styrer slutter sine Dagbogsblade og næsten som en Patriark medgiver den unge Slægt sin Velsignelse: »Studentersangforeningen er nu snart en halvhundredaarig gammel Mand, men har den forunderlige Egenskab, at Ungdom og Liv ikke er aftaget, men tværtimod tiltaget; og med faderlig Glæde og Tilfredshed kan den se ud til sine talrige Börn, hvem Sangen har skaffet Glæde — det er jo en bekendt Sag, at alle Sangforeninger i Danmark, baade i Hovedstaden og Provinserne, nedstammer fra Studenternes Sangforening. Og ved Tanken om, at denne glade Kreds af Studentersangere nu i omtrent 50 Aar har frydet sig selv og mange Tusende andre ved deres smukke Sange, kan jeg slutte disse Erindringer fra min Ungdoms Dage med et velbegrundet Haab om, at saaledes skal det fremdeles vedblive, om end Tider og Stemninger paa mange Maader forandres. Studentens glade Liv skal fornyes og forynges ved Sangens herlige Gave, og saa længe det »lystige Folkefærd« samles til den Glæde, som Sangen har sunget op i Hjerter og Ansigter, skal det frydeligt gentages blandt dem, hvad Christian Richardt og Hartmann synger:

»Om Verden var et Hav af Graad,
sang vi dog glade Sange;
Haabet er en lille Baad,
men den kan rumme mange!«

Ingen vilde dog vist beredvilligere end Borup selv indrømme, at Sangforeningen ved hans Bortgang fik rigelig Erstatning, idet i hans Sted J. P. E. Hartmann blev tredje Musikdirektør og siden den Tid har været uafbrudt Medlem af Bestyrelsen, og fra det Öjeblik, da en Formandspost blev oprettet, har været selvskreven til at beklæde denne. Hvor höjt end Sangforeningen kan have skattet baade Borup og mangan anden velfortjent Musikdirigent, saa er alligevel det Forhold, der fra den tidligste Tid af har bestaaet mellem Studentersangforeningen og Hartmann enestaaende; det er næppe nogen Sinde skildret sandere og fyldigere end af S. Levysohn i »Musikbladets« Hartmanns-Nummer for 14. Maj 1885, af hvilket vi hid-sætte følgende: »Det Forhold, hvori Hartmann har staaet og staar til Studenterne, lige fra det Öjeblik han selv i Aaret 1822, 17 Aar gammel, blev Student, indtil den Dag i Dag, har været af en saa inderlig og hjertevarm Natur, saa rigt paa frugtbringende og betydningsfulde Resultater, at Studenterstanden vanskelig vil kunne paapege nogen Personlighed, der har haft en større og mere forædlende Indflydelse ikke alene paa Standen i dens Helhed, men ogsaa paa hver enkelt.

I mere end et halvt Aarhundrede har Hartmann været Studenternes Tolk, baade naar de optraadte repræsenterende udadtil og naar de samledes indenfor deres egne fire Vægge; sjældnen har der været nogen Lejlighed, hvor de danske Studenter skulde give deres Følelser og Stemninger Udtryk i Toner, uden at jo Hartmann har lagt dem Tonerne paa Læben. Intetsteds har den Side af Hartmanns rigt facetterede Talent, der karakteriserer ham som Lejlighedskomponisten par excellence, givet sig skønnere og fyldigere Udslag end netop i hans Virksomhed for Studentersangforeningen. Et løst Blik over Navnene paa de Værker, som Hartmann har skænket denne, Værker, der har adlet den, og som den vogter som sin dyreste Skat, vil bedre end Ord kunne vise, hvad han har været for den. At nævne enkelte af dem er det samme som at vække glade Minder hos alle dem, der paa en eller anden Maade er kommet i Beröring med dem, det være sig som ydende eller som nydende. Der er Kantaten ved Indvielse af Studenterforeningsbygningen, et Værk, saa ungdomsvarmt og friskt som faa andre*); der er Norgeskantaten, der synes ligesom at være udsprunget af den norske eventyrmættede Fjeldluft; Kantaten ved Kronprinsen og Kronprinsessens Formæling, en underskön Hymne til Kærligheden; den herlige lille »Indledning« ved Universitetssalens Indvielse, gribende og storslaaet i hele sin sorgbetyngede Stemningsfuldhed; og endelig det monumentale Værk, som han rejste i Förening med Carl Ploug ved Universitetets 400-Aars Jubilæum. Og det Værk, der ligesom indeholder hele Hartmanns nordiske Produktion in nuce, »Völvens Spaadom«, er ligeledes skrevet for Studentersangforeningen. Hvor er den Förening, der kan opvise et lignende Grundfond af uforgængelige Værker?

Og hertil kommer endelig den talrige Række af firstemmige Mandsange for Kvartet eller Kor, hvormed Studentersangerne har sunget sig ind overalt, thi

Ungdommens Hjerte, som udi dem slaar,
til Hjerterne taler, saa vide de naar —
som der staar i en af dem.

Og ligesom Studentersangforeningen saaledes altid — det tör den med Stolthed sige — har staaet Hartmanns Hjerte særlig nær, saaledes har Hartmann altid været Foreningens Afgud. Med Beundring og Kærlighed har alle dens vekslende Generationer set op til den elskelige og noble Personlighed:

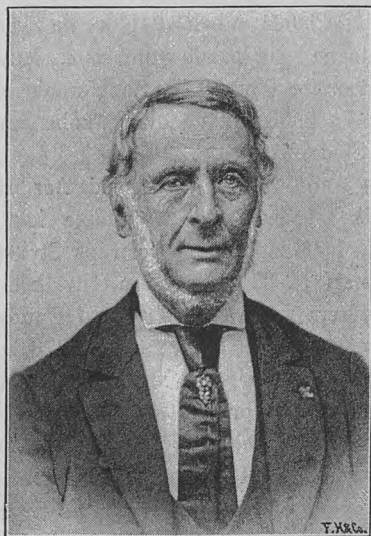
*) Og tillige løftende og höjnende Idealerne for Studenterlivet, saa man forstaaer en Moders Ord, da hun förste Gang havde hørt den paa en Koncert: »Ja, hvis Studenterlivet blot er halvt saa dejligt, saa sender jeg med Glæde min Sön i Studenterforeningen!«
Udg. Anm.

»Thi i Studentens Tanke
var Du som hjemme;
vort Hjerter kunde banke
blot ved din Stemme;
naar blot iblandt de unge
dit Navn blev nævnet,
udjubled glad hver Tunge
den Tak, den evned.«

Mens tit Athenes Sønner
blev halvt Barbarer,
din Harpes Eccho dønner
i vore Skarer;
og derfor blev som Enhed
vor Stand ej dadlet:
din Sangs, dit Væsens Renhed
vort Liv har adlet!

har Sangforeningen sunget ved en af sine Fester. Og Hartmann er en ægte Student. Ingen har som han saa fuldt ud forstaaet Betydningen af de Ord, han selv saa skönt har sunget: »Vær ung med de unge!« Se ham færdes mellem de unge, selv en af de yngste, ved Koncerterne, ved de smaa hyggelige Sammenkomster, hvor Sang og Tale veksler med hinanden, ved de prægtige, harmoniske Ture i den frie Natur. Naar Studentersangerne holde deres aarlige smaa Skovture, Efterklange af de store Pinseture, som oftest i Omegnen af Raavad, er det det store Øjeblik, naar Vognen fra Nærum, Hartmanns mangeaarige Sommeropholdssted, kommer. Endnu sidste Efteraar (1884), da Foreningen var samlet paa det vante Sted, og Hartmanns Nærværelse yderligere bidrog til at løfte og begejstre Stemningen, gav det Anledning til en lille Episode, der i al sin sympathetiske Fordringsløshed er saa tiltalende og betegnende.

Da Hartmann ved Slutningen af Bordet rejste sig for at tage Afsked, foreslog en af Deltagerne, at man skulde ledsage den kære Gæst til Vognen med et Fakkeltog. I samme Øjeblik, som Ordet var udtalt, var Forslaget vedtaget med stormende Jubel; i et Nu var alle Lysene i hele Salen røvede, man for omkring paa Borde og Stole for at plyndre Armstager, Kandelabre paa Væggene, kort sagt alt, hvad tages kunde; og mens Stuen lodes tilbage i buldrende Mørke, vandrede Toget under Spøg og Latter ned ad Trapperne, grupperede sig om Vognen, og i den stille, stjerneklare Aften lød nu Tonerne af Hartmanns skønne, stemningsfulde Sang: »Snart er Natten svunden«, hvorefter Vognen under jublende

J. P. E. Hartmann.

Hurraraab langsomt bevægede sig hen ad Vejen, medens Hartmann, saa længe Öjnene kunde følge ham, sendte en venlig Hilsen tilbage.« —

Som det første direkte Vidnesbyrd om Hartmanns Indtrædelse i Direktionen kan nævnes en Tilnærmelse til Musikforeningen, hvis Formand han var. Studenter havde lige fra denne Forenings Stiftelse udgjort en væsentlig Del af dens Herrekor; nogen Afgang bevirkede vel alligevel Stiftelsen af en særlig Studentersangforening, men mange var endnu Medlemmer af begge Foreninger, og da Musikforeningen i Efteraaret 1843 trængte til et forstærket Mandkor, var det naturligt at henvende sig til os. Vi assisterede da i Udførelsen af et Uddrag af Rossinis: Comte d'Orly. Det blev imidlertid ogsaa omtrent den eneste Gang, Sangforeningen som saadan optraadte ved en fremmed Forenings Koncert; først i 1879 ved Universitetets Jubelfest blev de ved denne Lejlighed udførte Kantater gentagne paa baade vore egne, Musikforeningens og Koncertforeningens Koncerter; i øvrigt har Sangforeningen holdt sig indenfor sine egne Vægge. Om Forholdet til de øvrige københavnske Sangforeninger skal senere paa sit Sted blive Tale.

Aaret 1843 og de følgende Aar bragte en jævn Tilgang af Medlemmer, af hvilke som de mest notable kan nævnes: fra 1843 den bekendte Studenterskuespiller i Hostrups Stykker G. E. F. Fangel (Læge; †), F. Heise (Præst; †), T. J. J. Liebe (fhv. kgl. Skuespiller), H. E. Melchior (Skolebestyrer; †); fra 1844: Adolf Knudsen (cand. theol., senere en kort Tid Sangforeningens Dirigent; † 1873 som Højskoleforstander), E. Christiani (fhv. Sognepræst), V. Bloch (Rektor ved Metropolitanskolen), J. Forchhammer (Rektor paa Herlufsholm), E. G. v. Drechsel (Etatsraad, fhv. Birke-dommer i Silkeborg; †), R. S. Feveile (Kaptajn, Klokker ved Frederiksberg Kirke), F. F. Giersing (Skolebestyrer i Odense; †), Em. Gregersen (fransk Sproglærer; †), V. Heise (Præst), samt de to Forfattere Hother Tolderlund (Dr. H.) og Molt Wengel; fra 1845: Jak. Erslev (cand. theol.; Forlagsboghandler), C. S. Gad (Stiftsprovst), H. P. Lyngbye, P. Chr. Zahle (Præst), og Forfatteren Adolf Recke; fra 1846: B. Bærentsen (Oberstløjtnant), O. G. Siesbye (Docent, Dr. phil.) og P. K. Blichert (Rektor i Sorø). Et særeget Neg af disse Aars Høst har vi med Overlæg gemt til sidst i Betragtning af den økonomiske Betydning for selve Sangforeningen, som disse Navne har haft; det er ikke mindre end fem af vore aller driftigste Økonomidirektører: 1843: O. J. C. Ottesen (Præst i Jungshoved), 1844: L. C. Povelsen († som cand. phil., Lærer), 1845 hele to: J. Muxoll (Kantor; †) og, vistnok uden at fornærme nogen af de andre, den uopslideligste og ufortrødneste af dem alle: Oberstløjtnant, Vejinspektør Collin

Lundh, — alle fire Sekundbasser — 1846 den ogsaa i andre Henseender, navnlig i det gemytlige Kammeratliv i Foreningen, uskatteerlige Otto Zinck.

Virksomheden fortsattes med 1 à 2 aarlige Koncerter, foreløbig med overvejende tyske Tekster (Koncerten d. 22. 2. 1844 har 11 tyske, 7 danske, 2 svenske), men Efterdønningerne fra de to første Studentertog 1843 og 45 bragte snart en Forandring ind deri, og flere svenske Sange dukker op, f. Eks. A. F. Lindblads: »Öfver skogen, öfver sjön« foruden O. Lindblads Kvartetter (som »Sångfoglarna« o. fl.) og Laurins: »Mitt lif är en våg«; Bellmanske Melodier forekomme vel fra 1848, men ikke nær saa hyppigt som i senere Tider, da Cronhamn og Kjerulf bragte dem i nye geniale Udsætninger. Den anden Koncert i 1844, d. 16. Nov., kan næsten snarere kaldes instrumental end vokal; der udførtes saaledes kun 3 Korsange; ved den følgende, d. 8. Marts 1845 (til Fordel for den slesvigske Hjælpeforening), som gentoges 5 Dage efter, møde vi for første Gang Navnet C. J. Hansen paa Programmet, hvilket synes at tyde paa, at det maa være omtrent fra denne Tid, hans første Forbindelse med Sangforeningen skriver sig, formodentlig fra Januar 1845. Nærmere synes Tidspunktet ikke at kunne bestemmes; desværre mangler alle Generalforsamlingsprotokollerne fra Tiden før 1863, og af følgende Udskrift af Protokollen for Generalforsamling 26. 3. 68 skal man ikke blive klogere:

Elberg spørger om, naar Kammermusikens Jubilæum er.

Zinck tror ikke, det er i Aar.

Christopher Möller siger, at det staar i en Tale, som Ottesen engang har holdt.

Zinck kommer med hele Arkivet; det viser sig, at der er fem Aar til Jubilæet!

I Overensstemmelse med dette holdtes hans Jubilæum 1873, og da var det ganske vist ogsaa fem og tyve Aar, siden han var blevet fast ansat, men allerede før var han i Sangforeningens Tjeneste som Musiklærer ved det i 1842 oprettede Øvelseskursus for Begyndere. Her indøvedes det faste ældre Repertoire, Stemmerne til det nye blev gennemgaaet med de enkelte, og der gaves tillige lidt Undervisning i Musiktheori. Først holdtes disse Øvelser i Sangforeningens Lokale en Time forud for Proven paa de almindelige Mødeaftener; efter at Hansen havde overtaget Ledelsen deraf, samlede han Medlemmerne i sit Hjem; da dette heller ikke vilde gaa, vedtog man i Lovene en Adskillelse mellem ordinære Medlemmer og ekstraordinære (ø: Begynderne), som skulde møde i Lokalet paa en tredie Aften i Ugen foruden de to ordinære Mødeaftener. Hvem der var Hansens Forgænger (Em. Erslev?) vides ikke, men hvormom alting er, skulde Sang-

foreningen ikke let have kunnet finde en Personlighed, der var i bedre Overensstemmelse med det bedste i Studenterlivet end han, og det uagtet han ikke selv var Student. Det var ogsaa i fuld Erkendelse af, hvad hele Studenterstanden skyldte ham, at Studenterforeningen optog ham som Medlem, og han kvitterede for Æren ved at komponere den ene Karnevalsspøg mere sprudlende end den anden: Leonora di Massa Carrara (1855), Kong Rosmer (1857), En Søndag paa Alperne eller Vandmøllen i Apenninerne (1874) foruden Musikken til de utallige Studenterkomedier, Balletter, Intermedier osv. osv., han kunde ryste af sig. Hvad er ikke alene den berømte Ballade af Ruskantatens anden Del for et ægte Hansensk Caprizzio: den begynder dystert og alvorligt i Moll; vemodsfuld og mørkt gaar Melodien dybere og dybere ned i første Linie:

Sorte vare Lofte og sort var Gulv —

og der fortsættes svarende til Tekstens Folkevisestil og lige saa indsmigrende melodisk i næste Linie:

mangen Mand saa havde de skrækket —

men i Begyndelsen af næste kan Skælmen ikke dy sig for at titte frem bag Bussemandsmasken; Melodien gaar over i Dur, og den lyse klare Sats lokker uvilkaarligt til at accelerer Ordene:

Støvets Tæppe kendte hverken Rift eller Hul —

saa kastes Masken helt: et drilsk Eccho spørger skalkagtigt tre Gange:

Hul?

og der svares tre Gange med tragisk Alvor:

Hul!

og til yderligere Forvisning anføres pathetisk og lamentabile:

Ak det gjorde Sofabetrækket!

i storslaaet tragisk Heltetil gives Forklaringen:

Thi Heymann —

Eccho (frygtsomt, anende den frygtelige Sandhed):

Heymann?

Svaret kommer pompøst:

Thi Heymann, Heymann raaded for Borgen!

Det vides vistnok ikke, hvem der er Mester til det burleske Indfald i tredje Vers, hvor Kvartetten har sagt »Føj!« at lade Eccho svare »Fy!« men det er ægte i Balladens Stil, og dets Ophavsmand har været Hansens aandelige Tvillingbroder.

At fremmane et Billede af C. J. Hansen, saaledes som han altid var, naar han færdedes iblandt os, det er saa uhyre let overfor en Læser, som blot en eneste Gang har set ham — man behøver kun at nævne Ordet »Kammermusikken«, saa skyder der uvilkaarlig et skælmsk Blink frem i Öjet og Munden kruser sig til et venligt Smil; overfor dem, der ikke har

kendt ham, føler man først Vanskeligheden; hans aandelige Fysiognomi er fuldt saa vanskeligt at gengive som hans legemlige, som end ikke Fotografiapparatet nogen Sinde helt tilfredsstillende har kunnet give et Billede af, fordi det ikke formaaede at fængsle det spillende og evigt skiftende, men altid hyggelige og hjertelige Lune, der besjælede hans Ansigt. Lad os overlade Ordet til en af hans ældste og fortroligste Venner Otto Zinck, hvis Lune i mange Maader staar i Slægts- og sympathetisk Forstaaelsesforhold til Hansens: »Har Sangforeningen lagt Liv og Humør for Dagen i Udførelsen af Sang, saa skyldes det først og fremmest ham. Han havde været Elev ved Musik-konservatoriet og var valgt til Pladsen hos os af Hartmann; senere blev han som bekendt kgl. Kammermusikus og Klokker ved Garnisons Kirke. — Humør var der i ham, og det lige til Fingerspidserne, et Humør, som da heller ikke fornægtede sig i hans Kompositioner. Men han var ved Siden deraf smagfuld og har i ikke faa Sange lagt det for Dagen; »Dejlige Øresund« vil i alt Fald staa lige saa længe som det aller bedste af firstemmig Sang.« [Der er vel ogsaa faa af vore Sange, der i Melodiositet kunne maale sig med »Lille Karen« og den yndefulde Folkevise »Han gynged paa Havet.«] — »Han skrev sine Sange kun for Sangforeningen, og jeg tror ogsaa nok, at han, i alt Fald af sine samtidige, blev vurderet og paaskønnet. Omendskönt Kommers stod paa hans stadige Dagsorden*), kunde han dog med god Disciplin holde Tøjlerne. Naar han paa vore

C. J. Hansen.
(6. Maj 1814—15. Marts 1875.)

*) Der kan næppe tænkes nogen bedre Bekræftelse paa Sandheden af Zincks Ord end følgende lille Træk: Han havde lige komponeret »Han gynged paa Havet«, og den skulde præsenteres første Gang paa en Concert. En Kvarter havde indstuderet den, men i sidste Öjeblik blev Sekundbassen syg og Chr. Lund maatte uden forudgaaende Prøve synge Stemmen fra Bladet. Da imid-

Udflugter og Tog førte an i en Korsang, passede han paa som en Smed,* og jo flere Trækninger han foretog med Ansigtet, (det var hans Vane, naar han var rigtig med), jo bedre Tegn var det for os paa, at Sangen gik godt. Han selv elskede Studentersangforeningen og har tit fortalt mig, at han betragtede det som en Lykke for ham, at han var kommet til at staa i et saadant Forhold til den. Mærkeligt nok var det hans Stilling i Sangforeningen, som blev Anledning til, at han kom til Hove hos Frederik den syvende og Grevinde Danner; (det var som Akkompagnatør til Hostrups »En Scene i Nyboder«, der var blevet forfattet til Opførelse ved en Julefest hos Kongen og udførtes af Kr. Mantzius (som Matrosen) og hans Kollega ved det kgl. Theater Knudsen som Landsoldaten.) (Zinck: Fra min Tid.)

Han var en ægte Kunstnernatur, et Stemningsmenneske, som med en velgørende harmonisk Hvilen i sig selv formaaede at give sig fuldt og helt hen, derfor var han en trofast Ven lige godt som »bror« og »farbror« — Aldersforskel spillede for ham ingen Rolle, og han var lige saa hurtigt Dus med de yngste som med de ældste; han er vist i det Kapitel kommet gamle Fader Rahbek nærmest**) — derfor havde han ingen Fjender, i alt Fald var det ikke hans Skyld, og fik han saadanne, varede Fjendskabet

lertid Teksten var noget utydeligt skrevet, især naar man stadig maatte have Øjnene med Noderne, bad han Hansen om at sufflere ham Teksten. En forfængelig Komponist vilde her have været ængstelig for sin smukke Komposition og have anstrengt sig for at gøre alt sit til, at det højgunstige Publikum maatte applaudere, men hvad gjorde Kammermusikken? Han havde sine evige Løjer af at forstyrre Chr. Lund ved at sufflere ham en splittergal improviseret Tekst: »Han gynged paa Maven« — et gemytligt Sideblik op til Chr. Lund for at se, om han lod sig forstyrre — »og trak sin Smedemor« — et Nik til Guldberg, omtrent som han vilde sige: »Nu skal Du se, nu gaar han i Stykker!« — »Da hørte han en Tisken af hele store Kor« — og saaledes vildere og vildere hele Sangen igennem. Chr. Lund holdt heldigvis Kontenancen, og den smukke Sang gjorde fortjent Lykke.

*) Ikke sjældent, naar han mærkede, at en eller anden af Sangerne stod og fedtede i det, tilbrölte han ham fra Dirigentpladsen midt under Koncerten den manglende Tone med sin, især paa de senere Aar unægtelig noget sprukne Primotenor; saa et lille og gemytligt og forstaaende Smil til Sekundbasserne og en forsoren Grimace til Primotenerne, og saa videre i Teksten!

**) Han frembyder ogsaa en mærkelig Parallel til en af Upsalasangens Fædre, »gubben Hæffner«, som var alle Studenters »farbror« og taltale dem alle med »du«. Dette havde han gjort, siden Studenterne engang havde bragt ham en Ovation, paa hvilken han svarede med de Ord: »Tack skal ni ha, gossar! Ta mi tusen dj—r kallar jag inte hädanefter alla studenter för du!«

aller højst saa længe som til næste Sold. Han kunde godt bruse op — især naar en eller anden »Herre« sang i »P—dur«, som han kaldte det, og saa kaldte han ogsaa altid Studenterne for »Herre« — og han kunde i Öjeblikkets Hede bruge Ord, som man vilde have taget enhver anden ilde op; hos ham vidste man, at de ikke var ondt ment og hurtigt vilde blive fortrudte og opløse sig i Gemytlighed. Og hans Reprimander for Fronten havde tillige som oftest et Skær af den ægteste Mutterwitz og drastisk men tillige harmfrit Lune, saa Fortrydeligheden druknede i Latter. Som Taler var han uforlignelig og havde, som man vil kunne forstaa, navnlig sin Force i at tournere en Replik; han var af den Slags Talere, som bliver desto morsommere, jo oftere de bliver afbrudte; ogsaa i den Egenskab var han uvurderlig paa vore mange Ture; gentagne Gange har han holdt en hel Forsamling i Aande i halve Timer, og Talen endte naturligvis aldrig med det, han egentlig havde villet »udbringe et Glas« for, men hundrede Mile borte derfra.

Var det vanskeligt at begynde, er det dog maaske endnu vanskeligere at ende, men vi kunne ikke nægte os Fornøjelsen af som et Résumé af det sagte at aftrykke maaske endda det aller mest træffende Billede af Hansen, saa meget mere som Digtet fortjener at være kendt af en langt videre Kreds end de faa tilstedeværende ved den Middag, Studenterforeningen gav for de assisterende efter Opførelsen af Komædien »Hansen« 1870:

Hansen.

Kom, vi synge vil til Kammer- Kammer- Kammer-
Kammermusikens Pris!

(Nu undseelig han skammer skammer skammer
skammer sig naturligvis.)

Med et godt Humør han brammer brammer brammer.
Glæden i hans Kinder flammer flammer flammer,
sine Börn med Puns han ammer ammer ammer,
og med Flasken faar de Ris.

Sorg og Kummer, Kiv og Klammer Klammer Klammer
Gudskelov ham aldrig rammer rammer rammer,
højst en lille Katzenjammer -jammer -jammer.

Derfor synge vi hans Pris. ja
derfor synge vi hans Pris, ja
derfor synge vi hans Pris!

Hansen han er ingen Gnier Gnier Gnier
med sit Pund, han jo saa net
skænkede os af Melodier -dier -dier
mangen nysselig Buket.

Ej saa snart dog — det man si'er si'er si'er —
Hansen med at synge tier tier tier.

Gid blot længe ved han bli'er bli'er bli'er
 med at klemme Musen ret,
 klemme hende, saa hun skri'er skri'er skri'er
 klemme hende, saa hun gi'er gi'er gi'er
 muntre Sange — sikken Svir Svir Svir!
 Gid han aldrig blive træt, ja
 gid han aldrig blive træt, ja
 gid han aldrig blive træt!

Ej han falder let i Brokker Brokker Brokker.
 thi Humøret ta'er ej a'.
 Ene aldrig om han sjokker sjokker sjokker
 uden gode Venner. Ja
 se omkring ham vi os flokker flokker flokker,
 se hans Smil, hvor det os lokker lokker lokker,
 hør ham le, ja hør ham skogger- skogger- skogger-
 le — jo han er »mycket bra«.
 Ja, min Mening ej man rokker rokker rokker,
 og den er, at han er Pokker Pokker Pokker
 Pokker ikke nogen Klokker Klokker Klokker.
 Derfor bör han leve, hva'? ja
 bör han ikke leve, hva'? ja
 bör han ikke leve, hva'?

Store Veksler kan vi trække trække trække
 paa hans Godhed (ej hans Mønt)
 og paa hans Humør, de begge begge begge
 giver os Kredit saa könt. —
 Se hans Aasyn — Aa, det kække kække kække,
 glade Miner det bedække -dække -dække,
 glade Minder kun de vække vække vække,
 Minder kun om noget skönt.
 Tiden kan ham ikke knække knække knække,
 Tiden kan ham ikke svække svække svække,
 Tiden kan gaa hjem og lægge lægge lægge
 sig — hans Sind er immer grönt, ja
 derfor bör han leve könt! — ja
 derfor bör han leve könt!

— nkl.

Det er let forstaaeligt, at vi alle hang ved ham, og at vi deri kun har fulgt vore »Fædre«, som, da de i Midten af Fyrreerne havde lært ham at kende, sørgede for, saa snart det kunde ske, at faa ham varigt knyttet til Foreningen, hvilket imidlertid som alt anført først skete i 1848.

Et Interiör fra Foreningens Møder i Begyndelsen af Fyrreerne har fhv. Økonomidirektør Ottesen givet i Spidsen af sine »Sangforenings-Minder« : »Mine ældste Studentsangforenings-Erindringer gaa tilbage til Aaret 1843.

Möderne holdtes dengang øverst oppe i den store Sal i den gamle Studenterforening i Boldhusgaden*); Lokalet var ikke hyggeligt; en slem Røg sporedes undertiden fra Kakkelovnen, og Börneskrig kunde en Gang imellem høres fra den private Lejlighed indenfor. Foran Forhøjningen i Salens Baggrund med Kathedret, fra hvilken ophøjede Plads mangedirigenten, som senere kom til at spille en Rolle i det politiske Liv, styrede de ofte stormende Generalforsamlinger, stod Flygelet, flankeret af tvende Kandelabre, pompejansk malede ligesom Salens Vægge. Stearinlys paa Kandelabrene og i en gammeldags Lysekroner i Loftet udgjorde den mindre straalende Belysning, og saa sad Medlemmerne i tvende Rækker paa begge Sider af Flygelet, Tenorerne til højre, Basserne til venstre. — Vi ville kaste et lille Blik paa Forsamlingen, som i Regelen mødte temmelig talrig. Vi kunne tænke os ved Flygelet Kaptajn Smidt, en meget musikalsk Mand, men noget ængstelig, saa han trøttede Medlemmerne ikke lidt ved Provernes Mangfoldighed, og Sekretær Hartmann staaende ved Siden af Instrumentet, og omkring paa Bænkene Sangforeningens gamle Garde, en sjælden Samling Elitetropper, sikre Tenorer, og Basses, navnlig Sekundbasses, med malmfulde Røster.«

Samlivet mellem Medlemmerne var broderligt og gemytligt, og paa Mødeaftenerne, naar Sangerne efter Prøven havde gratis Adgang til Studenterforeningens Lokaler, samledes der gerne flere Foreningsmedlemmer end ellers for at lytte til de Kvartetter og andre musikalske Nydelser, der faldt af i Klaverstuen nedenunder. Derved fremmedes ogsaa Samlivet mellem de to Foreninger, som stadig vedligeholdtes gennem Sangforeningens jævnlige Assistance ved Aftenunderholdninger, Komedier og (efter 1854) Karnevaler. Noget af det, som imidlertid til alle Tider har været det mægtigste Bindemiddel mellem Sangforeningens Medlemmer indbyrdes, er de mange Fællesture omkring i alle Landets Provinser; een eneste Dag tilbragt paa Jernbane og Dampskib med hverandre, oplivet af de tusende Løjer, med Udveksling af Tanker og gensidige Meddelelser om de nydte Glæder, har ofte nærmet Folk lettere til hinanden end et Par Semestres Sangprøver.

Vi har tidligere omtalt, at Sangforeningen ikke som saadan deltog i det første Studentermøde 1843; intet af Bestyrelsesmedlemmerne findes heller paa Listen over Deltagerne, og der var ikke som ved de senere komponeret særlige Sange til kunstnerisk Udførelse. Imidlertid har der dog været et lille Kor med af Sangforeningsmedlemmer, som paa en sær-

*) Derhen var nemlig Foreningen atter flyttet vistnok allerede i Begyndelsen af 1840.

deles smuk Maade har hævdet den unge Forenings og den danske Studenterangs Ære. Formodentlig har de Medlemmer, som var Deltagere i Mødet, selv sluttet sig sammen, dels for at forlyste Rejseselskabet — ved Afskeden paa Toldboden istemte Sangerne den dengang nykomponerede »Sätt maschinen igång, herr. kaptén« og sang jævnlig paa Søturen — dels for at støtte Udførelsen af Festsangene. Om deres Virksomhed i selve Upsala foreligger der oven i Købet to meget smigrende Udtalelser, som vi ikke kunne nægte os den Glæde at anføre. En af Mødedagene bragte de danske Studenter den berømte Historiker, Filosof, Digter og Komponist E. G. Geijer en Serenade, i Anledning af hvilken denne, som jo maatte regnes for en særlig Kender, ytrede: »De Danska sjunga med mycken spirit«, og dette sagt paa en saadan Maade, at man kunde mærke, at det var mere end en galant Returnering af modtagne Komplimenter. Den anden Anerkendelse er næsten større endnu; i Anledning af »Upsalasångens Historie« fortæller en gammel Upsalasanger fra Trediverne, R. Hjærne, i »Post- och inrikestidning« for 4. Juni 1878: »Då Danskarne en af mötesdagarne samlades i Odinslund för att helsa Geijer och satte sig under rask marche i rörelse, i det de uppstämde: »Da nys den fejre Vaar«, som sjöngs med ett lif och en friskhet, som voro Upsala främmande, sprang ett nytt ljus upp för Upsala-sången. Frukterna deraf visade sig småningom. Ett raskare tempo infördes vid sångöfningarne.« Den lille danske Skare havde altsaa intet mindre end paavirket selve de beundrede Upsalasangere og har gjort deres Kammerater Ære paa dette Tog.

Den første egentlige Sangforeningstur falder i 1845, men foruden denne nysomtalte lille Floks Deltagelse i Studentertoget 1843 var der en anden lille Skare, der i 1844 ogsaa fik en Forsmag paa det vandrende Sangerliv. Herom fortæller Borup i sine »Optegnelser«:

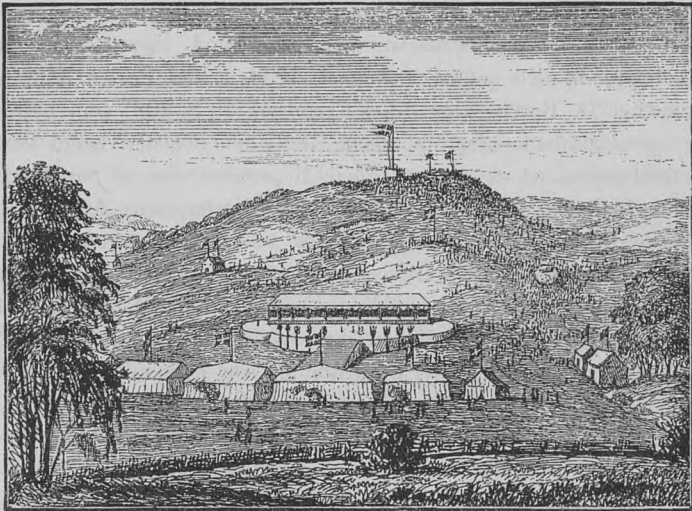
»I Aaret 1844 drog en lille Afdeling af Sangforeningen, bestaaende af Tolstrup, Joh. Lange, Oxholm, d'Origny, Guldbrandsen, Chr. Listov, L. Bramsen, Thorbrögger o. fl. til Sorø, hvor jeg Aaret i Forvejen var bleven ansat som Musiklærer ved Akademiet. De bleve modtagne med aabne Arme, og Jubelen over deres Præstationer var stor, ikke mindst hos mine Elever. Med disse havde jeg sunget en Del firstemmige Sange, og kraftigt støttet af den fortræffelige, musikalske Rektor Bojesen faaet opført paa Akademiet Koncerter (hovedsagelig ved Hjælp af Eleverne) med udførlige Programmer ganske efter Methoden fra Studenterangforeningen. Denne Afdeling af Sangforeningen forblev i flere Dage der i Sorø og nød der stor Gæstfrihed. Der blev foretaget Ekskursioner med dem til Omegnen, Sejlads paa Tjustrup Sø, hvor Madvig var med, og hvor den ivrige, ypperlige Sanger, Præsten i Liunge Ferdinand Fenger, som altid saa bered-

villigt deltog i Elevkoncerterne paa Akademiet, stødte til; endvidere mindre Sejladsere paa Sorø Sø til Parnas og Helikon o. s. v. Ingemann frydede sig ret over at høre disse Sangere; især var det ham en Glæde, naar de istemmede hans egne Sange. En Affødning af Sorørejsen var »Soranum«, et lille Selskab af Rejsefællerne, som bestod i flere Aar og jævnlig samledes og i længere Tid ogsaa holdt Forbindelsen med os Soranere ved lige.«

Af ulige større Betydning var imidlertid en anden lille Skare Studentersangeres Deltagelse i den berømte Fest paa Skamlingsbanken den 4. Juli s. A. Det var jo en ualmindelig rigt bevæget Tid, og intet Under, at i en Gæringstid netop Studenter, som selv staa i Livets Gæringsaar, bliver om ikke ligefrem de ledende saa dog en trofast Fanevagt for Frihedens og Ideernes Talsmænd. Allerede da den gamle Spentruppræst St. St. Blicher havde stævnet til Folkefester paa Himmelbjerget, havde Studenter trods den Tids vanskelige Samfærdselsmidler været med, lige fra den første, i August 1839, til den sidste, i August 1844. Ved Festen 3die August 1842 nævner O. Borchsenius (»Fra Fyrrenerne« II. S. 209) som nyttilkomne Gæster ogsaa Studentersangforeningen. Dette maa dog utvivlsomt bero paa en Misforstaaelse; af en saadan officiel Repræsentation af Sangforeningen ved denne Lejlighed træffes der intet Spor i Foreningens Annaler, og de danske og svenske Studentersangere, der omtales i Festreferaterne som samlende lyttende Flokke omkring sig ved deres smukke Sange fra Bjergets Side, har vistnok kun været enkelte tilfældigt mødte Medlemmer af Foreningen. Anderledes derimod ved den ovennævnte store Folkefest, som jo ogsaa havde en langt dybere Baggrund og var et samlet Udslag af alle de Bestræbelser i Tiden, der var ved at arbejde sig frem for at sætte Blomst i 1848. Ved med et Par Ord at minde om disse faar vi derfor tillige en Udsigt over alt det, der i disse Aar bevægede sig i Studenternes Sind. Først var der Sønderjydernes Kamp for Modersmaalet, der Aaret i Forvejen havde flokket Nørrejyder og Sønderjyder paa Skamlingsbanken til Glædesfest, men som nu samlede Danske fra alle Landets Egne til et energisk Protestmøde mod det slesvigske Sprogskript og til utvetydig Hyldning af Mænd som P. Hjort Lorenzen, Hans Nissen Hammeleff, Laurids Skau, P. Chr. Koch, Nis Lorentzen og mange flere, der trofast holdt ud i Kampen mod Tyskeriet. Opfordringen til dette Møde udgik fra »Den slesvigske Forening«, men blev efterfulgt af Opraab fra omtrent alle nationale og antityske Samfund, saaledes »Dansk Samfund«, hvis ledende Aand Grundtvig var, »Trykkefrihedsselskabet« og »Skandinavisk Selskab«. Det blev derved tillige en Oppositionsfest, og Studenterne var dengang saa godt som alle fødte Oppositionsmænd og fulgte med Begejstring sine Førere Lehmann, Clausen og Ploug. Dønningerne efter

Studentertoget 1843 havde først ført til Dannelsen af »Skandinavisk Samfund« og senere, efter at dette var forbudt af Kancelliet med Kongens Billigelse, til Stiftelsen af »Skandinavisk Selskab«, der allerede ved Aarets Slutning talte henved et tusend Medlemmer, overvejende fra den akademiske Verden. Da der ved dette Selskabs Sammenkomster ofte gaves musikalske Aftenunderholdninger, benyttedes hertil et lille Kor fra Studentersangforeningen (men under Anførsel af Syngemester H. Rung), indtil der senere dannedes en selvstændig Sangforening af Selskabets Medlemmer. Det var altsaa nærmest i Egenskab af »Skandinavisk Selskabs« Sangforening, at Studentersangerne lod deres nationale og nordiske Sange høre til almindelig Glæde navnlig for alle de 8000 Sønderjyder, der var

Folkefesten paa Höjskamling d. 4. Juli 1844.

(Efter et samtidigt Træsnit.)

mødt til den store Folkefest. Fra København kom 120 Deltagere med et særlig lejet Dampskib og drog med Studenterkoret syngende i Spidsen gennem de tætte Masser op til Talerstolen paa Bankens Top. Og hen over den bølgende Folkehob paa mellem 11 og 12,000 Danske klang fra Studenterne Øhlenschlägers Sang »Der er et yndigt Land«, som først fra den Tid blev den almenyndede Folkesang. Det tør siges, at ved Siden af de mandige og alvorstunge Ord, der blev talt, havde Studenterne Glæden af ligesom at have vævet Haabets og Fortrøstningens Islæt i Hjerterne. Utrætteligt vedblev de under Festen at synges deres frejdige Sange, og vi

traf, da vi mere end 25 Aar derefter, i 1870, atter stod paa Bankens Top og sang de samme Sange, flere gamle Sønderjyder, der endnu mindedes Studentersangen fra dengang med Glæde; men siden den Tid var det genvundne atter tabt — fra Höjen pegede de paa de sort-hvide Grænsepæle, som skimtedes nede mod Syd. —

Det var mange Afskygninger af Oppositionen, der samledes paa Höjskamling: N. F. S. Grundtvig, Lehmann og Goldschmidt, der dengang endnu var Redaktør af »Corsaren«; og indenfor Studenterverdenen var der vel til Dels ogsaa de samme Afskygninger, men med overvejende Tilbøjelighed til alligevel at holde sammen, i alt Fald udadtil mod de mange stærke Magter, der vilde hemme Friheden. Indadtil leveredes der ofte dundrende Debatter; i Fyrrerne afløste den ene stormende Generalforsamling den anden, men som oftest endte de som i de Hostrupske Komedier fra den Tid med et broderligt Sold. Og allerede förend Studenterne ved denne store politiske Fest havde faaet Syn for Muligheden og Betydningen af enig Samvirken af forskelligartede Strömninger, havde de selv oplevet et Bevis derfor i det mindre, idet efter et Par Aars Underhandlinger endelig Sammensmeltningen af »Akademikum« og »Studenterforeningen« havde fundet Sted. Generalforsamlingerne i Studenterforeningen 25. Novbr., i Akademikum 27. Novbr. 1843 havde besluttet det, og fra 1. Januar 1844 traadte »den nye Studenterforening« i Virksomhed. Unionen kunde ikke fejres paa en herligere Maade end ved den mindeværdige förste Opførelse af »Genboerne« 20. Febr. 1844. Medens Poul Rytters Atellaner havde deres Styrke i det eggende satiriske, betegner Jens Kristrups Studenterkomedier jo netop det hyggelige, forsonlige og milde. Det laa for Resten allerede til Dels i den forandrede Situation: Jens Grib er Studenten i Skjorteærmer, fængslet til sin »Knejpe«, fordi en Kammerat ugenert har »laant« hans eneste Par Stövler til at fri i; Klint er ikke alene paa Stövlerne bogstavelig talt, men har endogsaa seks Skilling paa Lommen til sin Grisesylte paa »Christian Firtal«; eller uden Billede: Atellanerne var udtrykkeligt skrevne for Kammeraterne indenfor Akademikums fire Vægge, Hostrups Komedier for et större Publikum og med Livskraft i sig til at kunne løftes ud af Studenterlivets snævrere Ramme og indføres blandt Folkets klassiske Digterværker paa den nationale Scene.

Som Sangforeningen havde udført Studentersangene i Atellanerne (vi minde her blot om en enkelt: »Længe var Nordens« fra Atellanen »Kærlighed under Karantæne«, opført 7. Febr. 1842), var det ogsaa den, der afgav et ypperligt Kor af Regensianere i de Hostrupske Stykker; men det var næppe tilfældigt, at den herved saa at sige kom til at staa som Bindeled mellem de to Arter af Studenterkomedie; i den mellemliggende Tid

har vistnok ogsaa Studentersangen været en af de forsonende Magter, der endelig hidførte Sammensmeltningen mellem de to Foreninger. Den var i alt Fald et meget vigtigt samlende Element ved de Sold, hvormed nu i disse første Aar den nøjere Sammenknytning fandt Sted under Poul Rytters Ledelse.

Et mægtigt Stød fremad fik Bevægelsen ved det Studentermøde, der foranstaltedes i Lund og København i Dagene fra den 23.—28. Juni 1845, og som var det første almindelige; 1843 i Upsala havde Nordmændene nemlig ikke været med.

Angaaende alle Enkeltheder ved dette saavel som ved de følgende Studentermøder maa vi een Gang for alle henvide til de trykte Beretninger; i disse Blade skal der blot dvæles ved Sangforeningens Deltagelse deri, og der vil højst nu og da ifølge denne Bogs indiskrete Natur blive Plads til et Par Kulisse-Skandaler.

Det Indtryk, man havde faaet et Par Aar i Forvejen af Svenskernes velskolede Sang, ansporede Sangforeningen til at sætte al Kraft ind paa ikke at komme til at staa alt for meget tilbage under de kommende Dages Sangerkamp. Nordmændene opgav hurtigt Kampen; de havde ogsaa først i Anledning af det forestaaende Møde faaet improviseret en lille Sangforening, som havde indøvet en Del Sange men uforsigtigt af lutter Iver var vedblevet dermed under Sejladsen midt i Storm og Uvej, saa alle Sangerne lykkelig og vel var blevet hæse ved Ankomsten til Malmø; siden kom de sig vel, men havde da hørt deres svenske Brødres Sang og fandt det derfor klogest at tie. Den danske Studentersangforening derimod paraderede ved Modtagelsen paa Toldboden, for første Gang (ligesom Nordmændene) med Studentehue*), og under Sangforeningens ældste Fane, der nu synes lige saa forsvunden som det berømte ældste Danebrog, men beskrives som bærende en Apollo, ridende paa en Svane, i rosenrødt Felt

*) Upsalenserne havde paa et af de indledende Møder besluttet, at den allerede tidligere almindeligt antagne hvide Hue med sort Fløjls Rand og Nationalkokarde skulde gøres obligatorisk for alle Deltagerne i dette Møde som almindeligt Kendingstegn, og havde henstillet til de andre Nationers Studenter at indføre noget lignende. Tanken optoges med Bifald, og fra dette Mødes Tid blev da Studentehuen mere og mere almindelig. —

I Sammenhæng hermed kan det anføres, at den sorte Silkehue blev til i Anledning af Norgesturen 1869. Den hvide Studentehue derimod er kun en merkantil Spekulation af den kære Mutter Thrane i Klareboderne; den gyldne Lyra tyder aabenbart paa dens Hensigt at skulle være Sangerhue, men den har aldrig været officielt anerkendt i Sangforeningen, som vedblivende forlanger Silkehuen som Mærke paa sine Ture.

og med en gylden Lyra som Stangknap. Efter at Sangforeningen havde intoneret C. Plougs Velkomstsang »Velkommen ved Furen, som Gefion drog«, hvortil C. J. Hansen havde komponeret Melodien, skulde en ny Fane have været udfoldet til at bæres i Spidsen for dette Tog af de tre nordiske Folks Ungdom, men uagtet de tre Rigers Vaaben og Farver omhyggeligt var holdte hver for sig i Fanedugen, blev Fanen dog forbudt af Politiet, hvortil den svenske Beretning om Toget ret fint bemærker: »ett förbud, som under den synpunkten icke kan ogillas, att symboler icke behöfvas, när sjelfva saken är förhanden.«

Under de følgende Dages forskellige Festligheder gjorde Sangforeningen stadig Tjeneste: den afsang Koraler under Besøget i Frue Kirke, de nydigtede Sange under Banketten i Ridehuset, og det lille Kor var indbudt som Deltagere i »Skandinavisk Selskabs« storartede Fest ved Eremitagen paa Mødets tredie Dag. Ligeledes blev der sunget ved de specielle Udflugter, f. E. til Roskilde og Lejre, samt ved Hyldingen af Øhlenschläger paa Fasangaarden, og selvfølgelig under Slutningsfesten i Tivoli og ved Afskeden paa Mødets sjette Dag, hvor den førnævnte Sang af Ploug og Kröyer: »Et Ord endnu« blev sunget til Farvel. Men det kunde ikke nægtes, at alligevel Upsalenserne bar Palmen hjem for deres prægtige Sang; deres Udførelse af »Manddom, mod och morska män« paa Vejen til Thorvaldsens Museum og Carl Säves »Helsning från Upsala«: »Jublet i Nord« (paa Melodien »Herrliga land«) ved Festen i Ridehuset vakte en jublende Begejstring og vil sent glemmes af dem, der var saa lykkelige at være til Stede.

Og dog var selv Upsala-Sangforeningen en forholdsvis ung Forening. Vel havde man i Upsala alt fra 1815 dyrket Kvartetsangen, og under Hæffners Auspicier ved festlige Lejligheder i Nationshusene og paa Universitetet ogsaa udført større Sager, men Korene var — ligesom i den første Tid hos os — efter Festen atter blevet opløste. Nogle enkelte af den svenske Studentersangs klassiske Mesterværker var allerede tidligt blevet til og havde vundet lignende pietetsfredet Hævd som hos os »Snart er Natten svunden«; saaledes er Hæffners »Lejonriddarne« fra 1814, skreven i Anledning af en akademisk Højtidelighed, som en Apotheose af Kronprins Carl Johan ved hans Hjemkomst fra Krigen 1813—14; Geijers Ord til Narvamarschen, »Viken, tidens flygtiga minnen«, og Tegnér's og Westermanns »Kung Carl, den unga hjelte« fra Nov. 1818 (Hundredaarsfesten for Carl XII.s Død); ligeledes er Kapfelmans Første-Maj-Vise: »Våren är kommen« omtrent fra samme Tid, 1823, og de blev undertiden udførte for større Kor ved almindelige Studenterefterselskaber. Fra 1827 begynder Fællesprøver af de forskellige Nationers Sangforeninger,

»allmänna sången«, som senere fra C. J. O. Laurins Tid i 1842 blev Betegnelsen for Foreningen af alle Studentersangere, samtidigt med, at i øvrigt de enkelte »nationers« Sangforeninger til de seneste Tider har vedligeholdt en vis Selvstændighed. Hvorvel altsaa Upsalensersangernes Forening var yngre end vor (den holdt f. E. sin første offentlige Koncert 25. Nov. 1845), var den alligevel forlængst bedre sammensungen og vel især bedre disciplineret*); begge de to smaa svenske Universitetsbyer frembyder jo i den sidstnævnte Henseende langt gunstigere Betingelser for Uddannelse af et veløvet og inderligt sammensunget Kor end Hovedstæder som Christiania og København med deres mange spredende Interesser, ikke mindst de mange andre musikalske Foreninger, hvori Studentersangforeningsmedlemmerne medvirker. Ved en Lejlighed som et Studentermøde kommer jo i Regelen af Hensyn til Pladsen kun et Elitekorps med, saa det er let forstaaeligt, at ingen af de andre Foreninger kunde tage Kampen op med Upsalenserne i 1845; ved andre Møder har ogsaa de andre Landes Sangere kunnet hævde deres Selvstændighed og relative Overlegenhed paa hver sit specielle Omraade: hverken Upsalensere eller selv den flerstemmige Mandssangs F. F., de berømte M. M., har kunnet lægge saadan Sjel i Reissigers Olaf Trygvason eller de forunderlige, stemningsfulde Kjerulfske Sange som Nordmændene, og ingen har villigere end Upsalenserne selv indrømmet, at de ikke vilde kunne synge Folkeviser som »Agnete« saa fint og beaandet som de Danske. Indenfor Svenskerne selv har Lundenserne deres Force i de kvikke og fikse Studentermarscher, Upsalenserne deres i de pompøse og storslaaede Nationalmelodier. Den, der har været saa lykkelig at høre »allmänna sången« under Nedgangen fra Festsalen i Carolina rediviva istemme »Vikingasäten«, saa det rungede igen fra alle Hvælvingerne, vil aldrig kunne glemme det; det imponerer med samme betagende Magt som Klangens af en vældig Fos. —

Men tilbage til 1845! Endnu inden Studentermødets Feststemning var fortonet**), dukkede Udsigter op til Deltagelse i en ny Fest, i Begyndelsen

*) Som et Eksempel paa Disciplinens Magt kan nævnes, hvad der i højeste Grad imponerede de danske Sangere ved Studentermødet i 1862, at Arpi om Aftenen paa Marienlyst, da han havde præsenteret sine Sangere og nu dimitterede dem til den flotte Seksa, sluttede med den strikse Befaling: »Gå nu, gossar; men tenorerna må inte supå!« — og Befalingen overholdtes paa det nøjagtigste. Det skulde man have budt danske Tenorer!

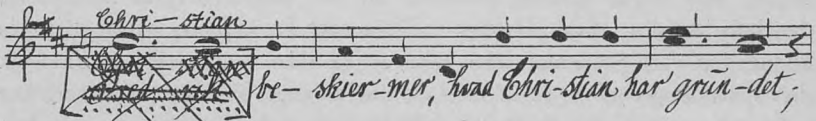
**) Saa stærk var Begejstringen, at flere danske Studenter i Maaneder vedblev at gaa omkring paa Gaderne med svenske Studenterhuer og endnu længer talte et Slags skandinavisk Fællessprog: Dansk med a i alle Endestavelser og en vældig Snurren paa r'erne.

rigtignok ikke modtaget med ublandet Sympathi, men sidenefter indskrevet blandt Foreningens glædste Ungdomsminder som den første egentlige Sangforeningstur; erindret, som vel de fleste Ture, ikke alene for al den Venlighed, hvormed Befolkningen alle Vegne er kommet os i Møde og har »strødd vår väg med diamanter«, men maaske nok saa meget for det inderligere og fortroligere Samliv, den gav Anledning til mellem Medlemmerne indbyrdes.

D. 31. Juli, Frederik VI.s Kronings- og Bryllupsdag og den Dag da han nedlagde Grundstenen til Frihedsstøtten, var udset til Afsløringen af det Monument for ham, der var blevet tilvejebragt ved almindelig Subskription hele Landet over og nu var rejst paa Skanderborg Slotsbanke. Hartmann havde baade sat Musik til Festsangen af H. C. Andersen (»Kong Frederik den sjette, Gud gav ham mange Aar«) og lagt Toner under de af Ingemann forfattede Inskriptioner paa Støtten, der var bestemte til at synges som Slutningssang ved Festen, og havde desuden komponeret sin berømte Festmarsch, det uforgængeligste Minde om Dagen. Nu kom der Opfordring til Studentersangforeningen om at udføre Sangene ved Festen, og Kongen lovede alle de assisterende fri Rejse til og fra Skanderborg. Der var meget, der lokkede; men en Deltagelse i en saa »royalistisk« Fest var alligevel en betænkelig Sag for Folk, der Maaneden før havde deltaget i et skandinavisk Studentermøde og Aaret før i Oppositionsfesten paa Skamlingsbanke; det kneb med at forlige sin Samvittighed med et saadant Brud paa Principperne, og Assistancen blev først lovet efter nogen Modstand paa Generalforsamlingen. Ja Striden om Sangforeningens Deltagelse blev endogsaa draget ud i den offentlige Diskussion ved en fulminant Artikel i »Fædrelandet« 3. Juli, samme Aften som Bestyrelsens Indbydelse til Medlemmerne om Morgenen havde staaet i »Adresseavisen«. Heri hedder det blandt andet: »Dersom den projekterede Rejse finder nogen talrig Deltagelse i Studentersangforeningen, maa man vistnok antage, at det langt mere er dette for uformuende unge Mennesker saa tillokkende Tilbud [om fri Rejse], end nogen alvorlig Interesse for det skanderborgske Monument, der bevirker det. Saa ukyndige i deres eget Fædrelands nyeste Historie kunne dog vore Studenter ikke være, at de ikke skulde vide, at Frederik den sjettes Regering var en af mest de uheldsvangre Perioder, Danmark har oplevet; at denne Konge, hans gode Privategenskaber ufortalte, hverken kan regnes til vore store eller udmærkede Regenter o. s. v.« Dette Angreb paa Frederik VI.s Minde affødte en hel Fejde med de konservative Blade, saaledes at »Fdl.« atter d. 16. Juli ofrer Spørgsmaalet en lang ledende Artikel, der forsvarer og genoptager de skrappe Ytringer og giver Sangforeningen, som jo nu imidlertid havde taget sin Beslutning og holdt

Sangprøver med et Rejseselskab paa omtrent 100, et eftertrykkeligere Rap: »Vi vidste, at der vilde løfte sig et Skrig imod os. Vi vidste, at det Selskab, som vi nærmest henvendte vort Ord til, vilde tage os vor Advarsel ilde op, fordi det aldrig er behageligt at blive advaret offentligt, og fordi det er langt lettere at gøre andre ugrundede Bebrejdelser end at tilstaa for sig selv, at man staar i Begreb med at gøre noget, som ikke stemmer med ens hele Aandsretning og ikke lader sig forsvare for ens historiske Samvittighed . . . o. s. v.« En saadan Appel til de evige Dommagsmagter nødte Bestyrelsen til i en kort Erklæring i et følgende Nummer at »minde om, at, da Sangforeningen er stiftet for at virke til Musikkens Udbredelse og det musikalske Element saaledes deri er det ene naturligt berettigede, kan og vil Selskabet ikke have sig tillagt nogen politisk Betydning. Det maa saaledes frabede sig saavel al Slags Ros som Dadel for dets Deltagelse eller Mangel paa Deltagelse i Foretagender, der betragtes fra et politisk Standpunkt.«

Bestyrelsens Holdning maa vistnok siges at have været fuldtud korrekt; det har netop i Tidernes Løb været Sangforeningens Opgave at betone det musikalske og selskabelige Element saa stærkt, at derover de politiske Meningsforskelligheder, som der selvfølgelig altid har været mellem Medlemmerne, blev trængte i Skygge; og Sangforeningen har uden Betænkning ved Universitetsfesterne paa Kongens Fødselsdag respekteret Weyses Foredragsangivelse *mf.* i Kantaten; den har ikke lagt nogen som helst politisk Aand i Foredraget og f. E. sunget piano ved Christian VIII. eller forte ved Frederik VII.; den har her med priselig politisk Eenfold kun fastholdt den almindelige Stemmeret. Det kunde jo nok, den første Gang man fik de gamle slidte Stemmer i Haanden, vække lidt Munterhed blandt de yngre at se de tre Rettelser oven over hverandre, der praktisk opfriskede ens Skolekundskaber i den danske Kongerække eller uvilkaarligt genkaldte for Tanken de noget vage Forestillinger, man havde dannet sig om, hvad geologiske Lag var:

(Navnet Frederik (VI) med sort Blæk er overstreget med røde Streger og Christian (VIII) tilskrevet med rødt Blæk. Senere er dette igen udstreget med sort og Navnet Frederik (VII) kaldt tilbage med nedenunder satte Prikker. Endelig er med rødt sat skarpe Klammer om de to nederste Navne og Christian (IX) anbragt oven over Linien med rødt.)

Det kunde ogsaa af og til hænde, at Thronskiftet ikke var notificeret i alle Stemmerne eller indført utydeligt, saa man sang Frederik og

Christian imellem hinanden, ligesom det engang af gammel Vane er hændt for en Solosanger at kalde Kong Christian IX for Frederik. Men der skal jo for Resten ogsaa for nyligt i en Kirke være blevet bedt for Hds. kgl. Højhed Arveprinsesse Carolines lykkelige Nedkomst.

Det har vel alligevel været vanskeligst i Fyrrerne at holde Politiken ude, og det er jo nok muligt, at »Fædrelandet«, naar alt kom til alt, har haft Ret i, at det ikke var musikalske, men egentlig kun Fornøjelseshensyn, der har slaæet Hovedet paa Sømmet ved Afstemningen og faaet over Halvdelen af Foreningens 184 Medlemmer til at deltage i den fornøjelige Jyllandsfærd. De ængstelige Samvittigheder kunde jo ogsaa trøste sig ved H. C. Andersens Tekst med dens stærke Fremhæven af Frederik VI's personlige Elskværdighed, som ingen drog i Tvivl, — Omkvædet var: »Det er herligt at vinde hvert Hjerte« — og de havde jo Lov til at syngte fortissimo det sidste Vers' Begyndelse: »Og Folke-Aandens Majtræ han plantede för sin Død.« Og i alle Tilfælde havde de Lov til at være unge og glade — og det var de, da de først kom af Sted. Den 29. Juli om Morgenen styrede »Hertha« ind i Aarhus Havn under fuldttonende Sang fra Studenterne og begejstrede Hurraraab fra Land. Om Middagen var der Kirkekoncert, anført af Hartmann og med Komponistens egenhændige Udførelse af Sörgemarschen over Thorvaldsen. Den 30. kørte man til Skanderborg, hvor der atter blev sunget og pokuleret. Selve Festen, Torsdag den 31. løb særdeles smukt af i det skønneste Sommervejr (Christian VIII havde altid Held med Vejret og kaldtes jævnlig Christian Godtvejr) og overværedes foruden af de kongelige Herskaber tillige af en Folkemængde paa 20,000, som fra om Eftermiddagen, da de kongelige afrejste til Silkeborg, og til langt ud paa Natten forlystede sig i Skanderborg Dyrehave, hvor der var opslaaet Beværtningstelte, Karusseller, Gynger og en stor Dandsestrade og fra Mørkets Frembrud illumineredes med 500 Begfakler. Et pragtfuldt Fyrværkeri, der spejlede sig i den stille Sø, sluttete Festen, men Sangerne ventede der endnu et Bal den følgende Dag i »Polyhymnia« i Aarhus. Lördag Formiddag gik man om Bord og vendte sejrsglade hjem til Hovedstaden med »Hertha« samme Aften.

Denne Tur smagte efter mere, og Lysten blev ogsaa det følgende Aar tilfredsstillet ved to lige saa vellykkede Ture. Den 6. Juni Kl. 6¹/₂ drog Sangforeningen med Dampskibet »Sultan« af Sted til Møen. Paa Udturen anløb man Malmø, hvor man havde ventet, at et Antal Lundensere vilde slutte sig til, hvad imidlertid ikke skete. Malmøboerne modtog Sangerne med deres aldrig svigtende Gæstfrihed i deres »Tivoli«; her stod opmarscheret »en liten tilställning«, og da man Kl. 11 atter begav

sig om Bord, fulgte enkelte af de gæstfri Værter og Værtinder med, deriblandt en Skønhed, Frk. Lina Bååth, som af Portrætmaler Gertner, der deltog i Turen som Gæst, blev foreviget paa det nedenfor gengivne Billede som den Sol, hvorom Sangforeningens fornemste Stjerner havde

Erindring fra Mønsturen den 6.—8. Juni 1846.

Emil Erslev.	Louis Levin.	J. P. E. Hartmann.	L. C. Povelsen.	B. L. E. Lerke.
	J. N. H. Bang.	Frøken Lina Bååth.	H. C. Behrmann.	
		Edv. Smidt.		

drejet sig, Bestyrelsen, de tre Primotenorer Levin, Lerke og Behrmann samt Sekundtenoren, cand. theol. Bang.

Kl. 5 ankom man til Klinten, hvor Dampskibet hilsendes med livlige Hurraraab fra Møenboerne. Vejret kunde ikke være skønnere under hele Rejsen, som varede til Mandag Morgen den 8. Kl. 5¹/₂, og der

herskede den gemytligste og gladeste Stemning, for hvilken vel især Jens Krstrup bar Prisen, idet han til denne Færd havde skrevet sin udødelige Rejsesang »Da Vaartoner lode«, der endnu bestandig paa Turene begejstrer med hele Nyhedens Friskhed, hver Gang Trækflugledriften vaagner i os med Vaartonerne. Og for første Gang lød under de lysegrønne Bøge Studentersangene fra sidste Vinter, da »En Spurv i Tranedans« den 28. Februar var gaaet over Scenen: »For Frihed«, »Af Sted, af Sted, til Arbejd vil vi gaa«, »Sparsomt i Norden« og »Ensom og mørk og snæver er vor Bolig«; det var en Buket af Foraårsblomster, som man skal lede længe om Magen til.

Fjorten Dage efter havde »Skandinavisk Selskab« stævnet til Folkefest paa Hveen Søndag den 21. Juni; Trehundredaarsdagen for Tycho Brahes Fødsel, den 14. December, indtraf paa en Aarstid, da Vejrliget ikke tillod en saadan Fest. Til Udførelsen af J. L. Heibergs poetiske Kantate, formet over hans ældre Romance »Du Vandringsmand ved Søen« som Grundthema, havde man henvendt sig om Assistance til Sangforeningen, der saaledes tre Aar i Træk havde Æren af at være med ved tre i Aand og Tone forskellige, men hver i sin Art betydningsfulde store Folkefester. Hveensfesten stod værdigt i Række med de øvrige; over 10,000 Danske og Svenske, flere Gæster, end den lille Ø nogen Sinde havde rummet selv paa Tycho Brahes Tid, mødtes ved Ruinerne af Uranienborgs Slotsvold; fra den tidlige Morgenstund gik Dampskib efter Dampskib foruden en hel lille Vikingeflaade af Sejlbaade fra begge Sundets Kyster og landsatte Passagererne under den høje Klint, hvorpaa St. Ibs Kirke staar, og da Hovedtoget, der var løbet ud fra København Kl. 12 om Bord paa en Flaade af 7 Dampskibe med Orlogsdamperen »Hertha« i Spidsen, endelig ankom og Kl. 3½ satte sig i Bevægelse med Faner og Musik og Sangkoret forrest med Tycho Brahes laurbærkransede Buste, kunde man næppe bane sig Vej op til Talerstolen. Efter Kantaten udviklede Prof. Sommer Festens Betydning, dernæst holdt Orla Lehmann et begejstret Foredrag, der henrev alle Tilhørerne til vedholdende Bifald, og endelig, efter at Stedets Præst havde takket paa Hveenboernes Vegne for den af Skandinavisk Selskab skænkede Buste, holdt Thomander fra Lund en af sine lunefulde improviserede Taler, som paa særdeles heldig Maade formidlede Overgangen fra den alvorligere til den gemytlige Del af Festen, som nu tog sin Begyndelse. Man lejrede sig omkring paa Skrænterne om Madkurve eller om et Par Studenterkvartetter, som ufortrødent gav deres Sange til bedste baade her og paa hele Hjemturen i den lyse Sommernat over det blinkende Sund.

V.

1847. Börnesygdomme. En Krise.

»Hvi rose I saa vore Fædre
og vil, vi skal være som de?»

K. L. Rahbek.

Hvem vil mindes, hvad vi maled
Side op og Side ned;
hvad der sagdes, hvem der taled,
og hvorom det var, vi stred?
Ingen Glans og ingen Skygge
har det lagt paa Sagas Skjold;
ingen Fremtid op vil trykke
denne gamle Protokol.

Hin de høje Guders Vrede,
hin Titaners Himmelstorm,
hine Diskussioner brede,
mindst om Indhold, mest om Form,
alle Stemmerne, der lode
snart i Dur og snart i Mol,
de er nu kun blege, døde
Chifre i en Protokol.

(»En af de gamle«: Protokolvise i Studenterforeningen, den 21. Decbr. 1865).

Sangforeningen gik nu i sit ottende Aar, og hvorfor skulde den egentlig mere end andre Börn i den Alder gaa fri for sine Börnesygdomme? Det gjorde den da heller ikke; den blev daarlig. Diagnosen maatte vel nærmest lyde paa Scrophulose, en enkelt Gang dobbelte Ledde, der førte til en meget stærk Krise, ja til absolut Kollaps, og under det hele en Understrøm af Gnavenhed, der øjensynlig skyldtes Orm. Alle de søde Sager, man var bleven trakteret med i disse Festaar, gav daarlige Tænder og daarlig Mave: saa snart der var noget ekstra paa Færde, mødte de alle og gabede op, men ved de daglige Møder var der sørgeligt tomt i Salen i Boldhusgade; Rugbrød med det bare Smør vilde man ikke have noget af — det sidste kunde der jo endda være Fornuft i. Man skrantede og skrantede og vidste ikke rigtig, hvor Sygdommen egentlig skulde gribes an. Allerede i 1846 havde man kun drevet det til at indstudere een Koncert (18. Marts; gentaget en Uge efter), hvor man i øvrigt havde strengt sig godt an og opført største Delen af Fél. Davids »Ørkenen« og den pudsig Tabaks-Cantate af Miller (se den følgende Side), hvis Tekst var Omslaget paa en bekendt Tobakskardus, sat i Toner, som nøje fulgte hver Skiften i Stemning, hver Overgang fra Petit til fede Typer, og navnlig kulminerede i den rigt fugerede Coda i gammel katholsk Kirkestil: »Magdeburg den 1sten Mai 1809. Richter & Nathusius«. 1847 havde egentlig heller ikke mere end een Koncert at byde paa, afholdt 18. Februar og gentaget 2. Marts til Fordel for det forenede Velgørenhedsselskab, senere delvis gentaget 13. Marts i en Fælleskoncert med Italienerne i Kongens Nærværelse. Den anden Koncert, 21. Maj, var af Navn en Fælleskoncert med Musikforeningens Herrepersonale, men i Virkeligheden blot en Musikforeningskoncert med Studenternes Assistance

til Udførelsen af Weyses Sörgekantate over Frederik VI og Hartmanns Mindekantate over Thorvaldsen. Sine Skovture passede man vel ret samvittighedsfuldt; Overskuddene fra Skanderborg- og Møensturene anvendtes til i øvrigt vellykkede Udflugter i Hovedstadens nærmeste Omegn*); og et lille Kor assisterede vedblivende Studenterforeningen ved dens Komedier: 1847 10. Maj Carl Borgaards »Talismanen« og i Juni ved Naturforsker mødet Genopførelsen af »Genboerne«, men, men, men — der var alligevel noget i Vejen.

Saa prøvede man paa at efterabe de store. Var der noget, de smaa dengang hørte alle de voksne tale om, saa var det Konstitution. Konstitution, det var Løsenet overalt; naar man bare fik en Konstitution, saa var alting godt. Vor Sygdom skrev sig aabenbart fra en daarlig Konstitution; man undersøgte Sagen, og fandt til sin Rædsel, at vi ikke engang havde nogen Konstitution. Man var jo født under Frederik VI's patriarkalske Scepter og havde

hidtil levet i patriarkalske Tilstande, hvor Love knap fandtes af Navn — nu

Aechter feiner Varinas-Tabak.

Viele Rollen unter einander geschnitten.

☞ **Dieser feine Varinas-Tabak ist bei uns bis jetzt nur blos verkauft worden; da wir aber gefunden, dass seine Güte leidet, wenn ihn die Luft berührt, so haben wir für gut befunden, selbigen in Blei einpacken zu lassen.**

Wir liefern ihn dennoch wie bisher:
„Das Pfund zu einem Thaler.“

Magdeburg den 1sten Mai 1809.

Richter & Nathusius.

*) Ved den første af disse, den 24. Aug. 1845, var H. C. Andersen indbudt som Æresgæst; han havde fulgt med Sangforeningen paa hele Rejsen til og fra Skanderborg; og det kan ogsaa anføres, at hans og Hartmanns Opera »Liden Kirsten« var gaaet første Gang over Scenen den 12. Maj s. A. Til Skovturen havde han skrevet en smuk »Sang i Skoven« (ikke optaget i hans samlede Digte), hvis andet Vers fortjener ikke at glemmes:

opdagede man, hvor grumt despotiske disse var. Bestyrelsen var strags yderst imødekommende mod Folkets Ønsker; den berømte Grundsætning »Nu ville vi alle spare« klinger tydeligt igennem dens Forslag til Nedsættelse af Kontingentet fra 2 fl til 1 fl 8 β i de fire Vintermaaneder og 1 fl for de øvrige Maaneder; der indtræder om ikke større, saa dog længere personlig Frihed, idet der først skal mødes Kl. 7 i Stedet for Kl. 6; og Spor af Stænderinstitution lader sig paavise i Forslaget om Ansættelse af to Stemmeformænd for hver Stemme. Det kan dog ikke skjules, at Bestyrelsesmødernes hemmelige Protokol aabner os et Indblik i et Dyb af slet skjult Underfundighed. Det viser sig, at alle Indrømmelserne ene og alene gaar ud paa at »raade Bod paa den ringe Deltagelse, der vises Foreningens Arbejdsråder« (jfr. Referatet for 18. Nov. 1846); de to Stemmetænderformænd viser sig blot at være Regeringens maskerede Spioner, eftersom der skal gives dem hemmelig Instruks om at holde Regnskab over alle, der møder, forhindre Tobaksrygning o. l. Man lægge vel Mærke til dette ægte despotiske »o. l.« under hvis brede, dækkende Vinger disse Bestyrelsens Kreature vil kunne begaa alle optænkkelige Ulovligheder. Paa een saadan gives der dem ligefrem Anvisning: kan det være andet end Forsamlingsfriheden, man vil til Livs, naar man instruerer dem om »navnlig at paase, at Medlemmerne ikke betragte Lokalet mellem Sangdirektøren og Kakkell-

---

Vi syngte fra det grønne Blad
i en harmonisk Klynge;
om Aar saa er vi skilte ad,
men nye Slægter syngte.
Vi er som Skov og Melodi,
et Løv, der er Afveksling i,
mens Stammen staar og bliver.

Ved denne Lejlighed forefaldt en Episode, som Prof. Joh. Lange fortæller saaledes: »Paa Hjemvejen ad den brede Vej fra Fortunen, hvor Aftensmaaltidet blev holdt, til Klampenborg, gjorde Kusken, der, uden at vi i den løftede Stemning havde bemærket det, var dødrukken, det Kunststykke at vælte hele Vognens Besætning, deriblandt Andersen og saa vidt mindes ogsaa Hartmann, ned i Vejgrøften, saaledes at Vognen faldt oven paa os alle og vi maatte bane os Vej, saa godt vi kunde, ud af Aabningerne mellem Grøften og den omvendte Vogn. Mærkeligt nok slap alle helskindede derfra; kun Andersen var overbevist om, at han havde brækket i det mindste et Par Ribben, hvorfor han blev ledet fra Væltestedet til Klampenborg af en Sanger under hver Arm. Først langt om længe opdagede han, at den befrygtede Lemlæstelse kun var et Produkt af hans levende Fantasi.« (Andersens egen Beretning herom se Breve fra H. C. Andersen II, S. 117.)

ovnen som et Konferenceasyl og derved forstyrre Sangen« (sammesteds S. 23). Hvilket sørgeligt Billede af det forkuede menige Folk op-
rulles der ikke for os i disse malende Ord! Og hvilken yderligere Neder-
drægtighed der endda skjuler sig mellem Linierne, tør vi kun med Gysen
lade ane: hvorfor nedsattes samtidigt med Kontingentet ikke ogsaa Brænd-
pengene (en Rigsort for Vintersæsonen)? Havde man udfundet en anden
Maade at spare paa, ved at formindske Udgifterne til Brændsel uden at
nedsætte Kontributionen fra Folket? Vilde man — Pennen vægrer sig
ved at nedskrive Ordet — vilde man nu ogsaa skaffe sig et Siberien?

Visse oppositionelle Aander vilde insinuere, at der var begaaet en
formel Fejl, derved at man som Erstatning for Liebmann til Økonomi-
direktør havde valgt en Ikke-Sanger nemlig stud. theol. L. C. Povelsen;
det var en lignende Forsyndelse som den, at Danske engang havde været
styret af en Struensee. Muligt havde de Ret; muligt maa der indrømmes
Sangere ligesom andre Kunstnere og Genier større Ret til genial Uordent-
lighed; den ægte Kancelliomhyggelighed og Akkuratesse, der udmærkede
Povelsen og hvori han kun er naaet af Collin Lundh, var maaske for
lidet lyrisk og for meget prosaisk. Men saa meget er alligevel vist, at
Sangforeningen har al Grund til at være denne Ikke-Sanger taknemlig;
den første Revisionsindstilling, efter at han havde overtaget sin Post,
gjorde da for Resten ogsaa allerede Generalforsamlingen opmærksom paa
»den udmærkede Orden, Økonomidirektør Povelsen har indført overalt«,
og Forsamlingen sluttede sig til den smigrende Udtalelse ved at rejse
sig. Alle Protokoller, Regnskaber og Arkivalia med hans klare, faste
Haandskrift, men undertiden lovlig minutøse Indhold, vidne endnu om
Sandheden af denne Ros. Han blev ogsaa stadig genvalgt lige til sin
Bortrejse fra Byen i Begyndelsen af 1850.

Trods alt, hvad der blev gjort for at holde det hændende Liv oppe
— der blev i 1847 holdt ikke mindre end 7 Bestyrelsesmøder i 3 Maaneder —
endte det dog med, at Bestyrelsen paa det 8de Møde, 24. April, maatte
opgive den paatænkte Efteraarskoncert, »fordi Proverne saa godt som
aldeles ikke havde været besøgte«. Saa prøvede man paa at puste lidt
Liv i det ved at projektere en Sommertur til Nordsjælland, men
»det skulde De inte ha'e gort, Hr. Reiersen«, for den Tur blev den
sidste Tue; Læsset væltede.

D. 10. Juni foreslog Økonomidirektøren paa Bestyrelsens Vegne en
Tur til Nordsjælland. Oppositionen foreslog selvfølgelig strags en Kullentur;
men den opgaves hurtig som irrealisabel, og til Komitee for Nordsjællands-
turen valgtes Povelsen, cand. theol. Bang (s. Billedet S. 50) og Assessor
Looft. Nu aabnede der sig atter en dyb Kløft mellem de tilstedeværende,

og det oven i Købet i et saadant Principspørgsmaal som, hvad Studenteraanden var. Da der nemlig var Tale om, hvorvidt man kunde fornøje sig for Overskuddet fra den sidste Koncert, protesterede H. E. Krøyer derimod, »da det vilde være imod Studenteraanden«. Herimod gjorde imidlertid Økonomidirektøren med Styrke gældende, at »Studenteraanden, den Enhed og det Kammeratskab, som man maatte ønske i Foreningen, netop vaktet og bevaredes ved saadanne Ture, ligesom det var gammel Vedtægt, at af de to Koncerter den enes Indtægt gik til veldædige Öjemed, den anden i Selskabets Interesse, dog blot ej udelukkende til Fornøjelse«. Forsamlingen sluttede sig omtrent enstemmigt til denne sidste Opfattelse af Studenteraanden og voterede Tilskud af Kassen til Skovturen.

Saaledes var altsaa Turen vedtaget, men der tegnede sig kun 33 Deltagere, som oven i Købet var lovlige ulige fordelte paa de fire Stemmer. Efter at Bestyrelsen først forgæves havde søgt at raade Bod herpaa ved at faa flere til at tegne sig, fraraadede den Turen ved de sidste Prøver. Da dette heller ikke hjalp, udfærdigede den i et Møde den 23. Juni følgende Ultimatum til Skovturskomiteen:

»Efter at Bestyrelsen har gennemgaaet de til den forestaaende Lysttur »udlagte Lister, tillader den sig at meddele d'Hrr, at den nærmest paa Grund af, at Sangforeningen ikke kan anses for passende repræsenteret »ved det tegnede Antal Medlemmer, maa anse det for nødvendigt, at »den paatænkte Rejse ikke kommer i Stand, og at den i alt Fald, for saa »vidt denne vor bestemte Erklæring imod Turens Foretagelse af Studenter»sangforeningen mod vor Formodning ikke maatte blive tagen til Følge, »hverken kan eller vil som Bestyrelse for Selskabet have nogen som »helst Andel i, hvad Selskabet i denne Sag videre maatte foretage sig.«
J. P. E. Hartmann. Smidt. E. Erslev. L. C. Povelsen.

Samme Dag besvarer Komiteen denne Skrivelse: »Komiteen maa uagtet Bestyrelsens Erklæring anse det for sin Pligt (!) at bestemme sig for Turens Foretagelse«. Det udvikledes dog ikke nærmere, hvori det forpligtende Moment har ligget; Povelsen har selvfølgelig samtidigt med sin Bestyrelsesskrivelse udmeldt sig af Komiteen; for ham har Pligten aabenbart vist sig i et noget andet Lys; han udtaler, at »Komiteens Majoritet efter hans Formening ikke har handlet i Selskabets Interesse og har overtraadt, hvad den skyldte Foreningen, ved til Trods for Musikbestyrelsens Protest at iværksætte Turen«.

Næste Morgen sammenkaldte Bestyrelsen en Generalforsamling til Dagen efter, d. 25. Juni. Men inden denne holdt Turisterne et Møde, hvori de vedtog at fastholde Turen. Majoriteten var lovlige kneben (13 Stemmer mod 12!), men paa Generalforsamlingen optraadte deres Ordfører, Assessor Looft, med stor Suffisance og hævdede navnlig, at Gene-

ralforsamlingen lige saa lidt som Bestyrelsen havde Ret til at annullere den for fjorten Dage siden fattede Generalforsamlingsbeslutning og heller ikke formaaede at tage det dengang voterede Tilskud til Turen tilbage. Naar man havde Pengene, hvorfor saa ikke mere sig? Man behøvede jo ikke at kalde det en Sangtur, men blot en Lysttur. Desuden var Repræsentationen slet ikke saa daarlig. »Vil Sangforeningen prostituere sig ved denne Tur? Mindre ved Turen end ved den Spaltning, som derved let kan komme i Foreningen (!). At Turen maa gaa, derom kan der ikke være Tale, derom kan der ikke stemmes!« — Efter at Povelsen havde gendrevet de juridiske Sofismer i denne Tale og baade Smidt og Hartmann gentagende havde protesteret imod at tage af Sted den følgende Morgen, selv om der den Aften vilde tegne sig det tilstrækkelige Antal Deltagere, skredes der til Afslutning. Indtil dette Punkt har det været muligt for Udgiveren af disse Blade at følge med; men han beklager at mangle den Egenskab, som i vor fremskredne Tid med Rette vil kunne fordres af en Historiker, Øvelse i Tankelæsning, og foretrækker derfor at lade selve Generalforsamlingsprotokollen i dens for Resten til den tumultuariske Forsamling ypperligt svarende vilde Fremstilling referere Slutningen *ipsissimis verbis*:

- »Dirigenten spurgte, om Generalfors. turde fordriste sig til at annullere
- »den foregaaende Forsamlings Bestemmelse, eller i ethvert Tilfælde om
- »at tage [læs: om at tage!] nogen Bestemmelse m. H. t. den forestaaende
- »Tur. Dette [!] besvaredes med 40 St. mod 39 saaledes: at Selskabet
- »erklærede sig kompetent til at afgøre noget nærmere [!] m. H. t.
- »Turen. I. Skal Turen gaa i Selskabets Navn? II. Er Bestyrelsen og
- »Komiteen stemmeberettigede i deres egen Sag? Ad II.: der var absolut
- »Majoritet for, at de ikke vare stemmeberettigede. [Men ad I.: ?] —
- »Skal Turen foretages i Morgen? Den skal foretages i Morgen! —
- »Økonomidirektøren erklærede da Bestyrelsen for aftraadt. Hermed
- »hævedes Generalforsamlingen«. — Sat sapienti!

Man forstaaer for Resten nogenlunde den Ihærdighed, hvormed Turens Deltagere har drevet deres Sag igennem, naar man af Referatet om selve Turen ser, hvad det har været for Karle til at holde ud. Efter denne Generalforsamlings Slutning hen ad Natten stillede man allerede Kl. 4 om Morgenen den følgende Dag, Lördag d. 26de, og korte til Sorgenfri. Her drak man Kaffe og vandrede omkring i Slotshaven; derpaa af Sted til Frederiksborg. Efter Frokosten paa Gæstgivergaarden besaas Slottet, hvor man sang baade i Kirken og i Riddersalen; Eftermiddagen tilbragtes i Grib Skov og Aftenen med et gemytligt Sold i en Pavillon udenfor Byen. Næste Morgen var man vel lidt senere paa

Færde, men i Betragtning af, at man den paafølgende Nat aldeles ikke skulde i Seng, er det dog ret godt skuldret at møde Kl. 8 og en halv Time efter allerede at være paa Vejen til Fredensborg. Ogsaa her besaas Slottet, og saavel her som i Slotshaven genlød de smukke Studenter-sange »til stor Glæde for den Menneskevrimmel, som dette usædvanlige Skuespil havde hidlokket«. Ogsaa Nøddebo og Grib Skov gæstedes op ad Dagen, men det var jo givet, at Syvsoverdagen kun kunde sluttet paa eet Sted, og om Aftenen naaede man da ogsaa Gurre, hvor en stor Del af Helsingørs og Omegns Beboere havde indfundet sig og lyttede til den vidunderlige, stemningsfulde Jægersang, som her i sine rette Omgivelser maa have taget sig særlig smukt ud. Først efter Midnat, da Gurrensvalen allerede saa smaat tænkte paa at kvindre sin Morgensang, steg man til Vogns og naaede hjem til København Kl. 6 Morgen d. 28de.

Bestyrelsen havde imidlertid herhjemme udført sin sidste sørgelige Pligt, at indvarsle en Generalforsamling d. 2. Juli til at raade Bod paa Interregnet. Efter nogle indledende Forhandlinger paa denne om andre Ting skred man til Punkt II paa Dagsordenen: Foreningens Bestaaen. Indlederen heraf, Tolstrup, tog da Bladet fra Munden og udtalte ligefrem, at, da Sangforeningen ved langvarig indre Strid og andre Onder gik sin Opløsning i Møde, var det rigtigst at tage et kraftigt Skridt. Aanden var svunden fra Sangforeningen, den tilfredsstillende ikke mer som i forrige Dage, det var at befrygte, at mange af de gode, om end ikke uundværlige, Kræfter af Mangel paa Tilfredsstillelse vilde træde ud af Foreningen. Endvidere var jo nu Bestyrelsen traadt fra, og det vilde være vanskeligt at finde nogen anden i Selskabet, som kunde paatage sig en Musikdirektørs vanskelige Forretninger. Her skulde ikke tages noget personligt Hensyn, men i Sangforeningens egen velforstaede Interesse foreslog han at lade dens gamle Legeme, om hvis indre Mangler vistnok alle vare enige og som næppe kunde hjælpes ved halve Forholdsregler, hellere aldeles bortdø.

Den følgende Diskussion giver os forskellige Vink om den staaende Strid og de indre Tilstande i Foreningen i de sidste Aar. Vi tage næppe meget fejl, naar vi antage, at det igen var Opfattelsen af »Studenteraanden«, som var et af de alvorligste Kontroverspunkter. Alle Argumenter baade fra den ene og den anden Side kører op trukne af den som Paradehest: Studenteraanden kræver Frihed til at tumle sig og vil ikke indskrænkes af en teknisk Bestyrelse — det næste Skridt maatte vel være, at den krævede Frihed for Nodernes Tvang og Ret til at synge *a* for *as*, hvis det bedre konvenerede den frie selvbevidste danske Student — men det var ogsaa Studenteraanden, der krævede alvorligt og grundigt

musikalsk Studium. For nogle var Studentersangforeningen blot et gemytligt Kammeratkomment, for andre var den en Musikskole, hvis Koncerter lig en offentlig Eksamen altid stod som en vis truende Fremtidsulykke. Kunsten for Bestyrelsen vil altid blive at dele Sol og Vind lige mellem de to i og for sig lige berettigede Hensyn, det sociale og det musikalske, men da det sociale i Regelen finder stærkest Sympathi hos Medlemmernes Magelighed og det musikalske væsentligst maa blive det afgørende for en ærekær Musikbestyrelse, der vil kunne erobre Foreningen et kunstforstandigt Publikum, saa har Følgen heraf altid været, at i akute Kriser som denne Bestyrelsen og Medlemmerne har betonet hver sit. Det Brud, der var indtraadt med Skovturens Vedtagelse, havde ført Medlemmerne til Erkendelse af, at de var gaaet for vidt; de kunde indse, at den nys aftraadte Bestyrelse ikke vilde tage imod Genvalg — dette erklæredes ogsaa udtrykkeligt af den eneste paa Generalforsamlingen tilstedeværende Musikdirektør, Erslev — og nogen ny havde man ikke i Reserve; det havde jo overhovedet ikke været Hensigten fra først af at drive Sagen saaledes paa Spidsen, tilmed da det kun var en enkelt af Musikdirektørerne, Smidt, hvis alt for vidtdrevne musikalske Fordringer havde trættet Medlemmerne ved Prøverne og sløvet deres Interesse for Livet til daglig i Foreningen, medens man paa den anden Side nærede en virkelig oprigtig Hengivenhed for hans Person. Allerede inden dette Møde var man derfor saa temmelig paa det rene med, at den fornuftigste Udvej vilde være den at opløse Foreningen og umiddelbart derefter stifte en ny, hvortil man da kunde haabe at faa de samme Mænd knyttede som Bestyrelse. Hermed vilde Æren være reddet for begge de stridende Parter: Bestyrelsen, der havde frabedt sig Genvalg, kunde lade sig vælge af den nye Forening, og Medlemmerne slap for formelt at krybe til Korset. I Virkeligheden var det hele jo dog kun en Manøvre for at komme paa en anstændig Maade og med Bevarelse af Formerne ud over en Kollision, som man fra ingen af Siderne havde forudset i Tide. Det er ogsaa ganske pudsigt at se, hvilket Besvær Dirigenten paa denne Generalforsamling (Højesteretsadvokat Buntzen) havde med at holde Talerne fra at omtale den nye Forening; i Virkeligheden gik alle Talerne ud fra denne Forudsætning, undtagen den ene Hovedtaler, Medlem af Skovturskomiteen Assessor Looft, som aabenbart nødtigt har villet give tabt og derfor ønskede den nuværende Forenings Vedbliven, men saaledes, at der lagdes mindre Vægt paa Koncerter og mere paa det selskabelige Liv; en lønnet Musiklærer (og hertil havde man jo en Kapacitet, C. J. Hansen) skulde saa besørge alt det musikalske. Stemningen hældede imidlertid aabenbart til Gunst for Bestyrelsen, og

efter at en Del Talere havde haft Ordet, erklærede Dirigenten, at, da alle jo altsaa var enige om, at den rette Aand var veget fra Selskabet, maatte han anse yderligere Diskussion (der havde begyndt at true med at komme ind paa Personligheder) for unødvendig. Ved Afstemningen (med Kugler) vedtoges da Opløsningen med 68 St. imod 25. Til at afvikle Selskabets pekuniære og andre Kontraktforhold skulde der da nedsættes et Udvalg, hvortil Stemmesedler i de paafølgende tre Dage skulde nedlægges i Foreningen. Efter at have givet Bestyrelsen dens Tillidsvotum paa Generalforsamlingen viste man nu Skovturskomiteen en lignende Opmærksomhed ved at vælge dens Medlemmer til Skifteretskommission; men der var dog i »Fædrelandets« Gravskrift over den hensøvede Forening en vis Bitterhed, som en lille Genklang fra Skanderborgfejden: »Som alt i andre Blade berettet har en iblandt Studentersangforeningens Medlemmer i Anledning af en foretagen Sommerudflugt opstaaet Meningsulighed haft til Følge, at Selskabet har opløst sig; dog er dette kun sket i den Hensigt at rekonstruere sig paa ny. Vi haabe, at det maa lykkes det ærede Selskab ikke blot snart at genopstaa fra de døde, men tillige at genopstaa i en forynget, mere studentikos Skikkelse«.

Afviklingen tog en Del Tid; Statusopgørelsen er dateret 10. Jan. 1848, men først 20. Sept. 1849 blev det uafhentede Restoverskud, som trods gentagne Avertissementer i Aviserne ikke var blevet afhentet af Medlemmerne, nemlig 38 Rd. 2 $\frac{1}{2}$ 2 β , afleveret til Selskabet Filadelfia. Selskabets musikalske Ejendele blev af de af Magistraten ansatte Takstationsmænd, Musikhandlerne Olsen og Plenge, vurderet til 189 Rd. 1 $\frac{1}{2}$ 12 β , det øvrige Inventar til 36 Rd. 5 $\frac{1}{2}$; hele Regnskabet opviser et Overskud af 403 Rd. 4 $\frac{1}{2}$ 3 β , som fordelt paa 179 Medlemmer blev 2 Rd. 1 $\frac{1}{2}$ 8 β til hver.

Disse Pengekom aabenbart som en uventet behagelig Tilgift for adskillige, især vel sagtens for det tidligere Medlem Thorbrøgger, som staar indmeldt i Protokollen under selve den 2. Juli, Oplosningsdagen — ingen daarlig Forretning at tjene 1250 pCt. paa sit Medlemskontingent for een Maaned, en Mark! Men ligesom det vilde være blevet betragtet som »stridende mod Studenteraanden«, om nogen lig Rotterne vilde have forladt det synkende Skib, lige saa, eller vistnok endnu mere, absolut forkasteligt vilde det have været betragtet, om nogen her af Kræmmerberegning var gaaet om Bord paa det grundstødte Skib; ham vilde man i »Studenter-aandelig« Betydning have anset for at være til Rotterne; men det være langt fra os at mistænke nogen, og mindst den brave Thorbrøgger, herfor.

Ja — Sangforeningen var jo nu altsaa officielt død og dens Bo lov-

formeligt under Skifterettens Behandling, men »Fædrelandet« være takket for den ved Baaren uanmodet holdte smukke Tale, hvori Foreningens Genopstandelse profeteres: set fra et højere historisk overskuende Stade var den alligevel ikke død; dens Tilstand var højst at sammenligne med en dødlignende Narkose under den Operation, der skulde foretages paa den for at befri den fra de omtalte dobbelte Ledde, en Bestyrelse og en Skovturskomitee, af hvilke aabenbart den ene Part var overflødig. Det varede da ogsaa kun et Par Dage med at faa rusket Liv i den igen; allerede d. 8. Juli udsendtes en Indbydelse til Genstiftelsen fra d'Hrr. Tolstrup, C. Wolf, Guldbrandsen, V. Bloch og N. Salomon, og den modtoges af 91 Medlemmer, som i øvrigt først efter Ferien samledes til konstituerende Generalforsamling under Agerskovs Præsidium d. 14. September, fortsat den 17de og 21de s. M. Det hele kom saaledes ikke til at mærkes stort mere end den aarlige Indstillen af Virksomheden i Sommermaanederne.

Som det var at vente, kom ved denne Generalforsamling Stridspunktet fra om Sommeren frem, den vanskelige Grænsebestemmelse mellem det musikalske og det sociale. I Hovedsagen blev man staaende ved de tidligere Bestemmelser, dog saaledes, at Bestyrelsen nu fik lovhjemlet Ret til absolut Veto, selv imod Generalforsamlingens Bestemmelse, naar det musikalske Hensyn til Sangforeningens værdige Repræsentation udadtil maatte gøre det nødvendigt. Ved Bestyrelsesvalget genvalgtes den tidligere Bestyrelse uden Modkandidater. Et Par Formalitetsspørgsmaal, som i den foregaaende Strid havde været Genstand for Tvivl som uafgjorte, blev nu nøjere præciserede, f. E. om, hvorvidt en Generalforsamling uden videre eller kun med $\frac{2}{3}$ Majoritet kunde annullere en foregaaende Generalforsamlingsbeslutning; det første gik igennem.

Imidlertid var det ikke disse indre Afgørelser, der fik størst Betydning; ulige større Interesse frembyder denne Generalforsamling ved en Række Bestemmelser, den tog om et nyopdukket Spørgsmaal, nemlig Forholdet til Studenterforeningen. Der har i Tidernes Løb gentagne Gange været Stemning for en nøjere Sammenslutning mellem de to Foreninger, mest dog i Tider, hvor enten den ene eller den anden har trængt eller ment at trænge til Støtte. Ved denne Lejlighed, da Sangforeningen saa at sige var Rekonvalescent, var det den, der gjorde de første Skridt, vel sagtens især for at prøve, om den manglende »Studenteraand« muligvis kunde komme lettere, naar man lod sig indpode paa Studenterforeningens Stamme, saaledes at man vel havde sin Selvstændighed men tillige kunde nyde alle Behagelighederne ved Samlivet med en større Kreds og have mere direkte Adgang til dennes mange Livskilder. Der kunde

jo ogsaa være Udsigt til, at Studenterforeningen med Glæde vilde hjælpe Sangforeningen over den første, vanskeligere Tid; i Senioratet sad dengang en af Sangforeningens Støtter, C. Hostrup, og de øvrige fire, C. Liebe, H. E. Schack, Carl Borggaard og F. H. Eibe var ligeledes venlig stemte imod den. Alligevel strandede Forsøget den Gang som et Par senere Gange paa praktiske Vanskeligheder.

Da den gamle Paragraf i Sangforeningens Love om Assistance ved Studenterforeningens Aftenunderholdning kom under Diskussion, udvidedes den af en stor Majoritet med de to Tilføjelser a) at Studenterforeningens Medlemmer skulde have en vis Adgang til Sangforeningens Møder og b) at Sangforeningsmedlemmer skulde have en vis Adgang til Studenterforeningens selskabelige Sammenkomster, navnlig Lørdag Aften. Ligeledes skulde hver af de to Foreningers Bestyrelser gensidig have Adgang til den andens Bestyrelsesmøder. Vanskeligheden indtraadte, da Talen kom paa de saakaldte »ekstraordinære« Medlemmers Rettigheder. Man havde nemlig fastholdt den tidligere Indretning med et Noviciat af de nyindkomne, der først skulde gennemgaa et Lærekursus hos Musiklæreren; disse havde bl. a. i selve Sangforeningen ikke Stemmeret (mærkeligt nok, eftersom Russerne i Studenterforeningen allerede i 1839 havde tilkæmpet sig denne Ret), og det var at forudse, at Senioratet vilde vægre sig ved at anerkende dem som rette Sangforeningsmedlemmer, saa meget mere, som den Grund, hvorfor man modtog de andre, var den, at de kunde yde noget til Gengæld for den nyde Gæstfrihed; at sidde stille og høre paa de andre synge var der jo egentlig ikke noget særlig ekstraordinært ved. Senioratet turde da heller ikke foreslaa nogen Ret for disse, men lovede ellers at ville virke for Sangforeningens Forslag. Paa den i den Anledning sammenkaldte ekstraordinære Generalforsamling i Studenterforeningen 2den Oktober var der vel gennemgaaende ret velvillig Stemning overfor en Sammenslutning, men da Forslaget gik ud paa en Lovforandring, skulde det have en Stemme flerhed af $\frac{2}{3}$ af de tilstedeværende, og dette lykkedes det ikke Senioratet at skaffe det. Senioratet meddelte Sangforeningen dette Resultat i et særdeles venskabeligt Brev, hvori det bl. a. hedder: »Ved herom at underrette d'Hrr. skal Senioratet, som for sit eget Vedkommende meget maa beklage, at den Lejlighed, som Studentersangforeningens Reorganisation frembød til at bevirke den af os som gensidig gavnlig attraaede nærmere Forbindelse mellem det nævnte Selskab og Studenterforeningen, nu gaar ubenyttet hen, ikke undlade at ytre, at det antages at følge af sig selv, at Studentersangforeningen efter dens Reorganisation benytter Foreningens Lokale ved Afholdelsen af dens Møder paa samme Maade, som tidligere har været Tilfældet forinden Oplosningen, og vi vide derhos, at vi ikke handle

imod vort Selskabs Anskuelse og Ønsker, naar vi ved denne Lejlighed tilføje, at det stedse ligesom hidtil vil være os kært med de Midler, som staa til vor Raadighed, at kunne være den nye Sangforening til Tjeneste, saa ofte vi derom anmodes.«

Hvor imodekommende denne Skrivelse var, saa kunde den jo dog ikke dække over den Kendsgerning, at Studenterforeningen ikke havde villet modtage den tilbudte Haand. Men i Stedet for nu at slaa sig til Ro med en Fortsættelse af de to Foreningers hidtidige venskabelige Forhold og broderlige Samarbejden, som jo ypperligt havde ladet sig opføre og heldigvis indtil den Dag i Dag er virkeliggjort, saa spillede man nu i Sangforeningen den fornærmede og vilde slet intet mere have med Studenterforeningen at gøre — hvad der, som overalt, naar man er saa dum at lade sig fornærme af Bagateller, naturligvis kom til at gaa værst ud over en selv.

Et Par Dage efter Modtagelsen af denne Skrivelse, den 12. Oktbr. holdt 20 paa Sangforeningens Vegne fornærmede Indbydere et Møde, der resolverede i en Skrivelse at anmode Bestyrelsen om at sammenkalde en ekstraordinær Generalforsamling, »da Studenterforeningens Generalforsamling af 2den Oktober synes at vise, at Studenterforeningen vil have Sangforeningen betragtet som et fra samme aldeles adskilt Selskab, hvormed den ikke har Sympathier til fælles. Denne Omstændighed gör det formentligt ønskeligt for Studentersangforeningen at indtage en fuldkommen selvstændig Stilling ved Siden af Studenterforeningen og at opheve det Afhængighedsforhold, hvori den maa staa til denne Forening ved fra samme at erholde de væsentligste Rekvisiter for dens Virken, nemlig Lokale og Instrument, Fordele, som Sangforeningen med Glæde kunde modtage, naar de turde anses for givne af Interesse for samme, men som den ingen Anledning har til at modtage som Gunstbevisning.« Det vil ses, at man var vred, og det til Gavns; enhver vil kunne indse, at Studenterforeningen, selv om den ikke havde turdet indrømme Sangforeningen alle dens Fordringer af forskellige, navnlig praktiske, pekuniære Grunde, derfor fuldtud som hidtil med velvillig Interesse kunde støtte Søsterforeningen med hvad den havde, Lokale og Instrument, og den havde oven i Købet udtrykkeligt tilbudt det. Men Sangforeningen var jo i det pirrelige Hjørne i denne Tid, og paa den begærede Generalforsamling den 15de Oktober paa Borchs Kollegium, fik de 20 deres Kammerater med til de fleste Forslag: 1) at renoncere paa Lokale og Instrument i Studenterforeningen; 2) at det overdrages Bestyrelsen at leje et Lokale i Byen; 3) at det overdrages Bestyrelsen at leje eller købe et Flygel; 5) at det overlades Bestyrelsen, for saa vidt det maatte blive nødvendigt, at forhøje Kontingentet til Udredelse af de Udgifter, der

maatte følge af de paa Generalforsamlingen i Aften tagne Bestemmelser. Heldigvis lykkedes det Bestyrelsen at faa det mest uforsonlige Forslag forkastet: 6) at den Bestemmelse i Lovene om, at Sangforeningen assisterer ved Studenterforeningens Aftenunderholdninger, bortfalder. Det fjerde Punkt, som ogsaa forkastedes, gik ud paa at formaa Bestyrelsen til ved Valget af Lokale at tage Hensyn til et saadant, hvormed der var forbundet Beværtning.

Disse barnagtige Bestemmelser maatte Bestyrelsen nu i en Skrivelse til Senioratet meddele som Svar paa dettes venlige Tilbud, men den var dog glad ved at kunne slutte med »i al Venskabelighed at haabe paa en velvillig Samvirken mellem de selvstændigt virkende Kræfter, ligesom Sangforeningen vedblivende som hidtil lover den sin Assistance til Aftenunderholdninger et Par Gange i Aarets Løb«.

Lokale fandt man i Sekretær Friis' Skole (hvor senere Mariboers Skole fik Lokale, Frederiksholms Kanal Nr. 16 i Bagbygningen) og maatte betale derfor den vistnok ingenlunde høje Pris af 80 Rd. om Aaret, men med forskellige mindre behagelige Indskrænkninger, som man ikke havde været besværet af i Studenterforeningen; man kunde kun faa Lokalet visse Aftener og først efter Kl. 7; Kl. 10 skulde alt være lukket og slukket, ingen Syngen i Gaarden; kun The og Brød maatte nydes, men ingen som helst Art af Spirituosa. Det fejler ikke, at man mangan en Gang, naar man sad her og nød sin tørre The, har længtes bort fra denne temmelig skumle og triste Bagsal med de nøgne rødstrøgne Vægge tilbage til Boldhusgades pompejanske Paradis med de dampende Boller og jublende Sange til langt ud paa Natten. Kontingentet maatte selvfølgelig forhøjes betydeligt, og endda havde man langtfra Penge nok, saa man nødtes til at optage et frivilligt tegnet Laan blandt Medlemmerne for at kunne betale Leje af Lokalet og et Flygel. Der tegnedes 146 Rd., af hvilke ikke faa ligefrem skænkedes til Foreningen. Først 1. Maj 1848 lykkedes det for 350 Rd. at faa købt et brugt Flygel paa Afbetaling, som vedvarede til 1852. En lille Indtægt kom her belejligt til Hjælp, idet Livjægersangforeningen, der havde C. J. Hansen til Dirigent og holdt Møder i det samme Lokale, fik Lov at benytte Instrumentet for 24 Rd. om Aaret.

Landflygtigheden varede indtil Begyndelsen af 1851; men Sangforeningens Virksomhed har vistnok aldrig gaaet saa tungt og trægt som i disse Aar. De betydningsfuldste Aarsager laa dog i noget langt større: de store Begivenheder, som Thronskiftet og Krigen medførte, og som lagde Beslag paa saa mange Personligheder og Interesser, at der kun blev lidt til overs til idyllisk Nattergalevirksomhed.

VI.

1848—49—50. Krigsaarene. Lang
Rekonvalescensperiode.

Inter arma silent musæ.

Godt, I unge, lydt at sjunge
Nordens Lov paa Nordens Tunge,
spinde Mindets gyldne Traad!
Godt at hige mod den fjerne
altid klare Haabets Stjerne;
bedre dog vor Arv at værne
Dag for Dag ved møjsom Daad.
Godt at hædre holde Fædre,
ligne dem er altid bedre,
rede Nuets Vadmælstraad.

(Chr. Richardt:

Til Nordens Ungdom. 1875.)

1848! Dette Aarstal med den næsten magiske Klang, med de store Begivenheder i omtrent alle Europas Lande, men vistnok alligevel intetsteds bevaret i Erindringen med saa stor en Kærlighed som hos det danske Folk, fordi det hos os fik et rigere Indhold som Folkelivets Løvspringstid; det Aar, da man som ingen Sinde før havde følt Velsignelsen af Enighed og Sammenhold; da vildfremmede Mennesker kunde falde hinanden om Halsen paa Gaden, naar »Sejrens Engel fløj over Ø«, eller trykke hinandens Haand i tavs Medfølelse, da »Paaskeklokken meldte over Lande om saa haard en Dyst«; det Aar, da de store Følelsers Tid var kommen tilbage, al Egenkærlighed og smaalig Strid om mit og dit var vegen for en uegennyttig, offervillig Kærlighed til Fædrelandet — da var ogsaa Studenten med saa fuldt som nogen, men ikke længer kun som Sangeren, der havde kvidret Frihedstiden ind og nu blot blev ved at synge om de store Bedrifter, nej han tog selv frivillig Geværet paa Nakken og blandede sig i de meniges Rækker og viste i Gerning, at ogsaa han tørstede efter at kunne give noget hen for sit Fædreland.

»Herlige Tid, da Brystet kun rummed,
hvad der var kærligt og godt!
alle de onde Røster forstummed,
Avind og Ondskab og Spot;
muntert sin Uven Haanden man rakte,
glemte sin Kiv;
alt, hvad man ejed, paa Altret man lagde,
ejed man intet, gav man sit Liv«.

(H. P. Holst.)

Og Aaret blev et Sangens Aar som intet andet, men ikke længer Kunstsangens, nu var det hele Folket, der havde faaet Mund og Mæle og sang sin Jubel og Fortrøstning ud i de nye Fædrelandssange, som fødtes af Öjeblikkets Trang. Og rundt om i Rækkerne har ogsaa Studenten sunget med af ganske Hjerte, han følte sig i sit Element og blev forstaaet alle Vegne, han havde jo altid været Folkets Yndling og var det maaske ikke mindst nu, da han ved Siden deraf var blevet »Landsoldaten«.

Under saadanne Forhold er det en Selvefølg, at et eksklusivt Sangforeningsliv ikke længer kunde trives og i alt Fald kun kunde laane Betydning af de Begivenheder, der bevægede det hele Folk. Den sædvanlige Foraarskoncert faldt bort af sig selv, men d. 6. Juni gaves til Fordel for de saarede og de faldnes efterladte en Koncert i Kasinos lille Sal, som indbragte 153 Rd. i Netto*). Strags Programmet viser os en paafaldende Forandring fra för: ikke en eneste tysk Sang, Begyndelses- og Slutningsnummeret en Fædrelandssang (»Der er et Land« og »Hvor Bølgen larmer«), flere danske Folkeviser (Hartmanns Udsættelse af »Hr. Oluf« förste Gang); af andre betydeligere Sange udførtes ved denne Lejlighed for förste Gang »Dejlige Øresund«, Hartmanns: »Hedelærke« og »Landlig Kærlighed«, Chr. Bulls smukke Udsætning af »Och än ligger mörker« og endelig — mærkeligt nok — for förste Gang Bellmans Navn paa Programmet (Fr. Ep. 30, uds. af Frölich). Ved den næste Koncert, 16. Marts 1849, fik man allerede flere, f. E. Fr. Ep. 77 (Chr. Bull), og Fr. S. 41 (Cronhamn), og fra nu af har Bellmans Navn kun undtagelsesvis manglet paa Programmet. Ved samme Koncert, 1849, udførtes »Agnete« og Josephsons »Rings drapa« förste Gang. Endnu kunde man naturligvis ikke helt undvære tyske Tekster, men i 1851 toges ligefrem den Beslutning paa en Generalforsamling, at tyske Tekster skulde afløses med danske. Men da var ogsaa paa Studentermødet i Christiania Christian Richardt blevet opdaget, og saa var det jo en let Sag at gennemføre den Beslutning.

Medens 1848 kun bragte Afgang af Medlemmer, idet saa mange drog med i Krigen enten som Soldater eller som Læger, bragte 1849 adskillige senere bekendte Navne ind i Sangforeningen: Gotfred Rode,

*) Som et Kuriosum kan anføres, at der paa Listen blandt de understøttede findes selve »den tapre Landsoldat«, Bissens Model til Fredericiastøtten, blandt Studenterne dog endnu bedre kendt som »Sönnen af den gamle Mars«; som Nr. 20 staar nemlig opført: Lars Poulsen Kornerup. 1. Bat. 1. Komp. Nr. 145. 24 Aar. Ungkarl. Amputeret over höjre Laar.. 3 Rd.

Just Holten (Birkedommer i Hørsholm), Rud. Frimodt, (Sognepræst; †), Reinh. Svendsen (f. T. Bibliotheksassistent i Studenterforeningen), Dahlenborg (Rektor i Aarhus), Schönheyder van Deurs († 1876 som Landstingssekretær), R. Prip (Sognepræst), A. B. Thorson (filosofisk Forfatter), Em. Vind (dansk Gesandt i Berlin, Kammerherre), Albert Møller (Kontorchef) og Chr. Richardt; 1850: C. E. F. Reinhardt (Etatsraad, fhv. Kontorchef), Chr. Bruun (Justitsraad, Bibliothekar ved det store kongelige Bibliothek), J. Vahl (Sognepræst), C. M. Reisz (Prof. med.), Vilh. Beck (Sognepræst), A. G. Fich (Sognepræst), Jul. Steenberg (fhv. kgl. Skuespiller).

Af alle disse har Chr. Richardt med størst Hæder indskrevet sit Navn i Sangforeningens Annaler. Først og fremmest skal nævnes hans Utrættelighed som Digter og Forfatter af nye Tekster; det vilde blive for vidtløftigt her at opregne dem alle, og de fleste foreligger jo ogsaa trykte i hans Digte, men tænk blot paa hans Afløser af »St. Paulus var ein Medicus«: »Den Aften gik jo nydelig« (og den for Resten lige saa morsomme senere Tekst til den samme Musik om de smaa Delepierrer), »Scenen paa Knippelsbro« (til »Hr. Vetter, o Hr. Vetter«), »Det er Efteraar«, »Hør, hør, hvor det tør«, »Vi er et lystigt Folkefærd« og herligst over alle Kantaten ved Indvielsen af Studenterforeningsbygningen. Der er ikke mange Tekster, man synger med større Glæde end Richardts; hos ham har man hyppigt den Fornemmelse, at Melodien er komponeret til Teksten og ikke omvendt, saa sangbart er alt tilrettelagt og lempet efter Musikken, baade dens Rhythme — det kunde aldrig falde Richardt ind at lægge en tung Stavelse under en Sekstendedelsnote — dens Pavser, Fermater, Repetitioner og, hvad der er endnu mere, dens Modulationer, fra Dur til Moll, fra mørkere til lysere Klangfarve og Stemmeføring. Et af de mesterligste Eksempler paa det sidstnævnte Hensyn er de Mindeord over Henrik Hertz, som han lagde under Hartmanns Musik fra Thorvaldsens Jordefærd (»Billeder og Sange« S. 42); men i det hele taget indeholder de Richardtske Tekster for enhver, der elsker Musik og glædes ved den fuldendte Sammenstøbning af Ord og Toner, en Rigdom af Nydelse, som ikke ret mange af vore andre Digtere har præsteret Magen til. Hans Digtvirksomhed tør vi imidlertid ikke gøre Krav paa som vor Ejendom, den er forlængst blevet kendt og kær for hele Folket, om det end gaar her som med Hartmanns Musik, at Mestrene selv med Forkærlighed har arbejdet for Studenterangforeningen; men foruden denne Virksomhed har han i en særegen Grad været knyttet til os ved et trofast Kammeratskabs Baand, først som menig i Geledet, men fra 1858—1864 som Fører, og det ikke blot som Musikdirigent men som en af vore bedste og mest uførtroede Talere — atter en

Vishnu-Inkarnation af første Rang. Hans Fortjenester er smukt sammenfattede i Slutningskoret af Poul Rytters Kantate ved hans Afrejse 1867:

Ja kom herind, saa tit Du kan!
ej Rummet maa os skille;
som vissen Gren ej Tidens Tand
skal Dig fra Stammen pille.
Har Aanden i os nogen Magt,
som trodser Tid og Fjerne,
da er Du den underlagt:
Du hører til vor Kerne.

Thi altid var dit Öje vendt
mod Sandheds Straalekilde,
og altid var din Bue spændt
mod Lögnenes Bastille;
og höjt og frit dit Hjerte slog
af höje Tankers Glæde;
altid Du din Byrde tog,
naar Lykken stod i Næde.

Og naar Du saa din Basfiol
til vore Fester stemte,
saa spired Blomst, saa skinned Sol,
saa Vinteren vi glemte;
det var ej »Græs«, Du bandt i Krans,
saa lidt som Gulerødder,
men Sprogets rene Farveglans
med Lunets friske Krydder.

Nu Tak for alt, hvad fra Dig kom,
det mindre med det større,
dit Alvorsord, din modne Dom,
din Skæmt, den lette, tørre,
din Trofasthed foruden Brist,
dit Brodersind mod mange;
aller først og aller sidst
dog Tak for dine Sange!

Blandt de andre nævnte bör som de bedste Støtter under mange Aars uførtroden Virken i Foreningens Tjeneste fremhæves Justitsraad Chr. Bruun, Kontorchef Albert Møller og Fritz Schönheyder (adopt) van Deurs, hvis mangesidige Talenter gjorde ham til en af de populæreste Figurer i det daglige Samliv og paa Turene. Han var Tegner, Maler og Gymnastiker og var i disse Egenskaber uundværlig ved Studenterkarnevalerne, hvor han kunde paatage sig alt muligt og udførte det alt til stor Tilfredshed; utallige af hans Tegninger cirkulerer endnu, enkelte af disse vil findes gengivne senere hen paa disse Blade, flere af dem var af en saa privat Natur, at de ikke egner sig til Offentliggørelse, saaledes en meget morsom Situation fra Bornholmsturen 1866. Til størst Fornøjelse, især paa Turene, var hans uadskillige Ledsager Fløjten, som han trakterede med stor Virtuositet og den uforstyrreligste Ro, hvad der saa skete omkring ham, som vilde have distraheret enhver anden. Intet Under, at han og Guldberg fandt hinanden; de og Zinck repræsenterede i Halvtredserne, troligt hjulpede af C. J. Hansen, den kammeratlige Gemytlighed og var Foreningens fornøjelige Spilopmagere.

Baade Chr. Bruun og Alb. Møller var ligesom v. Deurs Medlemmer af »Oktetten« og optraadte hyppigt som Solister, ja den sidste maa endogsaa siges i godt og vel et Decennium at have baaret Sangforeningen dels som Solist, dels som uundværlig Støtte for det store Kor. Det skal særligt være traadt frem ved en bestemt Lejlighed i Halvtredserne.

Kort før Afholdelsen af en Koncert blev han syg og maatte melde sig fra Tjenesten; en anden Primotenor, der ellers ogsaa hørte til de betydeligere, blev tilkaldt, men Koncerten gik temmelig kummerligt. Ved Gentagelsen af Koncerten kort efter var imidlertid Alb. Møller blevet rask, og nu blev det noget helt andet; baade Kvartetterne og Korsangene gik med Glans. Han og Christopher Møller skiftedes en Tid lang til at udføre Primotenen ved Kvartetsangene paa Koncerterne; senere, efter Chr. Møllers Tilbagekomst fra Haderslev i 1864, traadte Alb. Møller mere tilbage; men det skal ogsaa med Tak erindres, at han fra 1857—71 var Foreningens dygtige Kasserer. —

Under Krigsaarene var som sagt Sangforeningens Virksomhed stærkt hemmet; i Okt. 1848 var Medlemsantallet fra 91 sunket ned til 68; den 27. Nov. udstedte derfor Bestyrelsen et Nødraab, dels til Medlemmerne om endelig at møde til Proverne, dels til de udtraadte om at melde sig ind paa ny. Vel fulgte 19 af disse sidste Opfordringen, men i Løbet af 1849 udtraadte saa mange, at Medlemsantallet i Oktober det Aar sank ned til det laveste, det nogen Sinde har været, nemlig 57. 15de Januar, da kun 20 Medlemmer havde tegnet sig som Deltagere til den af Generalforsamlingen besluttede Koncert, maatte Bestyrelsen atter udstede et kraftigt Opraab til Medlemmerne om at møde. Sangforeningen kunde ikke godt bestaa uden denne Indtægt, og Cirkulæret sluttete derfor med de Ord: »Hvis altsaa Selskabets egen Koncert ikke af Mangel paa Deltagelse kan komme i Stand, skønner Bestyrelsen ikke rettere, end at hele Virksomheden for i Aar dermed maa anses for suspenderet. Det maa endnu bemærkes, at der hviler en Æresgæld paa Selskabet, idet samme skylder Købesummen for et Fortepiano, hvorpaa Afbetaling skal ske af Indtægten af Koncerten. Bestyrelsen henstiller herved saaledes et Livsspørgsmaal for Selskabet til Medlemmernes Overvejelse«. Det hjalp; Koncerten kom i Stand 16. Marts, men gav ikke megen Indtægt, ikke mere end til at holde det gaaende paa Pumperne. Da viste C. J. Hansens uegennyttige Kærlighed til Sangforeningen sig i sit smukkeste Lys; den 26. April sender han Bestyrelsen en hjertelig Skrivelse, hvori han under Henviisning til Foreningens trykkede pekuniære Forhold »anser det for en kær Pligt mod et Selskab, i hvis Midte han har tilbragt saa mange glade Timer«, at nedsætte det ham tilkommende Honorar som Sanglærer. Dette maatte saa meget mere paaskønnes, som han selv dengang kunde trænge til enhver, selv den mindste, Indtægt, da han som Følge af Krigen havde mistet flere Indtægter fra Informationer. Ogsaa Foreningens Vært, Skolebestyrer Friis, sendte i den følgende Maaned en særdeles venlig

Skrivelse, hvori han — som ogsaa var gaaet tilbage i Indtægter — gav Afkald paa Huslejen for Sommermaanederne (40 Rdl.) I September, da Sangforeningen ligesom det foregaaende og efterfølgende Aar assisterede ved Festlighederne i Anledning af Troppernes Hjemkomst*), var Koret smeltet saaledes ind, at man trods Indkaldelse af udtraadte Medlemmer ikke kunde optræde selvstændigt men kun som Del af de københavnske Sangforeninger, med hvem man ogsaa havde aftalt en en Efteraarskoncert. Dette sidste lykkedes ikke engang; det eneste, man drev det til, var Udførelsen af nogle Sange ved Studenterforestillingen paa Hofteatret, da »Soldaterlöjer« opførtes for første Gang, og en lille Aftenunderholdning den 20. Nov. med Dans (her opførtes for første Gang Lindblads: »Rundtom i festliga salen«.) Ligeledes assisterede lille Kor ved Studenterforeningens Ruskilde ved første Opførelse af Hostrups, Voltelens og Heises Ruskantate, samt ved den berømte Fest paa Skydebanen den 14. November paa Øhlenschlägers 70-Aars Fødselsdag.

I Januar 1850 var dog Medlemstallet 112, og Povelsten havde den Glæde, da han, formedelst Bortrejse fra Byen, i Marts overleverede Finansbestyrelsen i Muxolls Hænder, at have faaet Indtægt og Udgift til nogenlunde at ballancere: Statusopgørelsen udviser en Debet af 88 Rdl. (Restafdrag paa Flygelet), Kredit af 65 Rdl. 4 fl 14 β og kontant Beholdning af 7 Rdl. 1 fl 5 β . Koncert blev der imidlertid heller ikke i det Aar noget af; Virksomheden indskrænkedes til en Soirée med Dans i Hôtel Fønix den 22. Marts og nogle Sange efter »Ulysses von Ithacia« ved Studenterforestillingen den 14. Maj. Ligeledes assisteredes der ved Studenterforeningens Mindefest for Øhlenschläger, den 3. Juni, paa Skydebanen (Kantate af Hostrup og Berggreen), Frederiksberg Kirkegaard, Fasangaarden og Søndermarken (forskellige Øhlenschlägerske Sange), samt ved Fakkeltøget til H. C. Ørsted i Anledning af hans 50-Aars Embedsjubilæum 7. Nov. — Som man kun faa Maaneder efter Øhlenschlägers Hædersdag havde samledes igen om hans Grav, saaledes sang man nu allerede d. 18. Marts næste Aar ved Ørstedes Jordefærd. Der skal i det hele ikke kunne nævnes mange af Folkets store Mænd, som Studenter-

*) Navnlig Festerne i 1850 var storartede. Hartmann. Gade og Rung havde komponeret flere patriotiske Sange til den store Høstfest i Rosenborg Have, og her bar Hartmanns ubestridelig Prisen, thi hans Bidrag var »Slumrer sødt i Slesvigs Jord«, som dengang var paa 4 Vers; siden 1864 høres ikke mere det fjerde Vers med Strofen: »Slesvigs Land er atter vundet«. — Ogsaa ved Festen i Ridehuset assisterede Studentersangforeningen.

sangforeningen ikke har haft Lejlighed til at udsynge Folkets Tak over ved deres Baare; underligt kontrasterede undertiden Studenterystigheden med den virkelig fulte Vemod ved de stores Bortgang. Naar vi samledes Aftenen i Forvejen i Foreningen for at indstudere Mindesangen, kunde de frie Ytringer om den dodes smaa menneskelige Svagheder af og til minde om Graverscenen i »Hamlet«; en Gang imellem kunde et eller andet uforsigtigt Ord af Digteren i Teksten egge til Satire, særlig naar det var alt for ha-stemt, og ofte endte Prøven som en Art Gravøl med en humoristisk Skaal. Men stod man den næste Dag ved Orgelet i Frue Kirke og Hartmanns Sörgemarsch bruste hen over den store Skare af Landets bedste Mænd, der flokkedes om den palmesmykkede Kiste, saa var alligevel det letbevægelige Ungdomshjerte fuldt og helt med, og i mangan af Sangerne har de store Syner, der nu gled forbi hans Sjæl, født Drømme, som vel dog for nogles Vedkommende ere blevne eller ere paa Veje til at blive virkeliggjorte.

Krigens Slutning bragte noget bedre Chancer for Opblomstring af Sangforeningens Virksomhed, men det er altid vanskeligt at arbejde noget op, især naar den foregaaende Tilbagegang har været grundet i Slendrian, Ulyst og Mishag. Der maatte endnu i Slutningen af 50 en Kraftanstrengelse til fra Bestyrelsens Side, hvor den appellerede til Medlemmernes Æresfølelse for at muliggøre den projekterede Koncert i Februar 1851; »Pluraliteten af de ordinære Medlemmer vedbliver som hidtil at vise saare liden Interesse for Selskabet og for deres Pligter mod samme. Man undlader ikke at benytte denne Lejlighed til at gøre opmærksom paa, og bede d'Hrr. betænke, at ved en fortsat Fremskriden paa den, saaledes som anført, af et ikke ubetydeligt Antal Medlemmer betraadte Vej, kan, og det maaske om ikke lang Tid, den danske Studentersangforening, Moderselskabet til Hovedstadens nuværende talrige, til Dels dygtige, Sangforeninger, udsætte sig for at maatte give slip paa den Hædersplads, hvortil den stedse har vidst at gøre sig værdig, og som den hidtil har kunnet hævde«. — Det hjælper altid mægtigt, naar man vil mande op, at bruge Nationalitetsadjektivet som Epitheton; skal der sættes Penge i et lidt tvivlsom forrenteligt Foretagende, samler en Tiltale som »Højstærede Publikum!« ikke nær saa mange Deltagere, som »Danske Medborgere!« eller endnu mere »Danske Mænd og Kvinder!« og mon det vilde være lykkedes slet saa godt for Bestyrelsen at faa Folk til at møde, naar det, der var i Fare, kun havde været »Selskabet«? Nej det var »Den danske Studentersangforening« der kaldte sine Sønner i Nøden, og nu mødte af de 88 ordinære Medlemmer 70, 11 Primotenorer af 13; 1 var syg, 1 forhindret; 18 Sekundtenorer af 23; 4 lover at

møde, saa ofte det er dem muligt, de er kun forhindrede fra at møde fuldt regelmæssigt; 26 Primobasser af 32; de 6 var ifølge Budets Notits paa Cirkulæret »aldrig til at træffe hjemme«; 15 Sekundbasser af 20; 3 lover at møde, saa ofte de kan.

Fra nu af gik Koncertlivet igen nogenlunde regelmæssigt, men en meget væsentlig Grund dertil maa vistnok søges i de gunstigere ydre Betingelser for Samfundslivets Trivsel, som nu kom i Stand, da man fra Foraaret 1851 flyttede tilbage til Studenterforeningens Sal i Boldhusgade. Der var baade i 48, 49 og nu i Slutningen af 50 gjort Forsøg og indledende Skridt; de blev nu til Virkelighed, efter at en af Sangforeningens gamle Støtter, Joh. Forchhammer, var blevet ledende Senior i Studenterforeningen; Æren for den fuldbragte Forsoning mellem de to Foreninger tilkommer først og fremmest ham. Man havde jo allerede virket sammen nogle Gange i Krigsaarene, men nu forestod der i 1851 en Begivenhed i Studenterverdenen, hvortil man nødigt maatte mødes i Strid, det var Studentertoget til Christiania. Forsoningen fandt Sted ved Studenterforeningens Gilde for de fra Felten hjemvendende Studenter, og den af Parterne, der stod sig bedst derved, og som ogsaa havde lidt mest under Adskillelsen, var Sangforeningen.

VII.

1851—1854. Christianiatog. Oktetten. Ringstedtur.

Vor Fane har Ungbøgens vaargrønne Farve,
den viser os Vej, hvor den bæres foran.
Det Ungdommen er, som skal Fremtiden arve,
og vidtstrakte Grænser har Ønskernes Land.
Om Vejen er brydsom og Stien er trang,
os Vandrigen korter vor frejdige Sang —
til Sommerfugl vokser den graablege Larve,
mens Natten er lys, og mens Dagen er lang.

(P. Hansen: Hilsen til Norge. 1869.)

Og hvis I spørger: »Hvad duer I til?«
Til alle Ting og til meget andet;
vort Rige er jo saa stort, vi vil,
saa langt som Kundskabens Træ bliver
vandet;

hvor Bølger blaane,
hvor Bjerge skraane,
sydost for Jord og nordvest for Maane,
der herske vi.

([Joh.] H[elms]: Til Helsingør.
Ved Studentermødet 1862.)

Aarets store Begivenhed i 1851 var som alt berørt Studentermødet i Christiania. Det blev for saa vidt ikke almindeligt, som Upsalenserne var forhindrede det Aar af forskellige Ting, bl. a. Ekscersits, som begyndte netop i de Dage, hvorfor de først gæstede Norge alene det følgende Aar. I en vis Henseende, rent egoistisk set, var dette naturligt til Gavn for Sangforeningen, der nu havde lettere ved at kappes med de andre skandinaviske Sangforeninger, da den mest overlegne af de fremmede var udebleven. — Det var en i alle Maader fornøjelig Tur. Den 6. Juni afrejste man fra København; en Del fremragende Kunstnere fulgte med som Æresgæster: Bissen (Jerichau var indbudt men forhindret), J. Sonne og Const. Hansen, Skuespiller N. P. Nielsen og Syngemester Rung; og med P[oul] R[ytter]s Sang: »Farvel nu, Sjællands grønne Skov,« sunget af Sangforeningen til Melodi af Pacius': »Vårt land, vårt land,« kastedes der los. Under Opfarten til Göteborg, hvortil man ankom Kl. 4½ Morgen den 7de, lød idelige Sange fra Sangforeningen, som ikke sparede paa Stemmerne, men saa lumskelig benyttede Lejligheden til at blive rigtig fast i de indstuderede Sange. Fra Göteborg, hvor der blot bødes et kort Velkommen af Pastor (senere Biskop) Wallin, gik man strags om Bord i de smaa Dampere, der skulde føre en til Trollhättan. Ogsaa paa denne Fart var der Kapsang mellem Lundensernes og Danskernes Sangforeninger, som svarede hinanden fra hver sit Skib. I øsende Regnvejrs gik Turen tilbage fra Trollhättan til Göteborg, de Danskes tynde graa Shirtingshuer, som man havde opfundet til denne Tur, blev snart gennemblodte, og de kom

ynkelig falmede hjem, til stor Skuffelse navnlig for Guldberg, som med urokkelig Kulsviertro havde stolet paa Ægtheden af den graa Farve.

Festen i Göteborg fra Kl. 9 Aften til Kl. 2 om Natten, da man gik om Bord, var en god »Appetitsup« til, hvad der ventede en i de følgende Dage. Her forefaldt flere meget morsomme Episoder, af hvilke en af de kvikkeste skyldtes Dr. Thomander fra Lund, en ubetalelig Student at have med paa et Ungdomstog, og som allerede ved et Par Taler i Forvejen havde »lifvad« Stemningen. Da nu senere Ploug under hele Forsamlingens øredøvende Jubel havde udbragt Domprovstens Skaal, besteg Thomander Talerstolen med en lille Moppe under Armen og placerede den foran sig. »Den foregaaende Taler havde omtalt ham som den fine Kritiker, men det var Uret at gøre saa megen Stads af ham; den fine Kritiker, det var hans lille Hund; thi da Hurraerne for Thomander skingrede i Luften, saa protesterede den eftertrykkeligt ved sin Hylan mod den megen Ære, der blev vist ham, og heri havde den Ret.«

9de Juni, 1ste Pinsedag, kom man til Christiania og blev der til den 14de. Fester, Taler og Sange vekslede i rig Mangfoldighed. Blandt Talerne tildrog især gamle Grundtvig sig Opmærksomhed, men i øvrigt optraadte baade Ploug, Hostrup, Hauch, Höyen, Bille, M. Hammerich, og af Nordmænd A. Munch og Welhaven; og Sange var leverede af Ploug, Grundtvig, Hostrup (»Mulmet sank det svale«), Munch (»Se hist ved Østresaltets Vove«), H. Ibsen, Jörg. Moe (»Naar Vaaren aander paa Li og Fjeld«) og Welhaven. Ja under selve Mødet digtedes, komponeredes og indstuderedes C. K. F. Molbechs og Hartmanns »Frejas Stjerne«. Særlig Højtidelighed vakte Overrækkelsen af de tre Studenterfaner, broderede af Christiania Damer, (Upsalensernes overrakte Aaret efter*); de Faner blev de betegnende Vignetter paa »Nordisk Universitets Tidsskrift«, der blev den nærmeste direkte Frugt af dette Møde. Med rige Minder vendte man hjem; »der var Liv og Lystighed om Bord til langt ud paa Aftenen; her gentager en lille Sangerflok de Sange, som havde vundet mest Indgang; her staar en ensom Sværmer, han stirrer ud over Havet, han tænker — men Resultatet kunne vi ikke give, thi en forbidragende »Gaasemarsch« lader ham ikke i Ro, han maa marschere med; hist skændes to i al Gemytlighed om, hvis

---

*) Ved det paafølgende Studentermøde i Upsala 1856 overrakte som Genhilsen Prof. Böttiger Nordmændene en Fane i samme Stil som de øvrige, broderet af Upsala Damer.

Vært der har været den bedste; ingen af dem vil opgive Superlativet. Her endelig ligger et større Kompagni i Lejr; man drøfter Ugens rige Indhold, hver har sine Smaahistorier at fortælle. — Søndag Morgen vækkedes vi ved Lurernes Klang; thi for de Medlemmer, som havde faaet Lurer i Foræring, var det under Hjemrejsen en sær Fryd at forsøge sig paa dette Instrument; det var ynkelig klagende Toner, de vidste at fremlokke, men dog altid en Erindring fra den dejlige Ringerikestur«.

Turen sluttede med, at Deltagerne i Toget Mandag den 16. Juni Kl. 6 afhentede den nyskænkede Fane og drog i Procession op med den i Studenterforeningen, hvor den modtoges med Jubel og blev Midtpunktet i den glade Mindernes Fest.

Studentermødet havde i øvrigt haft et lille Forspil, som blev betydningsfuldere end selve Mødet, fordi det blev Anledningen til et forhøjet Liv i baade Studenterforeningen og Studentersangforeningen i de følgende Aar. Den 14. Maj var »Akademiska föreningens« nye Bygning i Lund blevet indviet; fra den 13de til den 15de var en Afdeling af de danske Studenter, hvoriblandt særlig Sangforeningen var fyldigt repræsenteret, Lundensernes Gæster. Det store Palads med de kronede Tinder stak svært i Öjnene, ak, havde vi dog blot selv et lignende i Stedet for Heymanns Borg i Boldhusgade! Man delte broderligt Lundensernes Jubel og beundrede den Energi, hvormed Foretagendet var sat i Værk, men hvorfor skulde vi ikke selv kunne udfolde en lignende, naar det bogstaveligt blev pro aris et focis man stred? Tanken gærede i mange, og Resultatet blev, at der i Februar 1852 traadte en Komitee sammen af 4 ældre og 6 yngre akademiske Borgere med det Formaal at tilvejebringe en egen Bygning for den danske Studenterforening. Udvalget bestod af H. N. Causen, J. Collin, L. N. Hvidt og A. F. Krieger som de ældre, J. Forchhammer, C. Hoegh-Guldberg, Hommel, A. Ingerslev, J. Larsen og E. Vedel som de yngre. Inden den afsluttede sin Virksomhed, blev der dels ved Dødsfald, dels af andre Aarsager Pladser ledige i Udvalget, som udfyldtes af J. P. E. Hartmann, Molt Wengel, Ploug, J. Hannover og H. N. Hansen.

Og saa tog man fat. Forbavsende hurtigt lykkedes det de fattige Studenter at samle 70,000 Rdl., men det var aldrig lykkedes, naar ikke alle Samfundsklasser, lige fra Kongen selv, havde taget virksom Del deri, dels ved direkte Gaver i Penge og Effekter, dels som et altid villigt Publikum ved Markeder, Karnevaler, Bazarer, Studenterkomedier, Koncerter o. s. v. Vi har allerede tidligere anført, at Sangforeningens Bidrag gennem dens Koncerter var over 3000 Rdlr.; desuden skænkede den Loftbilledet Ydun til Festsalen, maaske i taknemlig Erkendelse af,

at den selv gennem denne Anledning til forhøjet Virksomhed for et bestemt kammeratligt Formaal havde fundet de foryngende Ydunsæbler, da Livet havde været ved at sygne hen. Vist er det, at der fra nu af kom en anden Gænge i Koncerterne; endnu i 1851 maatte Bestyrelsen ved et Nødraab opfordre til Deltagelse i Koncerten d. 19. Dec. (i Studenterforeningens Festsal; her præsenteredes Hartmanns: »Vort Dagværk er til Ende« første Gang); men fra 1852 til engang i Halvfjerdserne var slige Nødraab overflødige. Den første Koncert til Fordel for Bygningen, d. 15. Maj 1852 i Universitetets Solennitetssal*), gav ganske vist kun 36 Rd. 3 $\frac{1}{2}$, men den næste allerede 132 Rd. 83 β ; at den første kun gav saa lidt, kom af, at den var en Gentagelse af en Koncert, der var givet otte Dage i Forvejen for fuldt besat Hus; til at skaffe udsolgt Hus to Gange efter hinanden skal der et ganske særeget Sammentræf af Omstændigheder; i Regelen er det mislykkedes for os, og maaske aldrig saa grundigt som strags det paafølgende Aar, 1853, da Koncerten den 23. Juni til Fordel for Johanneskirken paa Nørrebro gav 358 Rd., Gentagelsen den 30. s. M. til Fordel for os selv 3 — tre! — Rd.

Rigtig Fart i Foreningens Liv kom der imidlertid først fra Begyndelsen af 1854. Edv. Smidt var blevet ældre og stedse mere og mere vanskelig at tilfredsstille, derfor vedblev han paa Møderne med at forlange Sangene om og om igen, saa Koret til Slutning blev træt og sløvt; han var med Aarene blevet svagelig af Helbred, og dette gav ham noget vist melankolsk og nedtrykt, som uvilkaarligt ogsaa kom til at lægge en Dæmper paa Stemningen ved Møderne. Den anden af Musikdirektorerne, Emil Erslev, synes aldrig at have været synderlig populær blandt Studenterne, hvis ubundne Frihedslyst altid mest aarvaagent er paa sin Post imod alt, der smager det mindste af Skolemestereren; man var desuden vant til en ganske anden hjertevindende Behandling af Hartmann, hvis Personlighed samtidig alligevel indgød den nødvendige Respekt. Netop ved denne Tid helligede Erslev Musikforeningen sin ivrigste Virksomhed, og vistnok omtrent fra 1853 afløstes han som Musikdirektør af C. J. Hansen, der hidtil kun havde staaet ved Forgaarden til Helligdommen som Sanglærer for de aller yngste Medlemmer, men hvis Stjerne i øvrigt havde været i stadig Stigen. Nu, i 1854, da en anden lovende

---

*) Dagen efter assisterede Sangforeningen ved en Studenterkomedie, hvor C. Plougs »Et Besøg« og Chr. Richardts »Deklarationen« gaves første Gang. Forestillingen overværedes af Frederik VII, der hilstes med en Sang af Ploug, da han traadte ind i Theatret. (»Velkommen, Kong Fredrik, til Ungdommens Fest«. (C. Ploug: Samlede Digte S. 212).

ynge Kraft var dukket op, nemlig Peter Heise — indtraadt i Sangforeningen 1853, men Student allerede fra 1847 — ansaa Edv. Smidt det for det naturligste ogsaa at vige for den yngre, og fra Efteraarssemestret 1854 overtog da Heise den tredie Musikdirektørpost. Muligt er det for Resten, at det ogsaa først var i 1854, at Erslev afløstes af Hansen. Der kan nemlig spores en tydelig Bestræbelse efter at faa denne sidste draget mere frem i Forgrunden, i Erkendelse af, at han havde haft mere Held med at faa de af ham som Sanglærer ledede Sange — det »almindelige Studenterrepertoire« — til at gaa dygtigt og fornøjeligt, end de to Musikdirektører med Koncertnumrene. Det var ikke umuligt, at Erslev har taget det som et Vink om Foreningens Stemning, at der den 6. Januar 1854 paa Bestyrelsens Indstilling vedtoges »en i alt Fald foreløbig Opgivelse af Selskabets Virksomhed som hovedsagelig koncertgivende*), hvorimod en nærmere Tilslutning til Studenterforeningen og en Indøvelse af ældre Sange, især for de yngre Medlemmer, formodedes at være gavnlig for Selskabet«. Det kan jo være, at denne Resolution har bevæget begge de ældre Musikdirektører til at træde tilbage, Erslev saa muligvis strags, Smidt ved Udgangen af Sæsonen 1853—54.

Men det fornyede Liv kom ogsaa fra en anden Kilde. Den 17. Februar foreligger der nemlig en Skrivelse, som dels kaster et nyt opklarende Lys over de indre Forholds Svaghed, dels peger paa et Middel til Afbøden heraf, som viste sig i høj Grad praktisk og maaske, naar alt kom til alt, viste sig at være det virksomste Lægemiddel. Det var en konfidentiel Henstilling til Muxoll fra Repræsentanterne Chr. Bruun, Guldberg og Ottesen, hvori det bl. a. hedder: »Ved de sidste Møder i Sangforeningen mødte som bekendt ingen uden Bestyrelsen og to af Repræsentanterne — — [!]. Man tror ikke des mindre, at en Koncert vil kunne stilles paa Benene, særligt hvis det maatte blive til Indtægt for Sangforeningen selv, saaledes at denne Indtægt i Sommerens Løb kunde bruges til en større eller mindre Tur. At en saadan Udflugt just i Sommer kommer i Stand, tro vi er af højeste Vigtighed for Sangforeningens Bestaaen, da det fremmede og uligeartede, som nu desværre alt for tydeligt føles ved alle større Sammenkomster og truer med at adsplitte Selskabet, ved et flere Dages gemytligt Samliv let vil overvindes, Medlemmerne ville knyttes fastere til hverandre, Interessen vækkes, og

---

*) Den almindelige Foraarskoncert kom dog i Stand den 16. Maj paa Universitetet.

det ikke blot blandt Medlemmerne selv, men ogsaa udenfor Selskabet, og derved maaske virke til at drage nye og friske Kræfter ind, hvilke Selskabets Hensygnen i de sidste Aar i høj Grad har ladet os savne.«

At dømme efter Indmeldelsesprotokollen havde for Resten Tilgangen i disse Aar af nye Medlemmer været snarere større end mindre i Sammenligning med Tilgangen i Fyrreerne (i Aarene 1851—54: 54, 38, 45, 40, medens den i Fyrreerne aarlig kun var mellem 20 og 30); men de har aabenbart ikke givet saa stadig Møde som de gamle. Enkelte ufortrødne og højtfortjente Medlemmer kan nævnes blandt de nye: 1851: Christopher Møller († 1884 som Adjunkt), H. V. Gulbrandsen († som Privatlærer i København), Jakob Steenberg († 1887; fhv. Missionær i Grönland); alle disse tre har til forskellige Tider virket som Medlemmer i »den gamle Kvartet«, som netop daterer sin første Begyndelse fra den Oktet, som dannedes i 1854. Af andre bekendte Mænd fra de Aar anføres honoris causa: 1852: Mich. Rosing (Overlærer i Sorø), Joh. Møller (Præst og Skoleforstander i Odense), A. Lange (Overretsprokurator), Henr. Smith, (Overlærer ved Metropolitanskolen); 1853: M. Bredsdorff (Præst), O. Storch (Dr. med.), og en anden trofast Kvartetsanger, C. F. Ricard (Departementschef i Justitsministeriet); 1854: J. M. Zeise (Organist ved St. Paulskirken), V. Topsøe († som Redaktør af »Dagbladet«), P. M. Stolpe (Kontorchef) og Chr. Lund (Kontorchef).

Af alle disse rager navnlig Christopher Møller og Christian Lund frem i første Række, begge lige ufortrødne til Tjeneste som Sangere og til Udførelsen af adskillige Tillidshverv i Tidernes Løb. Den førstes lyriske og fyldige Tenor, som holdt sig mærkværdig frisk trods Aarene, men ikke altid blev støttet af sikkert Øre, den andens diskrete, altid sikre Sekundbas blev siden inderligt sammensungne, støttede af saa ypperlige Mellemstemmer som Guldbergs klare Sekundtenor og v. Deurs' og senere Tolderlunds Barytoner, og i mange Henseender delte de troligt Æren med Guldberg for at have styrket det kammeratlige Samliv i Foreningen.

Det var som sagt netop i 1854, at otte af de ivrigste Sangforeningsmedlemmer traadte sammen til en Oktet, hvis Formaal egentlig mere var af selskabelig end af specielt musikalsk Art. De oprindelige Deltagere var: Tenor I: Albert Møller og Jak. Steenberg; Tenor II: Guldberg og Ricard; Bas I: Gulbrandsen og van Deurs; Bas II: Chr. Bruun og Chr. Tryde (Stadslæge i København). Som væsentlig selskabelig Forening optog den ogsaa gæstfrit andre, som Chr. Richardt, Vilh. Rode og flere, som bl. a. ogsaa villes findes paa den vedføjede Gengivelse af et gammelt Fotografi.

Om Vinteren kom de temmelig jævnligt sammen vekselvis hos hverandre; om Sommeren foretoges en Gang imellem Skovture med Damer.

Oktetten.

Jak. Steenberg. Chr. Richardt. v. Deurs. Wilh. Rode. Chr. Bruun. Tryde. Guldbrandson.
Guldberg. Alb. Møller. Ricard. Chr. Lund.

Et mere almindeligt Mødested om Sommeren var det lille Hus ved Kongekilden, som oprindeligt var lejet af Guldberg, Wengel og Winge

(fhv. Byfoged); da denne sidste drog bort til et Embede, traadte Ricard i hans Sted. Ved Husets Indvielse opførtes en Kantate af Richardt og Heise, i hvilken Kr. Mantzius udførte Recitationerne; van Deurs havde med sin sædvanlige Opfindsomhed, dels til Pryd, men til Dels ogsaa for at spare Pengene til Tapetpapir, dekoreret det ene Værelse pompejansk som Salen i Boldhusgade med en Frise, illustrerende Visen om Prins Ferdinand, Kejseren af Brasiliens Søn. Kort efter at Chr. Lund i 1854 var blevet Student, blev han draget med ind i Kredsen og var allerede inden Trydes Bortrejse til et Embede i Slesvig 1860 optagen som fast tjenestegørende Medlem. I 1864, da Jak. Steenberg var draget til Grönland som Missionær, vendte just Chr. Möller tilbage fra Haderslev, fordrevet af Preusserne, 1865 blev Otto Tolderlund Student og afløste hyppigt van Deurs, og efterhaanden blev saaledes af den selskabelige Oktet udskilt den försterangs Koncertkvartet, som senere altid gik under Navnet »den gamle Kvartet« og som vil staa for de flestes Erindring som noget af det uforglemmeligste, man har bevaret blandt de mange Nydelser i Sangforeningen. Der var en egen Festivitas over dens Præstationer, saavel i Koncertsalen som ved Gilderne, en sjælden Gaaen op i hinanden, som til Tider næsten kunde frembringe den Illusion, at det var een eneste Personlighed, der sang. Chr. Möller havde et i høj Grad sjælfuldt Foredrag, som især kom til sin Ret i Gengivelsen af det erotiske og Folkevisen eller dermed beslægtede Genrer; af ham vil man især erindre saadanne indsmigrende bløde, yndefulde Satser, som »Sig mig, lille Karen, hvad mente Du da« eller »Han gynged paa Havet« eller »Är jag född, så vil jag lefva«; Sekundtenoren faar sjældnere Lov at synge Solo, men med desto större Begejstring hilste man Guldberg, naar han tog Mod til sig og med et fra tækkelig Beskedenhed til Overgivenhed stigende Crescendo brød ud: »o kunde jeg kysse dem, kunde jeg —«, eller naar han i de mest lokkende Toner i Ruskantaten lovpriste det hyggelige Hjem med Spejl og Gardiner. Tolderlunds bedaarende Baryton havde især sine Glansroller i Soloer med Kvartetakkompagnement, som »Serenaden til Welhaven«, »Du gamla, du friska«, »Aftonrodnad« eller »Til Fjelds under Granelien«; og Chr. Lund havde navnlig i Bellmanssangene mangt et taknemligt Brummeparti: »Mer ruter, mer«, »Ack hör ett roligt giftermål« eller den bedste af dem alle »Gubben han är gammel«; hvor mangen anden Sekundbas der end har forsikret os om Gubbens Alderdom, har ingen gjort det troværdigere end »vor gamle Christian Lund«. Det maa heller ikke glemmes, at han i de fem Aar 1864—68 var Musikdirigent og saavel för som siden har hjulpet baade

Allegretto.

Studenter-Sang

Tenore
 Bassi

1. Ni er ik byghd i Holbørd for alle Vundere. Kan her, nok
 2. En Vundere, paa de Niørsbæm, og gaafes ikk gunde, her
 3. En Vundere, hvor man se kan for alle Vundere. Kan her, her

Niør
 So-ga er her uogst mer ik byghd af Holbørd; men den som gaa
 færrer man uger i Vundere, men her er Vundere - Gunde - her; her er, her er man
 er ik den - al uger her, men her for en Niør - li - her, her er den som gaa

Ved færd nok her i Holbørd her er Niør, og her er Niør nok er her, og her er Niør
 Ho - u - her, her er den som gaa i Holbørd! Her er den som gaa i Holbørd
 - gunde og her, men her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd

niør er her her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd
 ni - her - er, og her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd
 her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd

Her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd
 Her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd

Her er den som gaa i Holbørd. Her er den som gaa i Holbørd

Handwritten musical score for voice and piano. The score is written in G major (one sharp) and 4/4 time. It consists of four systems of staves, each with a vocal line and piano accompaniment.

System 1:
 Lyrics: "Hjögga, og ni kær kring þínu dætur, þar ni kær þú at þigg - ga. Þú"
 Dynamics: *mf.*, *dim.*

System 2:
 Lyrics: "Mundum nær at þars af þrad, þing vi þag glast þungu. Þuabak er mi lilla land"
 Dynamics: *mf.*, *dim.*

System 3:
 Lyrics: "Þuabak er mi lilla land, nú þu kær minna Mann - ga, nú þu kær minna Mannu Mann - ga, þu þuabak lilla land þu minna þestala"
 Dynamics: *p.*, *dim.*, *dim.*, *dim.*

System 4:
 Lyrics: "man - ga!"
 Dynamics: *mf.*

Signature and Page Info:
 The score is signed "H. S. Hartmann" in the bottom right corner. Below the signature, the page number "13" is written over the number "2", with "14" written to the right.

ved Indstudering og Anførsel af mindre Koncerter og Aftenunderholdninger.

Og hvad der ikke mindst skal fremhæves som en Fortjeneste ved »den gamle Kvartet«, er den Ufortrødenhed, hvormed de mødte til Tjeneste. Det vilde have ligget nær, om de f. Eks. ved Koncerterne var mødt til aller sidste Prøve, men de var i Regelen med fra først til sidst og foregik flere yngre Lille-Kors-Medlemmer med samvittighedsfuld Pligtopfyldelse. Ligeledes skal det siges til denne Kvartets Ære, at det ikke var dens Skyld, at der i lange Tider ikke optraadte andre Kvartetter; det var kun af ærbødig Beskedenhedsfølelse, at ingen anden vilde byde Publikum Kvartetter, saa længe endnu »den gamle« var i Live; men i Virkeligheden trivedes der netop i de Tider et rigt Kvartetliv i Sangforeningen, ansporet ved »de gamles« Glans, og baade Chr. Lund og Guldberg var altid rede til at laane deres Repertoire ud til Afskrivning af de yngre Kvartetter.

Alt dette ligger imidlertid senere; vi har kun anført Kvartettens Historie i samlet Fremstilling for Oversigtens Skyld og vil i det følgende jævnlig komme tilbage til dens Virksomhed.

Som alt anført var der i 1854 begyndt at røre sig lidt stærkere Liv i Foreningen, og det Middel, Repræsentanterne i deres Skrivelse til Muxoll havde peget paa som genoplivende for den, skulde om Sommeren komme til at staa sin Prøve, ja endogsaa overtræffe Forventningerne; det var den første egentlige Sangforeningstur, en Koncerttournée til Ringsted, Sorø og Næstved, som ikke blot bragte Studenterforeningen 400 Rdl. til Bygningen, men gav selve Sangforeningen langt mere: det saa længselsfuldt attraaede Sammenhold.

Allerede inden Turen assisterede et mindre Kor af Sangforeningsmedlemmer ved det første egentlige Karneval, den 16. Marts 1854 (1848 havde der for Resten allerede været afholdt et Slags Tillob til Karneval, et større »Marked« i Kasinos store Sal). Ved denne Lejlighed, hvor Hostrups Børnekomedie og Mantzius' og Voltelens »Chateau Lafitte« gaves første Gang, marscherede Sangerne iførte Matrosdragt og med Danebrog i Spidsen ind i den store Sal og op i en Loge til højre, hvorfra de udførte flere Sange, deriblandt for første Gang: »Vi er et lystigt Folkefærd«.

For den følgende Fremstilling af selve Turen overlade vi Ordet til to af Deltagerne, som begge i deres Sangforeningerindringer har beskrevet denne særdeles vellykkede første Tur. Den fortløbende Beretning er af Zinck, de indflettede Parentheser er Uddrag af Albert Møllers Manuskript.

»Den første Sangforeningsudflugt, som jeg var Deltager i, var til Ringsted-Sorø-Næstved den 23.—26. Juni 1854. Jernbanen gik kun til Roskilde, Resten af Vejen gik paa Vogn. Molt Wengel, som var trofast Ven af Sangforeningen (Carl Høegh Guldberg og han var Kontubernaler), var Søn af Apotheker Wengel i Ringsted. Det var et af Byens mest velrenommerede Huse, gæstfrit og naturligvis studentervenligt i høj Grad. Jeg var indkvarteret der tillige med ti andre. Vi havde det selvfølgelig mageløst, og efter Koncerten var vi — jeg tror, den halve Sangforening — hos Wengels. Den egentlige Fest, som Byen gav, stod ude i Ringsted Klosterhave, hvor vi modtoges med stor Hjertelighed, trykte Sange og et brillant Bord [og denne Fest gav Anledning til et ikke lidet Mandefald]. Da vi gik derfra silde, gjorde en Kvartet, deriblandt Chr. Møller og van Deurs nogle Smaabesøg om i Haver og Gaarde og sang for de glade Ringstedianere. Koncerten, husker jeg, stod paa Raadhussalen om Eftermidagen, og ikke faa fra Omegnen var kørt til Ringsted for dens Skyld. [Denne Aftens Lystighed fik for Resten et meget tragisk Efterspil, hvortil Sangforeningen saaledes blev den indirekte Aarsag eller Anledningen, idet en höjtstaaende Embedsmand, der fra en Præstegaard i Omegnen havde været i Ringsted for at overvære Festen, paa Hjemvejen om Natten væltede og omkom paa Stedet. Saavel han som de øvrige Passagerer og ligeledes Kusken havde alle befundet sig i en dyb Søvn. Men jeg husker nok, at denne Tildragelse kastede en Skygge over de følgende Dages Glæde]. Næste Dag kørte vi til Sorø, hvor Akademiet optraadte som Vært*). Her var jo en Del at se for dem, som kom der første Gang. Vi sang i »Saxos Celle«, ved Holbergs Grav i Kirken, og om Eftermiddagen [efter en Fællesspisning paa Akademiet, ved hvilken Ingemann var til Stede og modtog en varm Hyldest] gav vi en Koncert paa Akademiet. Dagen efter gav vor Vært, Akademiet, en Køretur for os til Tadse Mølle og Tjustrup Sø, som var meget fornøjelig, kun ikke for Chr. Richardt og et Par til, som væltede, og Chr. Richardt og en til [Heise] fik Koldfeber og maatte ind i et Hus og strags i Seng. Det var en glimrende Køretur nord om Sorø Sø gennem de smukke Skove paa Søens vestlige Bred. Tæt ved Tjustrup-Søens nordlige Ende førte Vejen til venstre ind i Suserup Skov ved Næsbyaaens Udlob. Vi var ovre i Næsbyholm Have, besaa den store Langdysse i Skoven og havde paa vor Spaseretur stadig van Deurs i Spidsen med sin Fløjte, som han ikke spillede saa

*) Borup var der ikke længer dengang; men den musikalske Akkompagnatør fra Studenterforenings første Aar, E. Bojesen, var endnu Rektor.

ueffent paa. En ikke liden Kreds af Damer fulgte med for at nyde godt af Sangforeningens Præstationer. Her i Skoven forefaldt en ganske pudsig Begivenhed, idet en høj, buet Træbro, der førte over et stort men nu i Sommeren til Dels udtørret Vandløb, brast under Vægten af Turisterne; van Deurs var en af de faa som ikke gik nedenum og hjem. Han blev staaende oppe paa Stumperne af den sammenstyrtede Bro og blæste hele Selskabet et Stykke — »Kriegerslust« — til stor Moro for Mængden. [Et splendidt Aftensmaaltid i det grønne i den dejlige Sommeraften satte Kronen paa denne Fest.] Ved samme Lejlighed holdt et snakkesaligt Medlem ved Maaltidet en Tale til Damerne, men kunde ikke blive færdig med sit Ævl. Van Deurs løb da hen bag et Buskads og gav sig til at spille paa Fløjten, og saa var da ogsaa Ævret opgivet for Taleren under almindelig Latter*). [Den næste Morgen faldt vi paa den Tanke at bringe Ingemann en Serenade i hans Bolig ved Søen og valgte da naturligt nok dertil en af hans Morgensange («Nu titte til hinanden»). Men da det skulde gaa an, opdagedes det, at ganske vist alle kunde den første Linie, men kun faa mere, og vi maatte saa i en Fart hale Eleverne ud paa Gangene og faa dem til at repetere Resten saa længe for os, til vi i det mindste kunde aflevere et eller to Vers sømmeligt. Det gjorde vi da og modtog et velgørende idyllisk Indtryk af Ingemanns fredelige Hjem og af hans skønne Personlighed, ligesom vi bleve meget venligt beegnede af hans i Væsen og Klædedragt lidt aparte Hustru, der blandt andet viste os flere af sine mere eller mindre besynderlige Malerier.] Den Dag afholdtes atter en Koncert i Akademiets Festsal og om Aftenen stor Seksa i Akademihaven. Saa kørte vi Morgenen efter til Næstved, besaa Herlufsholm [som dengang styredes af en ligesom Bojesen i Sorø meget musikalsk Rektor, Listov, der ogsaa som gammelt Medlem af Sangforeningen modtog os med aabne Arme] holdt Koncert i Ridehuset og blev ligesom de to andre Steder gjort Stads af.«

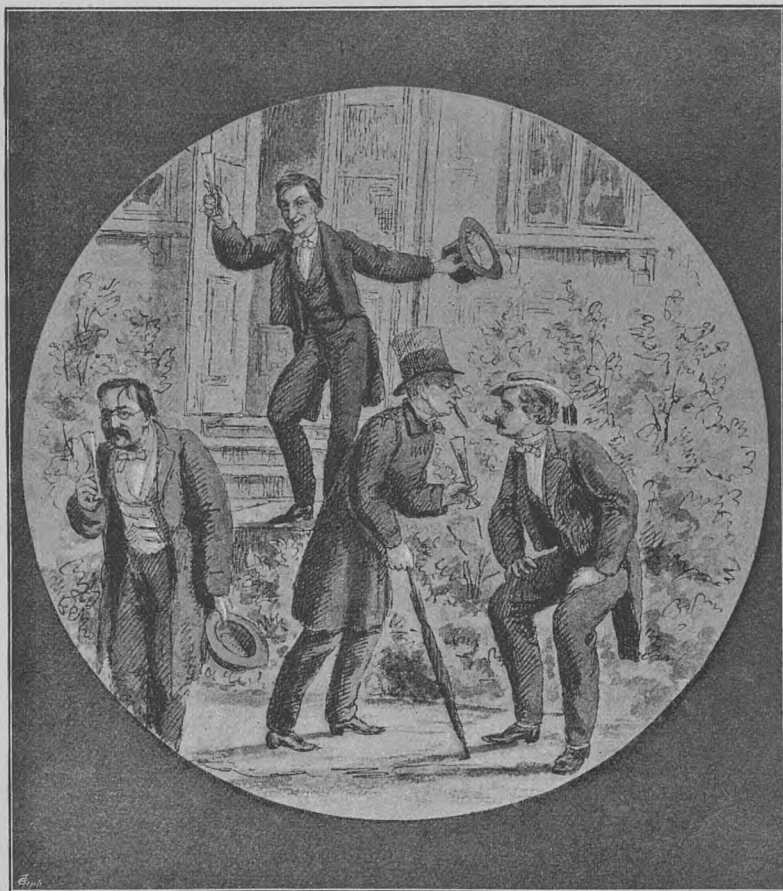
At Stemningen har været ønskelig høj**), derom er begge vore anførte

*) Han slap jo endda taaleligt; paa en mere direkte Maade paamindedes engang en anden uheldig Taler, som ikke desto mindre var meget indtaget i sig selv; idet en Ven sagde til ham: »Hør, nu skal jeg give Dig et godt Raad: saa snart Du mærker noget komme op i Dig, som Du selv synes er særlig genialt, saa skal Du bare holde din Kæft!«

**) Det har den været nogen Gange! Van Deurs, der som en samvittighedsfuld Samfundsmoralist følte sin Samtids Puls og som dens Hogarth tog den paa Kornet, har ogsaa skildret denne Side af Foreningens Liv; omstaaende Interiør fra Kvartettens hemmelige Historie kan staa som instar omnium.

Kilder kommet til i al Uskyldighed at afgive et særdeles slaaende Vidnesbyrd: Zinck slutter nemlig Beretningen om Festen i Næstved med Ordene »Detaillen har jeg glemt«. Det kan dog Alb. Møller huske:

Kvartelleben efter en bedre Middag.

v. Deurs. Oppermann
(cand. jur., ikke Medlem af Sangforeningen).
Guldberg. Chr. Lund.

v. Deurs del.

»I Skoven ved Herlufsholm blev affholdt Bal, pokuleret og sunget til langt ud paa den dejlige, sommerlyse Nat.« Om Hjemturen derimod

maa Møller sige Pas og slutter: »Om Hjemturen har jeg ikke nogen som helst anden Erindring, end at den foregik ad samme Vej og ved de samme Befordringsmidler som Udturen«. Herom har imidlertid Zinck haft forholdsvis lettere ved at erindre en af de pudsigste Episoder fra Turen: »Paa Hjemturen standsede vi blandt andre Steder i Osted Kro mellem Ringsted og Roskilde. Jörgen Jörgensen, 2den Bas, og jeg kørte sammen og fik i Kroen købt en gammel Særk, som vi ved Bortkørselen fra Kroen havde sat paa en Stang, paa hvis Top var anbragt en tom Flaske. Lidt før vi naaede Roskilde, kom Særken ned, medens Flasken med et meget eventyrligt Brev indeni blev kastet ind i en Have tæt ved Roskilde. Denne nye Fane gemtes i flere Aar i Sangforeningens Arkiv.«

Desværre, den manglende Sans for danske Mindesmærker i de Aar har ladet dette historiske Aktstykke forsvinde; det er at haabe, at det engang ved en flittig Forskers Anstregelser vil blive genfundet og opbevaret paa sit værdigste Sted, Nationalmuseet paa Frederiksborg.

Det mærkes tydeligt, at det rette Lægemiddel var fundet; fra denne Tours Tid vinder ogsaa Sangforeningens mindre Skovture forhøjet Liv og Interesse. Chr. Bruun fortæller herom i sine Optegnelser: »Det var kun ved Skovturene, at vi havde et større Samliv udenfor det egentlige Sang-Samliv, og dem satte vi altid megen Pris paa. Vi kørte til Skodsborg, hvor vi fik Kaffe — Repræsentanterne vare altid meget vigtige ved Præsentationen af den, omtrent det eneste, de havde at udrette i Medlemmernes Paasyn — spaserede til Fortunen eller Ermelunden, hvor Aftensbordet ventede (vi havde selv Vin med. *) En af de Sange, som først bleve sungne, naar vi vare komne paa Vej gennem Skoven, var:

»Vi vandre sammen, Arm i Arm,
»kun Venskab bor i Sind og Tanke . . .

*) For dem, hvem sligt interesserer, hidsætter vi et af Skovtursregnskaberne:

Indtægt:	32 Medlemskontingenter à 2 £ 4 β	12 Rdl. » £ » β
Udgift:	24 Flasker Medoc à 2 £	8 Rdl. » £ » β
	4 — Gl. Rom à 4 £	4 - » -
	1 — Charente Kognac » —	5 - » -
	2 — Graves à 3 £	1 - » - » -
	1 ¹ / ₂ Pot Genever à 1 £ 8 β » —	2 - 4 -
	1 ¹ / ₄ ☿ Sukker à 1 £ 14 β » —	2 - 6 -
	Drikkepenge	2 - - -
		13 — 3 - 10 -

Underbalance dækket af Kassen:

1 — 3 - 10 -

Melodien har Gade skreven, vistnok til Sangforeningen. Kom vi til et smukt Sted i Skoven, gjordes Holdt og Kvartetten glædede Kammeraterne med smukke Sange. Hartmann var altid med os; han boede da om Sommeren paa Strandvejen, vi tog ham op med og hilste ham altid med Glæde. Hans Skaal blev altid udbragt ved Bordet, jeg mindes, at han mere end een Gang i sit Svar har fremhævet Betydningen for den, der bliver ældre, af bestandig at samles med de unge og arbejde med dem; det vedligeholdte Ungdommeligheden hos ham«. Og Ottesen følger hertil: »Det var en tarvelig Beværtning og tarvelige Drikkevarer, men der var et Liv og en Feststemning oppe, og Studenteraanden gav sig Udslag i mange morsomme Taler og pudsige Indfald og i en fuldttonende Studentersang. Naar saa »Sekretær« Hartmann var blevet hædret med »Snart er Natten svunden,« kørte Selskabet syngende hjem gennem Skoven i den lyse, stemningsfulde Sommernat, og mange glade Minder gemmes endnu af gamle Medlemmer fra hine Ture.«

VIII.

1854—1858. Heises Tid. C. J. Hansen.
Lundenserne.

Her Du tidlig Vingen øved
alt som dunet Ungersvend.
Styrke med de gamle prøved,
danned til din Nodepen!
Her Du sang om Efteraar
i din egen fejre Vaar!

Her dit Lune os forlystet,
gav Buket Studenter-Sold!
Her Du Rus-Kantaten rystet
af dit Lykke-Ærmes Fold!
Her Du Sceptret svang en Stund
over Lund og Tolderlund!

Chr. Richardt: Ved Afsløringen af Heises Buste 1887.

Efter Sommerferien mødtes man igen med friske Kræfter og mødtes i Foreningen af en frisk Kraft, som man allerede kendte fra Studenterlivet som en af de genialeste Bærere af og Organer for Studenteraanden, men som først nu var havnet paa den Plads i Studenterverdenen, hvor han dog naturligst maatte siges at høre hjemme, Studentersangforeningens Dirigentstol, det var Peter Heise. Naar han alligevel ikke fik saa

stor en Betydning for Sangforeningens Liv som Hartmann og Hansen, saa kom det for største Delen af en vis Ulyst hos ham til at træde frem og kommandere; han holdt altid mest af det hyggelige kammeratlige Samliv »på tu man hand« eller i de smaa fortrolige Kredse, hvor han kunde føle sig paa lige Fod med sine medsamtalende; han holdt mest af at være Dus med dem og ønskede derved at forebygge den Geniusdyrkelse, som berømte Mænd saa let bliver plagede af; mærkede han en saadan — i

Grunden egoistisk — Nyden af Berømtheden, blev han ækel derved og stødte fra; men gav man sig hen i Fortrolighed, saa kunde han selv overfor sine aller yngste Venner blandt Studenterne være mærkværdig aaben og ligefrem. Han blev derved inderligere knyttet til de enkelte men ofte noget fremmed for den store Mængde, overfor hvilken han oftere maatte være paa sin Post. Hertil kom, at han allerede efter faa Aars Forløb forlod os for at drage til Soro, og da han kom hjem derfra midt under sin frodigste Produktion som

Komponist, var det saare naturligt, at han helst vilde kunne tjene sin Muse udelukkende uden at slide sig op i den ikke misundelsesværdige Stilling som Musikdirigent i Sangforeningen. Denne selv vedblev til hans tidlige Død at være ham et kært andet Hjem, og mange af dens Medlemmer var velkomne Gæster i hans eget rige og livlige Hjem, dels i Byen, dels paa hans og Svogerens Carl Plougs Sommervilla Stokkerup. Middagsmaaltidet her i det grønne under et Par mægtige Danebrogsflag, og Kaffesiæstænen nede ved, eller rettere: paa Søen i det store Lysthus, der var bygget ud i Sundet, hvis Bølger skvulpede under ens Fodder, blev krydret med Studentsang og -tale, og fra Kvartetter og hele det

Peter Arnold Heise.

(11. Februar 1880. — 12. September 1879.)

samlede Kor hilsedes den gæstfri Vært med en begejstret og af Taknemlighed beandret Udførelse af hans dejlige friske Sange, der klang fra Skrænterne ud over Søen i den stille Aften og ofte samlede en hel lille Skare af Lystbaade med lyttende Publikum.

Hans Kompositioner behøver ikke her at skildres, de er velbekendte for alle denne Bogs Læsere som noget af det ypperste i sin Art, den danske Sanglitteratur har at opvise; vi skal blot med Hensyn til hans Virksomhed som speciel Studentsangkomponist erindre om Carl Thranes træffende Sammenstilling mellem Kuhlau, Hartmann og Heise (Danske Komponister S. 208): »Hos Kuhlau pointeres det rent ungdommelige fyldigst; hos Hartmann er der en mere ideal Baggrund; hos Heise, der nøje slutter sig til den Richardtske Muse, træder en Studenterne egen Humor stærkt frem.« Naar der endvidere siges: »Fyldigst og skønnest er vel Hartmanns Studentskildring traadt frem i Kantaten ved Studenterforeningsbygningens Indvielse. Denne Kantate vil staa længere end Bygningen selv og for kommende Tider være et Vidnesbyrd om det bedste, der har rørt sig indenfor dens Mure« — saa kunde man fortsætte Tanken for Heises Vedkommende ved at pege paa hans Ruskantate som det Værk, hvori han som Studentskildrer er naaet højest. Det var visselig ikke tilfældigt, at det blev ham, der kom til at komponere Musikken til denne Tekst, hvis baade lyriske og overgivent lystige Partier i deres uadskillelige Sammenslyngning netop tillod ham at give baade sin Idealitet og sit hyggelige Lune frit Spil og helt være sig selv, som han var: Her vil man ogsaa kunne lægge Mærke til, hvorledes han aldrig som saa mange »humoristiske« Komponister køber Latteren paa Skønhedens Bekostning; overalt er der den reneste Melodiøsitet og Sangbarhed, støttet af et Akkompagnement — ja, lad os ikke komme ind paa Heises Akkompagnementer, saa bliver vi aldrig færdige. For os har det jo ogsaa her i det hele taget særligt været hans egen Personlighed, hvis Træk vi ønskede løseligt at skizzere for de yngre, som ikke har haft den Lykke at kende ham, og med det samme genopfriske for de ældre, som staar i en personlig Taknemlighedsgæld til ham. En af disse, en senere Økonomidirektør i Sangforeningen, har ved hans Død sat ham et venligt Minde i »Ude og Hjemme«, hvoraf vi anføre Slutningsordene:

«Heise var Student med Liv og Sjæl; fra sine unge Dage færdedes han stadigt i Studenternes Kreds, og hele sit Liv omfattede han de unge med megen Interesse og Kærlighed. Som fleraarig Musikdirigent i Studentsangforeningen havde han jo desuden Lejlighed til umiddelbart at lade Studenterne nyde godt af sin rige musikalske Aare, og

Heises Navn er knyttet til mangan af de Koncerter, hvor Studentersangen har fejret sine smukkeste Triumfer. *) Heise havde en stor Gave til at behandle en Tekst humoristisk i musikalsk Henseende; Folk, der have besøgt Studenterkoncerterne, ville derfra mindes f. Eks. den morsomme og fint udarbejdede Kvartet »De smukke« saavel som de Brudstykker af Studentereforeningens Ruskantate, som flere Gange ere komne til Opførelse. Der hviler noget elskværdigt og ungdomsfriskt over disse Kompositioner; det er som et Genskin af den Elskværdighed og Ungdomsfriskhed, der i saa rigt Maal fandtes hos deres Skaber og som, i det mindste indtil paa det sidste Sygdommen fik Overhaand, afspejlede sig i hans ungdommelige Ansigt og Skikkelse. Der var ved hans Person noget med eet Ord sympathetisk, som i høj Grad gaar igen i alle hans Kompositioner og altid vil bevare disse en stor Kreds af Tilhængere og Venner.«

Strags ved den første Koncert, 21. Dec. 1854, møder Sangforeningen frem med tre nye Numre af Heise: »Vi er en liden men modig Hær«, Udsættelsen af »Å jänta å ja'« samt »Skolescene« af den ved Studentereforeningens Rusingilde 7. Oktober for første Gang opførte »nye« Ruskantate af Hostrup og Richardt, den, som endnu den Dag i Dag benyttes og kun en kort Tid har været afløst af en i 1856 forfattet Kantate af Vilh. Rode, atter til Musik af Heise. Med det samme kan det erindres, at Heise i det samme Aar, 1856, komponerede endnu en Kantate »Præstens Studerekammer« af Ploug ved Afskedsgildet for Hostrup, da han var blevet Præst i Silkeborg. Ved den følgende ordinære Koncert, 14. Dec. 1855, til Fordel for Studentereforeningsbygningen, gik for første Gang de to berømte Kvartetter, Heises »Det er Efteraar« **) og C. J. Hansens »Lille Karen«, og Koncertens anden Afdeling var Fél. Davids »Ørkenen«. 1856 ved den første Fælleskoncert med Lundenserne 17. Nov. kom Hartmanns: »Vi flygtige Svende« og »Tøvejr«, Heises

*) I en tidligere Artikel af samme Forfatter i »Ude og Hjemme« (1ste Aarg. Nr. 31) er der anført som et slaaende Eksempel herpaa »det stormende Bifald, hvormed Heises ypperlige Drikkesang til Blichers Tekst (»Hurra, Kammerater«) blev modtaget ved den i Foraaret 1877 afholdte Fælleskoncert med Lundenserne, idet Publikum endog midt under Sangen blev revet med til Bifald.«

**) Om denne Kvartet fortæller Alb. Møller efter Heises egen Meddelelse: »Richardts Tekst indeholdt oprindelig kun den første Halvdel (Soloen); men siden satte han en fire Strofers Slutning paa, hvorved ikke alene Teksten men ogsaa Kompositionen, som jo nu maatte forandres, vandt betydeligt.«

»Til Bacchus«^{*)} og endelig ved den sidste af Heise dirigerede Koncert, 9. Febr. 1858, Heises »3 Katte«, C. J. Hansens »Han gynged paa Havet« og et Par af Abt, der havde debuteret hos os ved Koncerten 16. Maj 1854, men som egentlig først fra nu af i lang Tid kom til at høre til de mest yndede Komponister. Ogsaa ved flere mellem-liggende Koncerter paa Sangforeningens mange Udflugter var de tre Musikdirektører glimrende repræsenterede af nogle af deres uforgængeligste Studentersange; det var dengang, det ofte gentagne »Sprikwort« blev til: »Sangforeningens Liv hænger i tre H'er«.

Det var ogsaa i disse Aar, da man satte en Ære i at synge saa store Summer som muligt sammen til Studenterforeningsbygningen, at Sangforeningen assisterede med forstærkede Kræfter ved Karnevaler, Bazarer o. l. I 1855 opførtes første Gang C. J. Hansens Opera Leonora di Massa Carrara (Tekst af Voltelen) »der med fuldstændig tragisk Apparat af Duel, Fængsel, Vanvid, Dødsdom og en Tilgivelse, der selvfølgelig kommer for silde, kun varede et Kvarter.« Rollebesætningen var følgende:

Orlanduccio XII, duca di Massa-Carrara . Signor Adolfo Rosafonte.
 (Primo basso assoluto)
 Leonora, sua sposa . . . . . Signora Carlotta Falconi-Oromonti.
 (Prima donna assoluta) (passée)
 Corradino, condottiere . . . . . Signor Teodoro Amorini.
 (Primo tenore assoluto)
 Pettivoce, amico di Corradino . . . . . Signor Odoardo Cinchi.
 (Comprimario)

Man vil uden stor Vanskelighed under de italianiserede Navne genkende Ad. Rosenkilde, Guldberg, Liebe og Zinck. Som sædvanlig afsang man i Nattens Løb adskillige Korsange og Kvartetter. Ved det næste Karneval, 19. Marts 1857 vandt Hansen sig udødeligere Laurbær ved sin humoristiske Musik til Chr. Richardts »Køng Rosmer«, og det var derfor i sin Orden, at han ved Sangforeningens paafølgende Aftenunderholdning i Kasino d. 30. April modtog stormende Ovationer som

^{*)} Ogsaa denne Kvartets Fata fortælles af Alb. Møller: »En af hans andre Sange »Bacchus, hør min bitre Kvide«, voldte saavel ham selv — der ikke sjældent manøvrerede stærkt med sine Kompositioner, forinden han fik dem efter sit Hoved — som os, der første Gang skulde udføre den, »bitter Kvide«. Det var navnlig et Par Takter i Mellemsatsen, han ikke kunde faa til at falde nogenlunde let og harmonisk, og som han derfor flere Gange, til sidst endog under selve Generalprøven, ændrede paa; til sidst, tror jeg, Enden blev, at den den Gang maatte opgives«.

Aftenens Helt: i Koncertens første Afdeling præsenteredes første Gang for et dansk Publikum hans »Hilsen til Upsala« fra det foregaaende Aars Studentermøde («Mindernes Højsal, Fremtidens Vugge»), 2den Afdeling var Kong Rosmer, 3die Leonora di Massa Carrara. Af alle disse Lejlighedskompositioner har ingen naaet det berømte Dansekor af Kong Rosmer »Ullen dullen dof« i komisk Kraft; det vil altid høre til Sangforeningens faste Repertoire; hver Gang vi paa vore Ture har udført det, har det vakt jublende Bifald; engang ved et Bal i Halvfjerdserne paa en Pinsetur fik Hansen den geniale Ide at udføre det mimisk: til de adstadige-Menuetrrhythmer begyndte Koret med den dybeste Alvor at bevæge sig i afmaalte Pas over Dansesalens Gulv, i Mellemsatsen blev Bevægelserne livligere, og Maaden, hvorpaa man drejede sine Höns to-tre Gange rundt, og den malende, koreografiske Karakteristik af Høgen og Gøgen, der forsøgte, mindede nærmest om den groteske Troldedans i »Et Folkesagn« og kulminerede i de sidste tre Kuk-kuk-kuk med det man i Gymnastikken dengang kaldte »Knæböjning paa Tælling«; næppe begyndte Menuettakten igen, før Louis-Quatorze-Graviteten vendte tilbage. Det var Hansen, der staaende i Midten gav Tegnet til alle Nuancerne; det var aldrig udført før (en Efterligning forsøgte engang senere i Lund, men noget outreret og ikke nær med det Improvisationens friske Lune som her) men det gik med en Præcision og med en Forstaaelse, der viste, hvor inderligt Hansen var sammenvokset med sine Studentersangere.

Omtrent fra samme Tid (Koncerten 16. Maj 1854) skriver sig et andet af Lille Kors komiske Bravournumre, Veits »Es flog ein alter Käfer,« men denne Sang har først i langt senere Tid ved Carl Möllers uimodstaaelig lattervækkende Summen som den gamle Skarnbasse overfløjet alle andre i Publikums Yndest. Den udførtes første Gang paa et meget fornemt Sted, intet mindre end Frederiksborg Slots (gamle) Ridder-sal, hvor vi, efter først at have udført nogle Sange i Kirken og Slots-gaarden, holdt en formelig Koncert 9 Juni 1855 (her udførtes desuden ogsaa Hartmanns »Min Hjertenskær i Gaar jeg saa« for første Gang.) Den lille Sommertur til Frederiksborg, hvor vi bl. a. ogsaa var Kongens Gæster til en Seksa efter Koncerten, var meget vellykket; derimod havde Foreningen ikke haft meget Held med sig om Vinteren med et Bal, som skulde have været holdt i Februar i »Beständig borgerlig Forenings« Lokale (senere Industriforeningens Gaard) ved Holmens Kanal. Det vedtoges enstemmigt og under levende Tilslutning af en talrig besøgt Generalforsamling, men paa de fremlagte Lister tegnede sig kun to Herrer og 1 — een — dansende Dame!

Tilgangen havde været temmelig betydelig; i 1855 endog 68, deriblandt ikke mindre end fire senere Højskoleforstandere: L. Schröder, Ernst Trier, Chr. Baagøe og L. Budde, desuden Arthur Abrahams (Cand. phil. Sproglærer), Oct. Hansen (Højesteretssagfører), Alb. Andresen (Direktør i Livsforsikringsanstalten), Chr. Bredsdorff (Skolebestyrer), L. F. Toft (Dr. med.); i 1856 indtraadte Fr. Jungersen (Sognepræst) og N. C. A. Nissen (Overretsprokurator); 1857: J. C. G. Wilse (Fuldm. i Universitetskvæsturen), Joh. Buch (Cand. jur.; Sanglærer), Florian Larsen (Overretsassessor), Ch. Abrahams (Arkitekt), H. Philipsen (Dr. med.), J. G. Korn (Politiasistent), H. Laub (Overlæge) og G. Schepele (Sognepræst); navnlig de to sidstnævnte var fortjente Lille Kors Medlemmer og optraadte ogsaa af og til som Medlemmer af Solokvartet; paa Silkeborgturen 1859 var Schepele den vigtigste Støtte, da hverken Alb. Møller eller Jak. Steenberg var med; af de øvrige har Prokurator Nissen gentagne Gange i Gerning vist sin Interesse for Sangforeningen ved betydelige Gaver, og Brødrene Abrahams, der slægtede deres tidligere omtalte Fader paa baade i musikalsk og selskabelig Begavelse, var et oplivende Moment i Studenterverdenen og ikke mindst blandt Sangerne. Der eksisterer endnu en Balliste, tegnet af v. Deurs, hvorpaa en Del af de mest fremtrædende Medlemmer i Halvtredserne er afbildet, alle i Studenteruniform. Den er gengivet i formindsket Maalestok paa den følgende Side; Figurene i Rækkefølge fra venstre til højre ere: 1. v. Deurs. 2. Joh. Buch. 3. Chr. Richardt. 4. Ricard. 5. Chr. Lund. 6. C. J. Hansen. 7. Guldberg. 8. Heise. 9. Arthur Abrahams.

Det var i Skandinavismens gyldne Drømmetid, og Studenterne var dengang dens begejstrede Ungdomsfylking, som hvert femte Aar mødtes for at styrke hverandre og levere det praktiske Bevis for Gennemførligheden af et inderligere Samliv og Samarbejde paa fælles Interessers Omraade. Denne Gang var det Upsalas Tur at være Vært, og det lykkedes dem endogsaa at overtræffe sig selv, hertil rigtignok støttet af to meget væsentlige Faktorer, som, hvor uensartede de end kunde synes at være ved første Öjekast, maaske alligevel kunde sammenfattes i det fælles Udtryk: godt Vejr, nemlig dels fysisk dels politisk talt. Det dannede en glædelig Modsætning til det sidste Upsalalog 1843 med den truende Tordenluft fra oven, der modtog de hjemvendende Danske med en Højesteretsdom paa 6 Gange 4 Dages Vand og Brød over Goldschmidt og Sagsanlæggelse mod selve Mødets Fører Ploug for den Tale i Kalmar, som netop klarest havde udtrykt hele Togets Formaal. Denne Gang derimod stillede Kongen selv et Orlogsskib, det fra den sidste Krig

Division of 1st Lt.

Lancers

2nd Lt.

Fencible

3rd Lt.

hæderligt berømte »Hekla«, til Studenternes Disposition*) og indbød de norske og danske Studenter ved Hjemkomsten til en Fest ved Eremitagen d. 20. Juni. Den norske Vicekonge, den svensk-norske Kronprins Carl (XV), gik næsten endnu videre i Bevidnelsen af sin Sympathi for Studentermødet: inden de norske Deltagere drog af Sted, gik de først op paa Slottet for at tage Afsked med Vicekongen; han modtog dem særdeles venligt og satte sig selv med sine Kavallerer i Spidsen for Toget gennem Carl Johansgaden ned til Havnen, hvor han under Befolkningens Jubel holdt endnu en Tale til Farvel. Den svenske Konge stod ikke tilbage; da Studenterne ved Ankomsten til Stockholm paa Gennemrejsen til Upsala d. 11. Juni hilsede ham med en Sang, hvortil Ploug knyttede et Par Ord paa Danskernes, Welhaven paa Nordmændenes Vegne, svarede han med en Indbydelse til dem alle om at være hans Gæster paa Drottningholm Fjerdedagen efter, og ved denne Fest færdedes han med megen Glæde mellem sine unge Gæster og holdt flere Taler, af hvilke især een Ytring oftere siden har været fremdragen: »Hädanefter är krig, skandinaviska bröder emellan, omöjligt«. Selv havde han tegnet sig som Vært for 25 Gæster under hele deres Ophold i Stockholm.

Efter at Danske, Nordmænd og Lundensere var blevet blandede omkring paa de to Skibe, »Hekla« og det norske »Gangerrolf,« og hilst til Afsked med en Sang af en Flok af de tilbageblivende Studentsangforeningsmedlemmer, togede man til Kalmar, den betydningsfulde Unionsstad, der ligesom forrige Gang havde Æren af at være den første Festplads. Derfra drog man videre under Chr. Richardts Rejsesang »Paa mægtige Vinger mod Norden det gaar.« De Danske havde haft den smukke Idee at medtage en mængde lysegrønne Bøgegrene, som de havde holdt friske i en af Skibets Vandkasser. Ved Ankomsten til Stockholm bragtes de op paa Dækket, og i et Nu var alle Huerne og Skibets Ræling og Takkelage prydet dermed. Gennem Stockholm, hvor man efter den omtalte Hyldest til Kongen havde været til en stor Fællesmiddag i Börssalen, ankom man til Upsala d. 12. Juni Kl. 1 Nat: »Natten var skön och mild, en nordisk sommarnatt med sin vackra mystiska halfbelysning. De gröna stränderna speglade sig i den lugna Fyris, det gamla slottet reste sig djerft med sina torn på sin kulle och började redan glimma i den gryende morgonrodnaden.« Gæsterne mod-

*) I Joh. Helms: Fortællinger og Digte S. 197 er opfrisket den morsomme Episode om, hvorledes han og Vilh. Rode tog Kongen paa Sengen i Frederiksborg og fik hans Løfte om »Hekla«.

toges i Odinslund af C. W. Böttigers »Hell sommaren, dagen och stunden« med dens smukke Slutningsvers:

Välkomna till Uppsvea-slätten!
 Här blomstrar än Ynglinga-ätten,
 och Fyris har ännu en våg
 för jublande vikingatåg.
 Nu sannas den gyllena sägen,
 som Havamal gömde, att vägen
 är *gen* till en vän, till en bror,
 hur långt än i fjerran han bor!

Hertil sluttede sig en beaandet Tale af Upsalastudenternes Ordfører Es. Edqvist. »Intrycket af denna varma helsning verkade lika mäktigt på de välkomnande, som på de välkomnade. En hvar kände, huruledes en på samma gång ungdomligt varm och manligt allvarlig rörelse genombäfvade de djupa lederna af den ungdom, som i denna stund förnyade och befästade sitt fostbrödralag, medan den uppgående solen gjöt sitt första skimmer deröfver och tycktes likasom nedsända himlens välsignelse öfver de unges hufvuden. Det var, med ett ord, en af dessa stunder, som qvarlemnade minnen och intryck för hela lifvet.«

Under de gunstigste Auspicier var saaledes Mødet begyndt, og de følgende Dage stod i ingen Henseende tilbage for Begyndelsen: 12. Juni Fest i Botaniska trädgården, den 13. paa Gamla Upsalas Ættehöje, hvor Nordmændenes Fører Krogh foreslog tre Punkter, paa hvilke man skulde begynde Arbejdet paa den praktiske Skandinavisme:

1. Nordens gamle Sprog optages som Læregenstand i de lærde Skoler.
2. Der oprettes ved alle Universiteterne Lærerposter i de levende nordiske Sprog.
3. Der oprettes skandinaviske Præmier og Stipendier.

Paa alle tre Forslag gik Forsamlingen ind. Samme Aften Festbal i Carolinasalen. 14. Juni Afrejse over Skokloster til Stockholm; 15. Juni Kongens Fest paa Drottningholm; den 16. Byens Fest paa Hasselbacken; 17. Juni Afrejse; den 18. Fest i Visby paa Gulland og den 19. i Malmø. Den 20. Frederik VII's Fest paa Eremitagen og Aftenfest i Tivoli, som sluttede med et vældigt Tordenvejr mellem Kl. 12 og 1, som jagede det øvrige Publikum væk over Hals og Hoved; men Studenterne holdt Stand til den lyse Morgen; der var alt for meget at tale om af straalende Minder, til at en Smule Torden kunde afficere en.

Sangforeningens Virksomhed omtales ikke videre i den officielle

Festberetning, og blandt de benyttede Memoirer findes der unægtelig en vis Uoverstemmelse, idet en af vore Kilder om hele Toget kun siger: »vor Sang var ringe, vor Disciplin liden,« en anden derimod: »1856 deltog Foreningen med Glans i Studentertoget«. Overfor saa ærværdige og paalidelige Kilder har en Historiker kun den Pligt uden Kritik at referere de originale Ord. Ren Fiasko har vi da vel sagtens ikke gjort, men paa den anden Side synes Upsalenserne denne Gang ikke just at have haft noget at lære af os, uagtet vi havde alle vore tre store H'er med. Morsomt nok kom Festkomiteen til at titulere Hansen ved hans Kælenavn; i de smalle Kolonner i Registeret over Deltagerne blev der ikke Plads til mere end »Hansen, C. J. Kammarmusik«.

Studentermødet fik et Par skandinaviske Efterspil endnu samme Aar. Da i September den svenske Kronprins gæstede sin Ven Frederik VII, greb Studenterne Lejligheden til at bringe ham en varm Hyldest og Tak for hans Sympathi overfor Studenterne og deres Livssag. Det kneb for Resten lidt med at faa Lov dertil af Kabinetssekretæren, Etatsraad Lindberg; Kongen havde været noget fortørnet paa Ploug, hvis Tale ved Studentermødet havde været ham lovlig skandinavisk; Kongens Enthusiasme gik dog ikke saa vidt, at han ønskede en dynastisk Personalunion; han havde ogsaa ved den omtalte Fest for de hjemvendende Upsalafarere i Indelukket ved Eremitagen temmelig tydeligt ladet sine danske Gæster mærke, at han var vred; og det blev nu paa det bestemteste krævet, at denne Hyldest til Prins Carl ikke maatte have nogen som helst politisk Karakter. Helt fri derfor kunde den dog selvfølgelig ikke holdes, men den farlige Grænse blev ikke traadt for nær. Den 16. Septbr. begav over 600 Studenter sig, med Ploug, Joh. Helms, Gotfr. Rode, C. Kopp og Vilh. Rode i Spidsen, fra Universitetet gennem Hovedgaderne ned til Slottet, hvor først Deputationen med Ploug som Ordfører fik Foretræde oppe paa Slottet, medens Studenterne med Fakler ventede nede paa Ridebanen, omringede af en tætpakket Menneskemasse. Da de kongelige var traadt frem paa Gangen over Kolonnaden blev Gotfr. Rodes Fakkelsang »Hil Dig, som nys paa Fjeldets Kyst har Klippefolkets Hjerter vundet« afsunget af Sangforeningen. Efter at Leve-raabene for den høje Gæst var forstummede, bragtes der Kongen en levende Hyldest, og medens han besvarede denne med en Tale, som klang hen over Folkemassen og hørtes helt ned paa Marmorbroen, gik Prins Carl med Kavallerer ned og underholdt sig med Studenterne. Aftenen sluttede i Tivoli, og næste Dag var Studenternes Deputation til Gallataffel i Christiansborg Slots Riddersal.

Den anden Eftervirkning af Studentermødet var den alt omtalte

förste Fælleskoncert med Lundenserne den 17. November i Kasino for 2000 Tilhørere og med en Nettoindtægt af 700 Rdl. til Studentereforeningsbygningen, det förste Led i en lang Række af fortrolige og gensidig befrugtende Sammenkomster med disse vore nærmestboende nordiske Brødre, i de förste Aar til Fordel for Studentereforeningen, senere for det Öhlenschläger-Tegnérskes Stipendium; en Virkeliggörelse af det tredje paa Gamla Upsala Höje udtalte Önske. Det direkte pekuniære Udbytte har, hvor betydeligt det end har været, dog ikke kunnet maale sig i Betydning med de Følger, disse Sammenkomster har haft for begge Universiteters Ungdom, baade Sangere og Ikke-Sangere. De korte Stunder, man havde kunnet være sammen paa et af de store Studentermøder, havde ganske vist, men kun for meget faa, været Udgangspunkt for et i Aaringer fortsat trofast Venskab; men det er indlysende, at Forholdet har langt større Udsigter til Fornyelse og Stadfæstelse ved en saadan rigeligere Lejlighed til Samværen; og mangan en Lundenser har flere Venner blandt Københavnerne end blandt sine egne Landsmænd Upsalenserne. Af os Danske er Lundenserne ikke langt fra at betragtes som Landsmænd, og særlig knytter mangé glade Timer de to Universiteters Sangerskarer sammen, Minder fra Majfester i Lundagård, hvor man vandrede Arm i Arm og »Du und Du« sammen med sine Brødre, de hvita mössor, og Farbrødrene med de imponerende laurbærprydede Flöjlskraver, og fra Akademiska förningens Festsal, den nordiske Bjælkehal, hvor först Stemmerne blandedes i enigt Kor og siden mössorna ridderligt dannede Kæde for at skaffe Plads, naar de danske Gæster skulde danse med de elskværdige Værtinder. Vi Danske har aldrig kunnet naa dem i Gæstfrihed, men har dog mangan Gang efter törvetrillerisk Evne gjort Gengæld, og det gode kammeratlige Forhold er derved vokset og styrket i Tidernes Løb, saa det nu næsten kan siges at være blevet et integrerende Led i Studenterelevet; symbolsk har det faaet sit Udtryk i de ikke faa sorte Huer, der pryder Væggene paa Hyblerne i Lund, og det tilsvarende Antal hvide mössor, man kan træffe paa Regensen og Kollegierne i København eller i Pulten hos mangan Velærværdighed eller Amtmand.

Efter denne förste Fælleskoncert vilde man gerne hædre sine Gæster, eller rettere hjælpsomme Velgørere, med en lille Festlighed; der tegnede sig imidlertid saa stort et Antal Deltagere, over 300, at Festen maatte henlægges til Skydebanen, og de Kræfter, der var mødt ved denne Lejlighed af Talere og Digttere, viser noksom, hvilken Betydning man tillagde dette förste fælles Samarbejde. Æresgæster var Clausen, Hauch og Hartmann, men foruden disse var til Stede Eliten af den

akademiske Verden og flere fremragende Kunstnere, deriblandt den store Skuespiller, Prof. N. P. Nielsen, som ved Gildet reciterede Plougs »Fostbrødrelaget« og Runebergs »Sven Dufva«. En næsten uendelig Række af Taler holdtes af værende og vordende Berømtheder, blandt de sidste en Skaal af Student Björnstjerne Björnson for et fortroligt Samliv mellem Nordens Studenter.

Det følgende Aar gik roligere uden store Fester og kun med een Koncert, 30. April. I Slutningen af Aaret døde Muxoll, og der skete fra den Tid af den Forandring, at Økonomidirektørposten blev delt i to, en Sekretær- og en Kassererpost. Til disse valgtes Ottesen og Alb. Møller, og kort efter modtog Heise Udnævnelse til Sanglærer ved Sorø Akademi og forlod os i Begyndelsen af 1858. Den 10. Februar holdtes en smuk Afskedsfest for ham i Studenterforeningen, hvis Festsal var smykket med morsomme Illustrationer til Heiseske Kompositioner, og hvor der ligeledes var Overflod paa baade smukke og morsomme Taler og Sange. Foruden G. Rodes »Til P. Heise«, en Sang af S. Kneift (◊: Cand. jur. Benzon): »For Sanggudinden« og Ottos: »Til Sorø« havde Vilh. Rode skrevet en Sang til Mel. »Og det var den unge Hr. Pedersen«:

Og det var den unge Hr. Peter Heise,
han var altid vores Dæggelam;
han fik sig i Sinde at løbe sin Vej,
se derfor holde vi nu Fest for ham:
Man glæder sig her, men har Sorgen i Gem,
saa græder man, naar man kommer hjem!

i femte og ottende Vers tiltales han saaledes:

O Heise, hvad haver Du gjort, min Sön,	Men skulde din Ungdoms Vidieskud
Du kommer jo fra Dyner ned i Halm;	faa Masser af Mos omkring sin Bark,
kan 10 Favne Brænde foruden Lön	saa rejse vi alle til Sorø ud
erstatte Dig vort Samlivs ædle Malm?	— paa tredje Klasse koster det 9 fl —
Ak ve Dig — os herlige haver Du ej,	Som Jøder ved Jerichos Mure vi da
min Sön, hvad vilde Du paa den Galej?	skal synge, saa Mosset falder af!

Prisen for alle Sangene bærer dog Chr. Richardts noksom bekendte Kantate (i Smaadigte S. 27 i en lidt forkortet Form): »Om, af og til P. Heise«, for største Delen til Heiseske Melodier, deriblandt »Kvad« paa Melodien af Romancen fra Ruskantaten »Her sad de gamle Fædre«:

Og skriv os saa et Sangspil	Ja slaa kun dine Streng
helt frydeligt,	med Klem og Fynd, —
thi saadant er der Trang til	men slaa ej dine Dreng,
betydeligt!	for det var Synd!

Begyndelses- og Slutningskoret var komponeret af C. J. Hansen, og heri havde han i kraftig realistisk Udmaling af Teksten ubarmhertigt, og saaledes at i al Fald Tenorerne kom til at føle Afskedens Smerte,

ladet dem holde det høje **h**, oven i Købet med et meget langt Fermat, i de berømte pudsige Linier:

I kan gaa
til Nød til **h** —
men ikke mer til **Heise!**

IX.

1858—1864. Adolf Knudsens, Chr. Richardts og
Ottesens Tid.

Glade som Fuglen i Morgenstunden
mødes vi her under Jubel og Sang!
Ungdommens bankende Hjerter er Grunden,
hvorfra der skal skyde Kræfter engang!
Til Politik er vor Hjerne for svag —
lad os da tone kun Ungdommens Flag!
Ingen foragte de lystige Danse,
ingen de Blomster, som Glæden strøer ud!
Ej skal de vorde til visnende Kranse:
Glæden er Alvorets jublende Brud.

N[ordahl] R[olfsen]: Til de unge.
(Ved Studentermødet i Christiania 1869.)

De Trækfugle rejste til Lands og til Vands,
ja rundtomkring i alle Nordens Lande;
og Laurbær de høsted, en Skæppe vist til Mands,
fra gamle Danmarks aller fleste Strande;
for vi har væt i Ringsted, i Svend- og Nyborg
Stad,
paa Himmelbjerg, i Silkeborg og hvor? jeg ved
ej hvad;
nede i Korsør
der har vi været før;
Fanen, som vi har,
en gammel Skjorte*) var,
og sikke mange Penge »Sekketeren« med sig
ta'er
til »Bygningen« fra rejsende Studenter.

*) Den var nok for Resten af Hunkønnet.

(Sang af Otto ved 25-Aars Jubilæet.)

Heise var blevet afløst som Musikdirigent af Cand. theol. Adolf Knudsen, som imidlertid kun en meget kort Tid fik Lejlighed til at virke som overordnet — han havde længe, lige fra 1844, taget virksom Del i Arbejdet — da han allerede det følgende Aar ved sin Ansættelse som Kantor paa Vallø blev afløst af Chr. Richardt. Knudsen blev bestandig erindret som en elskværdig Kammerat og samvittighedsfuld Arbejder; han var en stærkt idealistisk anlagt Natur med varme Følelser, der gav sig et smukt Udslag i hans Deltagelse i Krigen 1864, hvor han blev Löjtnant, og senere da han blev Folkehøjskoleforstander paa en af

de yderst fremskudte Poster mod Syd i Sønderjylland og vedblev at holde sig der til efter Preussernes fuldstændige Enebemægtigelse af Slesvig (jfr. Chr. Richardts smukke Mindedigt i »Billeder og Sange« S. 48).

Han fik dog Lejlighed til at føre an paa en enkelt Sangforeningstur. Man havde nemlig faaet Smag paa Rejselivets Behageligheder, og da man nu oven i Købet gjorde en god Gerning ved fra saa mange Steder i Landet som muligt at lokke Penge ind til Studenterforeningsbygningen, saa er det let forstaaeligt, at man nu fik Bisselæder i Skoene og i de følgende Aar fartede rundt til alle Landets Egne. Intet Under, at Rejsetasken blev Ottesens mest kendte Attribut*), som det hedder i Chr. Richardts Jubilæumskantate:

Mindes I de glade Togter,
naar vi fløj som Smagens Vogter
ud i en kær Provins!
hvor man traadte op behjertet,
blev bekranset og beværtet
som en fortryllet Prins!

Ottesen med sin Taske,
som paa Halen monne daske, —
ak, den er vel Støv og Aske! **)
Rasmussens Stræb
med Partitur paa Slæb.

Den første Tur — Maj 1858 — gjaldt Svendborg og Nyborg.

Alle de tre, fra hvem vi har hentet det følgende Referat af denne vellykkede Tur, Ottesen, Chr. Bruun og Albert Møller, samstemme i at prise den Blanding af Poesi og munter Ungdommelighed, der prægede denne Tur.

Allerede selve Indsejlingen til Svendborg i det herligste Foraarsvejr, da den dejlige Egn stod i sin første friske Pragt, henrev alle Deltagerne til en Begejstring, der ikke blev mindre, da de modtoges af Byens Befolkning ved Landgangen. Modtagelsen var storartet, takket være Kammerherre Jessen, der var en ganske fortrinlig Leder af Borgernes Festligheder. De følgende Dage tilbragtes med Sejlture, Køreture og Besøg paa Taasinge (Valdemarsslot) og Hvidkilde og endte med Koncert og Bal i Christiansminde. Værterne vidste ikke al den Stads, de vilde

*) Det gik for Resten denne berømte Rejsende som saa mange: de kender fjernliggende Steder, men ikke de aller nærmeste. Paa en Generalforsamling i 1864 blev der debatteret om en Skovtur, og herved kom den dygtige Økonomidirektørs sørgelige Mangler for Dagen. Protokolføreren har med to tykke Streger under og et Udraabstegn efter ført til Bogs: »**Ottesen kender ikke Grøndal!** men beklager sin Uvidenhed derom.«

**) Næppe. Den skal i alt Fald være set endnu for et Par Aar siden.

göre af de glade Sangere; særlig paa eet Sted gik Galanteriet saa vidt, at endogsaa et vist Appartement var forsynet med Lavendelbuketter, et Raffinement, der senere blev foreviget af v. Deurs paa den Punsche-kande, der blev overrakt C. J. Hansen. Chr. Richardt holdt paa denne Tur flere morsomme Taler, saaledes da han paa Hvidkilde i sin Tak til Værten, Baron Holsten Lehn, mindede om, at vi Danske ellers ikke yndede »de« holstenske Forhold, men at »disse« holstenske Forhold nok kunde gaa an. Man var ogsaa almindeligt imponeret over en saa storartet Enkeltmands-Gæstfrihed, der oven i Købet antog ekstraordinære Proportioner. Alb. Møller fortæller: »Stedet gjorde sig erindringsværdigt, ikke blot ved sit Ydre, men ogsaa ved sit Indhold, idet vi under Form af en Dejeuner trakteredes med Retter, vi hidtil næppe havde kendt af Navn engang, saasom: syltet Vildsvinehoved, marinerede Thunfisk o. l. Det var dog kun paa os Medlemmer, at dette fyrstelige Traktement udøvede en imponerende Virkning; dette var derimod ikke Tilfældet med Sangforeningens bedagede Bud, den gamle Rasmussen, der i Misforstaaelse af Situationen og ubemærket i Festlighedernes Virvar havde placeret sig i en Fauteuil og tog til sig af Retterne efter bedste Evne, ja endog duperede vor adelige Vært, saa at han med Interesse forhørte sig om, hvem denne værdige gamle Mand var. Men dette bragte Bægeret til at flyde over, Bêtisen blev opdaget, og den gamle fik skyndsomst consilium abeundi.« Efter Maaltidet bragtes der af Alb. Møllers Kvartet en Serenade til den altid syge og sengeliggende Baronesse; afsides fra Festens Larm havde hun næsten snarere lidt under denne Forstyrrelse i Huset; desto mere taknemlig var hun ved ogsaa at faa sin Del af Nydelsen. — Aftenen paa Christiansminde var ualmindelig stemningsfuld, Alvor og Skæmt gled let og naturligt sammen, inde fra Balsalen klang Dansemusikken afvekslende med muntre Studenter-sange; udenfor i den lyse Sommernat slog Nattergalene i Hækkene. En lille Episode fra denne Aften er fastholdt af Chr. Bruun: »Vi havde en Sang med af C. P. (Ploug var dengang Folkethingsmand for Svendborg); Sangen var trykt hos Assam i Svendborg (ikke optaget blandt de samlede Digte); under Dansen traadte alle Sangerne paa et givet Tegn frem i Salens Midte, slog Kreds omkring Dirigenten, afsang Sangen, »Farvel til Svendborg« til Melodi af Thumanns: »Godnatt«: (»Far vel, Du Bølge, som lister Dig ind at kysse Dryaden paa Kind«), hvorefter Kredsen aabnede sig og Richardt holdt en kort Tale, en Tak og et Farvel. Jeg mindes ikke at have set noget lignende udført af Sangforeningen med en saadan Takt og Disciplin; det var et lykkeligt Øjeblik, Indtrykket stærkt, og saa gik Dansen igen let over Gulvet«.

Næste Dag gik Toget over Glorup, hvor man gjorde et kort Ophold for at bese det pragtfulde Herresæde, til Nyborg. Paa denne Tur var Tasken nær paa et hængende Haar blevet Ottesens Fordærvelse. Han havde givet en Del Drikkepenge i Kroer og ved Vognskifte og benyttede nu engang Lejligheden, da der gjordes et kort Hvil, til at sætte sig paa en Grøftkant for at tælle Pengene efter og bringe Orden i Regnskabet. Optaget af det brydsomme Arbejde ænsede han ikke, at Tiden løb fra ham, og Studenterne med. Heldigvis kom Besætningen paa en af Vognene til at erindre deres brave Fører og kørte tilbage for at tage ham op; han sad ufortrøden i Grøften og skrev og regnede. Det var ogsaa paa denne Rejse, at et af disse bevingede Ord blev til, som netop oftest gør størst Lykke ved deres Meningsløshed. Som Fører til Nyborg havde etsteds paa Vejen indfundet sig en af Festkomiteen, Kaptajn Wildenradt. Pludselig midt paa Landevejen paakom der en Vogns Besætning den letforklarlige Ængstelse, om nu ogsaa Wildenradt virkelig var med og det ikke var gaaet ham, som det nær var gaaet vor egen Fører Ottesen. Som en Løbeild fløj nu Spørgsmaalet »Er Wildenradt med?« fra Vogn til Vogn i den lange Vognrække, og fra den bageste atter fremefter Rækken igennem, varieret i de forskellige Former af dramatisk Pathos, og det gentoges mangen en Gang senere paa Sangforeningens private Skovture, indtil det engang paa det sidste Studentertog til Upsala dukkede op med den samme Meningsløshedens betagende Magt under Formen: »Er Vandall med?«

I Nyborg gav man en Koncert paa Raadhuset, midt under hvilken et Medlem, Joh. Buch, pludselig gik igennem Tribunen ned paa Gulvet, heldigvis kun til yderligere Forhøjelse af den gemytlige Stemning, da han ikke led nogen Molest derved. Efter Koncerten var der Fest i den lille Skov udenfor Byen, hvor bl. a. Birkedal var med og holdt en drabelig Tale, der begyndte med: »Alle Mand paa Dækket!« Megen Glæde havde man her af Carl Tolstrup, som var Kateket der i Byen og havde været en af de virksomste til at faa sine gamle Sangkammerater herover. Han sang baade med sine gamle Fæller og med sine nye Bysbørn; Haandværkersangforeningen dersteds indbød Studenterne til Gæster en Aften og sang nogle Sange for dem, og her kneb det baade for Tolstrup og Gæsterne at holde Alvoren ved lige, medens disse »brave Leute aber —« nok sagt, med megen Følelse foredrog et højst blandet Repertoire af Sange fra »Regimentets Datter«, »Den sidste Nat« o. l. Særlig var en Sang med den gribende Tekst »Stille, stille, min Ven« af en sjælden oplivende Virkning.

Hjemme fortsattes Virksomheden i den gamle Gænge; man holdt

ikke blot sin sædvanlige aarlige Koncert men assisterede Studenterforeningen ved de af den arrangerede Byggefester: 1858 et meget morsomt Marked, arrangeret af Wengel og Guldborg; s. A. en Studenterkomedie (Richardts »Deklaration«), før og efter hvilken der gaves nogle flerstemige Sange til bedste; 1859 Kasinokarneval med Otto Zincks morsomme »sittlich-germanisch-historisches Ballet, Heinrich von Schwerin«, Voltelens »Duftvaudeville-Ekstrakt, Marens Kæreste« og adskillige Sangnumre. Ogsaa ved forskellige andre Lejligheder henvendte man sig til Sangforeningen om Assistance, saaledes ved Afsløringen af Frederik VI's Statue i Frederiksberg Have, Sept. 1858, ligeledes under Festlighederne i Anledning af Tohundredaarsdagen for Svenskerne's Storm paa København, 11. Febr. 1859; her førte den akademiske Verden an, især ved Festen i Kasino d. 10. Febr. I Sammenhæng hermed kan erindres om Sangforeningens Assistance ved Hundredaarsfesten for Stavnsbaandets Ophævelse paa Hørsholm Gods d. 15. Sept. 1861, ved hvilken Lejlighed Bestyrelsen ogsaa blev indbudt til Taffels hos Kongen paa Skodsborg nogle Dage efter.

Den 24. Sept. 1859 døde et af de fortjente Medlemmer, hvem særlig Studenterforeningen skylder Tak for mangen en Sten til Bygningen og mangen en munter Aften, den beskedne og hyggelige Molt Wengel. En Mængde Studenter tog ud til Ringsted for at vise ham den sidste Ære, og en Dobbeltkvartet af Sangforeningen sang ved hans Kiste Chr. Richardts smukke, sanddru Mindeord:

Thi trofast var Du mod din Ven,
og glad og gerne gav Du hen,
hvad Smil Du fik i Eje;
og uden Larm, men dog til Fryd,
som Kilden med sin sagte Lyd,
Du vandred dine Veje.

Endnu efter sin Død kom han til at virke for den Sag, som han saa troligt havde arbejdet paa i de sidste Aar af sit Liv: han havde bestemt, at hele Indtægten af hans efterladte Skrifter skulde tilfalde Studenterforeningsbygningen. *)

Aarene bragte en jævn Tilvækst af nye Medlemmer; blandt de mere almindeligt kendte Navne fra de nærmeste Aar skal her blot nævnes fra 1858: A. Falkman Petersen (Litteratus), Eigler (Cand. phil.; †; i sin Tid et meget oplivende, om end til Tider noget ekstravagant Element

*) Vilh. Rode har ogsaa sat ham et smukt Minde i »Nord. Univ. Tidsskr. 1860. S. 109 ff.

i Foreningens Liv; ogsaa bekendt som Skuespiller), H. H. Brauneiser (Sognepræst; †), Eiler Jörgensen (Kunstmaler; †), S. Bergsøe (Sognepræst), C. Scharling (Borgmester i Fredericia), G. Kringelbach (Kontorchef), Alb. Spärck (Ekspeditionssekretær), V. C. Ravn (Vicepolitidirektør i København); fra 1859: Chr. Giede (Overlærer ved Metropolitanskolen) og Th. Tholle (Sognepræst); fra 1860: Emil Poulsen (kgl. Skuespiller), C. Corfixen (Civilingeniør), F. Zahle (Højesteretssagfører), H. P. Lyngbye (Grosserer; Søn af den tidligere nævnte Komponist) og Carl Michelsen (Sproglærer, hvis fornøjelige Oppositionslyst og stundum lidt drillende Lune har sat Liv i mangan treven Generalforsamling).

I 1858 havde Carl Tolstrup sat Svendborg-Nyborgturen i Gang; det følgende Aar var det atter en venlig Præstemand, et gammelt Medlem, ingen ringere end Jens Kristrup, der kaldte sine unge Venner over til sig i Silkeborg, hvor han dengang var Præst. Denne Tur kom til at tage storartede Dimensioner: i ikke mindre end 6 Dage drog godt et halvt Hundrede Sangere omkring i Jylland. Vi overlader her Referatet til Zinck, suppleret i Parentheser af Chr. Bruuns Meddelelser:

»Vi afgik d. 11. Juni over Korsør med Dampner derfra til Aarhus, hvor vi paa Toldboden blev modtagne af Værterne. Efter den egentlige festlige Modtagelse paa Raadhuset besaa vi gruppevis Byens Mærkværdigheder og samledes om Aftenen med vore Værter i Klubben »Polymymnia«, hvor der var arrangeret festlig Sammenkomst og Taler vekslede med Sange. Den 12te besaa man efter Gudstjenesten Domkirken. Kl. 4 foretoges en Køretur til Marselisborg Skov og derfra senere til Riis Skov, hvor den egentlige Hovedfest fandt Sted om Aftenen. Her blev af Sangforeningen sunget en ny Sang »Til Jylland«, skrevet og komponeret paa Rejsen fra Korsør paa Dampskibet, de sidste Linier endda først skrevne i Aarhus (Chr. Richardt og C. J. Hansen). Den næste Dag forlod vi Aarhus pr. Vogn til Høver Kro, efter at der ved Raadhuset var vekslet Taler, Tak og Hurra. Høver Kro var Midtpunktet mellem Aarhus og Silkeborg, og som Følge deraf fik vi nye Vogne (Silkeborgernes, medens de fra Aarhus vendte om). Foruden de nye Vogne fik vi ogsaa en ny Fane. Paa min Vogn kørte foruden mig Driebein, dengang medicinsk Kandidat. Vi havde begge været Apotheker Meyers, en fælles Bekendts, Gæster og var iblandt andet ogsaa godt forsynet med Lakrits. I en Bondegaard, der laa tæt ved Chausséen, fik vi for to Rigsdaler en ganske ren Særk, og med Lakrits blev en stor Lyra malet paa Forsiden. Denne Fane, som var en Affødning af Fanen paa Ringstedturen, blev i lang Tid bevaret i Sangforeningens Sanktuarium. [Den vil findes paa omstaaende Billede af v. Deurs fra en lidt senere

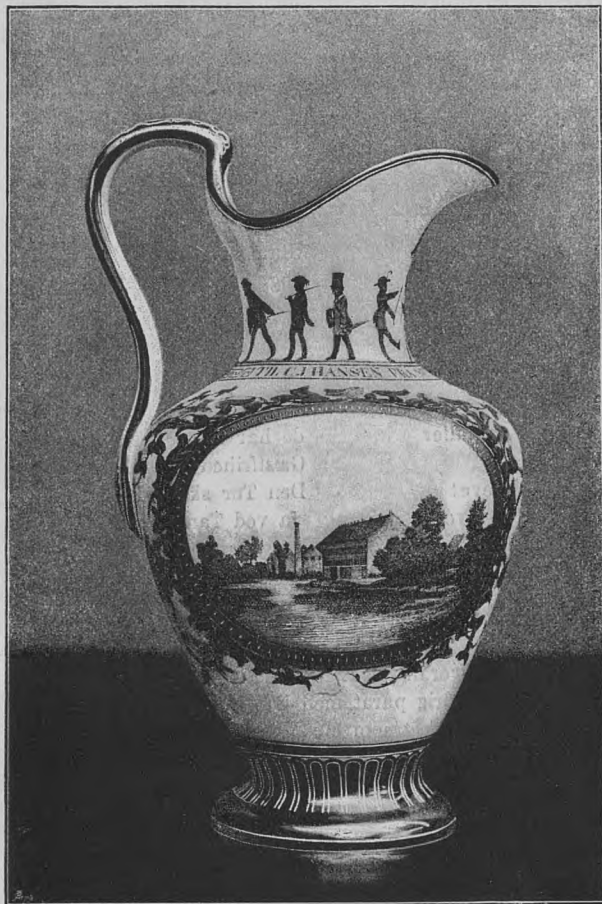
(I Baggrunden ses Sangforeningens Fane og bag den Zincks, af hvis pralende Indskrift i Lakritsedarstil om Turens forventede Indtægt, 500 Rdl., kun 0 Rdl. er blevet tilbage. Paa Figurens Bryst: Heise (til venstre), C. J. Hansen (til højre); paa Skodet: Hartmann. Til venstre paa Skørtet: Chr. Lund; til højre, indfiltret i Krinolinen: v. Deurs. Paa Lyren: Akkompagnatøren Bendixen. Skælmen, der ikke kan dy sig for at prøve, om Fylden i Figurens Ben ogsaa er ægte, er naturligvis Guldberg. Til venstre i Forgrunden: Ottesen og de tre Primotenorer: Alb. Møller, Christopher Møller og Tholle; de to til højre: Elberg, med Arkivalier under begge Arme, og Joh. Buch).

Tid, c. 1862.] Ankomne til Silkeborg blev vi modtaget med stor Jubel af Beboerne med Hostrup, Drewsen, Borgmester Drechsel og Postmester Bindsbøll i Spidsen. Om Aftenen var der flot Seksa hos Drewsen, hvor alle var med. [Da vi sent om Aftenen gik hjem, standsede hele Skaren paa Torvet, hvor der udviklede sig megen Lystighed; blandt andet dansede vi Skade hele Torvet rundt, Birkedommeren dansede med, og Postmester Bindsbøll lo for os allesammen.] Den 14de bragte Sangforeningen Hostrup en »Hilsen fra gamle Venner«, en anonym Sang [af Vilh. Rode] til Mel. af »Dejlige Øresund«. Samme Dag stod Festen i Nordskoven, hvor der gaves Koncert og Bal [med flere Sange, deriblandt Hostrups: »Nys vi skued mellem Skov og Bakke«], og man sejlede hjem i Pramme med Fakler. Sent om Natten ankom vi til Silkeborg, paa hvis Torv vi i Maaneskin opførte Mozarts bekendte Ouverture: »Meine Herrschaften, darf ich bitten, die erste Geige sie fängt also an« o. s. v. Man vil vide, at et Par Forlovelser skrev sig fra Ballet i Naaege. [Under Dansen faldt en let Regn; fire Studenter holdt et Shawl over et Par unge Damer; den ene af Studenterne var theologisk Student, nu Sognepræst i København, den ene af de unge Damer var Bispedatter. Da vi kom hjem, mærkede vi nok, at han ikke var rask; længe varede det dog ikke, før han blev forlovet med hin unge Dame, og Sundheden vendte tilbage. Nu synger deres Søn i Faderens Plads blandt Tenorerne.]

Paa Himmelbjerget var en Slags Folkefest. Vogne med Folk var mødt alle Vegne fra, Madskabene var i Vognene, og Drewsens var ikke af de ringeste. Her var et mageløst Liv og Humør. Ploug havde skrevet en god Sang, beregnet paa at synges her fra Kollen.« (Saml. Digte 1862. S. 338.) [Hjemturen lagdes over Skanderborg med nye Festligheder (15de Juni). Det var her, at en æret Festtaler, som skulde udbringe Amtmandens Skaal, pludselig kom i Tanker om, at han ikke kendte Navnet paa denne Hædersmand, hvorfor Taleren sotto voce spurgte: »Hvad hedder han?« og saa efter at have faaet dette at vide gik videre i Teksten.]

De mange Minder fra denne Tur opfriskedes ved en Skovtur, der begyndte med en Gentagelse paa Klampenborg af den i de jyske Byer givne Koncert og endte med et Gilde paa Fortunen 3die September, hvortil der var skrevet en Sang til Hartmann af V. Rode. Den egentlige Hovedfest var dog den højtidelige Overrækkelse af en Hædersgave til C. J. Hansen: en Punschekande af Porcellæn, særdeles smagfuldt dekoreret af v. Deurs med Portrætfigurer, Prospekter og Emblemer (Lavendler; se Side 101). Hertil havde Chr. Richardt skrevet efterfølgende Vise:

C. J. Hansens Punschekande.

(Omkring Halsen forskellige Typer fra Sangforeningen;
Billedet i Midten Silkeborg Papirfabrik.)

S. T.

Velbaarne Hr. kgl. Kammermusikus

C. J. Hansen, R. af Dbr.

Hermed en Kande

m. m.

Franco

paa

Fortunen.

Mel.: Fader Berg i hornet stöter.

Maa vi række Dig en Kande?
 Vil Du se, saa skal Du sande,
 den er af Postelin!
 Maa vi bede Dig at blande
 med de klare Sukkervande
 Rom eller ogsaa Vin!
 O, da skal Druens Sødme
 faa dit Aasyn til at rødme,
 faa dit Hjerte til at blødme*):
 Mindets Fugl
 skal kvidre fra sit Skjul.

Kvidre om de gyldne Dage,
 da paa Dampens snelle Drage
 kækt vi fløj ud paa Tog,
 og skrev Ringsted Vauxe-Haller,
 Sorø Skove, Næstved Baller
 ind i vor Vandrebog;
 da var det værd at leve!
 Hvor bekransede vi bleve!
 Hver Student han var en Greve!
 Vi gjorde Blæst,
 til Stemmen fik sin Rest.

Mindets Fugl er ikke færdig,
 nej den kvidrer saa elskværdig,
 lifligt om Svendborg Strand;
 fløjter om de Hvide Kilder,
 som, til Lön for vore Triller,
 sprudled paa Fyens Land;
 ej, hvilke stolte Syner!
 Hvilke glimrende Kommyner!
 Hvilke bølgende Tribyner!
 Glans og Dans,
 »og Piger een til Mands«!

Mindets Fugl — det er min Mening —
 er Tenor i vor Forening,
 synger sig aldrig træet;
 synger om de jydsk Banker:
 de har Lyng, men ogsaa Ranker,
 Gæstfrihed vokser tæt!
 Den Tur skal mindes evi!
 Ja ved Tanken bare le vi!
 Og vi glemme ikke **C. J.**
Han-sen,
 vår hedersbror och vän!

Ung og lystig ved Karaffen**),
 overalt parat med Gaflen***),
 aldrig parat med Nej!
 Trofast som ein Mann auf Rütli,
 og saa inderlig gemytlig:
 det er dit Kontrafej!
 Modtag da dette Pant, oh!
 paa vor Tak for god Kommando!
 mens vi sjunge lusingando****):
 Leve Du,
 men slaa ikke Kanden itu!

Efter at Sangforeningen saaledes havde hædret en af sine Dirigenter, laa den Tanke nær at vise sin mangeaarige Formand Professor Hartmann en endnu større Ære, og man besluttede derfor at lade hans Buste ud-

*) ∅: blive blødt.

**) Ikke Vand-Karaffen.

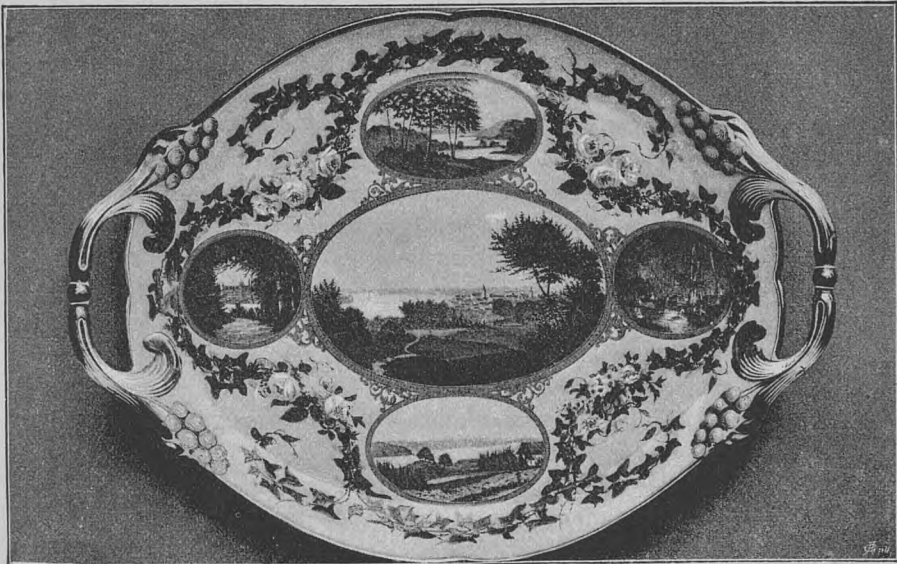
***) Ikke Mad-Gaflen.

****) ∅: med Skælmeri.

føre i Marmor og opstille i Sangforeningens Lokale. Den følgende Koncert, d. 16. November 1859 gaves til Fordel for denne Buste og frembød tillige den Mærkelighed, at ved denne Lejlighed for første Gang en Dame, Frk. Georgia Lange, medvirkede ved en af Foreningens Koncerter*). Hun er imidlertid bleven efterfulgt af mange elskværdige Damer, der har trodset det uhyggelige Lokale i Boldhusgade og senere med stor Tapperhed med deres Atlaskes Kjoler er klavret op ad den smalle Hønsstige til

Bakke til Punschekanden.

(Hankene endende med Lavendelblomster.)

Frederiksborg Slot.

Svensk Landskab.
Svendborg.
Norsk Landskab.

Kirsten Pils Kilde.

Tribunen i Universitetets Festsal. Der er saa mange, at vi ikke kunne nævne Navnene paa dem alle, men vi føle dog Trang til her med Tak

*) Det bør dog her i denne Sammenhæng ikke glemmes, at alt i 1826 Søstre Rose og Vahlia Hornemann (senere Jens Lunds Hustru, Chr. Lunds Moder) og deres Kusine Frk. Henriette Drewsen havde sunget ved Aftenunderholdninger i Studenterforeningen.

at dvæle ved Erindringen om den aldrig svigtende Beredvillighed og den øjensynlige Glæde, hvormed de gav Møde; Sangforeningens Arkiv gemmer ikke faa Breve, hvori disse vore kvindelige Velyndere paa det bestemteste afslaa noget som helst, der kunde ligne Honorar; trods deres i Forvejen tilstrækkeligt ansete Navn har det været dem en Ære at faa Lov til at synge ved vore Koncerter og en Glæde ved Proverne at arbejde sammen med os. For blot at nævne nogle minde vi om Navne som Fruerne Gerlach, Zinck, Levinsohn, Keller, Lütken, Engdahl og Grieg og Froknerne Em. Schröder, Julie Schou, Diderichsen, Ravn, Regine Nielsen, Steinhauer, Marie Nielsen og nu senest i Viborg Domkirke Frk. Ross. Ved samme Lejlighed bør vi ikke glemme, at ogsaa fremmede Sangere og fremragende sceniske Kunstnere med lige saa stor Forekommenhed har assisteret os især ved særlig festlige Lejligheder: som Deklamatorer eller Oplæsere: Digteren H. C. Andersen, Prof. N. P. Nielsen, Phister, Mantzius, Mich. Wiehe, Joh. Wiehe, Vilh. Wiehe, Høedt, Zangenberg; som Solister ved Kantater eller Koncerter: Chr. Hansen, Faaborg, Nyrop, Jastrau, Christophersen, Schram, Ferslev, Simonsen og Bielefeldt. Atter her er det ikke muligt at faa alle Navnene med, men vi tør vel trøste os med, at Foreningen aldrig har modtaget nogen Tjeneste af nogen udenforstaaende, uden at den har søgt at vise sin Taknemlighed paa bedste Maade; flere af de nævnte Herrer er bestandig velsete Gæster iblandt os, enkelte, som Kammer-sanger Simonsen, endog fastere knyttede til os som ekstraordinære Medlemmer. I Anledning af den sidstes Optagelse faldt der for øvrigt paa Generalforsamlingen en ret pudsig Replik: Da Økonomidirektøren i sit Forslag brugte Udtrykket »ekstraordinært Medlem« spurgte en: »Hvad er det for en?« hvorpaa Svaret lød: »Det er en, som ingen Stemme har.« Saa var der selvfølgelig ingen Tvivl om, at Simonsen maatte optages, og da det viste sig, at Lovene ikke kendte denne Kategori »ekstraordinære« Medlemmer i den Betydning, blev der øjeblikkelig fabrikeret en saadan Paragraf. — Grænserne for, hvad der skal henregnes under fremmed Hjælp, og hvad der nærmest maa kaldes Kammerathjælp, kan i øvrigt være vanskelige nok at drage; det er Grunden til, at vi blandt Deklamatorerne ikke har nævnt Zinck, Emil Poulsen og Axel Madsen, blandt Solisterne ikke Liebe, Steenberg og Jerndorff, uagtet vi har dem nok saa meget at takke for; vi har mere ugenert henvendt os til dem ved enhver Lejlighed og ladet dem trække Læsset; her skal blot mindes om Jerndorffs sidste glimrende Bedrifter paa Turen til Viborg indeværende Aar, hvor han netop satte sin Glæde i at være med ikke som fremmed indbudt Solist men udtrykkeligt som Kammerat, uførtroden til at møde ved hver eneste af de lange, anstrengende Prover.

Ja, Takkeregisteret er stort; der er ikke faa endnu, som har bidraget betydeligt til at give vore Koncerter musikalsk Førsterangsværdi ved deres instrumentale Præstationer, lige fra Grieg, Winding, Rauch, Ant. Svendsen, F. Neruda, Hilmer, Schiörring, Tofte, Andersen, Wad, og til vore egne som E. Bojesen, A. Grandjean, Carl Thrane, Bendixen, Laur. Rothe og G. Jespersen; vi maa nøjes med at henvise dem til, hvad vi i det foregaaende har forsøgt at udtrykke af Sangforeningens Taknemlighed,

»dem alle, alle, alle, dem gælder denne Sang,
men skulde vi dem nævne, saa blev den alt for lang.«

Ved den omtalte Koncert 16. Nov. 1859 medvirkede foruden Frk. Lange, der bl. a. foredrog nogle Sange af Hiller for Sopran med Akkompagnement af Mandskvartet, ogsaa Instruktør Nielsen, der deklamerede Øhlenschlägers Digt »Jurabjerg« med melodramatisk Musik af Hartmann, samt Aug. Winding, der udførte tre Klavernumre af Hartmanns Op. 31 og 54. Det var saaledes paa mange Maader en indholdsrig og betydelig Koncert; det hedder ogsaa i »Nord. Univ. Tidskr.«, at Sangforeningen i disse Aar har taget betydeligt Opsving og har givet sig i Kast med større Opgaver. Det følgende Aar holdt Foreningen først sin egen Koncert, 21. Febr. (her opførtes 1ste Gang Chr. Richardts morsomme Tekst »Den Aften gik jo nydelig« et Par Maaneder efter de berygtede Nytaarsoptøjer, under hvilke

Aviserne var gennemjamret
af Folk, som først blev gennemhamret,
og som til sidst dog kom paa »Kamret«.)

dernæst gaves en lille Aftenunderholdning i Studenterforeningen, hvor H. C. Andersen oplæste nogle Eventyr og Eigler foredrog Weyses Kattedemusik; senere — i April — holdtes der sammen med de andre københavnske Sangforeninger en større Sangfest (bl. a. udførtes første Gang Heises »Nordboerne samle sig til Strid«) først i Ridehuset, dernæst i Akademiska föreningens Festsal i Lund. Ved den store Folkefest i Angel i Juli Maaned deltog ikke faa Studenter; Sangforeningen selv foretog, paa Indbydelse af Kaptajn Alex. Wilde, en vellykket lille Pinseudflugt til Frederiksværk, Frederikssund og Jægerspris.

Aaret sluttede med en Koncert efter hvilken Hartmanns Buste (modelleret af Bissen) blev afsløret paa Skydebanen ved en sjælden smuk og stemningsfuld Fest, den 30. November. Festtalen holdtes af den gamle Studentsanger, Notarius publicus, Prof. Abrahams, og Festsange var skrevne af Chr. Richardt (»I Naturens skjulte Gange tusend

Tonströmme gaa«. Nyere Digte S. 65, komponeret af P. Heise og C. J. Hansen), og af Ploug (»Sprang fra dine Streng«. Saml. Digte S. 366). Festen sluttede med et animeret Bal.

Det følgende Aar gemmer Erindringen om en lignende Æresbevisning, da Sangforeningen folte Trang til at hædre en Sanger, der ved mangen Lejlighed havde forhøjet Festernes Stemning ved sine herlige Sange, Carl Ploug. Var han end ikke »Sanger« i ordinær Forstand, saa var han det saa meget desto mere i ekstraordinær, eller som det endnu smukkere udtryktes af Hostrup ved Æresgildet for ham:

Har selv, med Tonen lagt i Baand,
kun Ord Du for din Lyst og Vaande,
Du fik, o Skjald, dog Sangens Aand,
som vi Smaafugle fik dens Aande.

Det havde han noksom bevist i Gerning fra Sangforeningens tidligste Dage. Han var den første, der i 1840 havde skrevet en Sang for denne Forening, og han var trolig bleven ved dermed; paa de to sidstnævnte større Ture havde han hver Gang leveret den smukkeste og betydningsfuldeste Sang (»I Svendborg« og »Paa Himmelbjerget«). Endnu for ganske nyligt havde Atellanerne skudt et nyt friskt Skud, »Hr. Sörensens paa Æventyr«, opført paa Hoftheatret. Da Økonomidirektøren paa Bestyrelsens Vegne foreslog ham udnævnt til Æresmedlem, modtoges det derfor med udelt Bifald, og paa hans 48-Aars Fødselsdag, 29. Okt. 1861, overraktes der ham det paa S. 113—116 gengivne Diplom, hvis humoristiske Tekst var forfattet af Guldberg, medens v. Deurs havde leveret de smagfulde haandkolererede Randtegninger*).

*) Til Forstaaelse af Randtegningerne paa Forsiden bemærkes følgende: Prospekterne foroven forestille Trollhättan og Krogkleven, forneden Moen, Upsala med Slottet og Domkirken, og Ættehöjene ved Gamla Upsala. Billedet paa Midten til venstre er en Scene af Atellanen »Et Besög« (Damen: den nys afdøde Borgmester. Overauditor Lipke, Herren: Otto Zinck); til højre en Scene af »Hr. Sörensens paa Æventyr« med Mantzius som Sörensens, Zinck som Schröder. Lige under Trollhättabilledet sidder Guldberg i Færd med at bortsave en Gren, der truer med at genere Teksten. Han har en af de til Studentertoget 1856 nyopfundne graa Shirtings Rejsehuer paa, som vi horte, at særlig han havde været den mest begejstrede Talsmand for, indtil de af Regnen var blevet forvandlede til en Sjask og ikke var til at genkende. Ovenover det venstre Atellanbillede ses Chr. Richardt og over Gamla Upsala v. Deurs. Resten af Studenter er saa vidt vides ikke Portrætter.

Vi den af Guds Naade og ved
Dort frie Folks frivillige Atklamation
og Haandklap udvalgte, hoithædrede
Bestyrelse af Studenterfangforenin-
gen og Vi, naar Vi selv skulle sige det,
ikke mindre hædrede og ifølge samme
Retstitler valgte Repræsentanter i
merbemeldte Selskab, gjøre vitterligt:

At efter som og saasom samt endydermere paa Grund
af at Vor Generalforsamling uden Din
derom indgivne allerunderdanigste Ansøgning un-
der den 24de October 1861 enstemmig haver for-
ordnet og bestikket Dig Os Elskelige

Carl Warming

Digter af Vor første Skuffe, første Opfinder
af Studenterkomedien, Studenter-Solds-Sangs

Alles gratis

og Kongens velts Anseelse med fordeles Guds til Præsidentens
 herte indvirkende Paa: (se De Grundlovs af 18de December 1851)
 iuvratreffelig Tolk for Vore færdige og for Løst, som
 udfærdigede gav Vore i denne Retning udførelse Løst
 ved Læselæseindførelsen, indlydende og indlydende Hørbare
 af den til at opføre og for Vore færdige indlydende Løst
 færdige indlydende indlydende Løst, indlydende Løst ved
 Vore Præsident og Underpræsident naar ved færdige Løst
 ved dis, samt indlydende Udførelse af det Løst, færdige
 færdige for Hørbare indlydende at herte indlydende Løst
 nu om Vore i Vore færdige og Løst færdige Løst
 indlydende og de Løst med Løst færdige Løst og Løst
 færdige indlydende nu, til at indlydende Præsidentens
 indlydende færdige færdige Løst, færdige indlydende færdige
 ved de Løst færdige færdige færdige Løst Løst
 Løst, færdige indlydende færdige nu den af Løst i Løst
 ved Hørbare. Hørbare, og Hørbare, 3de Løst for Løst, indlydende
 de færdige.

Herte man Løst, at de Løst færdige færdige Løst
 færdige og færdige indlydende færdige, Løst færdige Løst
 færdige og færdige at indlydende Løst af Præsidentens
 færdige færdige,

- a at De færdige for Løst Cap II 82, færdige den færdige,
 at færdige Hørbare færdige færdige færdige indlydende;
- b at De færdige færdige færdige Løst færdige ved Vore Præsident
 - i færdige færdige det herte vore indlydende at herte,
 de, at den indlydende af Løst eller Vore færdige færdige Løst
 til Løst færdige færdige Løst de nu indlydende Hørbare Løst,
 færdige færdige indlydende færdige færdige færdige færdige
 de færdige i Hørbare færdige - samt indlydende ved Vore indlydende
 færdige færdige, Løst færdige og færdige færdige færdige
 færdige ved, Løst;
- c at De indlydende færdige færdige Løst den i færdige

Luce Cap III 59 forstuvans grändiga Feiver, afstom-fortil idets
minste forstuvans Kemur o. Tungstammur og misfibelst Durs
d at Du icke luter Dig för gån Durs Emviteru forden för
e ut Du icke angestunde vil binne misfibelst för Emviteru
instanier, bestämmedt at Du intet Emviteru, den för
faller til Lötuling den 1te i för Mars, vil förut
f at Du int efter, naar Du drötel manne föle Dull allvilde
or dublet, vil lese Durs Emviteru Tjuter, at sigs Durs Tjuter
g at Du, föstakt midigis af Utanförmundt för Gränd
af Durs Kemurmidleru mangelfulle Organisation för
regerat til Ulystlögen, dug af Vitenförmundt för Emviteru
Lofstakt, Organisation, Markmanne samt Durs för
vil för Emviteru för og alle gånstöljande Galvaner, i det
minste föstakt af Durs Emviteru för Durs föstakt
den og Emviteru för Durs för og Durs för Durs för
lig förut til Durs egen Durs, De manne Markmanne
nos, ja endog för Durs för og Durs för Durs för
Markmanne för alle Durs andes förut andes för
af Emviteru midt af Durs förut Markmanne (af Luce
Cap III 54), med den Dig intet Durs förut midt af
de Det af Det Det för og iten af Durs Durs - det
Durs för Durs förut - og föstakt förut icke midt af
begränsade föstakt föstakt og alltså Dig Durs i Durs
Durs för og för i Durs förut föstakt förut
de Det för, iten at Durs för Markmanne, at föstakt
itens om Durs, og för, iten at föstakt förut icke
Durs för föstakt för föstakt, at föstakt för föstakt
i en föstakt föstakt för.

Thi erklæres Du herved
for Medlem af Studen-
ter Sangforeningen fra nu af
og til evige Tider at være!

Sorbydende Alle og Enhver imod det, som fore-
skrevet staaer, Ginder at gjøre Hermed ster Vor Villie!

Givet paa Vort Residents Slot i Boldhusgaden N° 1,
hvor Vi isørigt intet blivende Sted ville have.

den 8te Februar 1862.

Under Vore Hænders Underskrift

H. C. Hartmann. Klavén. Otto H. Ottenby
S. F. Høegh-Guldberg. A. Lange. Chr. Bruun.

Den 8. Februar 1862 holdtes der en smuk Fest for ham paa Skydebanen med flere kvikke Sange: af Hostrup (»Velkommen som til Hjemmets Gaard«, hvis første Vers' Slutning er citeret ovenfor paa Side 112), Fangel (»Hil Dig, Du Gjallarhornets stærke Mester«), — tt — (o: Ottesen): »Bevis for, at C. Ploug har Stemme«, der, efter at have bevist, at han ogsaa kan Musiktheori, ender med Verset:

Mens »Krydser« af Reiersens Rødkridtspen
 »forhöjed« hans Tone i gamle Dage.
 af Treklangen blev han især en Ven,
 for den han lod os mod Norden drage:
 paa alle Farter
 hans Tonearter
 henrykked samtlige nordiske Parter:
 hans Røst er god!

Mest Lykke gjorde Vilh. Rodes »Paa Skydebanen« med den glimrende Begyndelse:

De Skyderes Bane jeg priser,
 her lever man herligt og flot;
 — og skød de saa godt som de spiser
 saa skød de min Salighed godt. —

og den morsomme Udmaling af Livet i den vordende Studentereforenings-
 bygning:

Til Glæde for Fædre og Mødre
 Foreningens Ry tager Fart,
 hver Lördag vi er Helligbrødre,
 det bliver usigelig rart!

Ploug besvarede den Hyldest, der var blevet bragt ham, med en smuk Sang, der ikke er optaget i de »Samlede Digte« og derfor anføres her:

Mel.: Fritt må stormarne gå.

Vi er Fortidens Vagt,
 vi er Fremtidens Magt,
 Haabets Banner frem vi bær
 for Nutids Hær:
 hvad vort Folk i sit Bryst
 gemmer dunkelt og tyst,
 i vort Øre alt klang
 og paa vor Læbe blev til Sang.
 Elskede Fædreland,
 paa os du lide kan!
 Vi vil lukke dit Led!
 Vi vil væрге din Fred!
 Og fra Frihedens Ly
 din Ros skal svinge sig i Sky!

Vi er Musernes Kuld,
 os Athene er huld,
 og Apollon for sin Glans
 oplod vor Sans:
 mønstre Tankernes Hær,
 prøve Aandernes Værd,
 samle Kundskabens Skat
 er jo det Maal, der blev os sat.
 Kækt ind i Livets Dyst
 gaa vi med Sang i Bryst!
 Og for Sandhedens Sag
 under Skönhedens Flag
 skal vi vise vor Ret
 til os at nævne Musers Æt.

Men gav Bacchus til Tekst
 os sin liflige Væksl
 og med Thyrsen blandt os staar
 og Takten slaar:
 og har Cyprias Søn
 listet ind sig i Lön.
 har i Tonernes Ström
 han gydt sin Længsel og sin Dröm,
 Brødre, da prise vi
 Livsglædens Harmoni!
 Og den jublende Lyd
 af vor svulmende Fryd
 skal ej sporløs dø bort,
 men i vort Hjerte klinge fort!

I øvrigt maa man ikke indbilde sig, at Ploug er vort eneste Æresmedlem; vi har haft eet endnu, en Mand, som for Resten med klædelig Beskedenhed har skjult sit Navn, saa vi desværre ikke kunne opbevare det ved Siden af Plougs. Den Adresse, der blev sendt ham, er det for saa vidt lettere at gengive, som vistnok en Del Medlemmer har faaet en lignende tilsendt, det var nemlig den trykte Blanket, der sendes i Anledning af Kontingentrestance med Henvisning til Lovene, hvor en Paragraf indeholder Straffebestemmelser desangaaende. I Skynding var imidlertid Kassereren engang kommet til at give Paamindelsen en gal Adresse ved at henvise til den Paragraf i Lovene, der handler om Æresmedlemmer. Højst smigret tilskrev det nye Æresmedlem Kassereren et forbindtligt Brev til Tak — og betalte for Resten ved samme Lejlighed Restancen. Vi henstiller det til vore fremtidige Kasserere som et praktisk Vink, der har vist sin Virkning; det viser sig dog jo altid, at man ingen Vegne kan komme med det onde, hvorfor saa ikke prøve sig frem med det gode?

Strags efter Gildet for Ploug begyndte en travl Tid; allerede den 11. Marts, endda senere end beregnet, holdtes den sædvanlige Foraarskoncert (hvertil Hartmann havde leveret to karakteristiske Korsange med Tekster hentede fra »den danske Rimkrønike«: »Valdemar Atterdag« og »Christian II.«), men snart krævede det forestaaende Studentermøde i Lund og København saa store Forberedelser, at Møder holdtes regelmæssigt tre Gange, mod Slutningen endogsaa fire Gange, ugentlig; og naar dette var endt, forestod en anden større Højtidelighed, hvortil Sangforeningen glædede sig til at assistere: Afsløringen af Istedloven paa Flensborg Kirkegaard den 25. Juli.

Med de forestaaende Festligheder for Öje havde man følt Savnet af en Fane specielt for Sangforeningen, og der havde dannet sig en

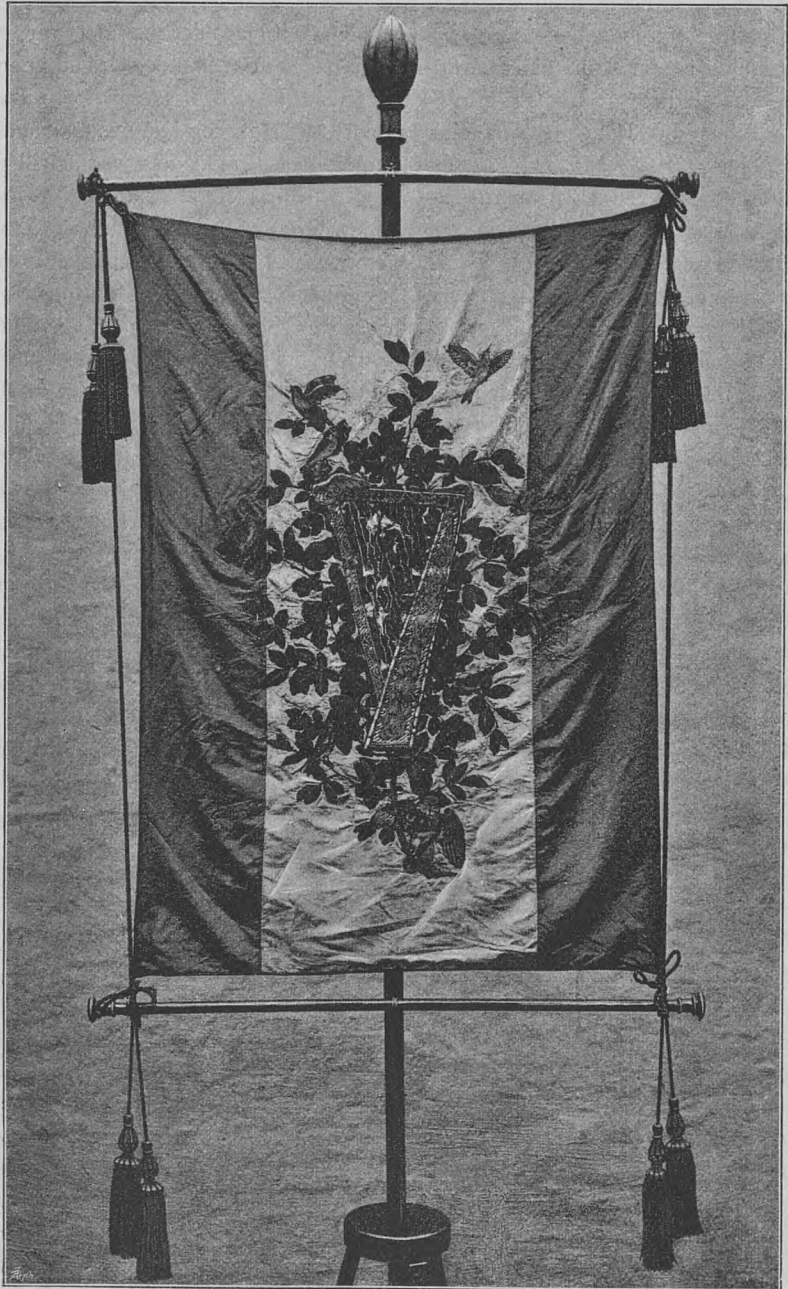

Komitee af Medlemmer for at indsamle et Beløb dertil. Det var en forholdsvis stor Sum, det drejede sig om, naar Fanen skulde være lidt mere end almindelig (Summen løb op til 187 Rdl. 15 β , deraf for Silkebroderiet 80 Rdl., Guldtrækkerarbejdet 30 Rdl. og Possementmagerarbejdet 38 $\frac{1}{2}$ Rdl.); men Beløbet kom alligevel ind, dels ved frivillige Bidrag, dels ved en Aftenunderholdning 2. Maj i Høtel Fønix (hvor foruden Frk. Lange ogsaa Fru Zinck medvirkede); Sangforeningens Kasse gav de resterende 7 Rdl. 15 β . Prof. Olrik viste os den Velvillie at tegne Mønstret: en Bøgegren med Sangfugle og en gylden Lyra paa en hvid Stribe garneret af en rød paa hver Side, og Fanen har med Rette vakt Beundring, hvor den har vist sig i Spidsen for en munter Sangerskare eller thronende paa Tribunen ved vore Koncerter.

Sangforeningen gjorde strags sin Fane Ære ved begge de nævnte Lejligheder. Studentermødet, der ifølge den sidst truffe Aftale om kun 5 Aars Mellemrum egentlig skulde have været holdt i 1861, havde maattet opsættes paa Grund af Krigsudsigterne i det Aar. Begejstringen paa dette Møde var maaske netop saa stor, fordi Alvorskyerne hang saa truende over Danmark; og ikke faa af de unge livsglade Gæster indfriede halvandet Aar senere deres Fostbroderlofte ved at drage herved for anden Gang til den alvorligere Dyst ved Dannevirke og paa Dybbøl. Men dengang var endnu Haabet friskt og stort; man drømte om, naar det kom til Kamp, at kunne opleve en Gentagelse af Sejersrusen fra 1848, dertil sigtedes der i Talernes begejstrede Ord, bl. a. Birkedals ildfulde og mægtige Tale i Børssalen paa Mødets sidste Dag, og i de mange ualmindelig smukke Sange, som dette Møde affødte, f. Eks. i Nordmændenes Afskedssang (af *St.*), hvor det hedder:

Og saa far vel! — Hvad Tiden bringer,
om Kranse eller Staal,
vi bæres dog paa fælles Vinger
imod et fælles Maal.

2den Pinsedag, 9. Juni, var Malmø Vært; 10. Juni stod den svenske Hovedfest i Lundagård, hvor der i Lindenes Skygge var dækket lange Borde og Thomander var Hovedtaleren. Kl. 6 kørte man til Malmø og henad 9 sejlede Dampene med alle Nationernes Studenter blandede imellem hverandre ind gennem Toldbodbommen, hvor de modtoges af en tætpakket Menneskemasse med øredøvende Jubel. G. Rode havde skrevet Velkomstsangen («Vel mødt paa vore Vange», komp. af Heise) og Vilh. Rode holdt Velkomsttalen. Næste Formiddag overleverede Prof. Clausen i Universitetsgaarden de fire af danske Kvinder skænkede Studenterfaner med betydningsfulde Ord knyttede til de fire Gudeskikkelser, der var

broderede paa Fanedugen (Upsala: Odin, Lund: Frejr, Norge: Thor, og vi: Hejmdal); i Thorvaldsens Museums Gaard talte N. L. Höyen, og om Aftenen fremsagde i det kgl. Theater Michael Wiehe en alvorfuld Prolog af Paludan-Müller. D. 13. Juni samledes man om Formiddagen i Roskilde Domkirke om Sarkofagen, der gemmer »Trillingrigets Dronning«, og om Aftenen i Rosenborg Have, i et Antal af 2600, til Mødets betydningsfuldste Fest, hvor af Talere bl. a. optraadte Grundtvig, Madvig, Brix, A. Ingerslev, Schiern, Goos, Welhaven, Ploug og M. Hammerich, og blandt Sangene fandtes Perler som Hauchs: »Bag græsklædte Høje der ligger en By«, Hostrups »Hvad sjunge de Bølger ved Nordhavets Strand« og Plougs »Hil Dig, Nordens ædelbaarne Kvinde«. 14.—15. Juni anvendtes til den storartede Udflugt til Nordsjælland. Om Morgenen hylledes Øhlenschlägers Minde ved hans Statue paa St. Annæplads; ved Landstigningen i Rungsted talte M. Hammerich paa Evaldshøj for Evalds Minde, og Sangforeningen afsang »Kong Christian stod ved højen Mast«. Over Hørsholm, hvor der holdtes Frokost i Slotshaven, gik Toget til Hillerød, som med enestaaende Gæstfrihed den Nat husede 930 Gæster efter et uhyre livligt Bal, der varede til Kl. 3 om Natten. Den næste Formiddag marscherede Toget med Gardens Musikkorps ind paa Fredensborg, hvor det modtoges i »Fredssalen« af Kongen, Arveprinsen, Prins Christian og hele Hoffet. Det livligste Øjeblik paa Dagen var imidlertid, da alle Deltagerne i den splendide kongelige Frokost i Nordmandsdalen af en vældig Tordenskylle nødtes til at søge Ly inde under Bordene, hvorhen de havde reddet alt hvad reddes kunde af spiseligt og drikkeligt, og nu fortsatte det glade Maaltid og uforstyrret drak Brorskaaler uanfægtede af den ubekvemme krumbøjede Stilling og de smaa Styrtebade, der en Gang imellem forfriskede Forsamlingen, naar en eller anden kom til at støde til Bordet. Frederik VII havde gemytlig Aandsnærværelse nok til at ytre, at det var ham en Glæde som Vært, at han saa hurtigt havde faaet sine Gæster under Bordet, og snart klarede Vejret op, og i det smukkeste Solskin kørte man i et umaadeligt Vogntog Kl. 3 af Sted til Kronborg, Helsingør og Marienlyst og naaede endelig ad Søvejen København Kl. 11 Aften. 16. Juni var der en af Københavns Kommune arrangeret Banket i Børssalen, der sluttede med en Folkefest i Tivoli overværet af over 20,000 Mennesker, og 17. Juni om Formiddagen toges en bevæget Afsked paa Universitetet, hvorfra Processionen Fod for Fod bevægede sig under Blomsterregn og ustandselig Hurra-torden gennem Byens Hovedgader ned til Dampskibene.

Ved alle de mange Lejligheder, der frembød sig til Sang, roses i alle Festberetningerne navnlig den danske Sangforenings Ufortroden-

hed til at synge; Gæsterne delte troligt Arbejdet, og dette Møde blev ualmindelig rigt paa Sang, saa rigt, at der bl. a. med kort Varsel blev stillet en lille Formiddagskoncert i Tivoli paa Benene, sammensat af de populæreste Sange, der var blevet indstuderede til Studentermødet; for mange af Værterne en lille Erindringsbuket fra de glade Dage.

I øvrigt fik ogsaa dette Studentermøde et Efterspil af lignende Art som det foregaaende: den 19de Juli, under Kong Carl XV's Besøg i København, bragte Studenterne Nordens Konger et Fakkeltog (Plougs Fakkelsang »Hil Eder, høje Herskere baade, Brødre i Byrd og Brødre i Aand«, se Nyere Digte S. 47), og denne Gang uden politiske Betæneligheder som forrige Gang; nu var jo Studenternes Tanker Genstand for selve Kongernes fortrolige Samtaler; i de Dage var der alligevel ikke saa langt, som Chr. Richardt to Aar i Forvejen havde sunget om,

fra Studenternes Bord

til Fyrsternes kongelige Taffel,

men der var desværre endnu længere til »et sejrende Nord«, og endnu den Dag i Dag »er Treforken dog kun en Gaffel.«

Men dengang var der som sagt frisk Vind i Sejlene, og et Pust af den patriotiske Krigsbegejstring skulde netop Studentersangerne kort efter komme til at føle ved den gribende Fest paa Flensborg Kirkegaard, da Istedløven afsløredes — for ikke to Aar efter at sønderhugges af vanhellige Hænder og flyttes som en for Danmark ydmygende Sejers-trofæ til en Kasernegaard i Berlin.

Der er vistnok faa af Sangforeningens mange Ture, der har efterladt saa uforglemmelige Indtryk som denne; et Vidnesbyrd herom er den udførlige Omtale, der bliver den til Del i Memoirelitteraturen fra den Tid, saaledes at det har været umuligt i de følgende Blade at overlade nogen enkelt Ordet til en Beretning, men denne har maattet sammenarbejdes i betydelig forkortet Skikkelse efter Ottensens, Alb. Møllers og Zincks Erindringer.

Det var oprindelig kun Assistance ved Afsyngelsen af Festsangene, hvortil Sangforeningen var opfordret, men næppe var dette rygtedes i Slesvig, før der indløb en hjertelig og i høj Grad lokkende Indbydelse, undertegnet af gamle Studentervenner og Sangere (Joh. Helms, dengang Kollaborator ved Domsolen, Dr. Tryde, tidligere Medlem af Oktetten, og nuværende Borgmester Knudsen) om at gæste Slesvig By i Dagene umiddelbart før Festen. Den blev modtaget med stor Begejstring, og det besluttedes at tage med Dampskibet »Aurora« til Kiel og derfra at naa Slesvig syd fra. Denne Plan var lidt vovelig, og der var indflydelsesrige Medlemmer, der paa det indstændigste fraraadede den. Der var den-

gang en meget stærk Gæring i Holsten med Kieleruniversitetet som sit Brændpunkt; Regeringen havde truffet forskellige Forsigtighedsregler for at forebygge Uroligheder, f. Eks. var alle holstenske Batailloner garnisonerede i København og danske Batailloner i Holsten; kom nu Københavnerstudenterne til Kiel, vilde det efter al Sandsynlighed give Anledning til fjendtlige Demonstrationer fra Kielerstudenternes Side, og hvor vidt disse vilde gribe om sig, var uberegneligt. Man dristede sig alligevel til at fastholde Planen; det vilde dog se lovlig fejgt og forknytt ud, om man ikke turde betræde en Landsdel, hvorover den danske Konge dog endnu raadede; men der blev givet meget alvorlige Instruksler om at undgaa enhver som helst udæskende Optræden.

Den 21. Juli ved Middagstid indskibede da Störstedelen sig i »Aurora«, medens en mindre Skare, der frygtede for Søsøge under det stærkt stormfulde Vejr, rejste om ad Korsør og indtraf nogle Timer før til Kiel, efter for Resten ogsaa at have lidt en Del af Søsøge. Der blev ganske vist ogsaa et artig Mandefald om Bord paa »Aurora«; man var ikke naaet til Trekroner, før Søsøgen begyndte, og man havde 38 Mil for sig! Hele Fordækket var opfyldt af levende Svin, som ogsaa syntes at være paa Sangforeningstur; de holdt Sopran-Koloraturøvelser hele Tiden i alle Tonarter; gamle Rasmussen, Budet, laa nede i Lasten mellem alle Vadsækkene og Kufferterne og trillede aldeles selvopgiven omkring som en anden Kolli, Ottesen havde opgivet alt Førerskabet, og Christopher Møller, der var begyndt nok saa tenorfrejdig at konversere et Par unge Damer, maatte skyndsomst forlade dem efter at være blevet mere og mere gulgrön i Ansigtet; Stemningen var unægtelig svært trykket til at begynde med, og kun nogle ganske enkelte holdt sig tapre og vedligeholdte Gemytligheden. Tidligt paa Morgenstunden, da nogle af de forholdsvis søstærke törnede ud af Köjerne eller ned af Sofaer og Borde i Salonen, hvor de havde trillet omkring om Natten, faldt der en Replik fra Zinck, der lavede svært op i Stemningen, netop som Søsøgen ved Daggrø var i Tiltagende: »Naa, nu er vi nok lige i Morgenbrækningen!« Den fløj Skibet rundt og blev næste Aar i taknemlig Erindring foreviget i Studenterbladet »Sværmer«.

Omsider kom man da til Kiel og til de ventende Kammerater, som i Mellemtiden havde besøgt Düsternbrook og andre smukke Punkter i Omegnen; men det haarde Vejr havde forsinket Skibet betydeligt, saa man blev nødt til at bestille Ekstratog til Neumünster for der at støde til det sydfra kommende Tog. Demonstrationer fra Kielerstudenternes Side udeblev da heller ikke; de samledes i smaa Hobe og fulgte de danske ud paa Banegaarden, ja helt ud paa Perronen. Her blev Vente-

tiden, til Toget var blevet arrangeret, efterhaanden mere og mere ubehagelig, begge Partier saa sig mere og mere arrige paa hinanden, men det aabenbare Udbrud kom heldigvis først, da Vogndörene var smækkede i og Toget begyndte at glide af: Kielerne raabte »Hahnemann!« og Ottesen besvarede paa Sangforeningens Vegne Hilsenen paa Dansk ledsaget af en dertil passende Gebærde. Eftervirkningerne af Søsysten var ikke helt forvundne og var nu tilsat med indeklemte Harne og Forventningen om nye Ubehageligheder i det ugæstfri Land, saa Vejen til Neumünster tilbagelagdes under Tavshed og i en vis trykket Stemning, der ikke blev bedre under det temmelig lange Ophold paa Banegaarden der, hvor Demonstrationerne fra Befolkningens Side næsten var endnu mere udæskende, og hvor man ikke som i Kiel havde de danske Officerer og Embedsmænd som en Slags beskyttende Stødpude. Nu gik Turen til Rendsborg, Hjemstedet for Oprøret i Martsdagene 1848; ventede der maaske Kulminationen af det hele? I Tavshed og en vis nervøs Spænding rullede man ind paa Banegaarden — og blev modtaget med et øredøvende, jublende Hurra af omtrent hele den danske Garnison, Officerer og københavnske Jenser, der havde givet Møde for i Studenterne at hilse ligesom et Pust fra Hjemmet her i det uvenlige fremmede Land. Den voldsomme Overgang fra lummer Tordenluft til straalende Solskin var ikke langt fra at kalde Taarerne frem i manges Öjne, og det varede noget, inden man rigtig fik Luft i rungende Hurraer til Gensvar. Og nu gennemlevedes der en stemningsrig kort Stund med danske Taler og Sange; Officererne havde, da det rygtedes, at Studenterne kom, paa et Par Timer ved Løbesedler faaet samlet alle Mand og arrangeret et lille Punschesold. Skaal fulgte paa Skaal, Alvor og Skæmt; hver Gang Hurraerne brød ud fra den indbudte Kreds, ledsagedes de af et hundredfoldigt Ekko fra Soldaterne udenfor, der ligeledes tiljubede alle de muntre Studentsange et rungende Bifald.

Det hjalp paa Stemningen; og nu gik Farten som sædvanligt fra den ene glade Fest til den anden uden Mislyd — enkelte Steder i Slesvig By var der dog demonstrativt nedrullede Gardiner, men de mægtede ikke at gøre det mindste Skaar i det venlige tredages Ophold i Slesvig hvisk dansksindede Befolkning med Senator Peschke i Spidsen blot gjorde sig saa meget des mere Umage for at berede os Glæde. Den 22. Juli besaas om Formiddagen Domkirken, om Eftermiddagen Kl. 5 gav vi en Koncert i Slesvigs Stændersal, der, hvor P. Hiort Lorenzen i 1842 ufortrødent var vedblevet at tale Dansk; udenfor Programmet var omdelt Plougs smukke Hilsen til Slesvig (til Lejonriddarnes Melodi): »Land, som har adlydt Fædrenes Love« (Nyere Digte S. 23); Kl. 7½ afsejlede man

til et Gilde i det frie ved Hedeby, men Glanspunktet var den næste Dags Udflugt til Dannevirke (Frokost i Thyraborg; Sang af F. Krag: »Til de danske Studenter ved Dannevirke«) og Køreturen til Ascheffel, hvortil sydslesvigske Bønder fra 8 Sogne mødte med Køretøjer. Der holdtes Rast i en stor, velhavende Gaard, hvis »Diele« rummede hele Rejseselskabet, og senere arrangerede den bekendte joviale Allan Dahl, dengang Dragonløjtnant i Slesvig, en hel gymnastisk-ekvilibrisk Forestilling paa en Eng i Nærheden, hvor han selv producerede forbavsende Kraftkunster og flere flinke Drengene optraadte som Gymnastikere, deriblandt Ernst v. d. Recke, som var hjemme i Ferien hos Faderen, der var Artilleriofficer i Slesvig. Den plattyske Befolkning modtog de danske Studenter med overstrømmende Venlighed — Bønderpigerne kastede i Mangel af Buketter store Ribsklaser ind i Vognene — og det var et fornøjeligt Syn at se høje og lave, Officerer (General Wilster), Bønder og Studenter — et Medlem, Student Poulsen, kunde svare paa Plattysk — blandede mellem hverandre, alle grebne af den frejdige Stemning, der syntes at varsle om et Omslag i hine Egne, som længe havde været gennemagiterede af Slesvigholstenerne. »De københavnske Studenter var mere belevne i deres Optræden end Kielerstudenterne«, var alle Vegne Befolkningens Dom. Om Aftenen sluttede Opholdet i Slesvig med et Bal paa Stampemøllen, hvor en overordentlig smuk Sang af Joh. Helms blev afsungen (J. Helms: Et Par Digte. 1866. S. 75).

Den 24de om Morgenen gik Turen med Jernbane til Flensborg, hvor der vrimlede af Officerer og i Dagens Løb ankom flere og flere Fstedtagere. Den 25de Kl. 12 samledes de alle ved Krigergraven, den mægtige stensatte Gravhøj med alle sine Mindetavler, omslyngede af frodige Plantninger, og det stolte, tilslørede Mindesmærke. Efter en Sang af Fr. Hammerich til Mel.: »Vor Gud han er saa fast en Borg« og H. N. Clausens kraftigt manende og fortrovningsfulde Ord, faldt Dækket under Kanontorden og Tusenders Hurraraab. Den anden Sang, af Ploug (Nyere Digte, S. 31), var til den dengang saa ofte og saa frejdigt sungne Fædrelandssang »Danmark dejligst Vang og Vænge«, som jo desværre næsten maa siges at være tabt sammen med Sønderjylland, men som forhaabentlig kun hviler for atter engang sejerrig at staa op af Døde og genfødes paa danske Læber. Atter og atter havde paa denne Tur de danske Sange tonet, i Rendsborg, i Slesvig, paa Dannevirke, men intetsteds klang dog mere gribende end her Hartmanns vidunderlig rene og ædle Mindesang »Slumrer sødt i Slesvigs Jord«. Tilhørere og Sangere var lige bevægede, og det bedste Bevis paa, at den var gaaet til Hjerte, var den højtidelige Tavshed, der her

traadte i Bifaldets Sted. Da »Den tapre Landsoldat« intoneredes, saa brød Hurraerne løs, og hele Tilhørerskaren stemmede med i den sidste Linies Hurraer.

Om Eftermiddagen drog alle med et Musikkorps i Spidsen i Procession ud til Festen i Marieskov, Allan Dahl med Studenterhue aller forrest med Sangforeningens nye Fane, som nu havde Lov at være udfoldet; under Farten gennem Holsten værgede Ottesen om den som en ængstelig Høne, Kielerstudenterne havde set skævt til den langagtige Kasse blandt Bagagen og den uindpakkede Fanestang, men her vakte den Jubel, hvor den kom frem. Sent om Natten vendte man til Vogns tilbage til Flensborg.

Den følgende Dag, Lørdag d. 26de, stod »Flensborg Borgerforenings« storartede Fest paa Graasten. Kl. 12 drog man til Vogns og pr. Dampskib derud. Der var rejst et kæmpemæssigt Telt, under hvilket de flere hundrede Fstedeltagere sad til Bords. Sangforeningen maatte op med alt, hvad den ejede af Sange. Kammermusikken havde de sidste Dage været i nedtrykt Humør, fordi der gik det Rygte, at Søkadetternes Lystkutter med hans Søn om Bord var gaaet under i den stærke Storm. Nu indtraf der Telegram til ham om, at alt var vel; i sin Glæde blev han rent ellevild og korte hjem fra Graasten med en ordentlig Pisk.

Næste Dag vendte Sangforeningen hjem over Svendborg og Korsør med de rigeste Minder, den endnu havde medbragt fra nogen Tur. —

Det indholdsrige Aar bragte endnu foruden den sædvanlige Efteraarsskovtur den 30. August en lille Ekstraskovtur til Fortunen efter Indbydelse af Vinhandler Mønster og Proprietær Holstein den 6. Sept. og sluttede med ikke mindre end to store Koncerter eller Aftenunderholdninger, 10. Dec. i Studenterforeningen, 18. Dec. i Kasino, hvor der foruden Koncert gaves Balletten »Op og ned« og en Genopførelse af »Leonora di Massa Carrara« med følgende forandrede Rollebesætning: Orlanduccio, Chr. Lund; Leonora, Jerndorff; Corradino, Liebe; og Petti-voce, Emil Poulsen.

Den sidste Koncert var foranstaltet til Fordel for den kunstneriske Udsmykning af Sangforeningens fremtidige Lokale. Den 11. April var Kransen hejst paa den nye Studenterforeningsbygning; da det viste sig, at det vilde blive for kostbart for Byggefondet at udrede saa meget til et enkelt Lokale, tog Sangforeningen selv fat, tilskød 400 Rdl. til Byggefondets 400 og forskaffede Tegning til den smukke pompejanske Dekoration, som endnu bestandig fryder vort Øje, om den end nu efter den Restauration, der fandt Sted i 1884, er blevet en Smule mindre overdaadig end tidligere.

Blandt de sidste Aars Tilvækst kan nævnes fra 1861: Frits Hart-

mann (Overretssagfører, Borgerrepræsentant) og T. Elberg (Redaktør og Musiklærer i Chicago), fra 1862: Jak. Paulli (kgl. Konfessionarius), P. M. Anker (Auditor), R. Ström (Bankdirektør), N. Sødring (Skolebestyrer i København), Bendixen (Sprog- og Musiklærer, en altid tjenstvillig, smagfuld Akkompagnatør ved vore Koncerter) og Conrad Chr. Møller (Cand. phil., Pianofortefabrikant, genial Karnevalsarrangør, men mest berømt som »—nkl«, den vittigste og opfindsomste af alle Studenterverdenens Viseforfattere, hvis Sange vi gentagne Gange i det følgende vil komme til at citere), fra 1863: Rud. Bay (Adjunkt i Roskilde), S. Neve (Bestyrer af Mariboers Skole) og Carl Møller (Cand. phil., Forfatter). Hvad denne sidste har været for Studenterforeningen og Sangforeningen som Sanger, Skuespiller, Visedigter, Skuespilforfatter og navnlig som oplivende Element paa Turene og ved Soldene, hvor hans groteske Lune kunde holde alle Tilhørerne i Aande, lader sig ikke helt udmaale. Blot eet Træk maa være nok: ved Hjemrejsen fra en anstrengende tre Dages Pinsetur, da alle andre var matte og trætte, bl. a. af en lang Jernbanetur gennem Jylland og Fyn, hørtes der en uafbrudt skraldende Latter fra den Kupee, hvor »den lange« (som han hyppigt kaldes) var; men ved Ringsted bad hans Rejseselskab fra Korsør ham om at gaa ind i en anden Kupee, de kunde ikke mere, de var ömme i Maven af Latter. Saa vandrede han ind til nogle andre og gjorde det af med dem paa lignende Maade lige til København. Hans Brandere er meget ofte noget haartrukne, men de fremsættes med en Aplomb og en uimodstaaelig törkomisk dramatisk Kraft, og hans Vittigheder har altid haft den smukke Egenskab at være elskværdige, harmfri og uden Bitterhed.

Af de nævnte nyindtraadte har heller ikke mange i sin Tid gjort Foreningen saa store Tjenester som Elberg, der i en Aarrække var knyttet til den som dens samvittighedsfulde Bibliothekar, Arkivar og Kasserer, ja man kunde hertil vel føje: Hverver, særlig af Russerne, der som bekendt var hans specielle Domæne. Der er ikke mange Medlemmer fra Treserne og Begyndelsen af Halvfjerdserne, som han ikke har indført her og i Skytteforeningen; det hedder i en Vise »Orienterende Vejledning for Russerne« fra den Tid:

Nu har jeg søgt med Ærlighed
at være Eders Hjælper,
men dog en Uundværlighed
for Russerne er Elberg;
spørg ham: »I hvad Forening er
det bedst at gaa?« Hans Mening er:

»I alle!«

Medlemsantallet var ved Indflytningen i den nye Bygning det højeste, det havde været endnu, nemlig 225, men det var jo intet Under, at det lokkede at være Medlem af en Forening, der levede et saadant Slaraffenliv.

Studenterforeningsbygningen

(i Stuen til venstre Studentersangforenings Lokale).

Saaoprandt det bevægede Aar 1863, i Begyndelsen med lutter Fornøjelighed, men med den alvorstunge Slutning. 5. Marts ved Karnevalet i Kasino assisterede Sangforeningen i Zincks og C. J. Hansens Opera »La massacrata«, men Hovedbegivenheden i Studenterverdenen var dog Indflytningen i den nye Studenterforening den 17.

April. Nu stod det færdigt, det nye Hjem,
af Fortids Rester nyt skudt frem
som Bøgens unge Blade,

og viedes med Chr. Richardts og Hartmanns evigunge, studenterfriske Kantate og H. N. Clausens vækkende Ord. Han pegede paa den nye Tid, der var ved at oprinde for Studenterne; i Stedet for den patriarkalske Tids Veghed i Sindet var der nu blandt Studenterne større aandeligt Klarsyn og Højsind, Fædrelandskærlighed og Almensans. I saa

Henseende saa han en Lære i det nye Hjems Omgivelser: Slottet, Regeringsbygningerne, Børsen, Marinen, Industriforeningen og Theatret og fra Altanen den rige Udsigt til Orlogshavnen og Sundet over til Sverig og Genbohöjskolen i Lund. Der var som altid en vis klassisk Festivitas over den hvidhaarede, noble Videnskabsmand og varme Fædrelandsven, men dog har han maaske set for alvorligt, med den gamles Blik, paa denne Fest; Kantaten med Chr. Richardts hyggelige, jævne Udtryk, med dyb Følelse, men ogsaa med et mildt, lidt skalkagtigt Lune til Underström, og støttet af Hartmanns med denne Aand inderligt beslægtede Musik, har vist alligevel været et sandere Udtryk for de unges Følelser, da de med Studenterfanerne i Spidsen i et langt Tog vandrede fra Boldhusgade, og da det store Flag foran det nye Hjem for første Gang hejsedes til Velkomst, i det Öjeblik Studenterne betraadte deres egen Grund.

Söndagen den 19. var en ny Indvielsesfest; da havde vi for første Gang Damer til Gæst i den nye Bygning; hertil havde Hostrup skrevet sin ægte Studenterhilsen til Damerne («Du, som, hvorhen dit milde Öje falder, Livet fornyer») med det hjertelige Slutningsvers:

Tøv da en Stund, og fly, naar bort Dig kalder
Morgenens Skin;

nu har Du sat dit Præg paa disse Haller,
viet dem ind.

Naar Nattens Minder bort forlængst er flöjne,
gemmer dog Borgen, trofast, i sit Bryst

Glans af dine Öjne
Klang af din Röst!

Den 5. Maj var Kongen Foreningens Gæst, ved hvilken Lejlighed en Dobbeltkvartet af Sangforeningen gjorde musikalsk Hønnør og hilste ham med en Sang af Ploug: »Du, som vor Friheds Höjsal har bygt»; Kongen forærede som Lykønskningsskænkelse de store Lysekroner i oldnordisk Stil (Grevinde Danner skænkede Foreningen Kongens Buste til Festsalen) og var baade ved denne Lejlighed og ved et kort paafølgende Taffel paa Christiansborg overordentlig venlig mod Studenterne. »Nu er vi jo blevet Genboer, Börn;« sagde han; »saa kom I bare til mig, naar der er noget, I trænger til!« Han fik ikke længe Lejlighed til at indfri sit venlige Løfte; den næste store Höjtidelighed, Sangforeningen assisterede ved, var hans Bisættelse i Roskilde Domkirke.

Imidlertid indviede Sangforeningen den nye Festsal som Koncertlokale — hvortil den for Resten ingenlunde er særlig god — ved to Aftenunderholdninger d. 17. og 21. Maj med Hartmanns Indvielseskantate som Hovednummer, og hvis Indtægt anvendtes dels til Anskaffelsen af

Ydunsbilledet, som Sangforeningen skænkede Studenterforeningen, dels til Polakkerne, hvis Opstand fulgtes med overordentlig Sympathi; Studenterforeningen gjorde stor Fest for nogle polske Emigranter, hvoriblandt Stefan Poles. Ogsaa den ordinære Efteraarskoncert 6. Nov. blev afholdt i Festsalen; ved denne Lejlighed præsenteredes første Gang det til det sidst holdte Rusgilde komponerede »Mindekvad om Boldhusgade« (»Sorte vare Loftet«) af C. J. Hansen, Heises ypperlige Drikkeviser »Hurra Kammerater« samt (Knud Valløes?) Schleswig-Holsteinischer Triumphgesang: »Frisch auf, Du nordalbingischer Held« — næsten et Varsel, men nægtelig ikke saaledes ment.

En Ugestid efter døde Frederik VII, og den forunderlig trykkende tunge Tid begyndte, Krigsskyerne trak tættere og tættere sammen, og den ulykkelige Krig brød ud. Her er ikke Stedet til at skildre den Tid og det Indtryk, den gjorde omkring i Landet; Studenterne tog nu som sidst deres Part med i Kampen og i Sorgen; Sangforeningens Rækker tyndedes stærkt, og de tilbageblevne udfoldede en ivrig Virksomhed for at synge Penge sammen til at bøde paa den megen Nød, Krigen havde afstedkommet. Det var dog først fra Jan. 1864, at Udmeldelserne kom; i December mødte Sangforeningen netop mandstærk for at vise den døde Konge den sidste Ære. Koret, der i øvrigt var forstærket med Medlemmer af det kongelige Theaters og Musikforeningens Herrekor, talte omtrent halvandet Hundrede Mand. D. 18. Dec. da Kongeliget førtes ud af København, afsang Studenterne et Farvel; d. 19de om Morgenen i en isnende Kulde kørte hele Koret med Ekstratog ud til Roskilde og vandrede fra Jernbanestationen forbi den kongelige Ligvogn, der var kørt derud om Natten og nu stod paa Hestetorvet eskorteret af Gardister, hen til Domkirken, som de nu ikke fik Lov at komme ud fra, for hele Höjtideligheden var forbi. Efter Generalproven, der holdtes paa det øverste Pulpitur, spiste de i al Hemmelighed deres medbragte Frokost og saa paa, at Følget samledes i Kirken. Da Sörgehöjtiden begyndte, glemtes Kulde og Træthed imidlertid aldeles for Holsts og Hartmanns pompøse og gribende Kantate, som saa smukt udtalte Folkets virkelige Sorg ved den populære Konges Bortgang; blandt de ældre, der samledes dernede i Kirken, var der vel mangan, som saa mindre Grund til at sørge, men hos de unge, og navnlig da hos Kong Frederiks nye Genboer Studenterne, som kendte mindre til Kongens Skyggesider, var der en oprigtig Sorg. Og dog — Ungdomssindet er vidunderlig elastisk, det skulde man netop faa et Eksempel paa ved denne Lejlighed. Da den lange Höjtidelighed var forbi og Sangfuglene slap ud af Buret, forkomne og dygtig sultne, styrtede de sig med næsten umættelig Graadighed

over den splendide Frokost, som Overhofmarskallatet havde arrangeret for de assisterende i den gamle Stændersal paa Palæet. Her vakte Livsaanderne, og Reaktionen fra Begravelsesstemningen blev, især da Champagnen kom til, saa voldsom, at denne ikke ganske til Anledningen passende men vistnok ret undskyldelige Gravølslystighed fremkaldte dæmpede Formaninger fra Værtskabets Side.

Dagen efter holdt Studenterforeningen sin Sørgefest over Frederik VII med Tale af Ploug og Kantate af Chr. Richardt (»Længe var der stridt og stræbt« (Nyere Digte S. 127) og C. J. Hansen, da Hartmann, som først skulde have komponeret dertil, havde været stærkt optaget af andre Arbejder. D. 7. Jan. udførte Sangforeningen Berggreens Kantate ved Universitetets Sørgefest (Tekst af Hauch: »Nys førtes Kongen bort paa sorten Baare«. Nye Digtninger S. 21), og nu fulgte Slag i Slag en Række Koncerter og Aftenunderholdninger, der gjorde 1864 til et af de virksomste Aar (kun overfløjet af Aaret 1867); en Mængde nye og store Sager, som krævede mange og udholdende Prover, blev præsenteret.

Efter et smukt Afskedsgilde for Soldaterne i Studenterforeningen, 23. Jan. (i den daværende Gymnastiksal, nu Bibliotekslokalet, var der opredt 20 Senge til indkvarterede Soldater*) fulgte i næste Maaned, 20. Febr., en Aftenunderholdning i Festsalen af meget krigerisk Indhold, hvis første Nummer var Plougs »Hilsen til Slesvig«; senere Hartmanns »Slumrer sødt«, Heises »Til Kamp!« og »Skotsk Krigssang«, Josephsons »Stridssång« og en ny Duet af C. J. Hansen, »Far vel, lille Jens«, til Tekst af K[nud] V[allö], udført af Emil Poulsen og Chr. Lund. Som et lille oplivende Intermezzo holdt O. Zinck en humoristisk »Forelæsning over et nyt Afsnit af den gammeldanske Litteratur.« Aftenunderholdningen d. 16. Marts sammesteds bød paa Oplæsning af H. C. Andersen, Deklamationer af Vilh. Wiehe (»Asgaardsrejen«), Solo- og Duetsang af

*) 20. Juni holdtes Fest for Vilh. Rode, da han drog af Sted som Soldat; en Dobbeltkvartet udførte en Sang af Otto, hvori der sagdes om Tyskerne:

Fornye de Krigens Metoder,
saa sørg vi ogsaa derfor;
marschere de op nu med Roder,
saa komme vi ogsaa med vor.

Og Visen ender med Ønsket:

Dér staa han mod Kugler og Splinter
saa fast som en rhodisk Kolos,
men komme tilbage til Vinter,
tilbage til Winther og os!

Fru Zinck og Kammersanger Chr. Hansen (»Sulamith og Salomon«), samt for første Gang Dupuys »Agander, Pagander och Winberg« (Alb. Møller, Guldberg og Chr. Lund). Denne gentoges med omtrent samme Program 15. April til Fordel for Sønderborgs brandlidte Befolkning; Michael Wiehe assisterede for sidste Gang (»Abels Død«). 21. April, ogsaa til Fordel for Sønderborgerne, med en Indtægt af over 1300 Rdl., gaves en Kirkekoncert i Frue Kirke, hvor 1ste Afdeling sluttede med Chr. Richardts og C. J. Hansens »I Nød og Fare« (Nyere D. S. 144), 2den med Hartmanns Sörgekantate over Frederik VII (en tidligere paatænkt Opførelse af denne Kantate ved en Musikforeningskoncert, var gaaet over Styr paa Grund af en stærk Misstemning, man dengang nærede imod Musikforeningen.) I Juni og Juli holdtes 5 Koncerter til Fordel for de faldnes efterladte: 1. Juni i Studenterforeningen, 25 Juni Frederiksborg, 26. Juni Helsingør, 19. Juli Roskilde, 27. Juli Klampenborg. I November endelig assisteredes ved de københavnske Sangforeningers store Koncert i Ridehuset, der sluttede med Chr. Richardts og Hartmanns »Ved Lovfald« (Nyere D. S. 162). Iberegnet Sangforeningens Jubilæumskoncert 15. Dec. giver det et Antal af ikke mindre end 11 Koncerter; og det var ikke lidt, der ved disse var kommet ind. Hen paa Foraaret kunde Zinck og Guldberg have den Glæde at rejse over til Als med 20 tætpakkede Sække med Uldtøj o. desl. til Uddeling blandt Soldaterne. De befordredes frit frem og tilbage paa et Regeringsskib og fik Krigen baade at høre og se; strags ved Ankomsten hørte de Preusserne indskyde deres Kanoner fra Broager, og under deres Middagsmaaltid hos Borgmesteren i Sønderborg gav Fjenden en tordnende Salut. Udrejsen havde været kold og besværlig, men Hjemturen var alligevel endnu tungere, Skibet var overfyldt med saarede.

Koncerten d. 15. Dec. frembød ikke lidt af Interesse; der udførtes Brudstykker af Gades »Comala«, Hymnen til Eros af »Antigone« og en hel Scene af Kuhlaus »Hugo og Adelheid«- Emil Hartmanns Navn forekommer første Gang paa Programmet (»Vort Land, vort Land«, og »Dengang, da Natten lang«), og Kvartetten gav for første Gang til bedste den morsomme »Frieriet« af Hennig, hvis Vers alle, efter at have beskrevet den elskedes Dyder og herlige Egenskaber, ende med: »ty jag gränslöst älskar dig — (pianissimo:) och dina fyra hundra tusen«. Betegnende for den guldbergske Humor staar der i hans Eksemplar med Blyant skrevet den törre beroligende Bemærkning: vistnok kun svensk Rigmønt, og maa altsaa divideres med 2.

D. 5. Juli havde Sangforeningen bestaaet i 25 Aar, men ligesom ved 40-Aars og i Aar ved 50-Aars Jubilæet lod det sig ikke gøre i Ferie-

tiden at faa saa mange Medlemmer samlet, at Jubilæet kunde fejres med Glans paa selve Dagen. 1864 var der oven i Købet lidt Tvivl om det sømmelige i at jubilere, men man besluttede sig dog dertil og tænkte da at ville festligholde Jubilæet paa Datoen for Foreningens første offentlige Koncert 19. December; da denne Dag imidlertid indebar et friskere sørgeligt Minde, Kongens Bisættelse det foregaaende Aar, udsattes Gildet til den 20de. Festen var særdeles vellykket; der herskede den hjerteligste kammeratlige Stemning blandt de 102 Deltagere, hvoriblandt var en Del ældre fortjente Medlemmer; Taler og Sange vekslede i rig Mangfoldighed; vi har allerede haft Lejlighed til at citere Plougs Kantate S. 1 og 7 »Hummers« gemytlige Brev fra Augustforeningen S. 28, Ottos »Fra 1839 til 1864« S. 99 og Vilh. Rodes »Et og andet« S. 17.

Vi har omtalt, at Afgangen i Medlemsantal var ikke ubetydeligt (90 Medlemmer); det varede indtil Okt. 66, för det atter naaede de 200. Der kom selvfølgelig dog ogsaa friske Kræfter ind, deriblandt saa velfortjente Tenorer som H. S. Theilade (Præst), S. Hytten (prakt. Læge) og Fr. Philipsen (Undernotar). Navnlig har Sangforeningen haft meget faa Tenorstemmer, — hvis den overhovedet har haft nogen — der overgik Philipsens Stemme paa een Gang i Renhed, Skönhed og Styrke, Morbroderens, Not. publ. Abrahams end ikke undtagen. Han var derfor selvskreven til Primadonnapartier i de komiske Operaer og havde navnlig et Sopranparti, hvori han var uovertræffelig som en skuffende Kopi af Carlotta Patti, den beröimte Latterarie, som han efter musikkyndiges Mening skal have sunget i Virkeligheden bedre end Divaen selv. Vi vil ogsaa senere faa flere Eksempler paa hans Lystighed og Overgivenhed paa Turene; han har baade i den ene og den anden Retning været Sangforeningen en god Stotte. Ogsaa i Hytten fik Sangforeningen en stærk og udholdende Stemme; paa Primotenoren er ofte en enkelt Stemme mærkelig egnet til at fylde og veje op mod selv en stor Besætning af Understemmer, og Hytten har mangan Gang støttet det store Kor med Bravour, ligesom han bestandig var en gemytlig Kammerat.

Men eet Tab led Foreningen i 1864, der tillige gör dette Aar til Grænseaar: den 6. Maj sluttede Chr. Richardt sin Virksomhed og afløstes af Chr. Lund, der saaledes med C. J. Hansen delte Æren for den rige Virksomhed i Aarets sidste Halvdel. Hansen havde for Resten sammen med Richardt af Generalforsamlingen 6. Maj faaet en varm Paaskönkelse for Iver og Opofrelse i Foreningens Tjeneste, og Chr. Lund har ærligt fortjent en lignende. Richardt havde i övrigt heller ikke aldeles slaaet Haanden af os, som Joh. Helms skrev i den muntre

Afskedsvisen til ham, da han i 1867 drog ned til Karise som Folkehøjskoleforstander:

I Stilhed lidt til os han klamrer sig,
og moder nok, naar Senioratet jamrer sig
for en Vise.

(J. Helms: Fortæll. o. Digte, S. 159.)

Richardts Tid i Sangforeningen sluttede med Glans, og han har sin store Del af Æren derfor; Sangforeningen vil bestandig erindre hans Navn blandt sine bedste; en af de gamle, der har tjent under ham, slutter sine Erindringer med de hjertelige Ord om Chr. Richardt: »Han gjorde os meget godt, thi han havde paa een Gang Gaver, som ellers end ikke fandtes enkeltvis hos en enkelt«.

X.

1865—71. Chr. Lunds og Axel Liebmanns Tid.

O Sangforening!

Saa tit Du drejer paa din vante Lire
og kører frem med dine fire,
der tydes alting til Elskværdighed,
der kæler man for dine Kunstnerykker,
selv om Tribunen gaar i Stykker
og Koret med.
Ja Sang er Magt,
det mærker man som sagt.

Chr. Richardts Kantate til
40-Aars Jubilæet.

* * *

Men »andra basen« han — ja han er Basen
(hvis ikke han da synger som et Asen):
han er som Havet med den dybe Torden,
som spejler Lys og Luft og favner Jorden!
han holder sammen støt paa hele Grejen
og brummer: der er ingenting i Vejen!

Chr. Richardts Kantate ved
40-Aars Jubilæet.

Ovenpaa et saa stærkt Arbejdsaar som 1864 er det ganske naturligt, at det følgende Aar blev et Hvileaar. Der gaves de to ordinære Koncerter, i Marts og i December, begge i Studenteforeningens Sal, den første endnu til Fordel for Byggefondet (Indtægt 123 Rdl. 8 β). I Maj foretoges sammen med Studenteforeningen en Tur til Møen, der skal have været meget gemytlig, særlig Rejsen frem og tilbage. Paa Kommandobroen opførtes »Et Kostumebal om Bord« efter Motiver fra Bour-

nonvilles »Fjernt fra Danmark« af Arthur Abrahams, Henry Petersen og flere af Studenterforeningens lystige Fætttere fra den Tid; den ene muntre Vise afløste den anden, bl. a. en af Abrahams, der beviste Ekskursionens videnskabelige Interesse for de forskellige Fakulteter (Theologerne finder f. Eks. her allerede Klinten skilt fra Hveden) Juristerne undtagen:

For Juristerne er Øen
 Hvile kun og Lettelse,
 thi man finder ej paa Møen
 nogen »Jura-Dannelse«;
 hvis der havde været Jura
 der, hvor der nu kun er Kridt,
 tror jeg sikkert, at for Thurah [Folkethingsmand for Møen]
 Rigsdagen var bleven kvit.

Paa Hjemturen kastedes en Flaske over Bord med en Seddel forfattet af Prof. Holtén og Henry Petersen: »Køgebugt 26. Maj 1865. Voldsom Storm; stærk Slinger. Indholdet heraf er sunket, Mandskabet drukken«. For det betydelige Overskud fra Turen, 80 Rdl., holdtes en Mindeskovtur til Fileværket den 26. Aug.

Den 17. November hilsede et lille Kor af Sangforeningen sin afgaaede Musikdirektor Chr. Richardt ved hans Bryllup i Frelsers Kirke med to Sange, nykomponerede af Hartmann og Asger Hammerich, og Aaret sluttede med, at ogsaa Ottesen, da han blev Præst, maatte forlade sin længe trofast røgtede Post som Sekretær. Han fik ganske vist en særdeles gemytlig Afløser i Otto Zinck, fra 1. Januar 66, men man forstaaer dog de mange vemodige Hjertesuk, hvormed Foreningen ved Afskedsgildet i Studenterforeningens Festsal den 23. Januar hilste den bortdragende. Sangerne havde givet Møde næsten in pleno og overrakte ham en sjældent smuk Sølvvinkande, paa hvis ene Side var indciseret et Billede af Sangforeningens Fane, og ikke mange af Foreningens Gilder skal kunne opvise en saadan Rigdom af morsomme Sange, som vi her for Pladsens Skyld nødes til at levere i Uddrag.

Festkantaten var af Vilh. Rode og begyndte med et

Kor.

Mel.: Menuetten af Elverhøj.

Vort Skib har sejlet mangan Tur,
 og Sejlet var vor Glæde,
 og han som Gallionsfigur
 i Stævnen havde Sæde;

der stod han, naar i sangrig Stund
vi gæsted Danmarks Have,
og havde Talen paa sin Mund
og Tasken paa sin Mave.

I en Kvartet hentydes til hans hidtilværende Virksomhed som Overlærer i Nyboder:

Mel.: Fader Berg i hornet støter.

Ottesen! hvem skulde tænke,
at den tørre jydsk Enke
drog Dig fra Pligtens Vej!
Kan Nyboders gamle Ulke,
som nu gaa omkring og hulke,
ej mere fængsle Dig?
Dig, hvem saa tit de priste,
naar Du deres Dreng riste
og til Endemaal dem viste!
Hvidt og rødt
gør altid Hjertet blødt!

O, men her i disse Hvælvinger
høres dog med største Skælvinger
det Afskedsbud, Du bar.
Hvem skal nu os give Die?
tale, naar vi andre tie?
og være, hvad Du var:
vor Ka'l, naar vi var Kællinger,
vores Skrald, naar vi var Skrællinger,
og vor And, naar vi var Ællinger, —
lille Ven!
for Du var Ottesen!

Denne, saavel som alle de andre, slutter med at belave Ottesen paa, at Sangforeningen i sin Længsel snart vil gæste ham i Præstegaarden:

Men bedst som Du pløjer den sandede Bund
for Synden af Jyden at klemme,
vi komme som Bisper en hemmelig Stund
og spørge om Præsten er hjemme!
Saa gælder det, Fa'r
om Præsten har
den unge Student i Hjertet kvar!

eller som det hedder i en anonym Vise »Hr. Ottesen«:

Hr. Ottesen, Hr. Ottesen!
se alle stirre til Dig hen,
til Dig, som vanlig mætter
vor Længsel med Billetter;
ja tegn os nu paa Listen op,
paa din Erindringsliste op,
Rasmussen og den hele Trop.
Men engang hen ad Vaaren
vi storme Præstegaarden,
skönt ikke, ikke just i Maaren.

Den morsomste af alle Viserne, ved Afløringen af Vinkanden, har vi ikke nænnet at beklippe; den meddeles nedenfor in extenso:

Ved Ottesens Gravøl

i

Studentersangforeningen.

. Før Talen.

(Mel.: Hör klokkorna med ängsligt dân.)

Her rejste vi med vaade Blik
en Gravsten, døbt i Sang og Drik,
for Helten, som til Hvile gik,
som slæbte med Ære,
naar galt skulde være,
hvert Skab, han fik.

Snart Charon staar ved Skibets Ror,
der fører Helten lang og stor
til Landet, hvor Geert Winther bor;
med Flasker han ringer
og Taktstokken svinger
i Jyders Kor.

Nu synker ned det hvide Slør;
o, sku din Gravsten, før Du dør,
og drag saa bort med bliden Bør.
Og fyld saa Pokalen,
og lyt saa til Talen,
giv Agt og hør!

Efter Talen.

Mel.: Domaredansen.

Nu have vi faaet beskænket vor Ven
og hjulpet paa ham med en Kande.
Ottesen nikker og smager paa den,
og saa styrer han fra Lande.

Alle sige vi Ak! Ak! Ak!

Ottesen siger Tak! Tak! Tak!

Blier den tömt, inden Sol kommer frem,
saa bære vi ham hjem.

Men Ottesen han sidder i Jydernes Land
og Tiende taer han saa gerne.
Jyden han roser da Ottesens Forstand
og kommer med Mont og Kerne.

Ottesen han siger Tak! Tak! Tak!

Jyden han siger Snak! Snik! Snak!

Og sin Kande han fylder paa Stand
og drikker som en Mand.

Men her gaar ej Sangen saa let som för,
vi stirre mod Jydens Lande;
Stemmen er hæs og Halsen er tör,
siden Ottesen er væk med sin Kande.

Alle sige vi Ak! Ak! Ak!

Ottesen siger Tak! Tak! Tak!

Kommer snart han tilbage ej — saa skam
saa komme vi til ham!

J[ohannes] H[elms].

Ottesen har ikke beskæmmet de udtalte Forhaabninger; hver Gang hans Venner, Sangerne, har banket paa og spurgt, om Præsten var hjemme, saa havde Præsten den unge Student i Hjertet kvar, og det har han endnu, men han har ogsaa den priselige Skik hver 23de Januar i Præstegaarden at drikke en Ungdomsdrik af Kanden, som da sættes paa Bordet og bringer med sig en Flok af fornøjelige Sangforeningsminder.

Heise var i 1865 vendt tilbage til København, og Chr. Lund var paa Underretningen herom strags traadt tilbage fra sin Dirigentpost. Men Generalforsamlingen vilde nodig miste ham og valgte ham subsidiært for det Tilfælde, at Heise ikke vilde modtage Valg. Da Heise netop havde begæret sin Afsked i Soro, fordi han havde ønsket fuldstændig otium for at kunne dyrke sin Kunst, blev hans Svar afslaaende, og Chr. Lund

kom saaledes til at virke endnu indtil 1868, da han afløstes af sin Fætter Axel Liebmann.

Koncerterne i 1866 frembød i flere Henseender Interesse ved forskellige Debuter af Betydning. Ved en Aftenunderholdning i Febr. til Indtægt for et nyt Flygel til Studenterforeningen dukkede første Gang et Navn frem, som siden ikke har manglet ved videre mange Koncerter: Halfdan Kjerulfs (med »Nøkken«), d. 20de Dec. stod E. Griegs Navn første Gang paa vort Program, sammen med Reissigers (»Olaf Trygvason«). Ogsaa vore egne Komponister mødte frem: Hartmann og Richardt indviede 16de Marts*) den nysmykkede Solennitetssal paa Universitetet med deres stemningsfulde Festindledning (»Herlige Hal, paa gammel Grund«; Tekster og Toner S. 126); og Koncerten sluttede med Hartmanns Indvielseskantate, for første Gang udført i et rummeligere Lokale end Studenterforeningens Festsal, hvad der baade lod Musikken tage sig bedre ud og tillod et større Publikum at faa Nydelsen af at høre den. I Decbr. vedtog Sangforeningen at udgive den i Trykken; med hvor stor Glæde den er blevet modtaget, kan skønnes af, at der af de 300 Eksemplarer i 1878 kun var 10 tilbage; nu er den udsolgt. Det samme er Tilfældet med Kantaten fra Frederik VII's Bisættelse, der blev trykt i samme Antal. Koncerten 12te Maj opviser ikke mindre end 6 nykomponerede Sange, deriblandt Windings »Jægersang«, C. J. Hansens »Din Mund« og Heises »De smukke«, dediceret til Chr. Lund og her udført af »den gamle Kvartet«, der ved denne Lejlighed tillige havde sin Debut i sin endelige Skikkelse: Chr. Møller, Guldberg, Tolderlund og Chr. Lund. Ved samme Koncert optraadte endnu forskelligt sammensatte Kvartetter i 5 Varianter, men siden den Tid blev den gamle Kvartet længe eneraadende.

Aaret 1867 er det koncertrigeste af alle, idet der, som sædvanlig iberegnet Aftenunderholdninger, blev givet ikke mindre end 13 Koncerter, de to største d. 2den og 9de Nov. i Kasino og i Lund sammen med Lundenserne til Fordel for de nødlidende i Norrland. Indtægten var i København 2619 Rdl. sv. Rm., i Lund 1178 Rdl., altsaa i alt paa det nærmeste en 4000 Kr. De interessanteste var dog vistnok Aarets sidste, 11te og 15de Dec., da Mantzius oplæste Sofokles Antigone og Sangforeningen med Orkesterledsagelse udførte alle Korene. Den antike

*) Til den nye Festsal anskaffede Sangforeningen sig en ny Tribune, da den gamle var næsten faldefærdig og ikke videre præsentabel. De nødvendige Penge, 122 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$, indvandedes ved en Aftenunderholdning.

storslaaede Poesi, tolket af den aandfulde Skuespiller, og Mendelssohns klassiske Musik opfattet af intelligente akademiske Sangere frembragte et uforglemmeligt Helhedsindtryk af ægte Kunst.

1868 møder med 5 Koncerter; de betydeligste 9de Maj i Kasinos store Sal (til Indtægt for Genopførelsen af Viborg Domkirke) med »La massacrata« som sidste Afdeling*), og 17de Dec. paa Universitetet, hvor Axel Liebmann dirigerede første Gang, med to saa store Nyheder paa een Gang som Södermans »bondbröllop« og Heises »Volmerslaget«, der var blevet komponeret i Anledning af den store Sangerfest af alle Landets Sangforeninger i Slutningen af Juli, hvori vi paa Grund af Ferien ikke kunde deltage. Ved samme Aars Julegilde i Studenterforeningen udførtes første Gang P. Hansens og Liebmanns nye Julekantate, der indeholder adskilligt smukt, om den end langt fra kan maale sig med Ruskantaten.

Flere af de ikke omtalte Koncerter blev udført udenfor København paa forskellige Ture; hvert Aar havde sin. Betydeligst var ubetinget den storartede Tur til Bornholm i 1866, maaske den største af alle Foreningens Ture, som ogsaa blev saa rig paa Minder, at det besluttedes at udgive i Trykken en særlig Beretning derom. Vi gengiver derfor ligesom ved Studentermøderne kun Hovedindtrykkene og henviser angaaende Enkelthederne til det lille grønne Hefte, der forfattedes af Guldberg, Zinck og Christopher Möller ved et Bord i Studenterforeningens Have.

Det var en af Sangforeningens fortjente Veteraner Emil Wolf, dengang Præst i Clemensker, der nu efterlignede Tolstrup og blandt sine nye Venner virkede for Indbydelsen af sine gamle Venner i Sangforeningen. Og de kom hellere end gerne. Saa snart Indbydelsen fra Rønne indtraf, fyldtes et Par Lister. Da Økonomidirektøren, Zinck, blev spurgt ved Generalforsamlingen om, hvor mange der havde tegnet sig og meddelte, at Tallet var 96, lod et Angstskrig »Uf!« gennem den talrige Befolkning, af hvilken kun 58 kunde komme med. D. 18de Juni gik Toget over Malmø og Ystad til Ronne. Svenskerne fornægtede ikke deres sædvanlige Gæstfrihed: i Eslöf var alt arrangeret til Frokost paa det festligste. Men, man kunde næsten ogsaa fristes til at sige: som

*) Rollebesætningen var denne Gang følgende »personaggi«:

Gransasso di Falerno. marchese . . . . . Signor Alberto Prezzo.

Gilda, sua figlia e sposa del . . . . . Signora Figlilippa.

Gennaro, Cavaliero nobile . . . . . Signor Gabellabosco.

Grimriano, avanturio ricco . . . . . Signor Rodolfopece.

Belzebu, perduto subjecto . . . . . Signor Mulinaro.

∴: Albert Price, Fr. Philipsen, Tolderlund, Rud. Bay og Carl Møller.

sædvanligt var Havet ugæstfrit, eller i alt Fald havde »den Æolus, som kaldes Stormens Gud« muligt været tilskyndet af den giftige Fru Avind til at slippe en kraftig Vind, nok sagt:

Der blev et Himmel-Veir og en Poetisk-Storm,
 Mens hver paa Dækket laa, og vreed sig som en Orm.
 Den hele Himmel blev med Skyer overtrekket,
 Det mørkt blev som en Nat, man kunde ey paa Dækket
 Hin anden mere see; hver laa og holdt sig fast,
 Een ved et Anker-Tov, en anden ved en Mast.

Et forsynligt Medlem trakterede alle de anstukne med Svedsker, men det hjalp ikke; snart var der kun en halv Snes Mennesker, der ikke var søsyge, og dem gjorde Chr. Bruun det af med ved Hjælp af en Bittersnaps, han selv førte med som Præservativ mod Søsugen.

Man naaede først Ronne Kl. 10 Aften, men Modtagelsen i Land var ikke mindre stormende end paa Søen, saa Genvordighederne var snart neutraliserede. Næste Morgen begyndte Sejerstoget Øen rundt, først til Hasle, hvor Agent Munch havde ladet alle Skillerrummene i sit Hus fjerne for at skaffe tilstrækkelig stort Lokale til at rumme Sangere og Værter — og saa talte Værterne endda stadigt om »de smaa Forhold«, de herovre havde at byde! I et stadigt voksende Vogntog, der til Slutning talte over 50 Vogne, gik Turen over Jons Kapel, Højegaard, Allinge og Sandvig til Hammershus' mægtige Ruiner paa en af de skønneste Pletter i Danmark. Efter at have sværmet omkring blandt alle de skønne og minderige Steder samledes man i Borggaarden, hvor Clemenskerne havde bredt deres Duge og gav de tørre Varer, Sandvig- og Allingeboerne de vaade Varer, assisterede af Æolus, som gav en Byge af Ærgrelse. Efter Solnedgang, da man til Trods for ham var blevet endnu mere glade, fik han selve Jupiter tonans ophidset imod Sangerne, et vældigt Tordenvejr trak op og lyste dem med sine Lyn hjem til Allinge og Sandvig, hvor de skulde overnatte. Næste Dag gjaldt Besøget først den mærkelige Rundkirke i Olsker, dernæst de dejlige Klipper om »Helligdommen«, som man endog havde den sjældne Nydelse at se fra Søsiden i Baade. »Paa den ene store Gaard efter den anden modtoges man af Befolkningen i tætte Skarer; flere Steder opførte man smaa Koncerter i det frie, i Helligdomsgaarden, Lehnsgaarden, Randklovegaarden; der var virkelig noget æventyrligt i denne Række af Besøg; Tiden løb, Naturen skiftede Udseende, men eet blev uforandret, den Hjertelighed, der mødte os alle Vegne.« Dagen endte i Madvigs berømte Fødeby, Svaneke, i hvis Raadhussal den livligste Stemning herskede, kun afbrudt af en i de Dage let forstaaelig alvorligere Episode,

da en født Slesviger, Skolelærer Jörgensen fra St. Ibs i en bevæget Tale mindede om de Dage for faa Aar siden, da han havde været sammen med Sangforeningen i Flensborg ved Istedlovens Afsløring, dengang under lykkelige Forhold, nu maatte danske Toner ikke længer lyde i Sønderjylland. Det mest levende Bifald hilste det Haab, han udtalte, om de danske Sønderjyders Genforening med Fædrelandet, og Hartmanns Mindesang »Slumrer sødt i Slesvigs Jord«, der sluttede sig til denne Tale, greb i lige Grad Sangerne og Tilhørerne ved sin højtidelige Simpelt. Med umaadelig Jubel hilstes netop i de Dage et Telegram om Udbruddet af den længe haabede Krig mellem Østerrig og Preussen; dengang, som i 1870, haabede man jo stedse paa, at Preussen endelig skulde faa sin Løn for al dets Uret mod Danmark.

Alle disse Fester, i Hasle, paa Hammershus, i Helligdomsgaarden, paa Lehnsgaarden, paa Randkløvegaarden og nu sidst i Svaneke var imidlertid kun Præsentationer af Gæster og Værter for hinanden, for at de kunde blive kendte til Hovedfesten den følgende Dag i Almindingen, hvor en umaadelig Skare, mellem 3 og 4000 Mennesker, havde givet Møde ved Christianshøj. Efter en lang Vandring omkring til de utallige Mærkepunkter, Rokkestenene, Lilleborg, Gamleborg, Rytterknægten og Ekkodalen o. s. v. mødtes man til Festmaaltid ved Christianshøj. »Ikke blot ved Antallet af Deltagerne, men først og fremmest ved den fortræffelige Aand blev Festen i Almindingen en sand Folkefest, hvor hjertelig Munterhed og ungdomsfrisk Lystighed løftede sin Stemme højt.« I den stille Sommeraften kørte Sangerne nu hjem med deres første og sidste Værter, Rønneboerne.

»Vor sidste Dag paa Bornholm (Fredagen) begyndte med en Kirkekoncert Kl. 10 Et Par Timer efter gaves en Koncert paa Theatret; Mellemtiden var benyttet til at indstudere en bornholmsk Vise »Sjøkarijn«, som Prof. Hartmann havde hørt den foregaaende Dag, nedskreven og udsat for fire Stemmer. Den blev udført ved Koncerten og, som Bifaldet vidnede om, hørt med Fornøjelse*). En italiensk Primadonna, Signora Falsetta fra Mailands Della Scala [o: Fr. Philipsen], egentlig engageret i Dresden, men af Krigsbegivenhederne forslaaet til Bornholm, var saa

*) Det var for Resten hverken første eller sidste Gang, at en Sang blev til paa selve Turene. Engang i Fyrreerne paa en Skovtur til Höganäs hørte Hartmann en af Kularbejderne, der gik forbi, nynne en Melodi. Han nedskrev den strags, og Carl Borggaard satte Ord til: »Naar Morgenrøden luer«. Paa Slesvigsturen 1881 opfangede Malling den morsomme Folkevise »Baller man los«, og saaledes kunde nævnes flere.

naadig at udføre adskillige Bravourarier, der modtoges med en sand Bifaldsstorm og en saadan Masse Blomster, at de fyldte en stor Törvekurv, der formodentlig »för tillfället« efter Signoraens Önske fandtes hensat mellem Kulisserne.« Ogsaa ved Eftermiddagens Festligheder paa »Sommerlyst« udførtes der adskillige Studentertiløjter til stor Moro for Værterne, baade en Ouverture for Fantasiinstrumenter under Zincks Anførsel og forskellige Jonglörpræstationer, blandt hvilke præsenteredes en allerkæreste og til næsten menneskelig Fuldkommenhed dresseret Abekat, der høstede fortjent Bifald. Afskedsfesten i Pavillionsalen var meget hjertelig; man havde nu i fire Dage levet sig sammen med den gæstfri og elskværdige Befolkning, saa det faldt haardt at sige Farvel. Prof. Hartmann bragte det officielle Farvel, men det fulgtes af mange andre specielle Taksigelser til særlig ihærdige Værter, saasom Pastor Wolf og den utrættelige Fører paa hele Rundreisen, Postmester Henningsen, Damerne, og til Slutning endnu en Gang dem alle, alle, alle. Saa forvandlede i en Hast Spisesalen til Dansesal, hvor Ungdommen svingede sig til den lyse Morgen, uagtet man allerede skulde om Bord et Par Timer efter, Kl. 5. Endnu et Levvel, og »Mercur« gled hen over den blikstille Havflade til Ystad. Her ventede endnu en hjertelig Modtagelse af Ystadbeboerne, en Frokost lige saa splendid som »lifvad«, hvortil jo rigtignok et højst duperende arrangeret lille komisk Intermezzo bidrog betydeligt. Togets Fører, Zinck, rejste sig nemlig, da Punschen var kommet paa Bordet, og begyndte med takkelig Beskedenhed paa en Tale: »Det ligger nær — — — Hm — Det ligger nær — —« Endnu et Par haabløse Tillob, og han gik i Staa, men vendte sig til Collin Lundh: »Jeg ved sgu'nte, hvad der ligger nær; nu maa Du gaa videre!« Den altid slagfærdige Kaptajn var ogsaa øjeblikkelig beredt og fortsatte: »Ja, det ligger nær, dette skønne lille Øland, som vi nys forlod o. s. v.« Midt under sin Svada afbrødes han af Christopher Møller: »Se saa, nu har Du talt længe nok; lad nu mig!« Og saa sluttede han Talen; Tilhørerne var umaadelig imponerede, men der var jo nok de Danske, som kendte deres Pappenheimere, og for hvem det laa nær at tro om deres gemytlige Fører, at han ikke havde kunnet fornægte sit Skuespillertalent men havde arrangeret en lille Privatkomedie; vi ved jo godt, »han slar en pæn Lilletromme«. Nu naaede Stemningen snart Højdepunktet, og i en højlsalig Tilstand kørte, eller rettere kørtes, man gennem Sverig. En af de ældre Deltagere havde sin Søn med sig; denne var »møj öwwe-wunnen« saa et andet Medlem sagde til ham: »Din Fader vilde vende sig i sin Kupee, hvis han saa det!« — Under Sangen »Der er et yndigt Land« lagde Sangerne til Land i København ved Aftenstid.

Aaret 1867 begyndte med en smuk og stemningsfuld Fest, arrangeret Studenteforeningen og Sangforeningen i Fællesskab, for Chr Richardt, som nu drog fra Byen for at overtage en Plads ved Mich. Goes Folkehøjskole. Her mødte de bedste af de tilbageblivende Sangere op med en Række af ypperlige Viser: Poul Rytter med den egentlige Festkantate, H. J. G[reensteen], begge Brødrene Rode, Knud Vallø, Joh. Helms og Otto hver med sin. Vi har allerede citeret et Par af dem og vil ogsaa i det følgende en enkelt Gang komme dertil; vi nødes jo desværre ideligt af Hensyn til Pladsen til kun at tage Enkeltheder med af Sangforeningens, for Resten ganske naturligt, ualmindelig rige Skat af gode Lejlighedssange lige fra de store for hele Folket bekendte Digteres og ned til en Stab af dygtige Amatører. Størst Betydning for Sangforeningen har selve Chr. Richardt haft, men det var en kön og rigtig Tanke, der ved denne Fest havde givet en anonym Forfatter [E. F. Koch] Anledning til sammen med ham at mindes de andre to store i en smuk Sang:

Studenternes Digtere.

Der jager en Rytter fra bredden Gildesbord, hvor Vers og Viser, rungede saa kække, til Kampen for Frihed og for det ene Nord imod Filisterflok og Jætter frække. Mens pæne Folk de hviskede, at han var alt for djærv, og kloge Höns de kagled, at Vers kun var hans Hverv, de fagre Kvinder gav Poul Rytter Kransen.	Der hviler en Vandrer i det lune For- aarskrat, han veed, hvad de Smaablonster har at melde, og Solskin og Tagdryp har i Toner han sat, og Gadedørspassiar kan han fortælle; men gaar han til Studenten, faar han løst hans Tungebaand, hvad i hans Hjerte gærer og hvad lyser for hans Aand, det kunde Christian Richardt for ham sjunge.
Der sidder en Fisker ved Soldets røde Hav de ægte Perler op deraf at hente, og Genbomuren revner flugs for hans Tryllestav, hvad der han ser; igen han gi'er med Rente. Saa jævn og saa gemytlig er hans gode danske Spøg, saa dyb som Nat paa Fjeld og som Mølmet under Bøg, — paa Gyldenstreng Jens Kristrup liflig leger.	De trende har vi fostret i dette Bro- derlag, det hilste deres første Ungdomssange, og trende Folk har godkendt Studen- ternes Smag, som Nordens Skjalde ud fra os de gange. Men hver en Kvæld, vi glædes ved en Bolle paa vort Bord, og hver en Stund, vi mægte til Toner lægge Ord, de tre vi for vor Lykke har at prise.

Har Chr. Richardt hos os været den betydeligste af de alvorligere, saa har som komisk Visedigter ingen kunnet maale sig med Conr. Chr. Møller, uagtet han har saadanne værdige Medbejlere som Otto, Vilh. Rode, Zinck, Joh. Helms, Arthur Abrahams og Carl Møller. Men der kunde nævnes en Mængde andre Navne; de ville enkeltvis findes paa dette Skrifs øvrige Blade; af navngivne eller med bekendte Signaturer betegnede findes alene 40 foruden en Del anonyme.

Aaret 1867 var i øvrigt et livligt bevæget Aar i Sangforeningen; i det Aar var nemlig den store Verdensudstilling i Paris. Denne skulde ogsaa forherliges ved en almindelig Musikfest i August, ja der dannede sig to franske Komiteer, der i omtrent et Aarstid i Munden paa hinanden udstedte bramrabaserende Opraab. Den skandinaviske Forening i Paris sluttede sig til den tilsyneladende mest officielle og solide, der havde til Formand en vis Baron Taylor, »président fondateur des associations d'artistes«, og sendte følgende Opfordring hjem (det ulidelig slette Papir og Tryk med udfaldne Bogstaver og øvrige typografiske Ynkelihood à la »Nattens Nyheder« har desværre ikke helt kunnet efterlignes; Orthografiens og Interpunktionens Genialitet er derimod nøje bibeholdt):

Den skandinaviske Forering i Paris har i Anledning af den 1867 i Paris stedfindende Sangfest og „Concours universel, mod aget følgende Skrivelse og Circulaire:

Paris 8. novbre. 1866.

A Messieurs les Présidents et Directeurs des Orphéons et Sociétés Chorales et Instrumentales Françaises et Etrangères.

Monsieur!

„La France convie pour 1867, les nations du monde à une lutte „pacifique Paris assistera à ce grand concours, ou se produiront les „oeuvres du travail et du génie de l'homme. Les merveilles de l'indu- „strie et de la science seront exposés aux yeux de tous Ce seront là „de splendides assises tenues par la civilisation et le progrès.

„Les Orphéons, les Sociétés chorales et instrumentales, appelés à „élargir le voies nouvelles dans lesquelles l'humanité marche d'un pas „assuré, doivent avoir leur place dans cette imposante manifestation.

„La musique populaire, cette langage compris de toutes les nations „civilisées, célébrera dignement le resultats collectifs des efforts de „l'humanité.

„Un immense festival, ou plutôt des festivals et des concours „nationaux et internationaux auront lieu vers la fin d'août 1867, dans „la capitale de la France Les voix des peuples s'uniront sur les bords „de la Seine, et les bénéfices de ces concerts fraternels seront versés

„dans la caisse des associations de bienfaisances que j'ai fondées dans
„l'intérêt des artistes, sans distinction de nationalité.

„Le principe de ces grandes réunions nous assure que ces fêtes de
„l'art musical universel seront dignes de la nation au sein de laquelle
„elles s'accompliront, et de celles qui répondront à son appel.

Herefter følger de speciellere Anvisninger for dem, »som ønske at
medvirke« (det franske Trykkeri ejede naturligvis ikke et ø.)

Trods det meget lidet indbydende ved denne storartede Indbydelse,
som ethvert fornuftigt Menneske, der kender lidt til Franskmænd, strags
kunde vide var Skvalder det meste, var der dog noget meget lokkende
ved en Rejse til Paris, der selvfølgelig ogsaa vilde blive billigere i Ud-
stillingsaaret end under ordinære Forhold, i alt Fald for selve Befordrings-
midlernes Vedkommende. Det viste sig ganske rigtig senere, at Sang-
festen var yderlig slet arrangeret, uagtet den skulde »s'accomplir au sein
de la nation Française«; det meste blev Humbug; Medailler og Laurbær-
kranse var der nok af, men de blev uddelt i Flæng og mest som Ga-
lanteri (ligesom ved Gymnastikfesten i Paris i Aar); derimod var der
sørget meget daarligt for Logis og andre Bekvemmeligheder. Bagefter
var man glad over, at man ikke havde ladet sig lokke til at »følge«
Opfordringen og »mod age« »Anledningen«, men det varede længe,
inden man opdagede Humbugen. Omtrent et halvt Aar var Pa-
riserturen den kære, stadige Tanke, og sin aller ivrigste og og ung-
dommelig naiveste Talsmand havde den i — Guldberg*). Der blev
korresponderet med Nordmænd og Svenskere og med Asger Hammerich
i Paris, der efter Bestemmelsen skulde dirigere de samlede skandinaviske
Sangforeninger; der blev holdt den ene Generalforsamling efter den anden,
og da den førstvalgte Komitee forekom Forsamlingen for lunken, blev
Collin Lundh, Guldberg og Chr. Bruun valgte i Stedet for. At referere
Sagens Gang i Enkelthederne er ikke Ulejligheden værd; Arkivet gemmer

*) Det var ikke for intet, han endnu en halv Snes Aar efter hilstes af — nkl
i en Vise (utrykt):

Mel.: Gubben är gammal.

Guldberg er gammel, gammel af Aar;
o men i Sindet knapt de tyve;
og hans de snehvide Oldingehaar —
tro mig — ganske skrækkeligt lyve.
Og er end Kød et lidt tungt og lidt træt.
Aanden til Gengæld er lige let.
(Corno.) Guldberg er gammel;
let dog hans Tanker de flyve.

et righoldigt Materiale af Breve og andre Aktstykker. De skandinaviske Brødre faldt snart fra; Nordmændene havde opfattet Indbydelsen, vistnok ogsaa korrektest, saaledes, at det ikke var Studenterne alene men alle norske Sangforeninger, der var indbudt, og holdt sig derfor loyalt til deres Landsmænd; Upsalenserne var i grel Modsætning til dem saa eksklusive, at de end ikke vilde have Lundenserne med, hvorved disse kom til at staa aldeles alene, medens Upsalenserne drog til Paris som de eneste Skandinaver og for Resten henrev Verdensstaden til berettiget Beundring. Da Fællesskabet med de andre Studentsangere var glippet, rejste Guldberg dog Sagen paa ny, og nu begyndte en ny Række Forhandlinger, men det lykkedes endelig Collin Lundh at gennemhugge hele det Væv af Udflugter, hvormed Hammerich og Franskmændene vilde holde os hen. Det hjalp, da han henvendte sig direkte til den danske Legation i Paris og her fik ren Besked. Paa de gentagne Forespørgsler hos Hammerich om, hvem denne Baron Taylor egentlig var, og hvorvidt man kunde stole paa alle hans store og rhetorisk tournerede Løfter, havde denne aldrig svaret andet end med en Opregning af alle Baronens Titler og Ordener, som man tilstrækkeligt kendte udenad af alle hans Cirkulærer med »les résultats collectifs des efforts de l'humanité«. Nu fik man endelig klar Besked gennem Gesandtskabet, der aldeles slog alle Illusionerne ned: »Hvad tabes? Intet andet end det ikke at se sit Navn paa Tryk. En Del forstandige Mennesker vil, for saa vidt de lægge Mærke dertil, tænke, at vi have andet at gøre end at gögle paa Champ de Mars, og det er en Fordel, om de tænke saa. Hvad vil der vindes ved at være med? vindes for Almenheden, mener jeg. Aldeles intet, thi at maaske 50 af de 100 Sangere, der kunne samles, ville gøre en Rejse til Paris og se Udstillingen uden at tage Erindringen om et ubehageligt Ophold hjem — det er ikke nogen Gevinst, der staar i antageligt Forhold til de Ulejligheder, Foretagendet vil koste. De 50 udvalgte, jeg omtaler, er dem, som har Raad nok til at gøre Rejsen paa egen Haand; jeg er overbevist om, at den materielle Eksistens i Forbindelse med den Gêne og det Hastværk og den Anstrengelse, som selve Sangfesten vil paalægge, vil efterlade et alt andet end behageligt Indtryk, og den hele Tur vil være et Hoveri og ingen Forfriskelse. Jeg tør ikke paastaa (uagtet jeg havde stor Lyst dertil), at de lovede lave Priser er Humbug, men jeg tør paastaa, at den, der indretter sine Rejseudgifter derefter, vil enten komme i Forlegenhed, eller vil finde, at han kunde have købt sig en bedre Fornøjelse for sine Penge end den, en saadan Parforcetur vil forskaffe ham. Nu kommer hertil, at de politiske For-

hold ere saadanne*), at jeg har den største Tvivl, om hele denne Markedsforlystelse, som saa forlokkende slynger sine parasitiske Grene op ad Udstillingsbygningens Vægge, har en Fremtid, der skal tælles efter Uger eller efter Dage«. Følgen af disse og andre lignende Oplysninger andre Steder fra var saa et afsluttende, meget frimodigt Brev fra Collin Lundh til Hammerich, og hermed var saa denne Tur begravet, og man trøstede sig i det danske Paris, Odense, som under alt dette havde sendt en venlig Indbydelse, der ikke var Humbug.

Efter to godt besøgte Koncerter, 9. og 13. Maj (hvor bl. a. Heises Mel. til »Vi er en liden men modig Hær« udførtes første Gang), der gaves til Fordel for de betrængte Slesvigere og Kongemindet paa Bornholm, og som tillige forsynede os med et interessant Program til Odenseturen, fløj Sangerne 1ste Pinsedag, d. 8. Juni, af Sted til Korsør. Her gaves først en godt besøgt Koncert i Korsør Dyrehave, som sluttede med Festmaaltid og Bal. Næste Morgen gik Turen til Nyborg, hvor der under et Par Timers Ophold gaves en lille Kirkekoncert, og derfra til Odense. Den første Dags Formiddag besaas Staden; efter Middag var der Fest med Dans i »Fruens Bøge« (en smuk »Velkomsthilsen« af P. blev afsunget); d. 11. var der om Formiddagen en lille Kirkekoncert i den tætfyldte St. Knudskirke, fra 3—6 en smuk Køretur i Omegnen, om Aftenen stor Fest i Pantheon, hvor vi først gav Koncert og opførte nogle Studenterløjer paa Theatret, dernæst holdt Gilde i den ved Siden af liggende Cirkusbygning med saavel alvorlige som muntre Taler af Pastor Helveg, Hartmann, C. J. Hansen, Zinck o. fl. Her blev blandt flere andre afsunget en af de morsomste Sange fra nogen Pinsetur (anonym, men efter sikkert Forlydende af Vilh. Rode):

Studentersangforeningen.

Paris—Odense.

Til Stridens modne Rismark
nys alle stævned hen,
Napoleon og Bismarck
og Sangforeningen;
ja syngende at sejre
og Krigstriumfer fejre
det vilde de — men

saa kom der Mænd med Slæder
dem alle slemt i Vejen:
vandt vi parisisk Hæder?
fik Preussen Sauce til Stegen?
og fik de røde Bukser
med luxemburgske Lukser
en Ende paa Legen?

*) Det luxemburgske Spørgsmaal, som truede med at bryde Verdensfreden. Man erindre ogsaa Polakken Berezowskis Attentat paa Kejser Alexander II. d. 6. Juni 1867.

Nej, helt forstemt man nemmer,
 man rusted vel forcert;
 kun vore unge Stemmer
 de rusted ej forkert:
 de andre sølle Stater
 bli'er afspist med Traktater,
 men vi bli'er traktert.

Et Pantheon vi finder
 bag Asastadens Tag
 og Guder og Gudinder
 af himmelsk Hjertelag:
 hos Odin i Valhalla
 vi møde her i Galla
 med Brage og med Brag.

Lad i Paris en Klynge
 udstille sig med Bram,
 her nok saa kækt vi syng
 og svinge Notre Dame;
 vi tørste mod Batailler,
 — men drikke til Medailler.
 nej, det var en Skam!

Hil derfor Dig, vort Odense.
 vort Pinse-Paradis,
 hvor vi alt godt fra Kloden se,
 men for Pistolskud fries!
 Vi højt Dig her forfremmer
 med alle fire Stemmer
 til Vice-Paris!

Fra Odense gik Turen videre til Middelfart, hvor efter et Besøg paa Hindsgavl det hele sluttede med en overordentlig smuk Fest paa Fæno, arrangeret af Middelfartværterne. Her blev med det tabte lukkede Land for Öje afsunget Edv. Lembckes mandige Hilsen til Sønderjylland:

Vor Længsels Land, vor Smertes Land,
 Du, stolte Mínders Bo!
 her kun ved Bæltets smalle Rand
 vi skilles fra din dyre Strand;
 o, kunde dog vort Haab, vor Tro
 nu slaa til Dig en Bro!

(Digte og Sange S. 130.)

Haabet var dengang endnu levende, man ventede sig alt af Sammenstødet mellem Preussen og Frankrig; der var tre Aar endnu til den store Skuffelse.

Ogsaa i 1868 var man en lille, men beskednere Tur til Frederiksborg 20. Juni, da en projekteret Kullentur sammen med Studenterforeningen 20. Maj var gaaet i Vasken. Vi forbigaar en Del vidtløftige Forhandlinger frem og tilbage mellem de to Foreninger i 1867 om eventuel Sammensmeltning. Endnu i 1869 gjordes det sidste Forsøg paa en saadan.

Efter de bevægede Foraarsforhandlinger om den mislykkede Parisertur og den vellykkede Odensetur 1867 var der for Resten i Sangforeningen selv indtraadt en vis Slappelse; der blev endog nedsat en Komitee, der skulde udfinde Midler til at fremme en livligere Deltagelse i Sangforeningslivet, men dette viste sig heldigvis at komme af sig selv lidt efter lidt uden Anvendelse af kunstige Midler, saaledes at der

bl. a. heller ikke blev gjort Alvor af Unionen med Studenterforeningen. Tilgangen af Medlemmer var heller ikke daarlig, og disse Aars Høst tæller adskillige af Foreningen højt fortjente Navne.

Fra 1865 kan saaledes nævnes: Otto Tolderlund (cand. jur.), Jörgen Melchior (Skolebestyrer), Carl Salmonsens (cand. polit. †), D. Lehmann (Forlagsboghandler), O. Arlaud (cand. phil.; Lærer ved Sø-officersskolen); Cl. Gertz (Professor), og de to Forfattere Carl Bahnson og Villiam Faber (†); fra 1866: Ernst Dahl (Overretssagfører), Carl Thrane (Justitssekretær i Højesteret), Oscar Hansen («Kammermusikkens» Søn; Organist), Otto Malling (Professor) og atter to Forfattere, Ernst v. d. Reeke og Charles Gandrup; fra 1867: Fr. Buhl (Prof. theol.) og Axel Liebmann og fra 1868: Emil Lange Müller (cand. philol. †), Edv. Hvidt (cand. jur.), H. Breuning Storm (Overlæge i Marinen) og Lauritz Rothe (cand. jur.).

Vi har allerede tidligere med Taknemlighed erindret de dygtige Akkompagnatorer Carl Thrane og Laurits Rothe — i denne Egenskab har i øvrigt ogsaa Liebmann, og især Otto Malling, indlagt sig store Fortjenester; af de øvrige nævnte har Osc. Arlaud og Vill. Faber mest virket som gemytlige Visedigtere uden dog at kunne naa Carl og Conr. Møller; Ernst Dahl har været og er endnu en af Sangforeningens fyldestgørende og paalideligste Sekundbasser. Han imponerede endogsaa Upsalenserne paa Christianiatoget: »Kors! Danskerne hade en andra bas, som tok contra-C, så det rullade i hallen«; og endelig ligger Edv. Hvidts og hans to dygtige Medarbejdere, Breuning Storms og Emil Lange-Müllers Virksomhed som Solister i en af vore dygtigste Kvartetter saa nær ved Nutiden, at vi blot behøver at erindre om deres Navne. Lange-Müller døde efter et idealt Ungdomsliv med mange lovende Muligheder; han havde opgivet Filologien for at dyrke Malerkunsten; men ogsaa Digtekunsten syslede han med; han har sammen med sin yngre Broder, Komponisten, udarbejdet Teksten til dennes Opera »Tove«, og er maaske mest kendt nu som Forfatter af den stemningsfulde Tekst: »Kornmodsglansen ved Midnatstid«, hvis ualmindelig rene og smukke Melodi Broderen ogsaa har dediceret til Hvidts Kvartet.

De betydeligste af dem alle var imidlertid de to dygtige og energiske Musikdirigenter Axel Liebmann og Otto Malling. Den første hædredes allerede som Eksrus med at blive betroet Posten som Musikassistent. Ved Chr. Lunds Fratræden blev Bestyrelsesforholdene omordnede saaledes, at der fra nu af kun blev een Musikdirektør (C. J. Hansen), men som havde Ret til at begære valgt en Assistent til Hjælp, navnlig til

det grovere Arbejde. Hertil valgtes nu Liebmann, og han viste sig hurtig Pladsen voksen. Trods sin unge Alder erhvervede han sig ved sin musikalske Dygtighed anerkendt Autoritet blandt de ældre Medlemmer, og han besad tillige Lune og hyggelig Omgængelighed, der gjorde ham til en kær og velset Kammerat paa Turene. Flere af hans yndefulde Kompositioner gjorde fortjent Lykke ved vore Koncerter — mest maaske den smukke Duet: »Elskov en Jægerdreng« — og hans tidlige Død 1876 ved Begyndelsen af en lovende Kunstnerbane vakte levende Deltagelse blandt hans mange Venner i Sangforeningen.

Axel Liebmann.

(30. Aug. 1849 — 23. Jan. 1876.)

og Malling var for samvittighedsfuld en Kunstnernatur til at lade Sjuskeri passere; derfor maatte han optræde som den skrappe og nødtes til at »tærse« Repertoiret med Sangerne; det smagte naturligvis ikke; man var vant til at betragte Prøverne mere som Morskab end som Arbejde, og det gjorde Malling noget upopulær i Begyndelsen. Desto større Sejr var det for ham, da efter nogle Aars Forløb hans Ihærdighed anerkendtes og samtidig hans eget hidtil mere skjulte Lune kunde faa Lov at ytre sig; han har selv erkendt, at han skylder Sangforeningen dette stærkere Frembrud af Gemytligheden, som under hans energiske og anstrengte Studier havde været tilbagetrængt. Nu havde han og hans Sangere fundet hinanden i fuld Forstaaelse, og Sangforeningen havde ved ham

Otto Mallings Fortjenester af Sangforeningen er forhaabentlig langt fra til Ende endnu, om han end i de senere Aar har været nødt til at opgive det direkte Arbejde i Foreningens Tjeneste. Han havde i visse Maader et utaknemligt Arbejde til Begyndelse. Han blev Musikassistent under C. J. Hansen paa en Tid, da denne var noget sløvet og Foreningens Præstationer ikke sjældent var af tvivlsomt Værd. Det var ofte forbavsende, saa godt Koncerterne gik, skönt Forberedelserne havde været temmelig flygtige; Hansens Gemytlighed hjalp over mange Vanskeligheder, men der var Ting, som ikke det mest lystige Humør kunde dække over,

vundet større musikalsk Dygtighed uden at miste sit Studenterpræg og forvandles til en blot og bar koncerterende Forening. Selv efter sin Fratræden har han mødt ved alle betydeligere Lejligheder og Festligheder, og som sagt: vi venter os endnu mangan smuk Komposition og mangan værdifuld Assistance fra Professoren!

Det smukke Resultat, man havde haft af Udførelsen af Sofokles' Antigone 1867, opmuntrede til et lignende Forsøg med et dansk klassisk Værk, og hertil valgtes J. L. Heibergs »Syvsoverdag«, som dengang ikke havde været opført i mange Aar. Ved to Aftenunderholdninger, 5. og 11. Maj 1869, foredrog Mantzius Teksten og Sangforeningen Musikken, med villig kvindelig Assistance og Orkesterledsagelse. Udbyttet var i kunstnerisk Henseende mere tilfredsstillende end egentlig i pekuniær; hele Sangforeningens Indtægt af begge Opførelser blev, da Mantzius' Del af Indtægten blev fradraget: 4 Rdl.

Hovedbegivenheden i 1869 var det mindere Studentermøde i Christiania. Der havde været Tvivl fremsat, om ikke nu efter de mange bristede Illusioner Studentermødernes Tid var forbi for stedse. For hver Gang der havde været Tale om et saadant, der efter den gamle Bestemmelse jo allerede skulde have været holdt i 1867, var den Anskuelse mere højroftet kommet til Orde, at den Rolle, man tidligere havde tillagt disse Møder i politisk Henseende, nu var udpilt, og at Studenterne i det hele taget i alle tre Riger nu ved den stigende Almendannelse ikke længer burde træde saa aandsaristokratisk frem som særegen Stand. Selv da Indbydelsen var kommet her til København, hævede der sig vægtige Stemmer imod at efterkomme den, særlig med Henblik paa det Nederlag, Skandinavismen havde lidt i Praksis under den sidste danske Krig, da »Han selv og de 22,000« udeblev; men Vilh. Rode bragte ved sin glimrende Veltalenhed al Modstand til at forstumme og vendte Stemningen saaledes, at de Danskes Deltagelse i Toget blev vedtaget med stor Majoritet.

Otto Malling.

I sit Gensvar paa Nordmændenes Indbydelse præciserede da ogsaa den danske Komitee sin forandrede Opfattelse af Studentermodernes Betydning, idet disse nu nærmest maatte tage Sigte paa den personlige Samværen mellem Nordens Studenter, og knytte Forbindelser »som i stærkt Maal kunde bidrage til at forøge Venskabs- og Frændskabsfølelsen imellem Nordens tre saa nær beslægtede Folk«. Tilslutningen til dette Møde var lige saa begejstret som til de tidligere; der mødte 175 Danske, lige saa mange Upsalensere og 70 Lundensere.

Som sædvanligt fulgtes de to Naboer, Lundenserne og Københavnerne, ad. I Lund fik Mødet sin betydningsfulde skandinaviske Indvielse, idet Indtægten af den der d. 13. Juni afholdte Koncert kom til at danne det første Grundfond til det Øhlenschläger-Tegnér'ske Stipendium, der har været et virksomt Samfundsbaand saavel for de to Universiteters Sangere, der herved fik Lejlighed til frugtbart og kammeratligt Samarbejde, som ogsaa for de Stipendiater, der i Aarenes Løb har nydt godt af Broderrigernes Videnskabelighed. Det var netop nu paa det nærmeste 40 Aar efter hin berømte Junidag 1829, da Tegnér havde kronet Øhlenschläger i Lunds Domkirke og udtalt de Ord, der

»slog ned som et Lyn, og fra unge, begejstrede Læber

lød det trindt om i Nord: »Söndringens tid är förbi!» (H. P. Holst.) eller som —nkl. en Gang senere, efter en Fælleskoncert, 11. Maj 1878, har motiveret det i en lidt gemytligere Form som

Et Fælleshurra efter Fælleskoncerten.

I Brødre! I, som os saa tit
lød Gæstfrihed fornemme,
Velkommen hid paa Genvisit
og lad, som I var hjemme;
og stem nu i med Koret her.
De tvende Skud af Stammen,
Øhlenschläger og Tegnér,
sang ogsaa prægtigt sammen.

Her er vi Brødre alle Mand.
Af Stemningen jeg gætter.
at snart vi bytte Hatte kan
i Mangel af Kasketter;
vi drikke Dus med hver især,
her hjælper intet »jamen« —
Øhlenschläger og Tegnér
drak ogsaa Brorskaal sammen.

Vel er vort Husrum ej som Lunds.
men Hjertet er det samme;
og muligvis gör Jeres Puns
en Smule vor til Skamme;
men drikke sammen her og der
er lige Fryd og Gammen.
Øhlenschläger og Tegnér
drak ogsaa gerne sammen.

Det gjorde de — og meget mer,
som har til sidst begrundet,
at nu vi oftere Jer ser
paa denne Side Sundet;
og derfor er det, at jeg her
har valgt til Visens Amen:
Øhlenschläger og Tegnér
skal ha'e et Hurra sammen!

I øvrigt kender vi jo Opskriften paa vort Gæsteri i Lund: Seksa i »Akademiska föreningen« og »tillställning« i »Botaniska trädgården« til

Kl. 3 om Natten; saa vækkes man Kl. 4 med Kanonskud og Vægtersang i Gaderne, törner ud af de næsten uimodstaaelige Senge, men mødes dog med et lystigt »Se god Morgen!« ved Banestationen for at bruse nordpaa med Toget Kl. 5. Et Par Minutter ofres i Råshult »blomsterkongen« Linnés Minde, og saa for Resten kun et enkelt Ophold til Fouragering; Jönköpings gæstfri Indbydelse til Middag havde man desværre maattet afslaa af Hensyn til den lagte Rejseplan og Sammentræffet med Upsalenserne i Göteborg; man fik dog Lejlighed til et Kvarterstids Udveksling af Venskabsytringer der og i Falköping. Upsalenserne nærrede aabenbart ogsaa en »noggrann tacksamhet« for Falköping; de var samme Nat sovende kørt der forbi, og blev Kl. 5—6 om Morgenen vederkvæget med en duftende Kop Kaffe af Beboerne i Allingsås, hvor Toget standsede en lille Stund. Deres Fører, Dr. Forssmann, holdt til Tak en begejstret Tale for — Falköping og dets gæstfri Beboere — han vidste ikke bedre, end at det var i Falköping, han befandt sig! — Upsalenserne havde været hele Dagen i Göteborg og havde givet en Koncert, der overværedes af Kongen, siden gjort Hs. Maj. deres Opvartning med en Sangerhilsen, og stod nu Kl. 6 paa Banegaarden for at modtage Brødrene sydfra og amalgameres med dem ved en »Appetitfest« paa Lorenzberg. Paa Vejen herfra til Dampskibet bragte ogsaa Lunds og Københavns Studenter Kong Carl deres Hyldest i en Sang af Ploug. Regnen, der havde generet Toget i Göteborg, brød nu løs med fornyet Kraft under Udsejlingea gennem Skärgården og vedblev om Natten, men da Vejret ellers var stille, slap de fleste for Søsye, hvor umagelige end deres Nattelejer var; der var nemlig ikke nær tilstrækkeligt af Kjöjepladser. Lystigheden led som sædvanligt paa saadanne Ture intet Skaar; strags om Morgenen efter Frokost opførtes »La massacrata«, og Carlotta Patti sang sin Latterarie. Middagen om Bord var meget animeret, og umiddelbart derefter kom Bollerne paa Bordet. Modtagelsen i Christiania var storartet; under Kanonsalut og rungende Hurraraab gled Skibene ind i Havnen, og Hurraraabene tonede ustandseligt under hele Defileringen op igennem Carl Johans Gade; ved Universitetet bragtes der Gæsterne til Velkomsthilsen en overordentlig smuk Sang af Jonas Lie og en hjertelig Tale af Bureauchef J. Roll.

De næste Formiddage diskuteredes adskillige nærliggende praktiske Spørgsmaal, om Forbindelsen mellem de nordiske Universiteter og Samfærdselen mellem deres Studenter, om Arbejderspørgsmaalet (indledet af C. V. Rimestad, der var fulgt med for at virke for en Fællesoptræden i denne Sag), om Folkehöjskolebevægelsen (indledet af Chr. Richardt) og flere lignende Emner. D. 16de om Aftenen i øsende Regn var der Fest

paa Bygdøen; her sang de Danske Hostrups (og J. Glæsers) »Höje Nord, Friheds Hjem« og Nordmændene Jonas Lies »For Norden«. D. 17de holdtes der om Aftenen i smukt Sommergejr Sangfest paa Klingenberg, i Sandhed en Mønsterkoncert, hvor hvert Sangerkor mødte frem med sit bedste. De to förste Numre (»Hör oss, Svea« og »Mulmet sank, det svale«) udførtes af hele Koret; Lundensernes Solonummer var Lindblads »Fogeljagten«; de Danskes P. Hansens og Hartmanns »Hilsen til Norge« (og som Dakaponummer »Se god Morgen«); Nordmændenes »Olaf Trygvason«, og Upsalensernes Södermans »Bondbröllop«. Dette var jo ogsaa la crème de la crème, saa det er intet Under, at der lød stærkt Bifald efter hvert Nummer. Hvad specielt Hartmanns Norgeskantate angaar, skal man lede længe efter dens Mage, især den forunderlig stemningsfulde og melodiske Kvartet, som ogsaa her blev udført af Sangforeningens Kardinalkollegium, selve »den gamle Kvartet« med Tolderlund som Solist. Ogsaa Nordmændenes Udførelse af »Olaf Trygvason« var fuldtud paa Höjde med den gribende Musik og vakte dyb Bevægelse. Og med vældig Jubel tordnede efter Koncerten et nidobbelt Hurra for de to tilstedeværende Komponister Hartmann og Reissiger. Koncertens to sidste Numre og en Mængde andre Sange udførtes ude i det frie ved Bollerne, og Kl. 11 sluttede de Danske Festen med at forsikre, at »den Aften den var mageløs!«, hvori alle eenstemmigt gav dem Ret.

Næste Dag var den mest poetiske af alle Festdagene, Ringeriketuren, da Regnvejret lidt efter lidt hørte op og Solen just kom frem i det aller belejligste Öjeblik, da Vogntoget svingede ud gennem »Skaret« ved Humledal paa Svangstrandsvejen —

»Du birkeløvduftende Svangstrandsvej,
naar saa Du saa vakker en Asgaardsrej?

Ydun

var forrest; saa Du, og saa jeg —«

sang Christian Richardt senere i Erindringsvisen om Toget. Paa Næs ventede »6000 duftende Smörrebröd«, og her opførtes en lille Gentagelse af Studentermødet 1862: Da Regnen atter øsede ned, kendte alle Veteranerne fra Nordmandsdalen Midlet derimod og krøb under Bordene. Efter Regnens snare Ophør holdt Fr. Gjertsen sin glimrende Tale om de tre Villier, den som vil men ikke kan, den som kan men ikke vil, og endelig den som baade kan og vil, personificeret i de tre Kvinder, om hvem Ringerike særlig erindrer: Frithiofs Ingeborg, Olaf den helliges Moder Aasta og Anna Colbjörnsdatter. Fra den pudsigste Humor til den dybeste Alvor bevægede Taleren sig i en Skala af Stemninger, der uvilkaarlig rev ham med sig til Rhythme i Slutnings-

ordene: »Saa give da Gud, at der maa blive en Villie i Nordens Folk, ja at der maa blive een Villie! Den vokse, hvor den fødes; den kæmpe, hvor den vokser; den sejre, hvor den kæmper! Den level!« Endnu blev afsunget Björnsons »Norsk Natur« og Hostrups (og P. Heises) »Norges Fjelde« og flere andre Sange; saa gik Farten over Tyrifjord til Vikersund og derfra til en henrivende Aftenfest i det frie i Drammen.

»Som Fønixs den op af sin Aske for,
og det med et skikkeligt Flaskefor —
Drammen!

Hvor findes din Lige i Nord?« (Chr. R.)

Ved Festen her blev der sunget en Række ypperlige Sange, af Chr. Richardt: »Der gaar Dans ved Elv og Fjord«, Jørg. Moe: »Snart Mid-sommerstunden er runden,« A. Munch: »Over Bjerger, over Dale« og Heyerdahl: »Hver Nordbo har sit eget Land«. Kl. 11 begyndte Dansen og varede til Kl. 2, men endnu længe klang der fornøjede Sange fra mange Grupper, der ikke nænnede at skilles i den daglyse nordiske Nat.

Næste Dags Middag sejlede man op ad den naturskønne Christianiafjord, en seks Timers nydelsesrig Sejlsad med Liv og Lystighed om Bord*), til Hovedstaden, hvor den egentlige Hovedfest, Ballet paa Akershus, endnu ventede en den følgende Dag — ja Ordet »en« passer ikke her: der var over 3000 Personer i Fæstningens vældige Gymnastiksal. Ogsaa her var der en Rigdom af Sange, som da i det hele dette Møde var righoldigt i poetisk Henseende; Upsalatoget i 1875 var kun

*) Imidlertid trøstede de hjemmeblevne danske Studenter sig paa bedste Maade og med ikke mindre Liv og Lystighed paa en morsom Tur til Fileværket og Skodsborg. I Joh. Helms: »Fortællinger og Digte« S. 161 ff. findes baade hans egen muntre Vise og Begyndelsen af Vilh. Rodes Tale. Desuden havde Arlaud skrevet en gemytlig »Hocus pocus filias«-Variant, hvortil Otto end yderligere havde føjet det overgivne Slutningsvers:

Hocus, pocus! Mens I vel
har det lunt deroppe hos Dølen,
sidde vi paa Filefjeld,
udenfor har vi Kjølen!
Held jeres hocus og Held jeres pocus!
Held vores jocus og Held vores Krokus!
Bredfulde Maal gör en Maalstræver stærk!
Hocus. pocus, Fileværk!

kvantitativt, men langtfra kvalitativt rigere med sine 58 Sange. Af danske Sange var der Plougs (og C. J. Hansens): »Fjeldddronning, hvis Throne er ny« og Perlen af alle Mødets Sange, Chr. Richardts »For Kvinden«: »Det lyser over Norden fra Frejas blanke Rok«, et værdigt Sidedestykke til Hostrups berømte Sang fra sidste Christianiamøde »Mulmet sank, det svale.« Der dansedes baade i den flagsmykkede Sal og rundt om paa Fæstningens Bastioner ud imod den spejlblanke Fjord i den blikstille Aften, og Mødets sidste Fest satte Kransen paa de mange Dages Glæder. »Sannt och vackert har en deltagare skrivit om denna fest: Det glada brokiga ungdomshvimlet, tonerna från musiken, ljudet af de samtalande tusen röster i den korta, månljusa, snart til morgongryning klarnande natten — allt detta smälte tillhopa i en stämning så full af poesi, at väl ingen af deltagarne med sinne för dylikt, någonsin skall glömma denna fest. Det var, som om Nordens folk här i den nordiska sommarnattens skymning genom ynglingars och ungmörs läppar hviskade hvarandra i örat hvad de vid dagens ljus så ofta glömma: sympatiens och den ömsesidiga tilldragningens hemlighet, på hvars slutliga seger öfver alla söndrande magter de nordiska folkens framtid beror.« I fuld Samklang med denne Stemning sluttede saa de Danskes Fører P. Hansen den næste Dag Mødet ved Afskeden i Studenterlunden med en Tale, der af alle de mange veltalende Ord paa dette Møde gjorde det dybeste Indtryk og hørtes med stærk Bevægelse. — Hjemturen, med festlig Modtagelse i Kongsvinger og Bal i Arvika, over Venern til Aftenfest i Venersborg og ved Midnatstid gennem Trollhättasluserne, berigede en med nye Indtryk uden at kunne udslette de kære Minder fra Norge.

Man kunde næsten fristes til at sige, at ogsaa dette Møde fik et skandinavisk Efterspil; men det upolitiske Ungdomsmødes Betydning var uægtelig for intet at regne imod Efterspillet: den danske Kronprinses og den svenske Kronprinsesses Formæling den paafølgende Sommer. Det er en Selvfølge, at faa i Folket hilste denne betydningsfulde Begivenhed med større Glæde end Studenterne, og dog saa det en Stund helt anderledes ud. Saa snart der udstedtes Indbydelse fra Centralbestyrelsen for de københavnske Sangforeninger til alle københavnske Sangere om at bringe Kronprinseparret en Hilsen ved dets Ankomst til Toldboden, meldte ogsaa Studentersangforeningen sig som deltagende, skönt den strags paa Forhaand maatte undskylde, at der i denne Ferietid kun kunde møde et meget ringe Antal Sangere. Det viste sig ogsaa, at der paa de fremlagte Lister kun tegnede sig 5 Ten. II., 7 Bas I. og 3 Bas II., men ingen Primotenorer. Noget laa Grunden hertil i de langvarige

Forhandlinger, der imidlertid havde fundet Sted mellem Centralbestyrelsen og Sangforeningen. Forholdet til de andre københavnske Sangforeninger havde længe været noget uklart. Sammenslutningen mellem alle Sangforeningerne var sket 1859, da der valgtes en Centralkomitee for at fremme musikalske Formaal og bidrage til Hovedstadens monumentale Forskönnelse. Den første Sangfest, 1860, indbragte 1600 Rdl. til Fodstykket for Øhlenschlägers Statue. Studentersangforeningen, der jo var den ældste københavnske Sangforening, blev strags opfordret til at være med og deltog ogsaa i nogle Koncerter, men da de fleste Sangfester senere af Hensyn til de øvrige ca. 30 Foreninger maatte holdes midt om Sommeren i Studenternes Ferie, indskrænkede vor Deltagelse sig i Regelen til Pengebidrag, saaledes f. Eks. 50 Rdl. til Sangfesten i 1868. I Juni 1864 udtalte en Generalforsamling af Københavnersangere Ønsket om, at Studentersangforeningen skulde træde mere i Forgrunden; Ottesen og Bendixen valgtes ind i Centralbestyrelsen, ja Ottesen blev endogsaa dennes Formand. Umiddelbart derefter samvirkede vi med de andre ved den foran omtalte Koncert i Ridehuset i November 64. Imidlertid lagde de omtalte praktiske Ordninger af Sangforeningernes Koncerttider og flere andre Omstændigheder Hindringer i Vejen for Fortsættelsen af Samarbejdet, bl. a. ogsaa vor nøjere Sammenknytning med den øvrige Studenterverden i Stedet for, som Sangforeningerne ønskede det, med dem, nogen gensidig Antipathi havde der ogsaa efterhaanden udviklet sig, og endelig rev Forholdet helt ud i Sommeren 1867, efter at vi havde deltaget i de københavnske Sangeres Hyldest til Majestæterne ved deres Sølvbryllup. Den 1. Juni udmeldte vi os af Laget, nærmest paa Grund af den Maade, paa hvilken Musikken ved den Lejlighed var bleven valgt uden at adspørge eller engang underrette C. J. Hansen og os derom. Nu to Aar efter maatte selvfølgelig atter al gensidig Mistemning vige for det fælles glædelige Formaal, og vi meldte os redbont til Samvirken, men da der dels kun kunde stilles et forsvindende Antal Sangere, og dels Centralbestyrelsen fremkom med det Forlangende, at vi for Fremtiden helt skulde gaa ind under den og opgive vor Selvstændighed, saa nødtes vi til fuldstændig at bryde Forholdet. Collin Lundh, der kort før havde afløst Zinek som Økonomidirektør, og som allerede i 1867 havde vundet sine Sporer som dygtig Leder af vor Udenrigspolitik overfor Frankrig, befæstede nu end yderligere sit Ry som Diplomat ved den Dygtighed, hvormed han værnede om sin Forenings Ret. Hvem genkender ikke strags Kaptajns Stil i den fyndige, bestemte Afgørelse: »Herved undergaar Centralbestyrelsens Henvendelse til os en fuldstændig Forandring. Her er nu ikke Tale om en Tilslutning for at medvirke ved

denne særlige Lejlighed og deltage i Udførelsen af denne særlige Festsang, men her er Tale om en Indmeldelse under Centralbestyrelsen, en længere Samværen — naar vi ikke ville udmelde os strags efter Indtogsdagen — i en Kreds, hvis Love vi ikke have været med til at affatte, hvis Bestyrelse vi ikke have været med til at vælge, hvis forestaaende Foretagender vi ikke have været med til at overveje. Nu er Festsangen ikke længere Maal, men det Middel, ved hvilket Centralb. søger at inddrage de udenforstaaende Sangforeninger til et Samliv af længere Varighed, og til anden Virksomhed, der slet ikke har noget med den særlige festlige Anledning at gøre. — Denne Frontforandring har bragt Sagen ind i et Spor, hvor Studentersangforeningen ikke kan følge med o. s. v.«. Hermed endte da vor Samvirken med de øvrige Foreninger, men vi har gentagne Gange senere paa forskellig Maade bevist, at vi gerne tager Del i fælles musikalske Foretagender, saa længe blot vor Selvstændighed bliver respekteret.

Da Studenterne vendte tilbage fra Ferien, viste de Kronprinseparret, at det ingenlunde var Mangel paa Sympathi, der havde foranlediget deres Fraværelse ved Indtoget. Den 9. September drog de i et langt Tog med Fakler til Charlottenlund Slot, hvor efter Plougs (og C. J. Hansens) Sang »Med Faklernes Blus og med Tonernes Klang komme vi unge« (Nyere Sange og Digte, S. 60) den ledende Senior P. Hansen bragte Deres kongelige Højheder en begejstret og med levende Tilslutning bekræftet Ovation.

Den 5. Oktober fik Studenterne atter Lejlighed til »at synge sin Hyldest og Huld« ved Universitetets Fest i Anledning af Formælingen, men her skal det ikke nægtes, at Hartmanns herlige Kantate havde sin store Part i at flokke dem saa tæt og faa dem til at synge med saa stor Glæde.

Den Koncert, hvormed Aaret sluttede, i Kasinos store Sal 2, Decb. og overværet af Kongehuset, var ualmindelig indholdsrig og lod ligesom Aarets Begivenheder passere Revue: de nykomponerede Sange til Norgesturen af C. J. Hansen, Heise og Glæser, Hartmanns Norgeskantate, C. J. Hansens Fakkelsang og endelig Hartmanns Formælingskantate, en stoltere Samling af store, og det første Rangs, Nyheder har Sangforeningen vistnok aldrig nogen Sinde hverken før eller senere mødt med paa een Gang.

Det kan tilføjes, at Konsistorium efter Sangforeningens glimrende Udførelse af Universitetskantaten, og da Prof. Berggreen paa Grund af Alder ikke længere ønskede at paatage sig det Arbejde, anmodede Sangforeningen om for Fremtiden at overtage Udførelsen af de to aarlige

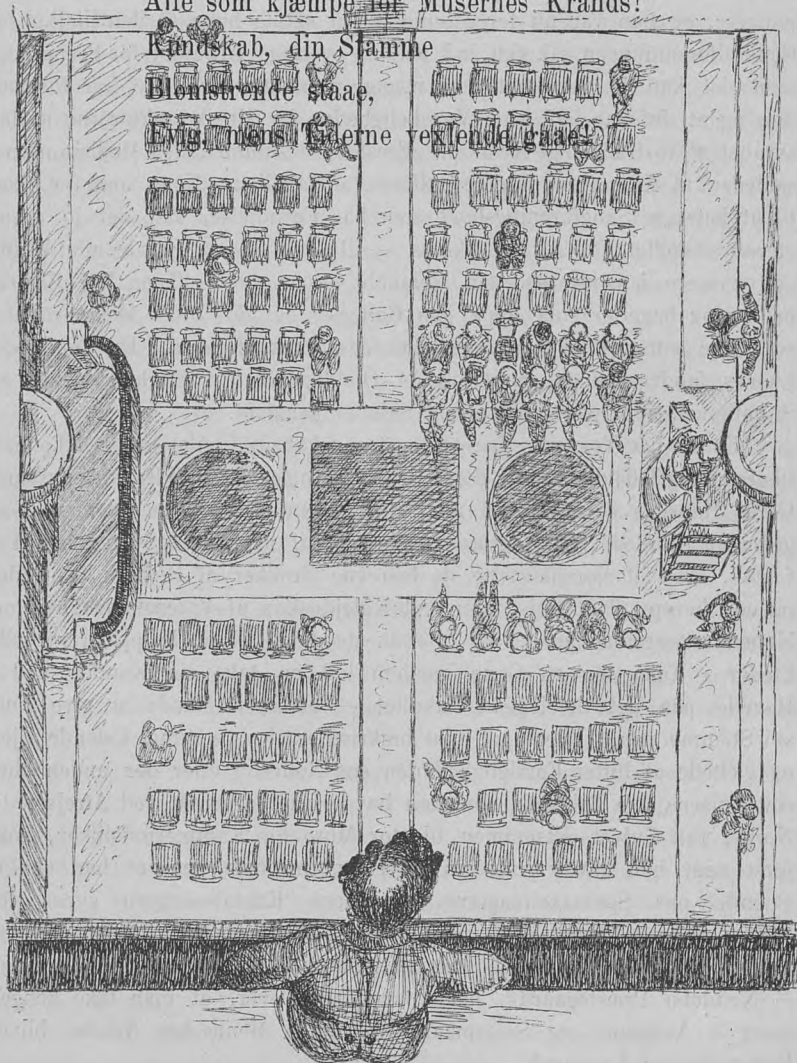
Kantater. Generalforsamlingen af 18. Okt. svarede bekræftende herpaa. Det var jo ogsaa det naturligste, at den faste Sangforening knyttedes stærkere til Universitetet; det var selvfølgelig som Regel Sangforeningsmedlemmer, der allerede havde udført den før, men det havde alligevel ofte knebet haardt for Berggreen at samle et nogenlunde passende Antal Sangere, og han var nu for gammel til at skulle have al den Ulejlighed. Generalforsamlingen gik glat ind paa at overtage Arbejdet for Fremtiden, men det kan jo ikke nytte at nægte, at mangan en ofte har fortrudt det, og at det har haft sine Vanskeligheder for Musikdirektorerne at faa skrabt et tilstrækkeligt Kvantum Æresfølelse sammen hos Medlemmerne, saaledes at Kantaterne kunde udføres anstændigt. Naar man er vant til at betragte Sangforeningslivet som bar Fornøjelse, kan det jo ogsaa være vanskeligt nok for en Eksrus — Russen er paa Færde alle Vegne og er mere nøjsom med sin Morskab — at møde til en Del Ekstraprover og bagefter staa oppe paa Galleriet og glo under Rektors Tale, som han enten ikke kan høre eller ogsaa ikke forstaa. En tungsindig Eksrus fandt engang paa at tage et Öjebliksbillede i Fugleperspektiv af Situationen, som paa omstaaende Side er gengivet.

Enten har Tegneren været meget onskabsfuld, eller ogsaa ikke haft tilstrækkelig Tid; der møder dog i Regelen noget flere Videnskabsdyrkere. C. J. Hansens store Hoved med den begyndende Maane danner Forgrunden i Billedet; han gjorde ærligt sit til at forkorte den lange Tid f. Eks. med at sammensætte de løsrevne Brokker af Rektors Tale, der naaede herop, til et højst gemytligt Kalejdoskop af Videnskabelighed og Københavnergrinagtighed, der ofte fik de unge til at le paa rent gale Steder i Talen og en Gang imellem lod en tabe sin Kantate ned i Hovedet paa det theologiske Fakultet — en egen Maade at give Folk sin Stemme paa. Ellers gik man omkring med varsomme, listende Fjed og væltede af lutter Forsigtighed den ene Nodestol efter den anden eller rev Hansens nye Taktstok, som han havde faaet overrakt ved Afrejsen til Norge, paa Gulvet, altsammen til stor Moro for Kammermusikken, som først naar han havde grint sin Mave itu, huskede paa, at han skulde skænde paa Spektakelmagerne. Nutidens Kantatesangere synes for Resten at være meget mere velopdragne og artige, men det skyldes vel sagtens blot den samme Mangel paa Gemyt, som vi kender fra Præsten i »Nøddebo Præstegaard«, naar han klager over, at man ikke længer læser i Aviserne om Slagsmaal, hvor unge Mennesker Nicolai bliver hængt paa en Lygtepæl.

Aaret 1869 havde for Resten frembudt endnu en lille Episode af Sangforeningspræstationer, og det oven i Købet af de bedste. Vi be-

III.

Hellige Flamme,
 Styrk i din Glands
 Alle som kjæmpe for Musernes Krands!

Universitetets Selenitetssal

(tegnet paa Bagsiden af Reformationskantaten.)

klager, at Pladsen kun tillader udtogsvis at optage en højst fornøjelig Beretning, forfattet af Chr. Lund, om den Tournée i svenske og danske Byer, som den gamle Kvartet sammen med en Lundenserkvartet foretog i Juli til Indtægt for Byen Gefle, der var afbrændt i Forsommeren. Lundensernes Dirigent, v. Sydow, der selv var født i Gefle, havde ikke kunnet faa samlet et Kor i Ferien og klagede sin Nød herovre; den gamle Kvartet lovede sin Hjælp, og man fik nu tre Svenskere med: »Claus Andersson, prægtig første Tenor, nu stor Læge i Stockholm; Ljungman, 2den Tenor, en glad Sjæl, Leder af alle dramatiske og andre Løjer i Lund, stærk Snuser, blev senere »klockare«; og Sjöström, 2den Bas, i daglig Tale kaldet Julia, lige saa lang og tynd, som Ljungman var kort og tyk; død som Læge.«

»Fredagen d. 30. Juli holdt vi den første Koncert i Lund. Om Aftenen var der selvfølgelig Fest for os, men det gik forholdsvis skikkeligt og adstadigt. Værre stod tilbage.

Lördag Morgen tog vi med Jernbanen til Christiansstad, en lang Tur paa 4—5 Timer. I Parenthes bemærkes, at Trafikchefen for det sydlige Sveriges Baner ved Festen udstedte Frikort for os alle paa 1ste Klasse paa hele Turen. Jeg tvivler paa, at det havde gaaet i Danmark.

I Christiansstad sang vi saa Lördag Aften for et højst taknemligt Publikum, og efter Koncerten var der naturligvis stort Gilde. Christiansstad er Sædet for Svea Hofret og for et Artilleriregiment. Ved Festen vrimlede der derfor af Hofretsraader og Artilleriofficerer. Paa een Gang ser jeg tre eller fire store og statelige Officerer samle sig omkring Christopher, og en, to, tre, have de fat i ham og kyle ham et Par Gange op mod Loftet; en saadan Himmelspræt er en national Hædersbevisning i Sverige, og Tolderlund og jeg maatte naturligvis ogsaa til det. Guldberg derimod slap med at bæres i Guldstol Salen rundt, »ett kansliråd törs man inte begagna på det viset«. Hvad der ellers passerede ved Festen, staar ikke aldeles klart for mig. Det sidste, jeg mindes, var, at Kl. 3 Søndag Morgen sad Christopher Møller, Tolderlund og to svenske Officerer overskrævs hver paa sin Kanon udenfor »högvakten« paa Torvet og sang Kvartetter.

To Timer efter sad vi igen i Jernbanetoget paa Vejen til Malmö. To af os — jeg nævner ingen — vare grumme daarlige, saa der maatte indrettes en særlig Sygekupee til dem; vi andre vare skralle; alle havde vi hvad Svenskerne kalde »den yttersta grad af sjelfförakt«. Udsigterne til Koncerten Kl. 12 $\frac{1}{2}$ i vort eget Tivoli i København vare derfor ikke de bedste.

Vi mødte herovre lige netop i rette Tid, og Koncerten gik mærk-

værdigt nok upaaklageligt. Fuldt Hus i og udenfor Koncertsalen, og stor Begejstring. Efter Koncerten fik vi os lidt Middagsmad, og saa gik det Kl. 3 $\frac{1}{2}$ med Toget til Helsingør, derfra over til Helsingborg, hvor vi

Den gamle Kvartet.

Tolderlund. Chr. Møller.
Chr. Lund. Guldborg.

gav Koncert Kl. 7 $\frac{1}{2}$. Den gik vist kun saa som saa. I alt Fald husker jeg, at jeg kniksede voldsomt over i »Hyttten er lukket«.

Efter Koncerten Fest for os paa Helsan, eller maaske var det Ram-

lösa; jeg mindes ikke andet, end at jeg var saa marode, at jeg faldt i Sövn og maatte vækkes, hver Gang vi ved Gildet skulde synge en Sang.

Mandag Formiddag hvilede de andre ud, men som en pligtopfyldende Embedsmand tog jeg om Morgenen til København, var i Ministeriet og mødtes saa om Aftenen med de andre i Helsingør. Naar jeg nu skal være ærlig, tror jeg nok, at Statsmaskineriet havde gaaet, selv om jeg ikke havde været paa Kontoret den Dag, men det tog sig saa embedsmandigt ud at tage til Byen.

Om Aftenen var der saa Koncert i Helsingør. — — — Næste Morgen drog hver til sit.

Det Udbytte, Gefle fik ved vor Tur, var ikke saa ringe, men Tallet husker jeg ikke. Muligt er det vel, at Nettoindtægten ikke var blevet meget ringere, hvis vi havde nøjedes med at give Koncert i Tivoli, thi der var ubetinget Hovedindtægten; saa havde vi sparet Rejseudgifterne, Hotelregninger m. v., men saa havde vi ikke haft det fornøjelige Samliv i flere Dage med de fire Svenskere, ikke oplevet saa meget og fejret saa mange Triumfer, og endelig havde jeg ikke faaet Lejlighed til som nu her at prale af, hvad jeg og de andre Medlemmer af den gamle Kvartet vare for allerhelvedes Karle for 20 Aar siden.«

Det var nu ogsaa aabenbart den gamle Kvartet's Glansperiode netop i den Tid; det havde vi det følgende Aar, 1870, Lejlighed til at maale ved Sammenligningen med en meget fêteret svensk Solokvartet, den Luttemanske, som gæstede København paa Tournée og var indbudt flere Gange i Sangforeningen. Det var en ganske overordentlig stor Fornøjelse at overvære Kappelstriden mellem de to Kvartetter og vanskeligt, for ikke at sige umuligt, at tilkende nogen enkelt Prisen. Om det var patriotiske eller andre Nepotismehensyn, der gjorde sig gældende, skal være usagt, men man kunde alligevel mærke, at vi selv gav vore egne Palmen; hver Gang man omtalte de to Kvartetter, havde man öjensynlig Umage med at lede om tilbørlig høflige superlativiske Udtryk om Svenskerne, men naar den gamle Kvartet kom paa Tale, saa var man aldrig i Forlegenhed for Udtryk; dér kom Begejstringen fra Hjertet.

Storartet Lykke gjorde ogsaa den Vise af Conrad Møller, hvori han lod Kvartetten besynge sig selv; den fremkom første Gang ved et Gilde efter Studenterkomedien d. 21. Dec. 1869, men maatte fra den Tid af hyppigt foredrages ved Gilderne. Den indledes med Bemærkningen: »Da det er Sædvane, at Komiedikomiteen glemmer Kvartetten ved den efterfølgende Middag, ville vi, for at vise, at vi ikke glemmer os selv, i al Beskedenhed synge:

En lille Vise om „Kvartetten“.

Mel.: Se menigheden. (Fr. sång nr. 3).

Nu ved en Vise	Og se saa er der
ville vi prise	den fra Koncerter
og lovsyngte vor Kvartet — det ernet!	af vor herlige Kvartet — som er
Først vi til Offer	net! —
kræve Christoffer;	saa ekscellente
er han ikke ganske go'? — Jo, jo!	noksom bekendte
Selv Svenskernes Opmærksomhed	Baryton; ja, han er go' — jo, jo!
han fæstet',	Hver, som af smukke Barytoner holder,
naar vi paa Sverigsturene har gæstet	si'er vistnok: gid jeg var som denne
::: Lund, Lund, Lund, Lund, Lund, :::	Tolder-
naar vi gæsted' gamle Lund.	::: lund, lund, lund, lund, lund, ::: som den fede Tolderlund!
Guldberg han osse	Christian, den fjerde,
er ingen Tosse,	ham bör vi ære
nej, han syngersaa koket — ganskenet!	som en Rod til vor Kvartet — han
Jøsses, ja sikke	er net!
nedvendte Blikke,	Hør, hvor det runger
de gör Indtryk; han er go' — jo, jo!	dybt fra hans Lunger!
Og ikke mindst han gavner os paa	Han er overmaade go' — Jo, jo!
saad'n	Eenstemmig vil vi — nej, vi bedre
Tur, som da vi med Fakler drog til	kan
Chlotten-	firstemmig prise vores Christian,
::: lund, lund, lund, lund, lund, :::	::: Lund, Lund, Lund, Lund, Lund, ::: vores lange Christian Lund!
ud til Slottet Chlottenlund.	

Den yndede Vise fik et Par Ekstravers, som vi tilføjer i Flugt med selve Visen:

Paa Aarhusturen 2. Juni 1871.

Dog stop, vi glemte,
der er en femte,
som, skönt ej af vor Kvartet, dog er net.
Vej han os baner,
hvor mindst vi aner.

Er han ogsaa meget go'? Jo, jo!
Ja imod ham er hver af os en Rolling,
han er Kaptajnen for os alle: Kolding-
::: Lundh, Lundh, Lundh, Lundh, Lundh, :::
Vejnspektør, Ridder, Kaptajn Collin Lundh.

Ekstravers til Tolderlund d. 3. Febr. 72.

Med Sorg paa Læben,
med Graad og Flæben
gaar der Hul paa vor Kvartet — det er slet
slet ikke yndigt,
men sikket syndigt
Grin. naar Tolderlund de hør i Korsør.

Ak, her vi tre vi ene bli'er tilbage,
 vi har alt tænkt at engagere Krage-
 :: lund, lund, lund, lund, lund, ::
 Han er jo saa musikalsk!

Ekstravers til Collin Lundh d. 19. Okt. 72.

Först vi til Offer
 kræved Christoffer,
 han sku' lave os et Kvad — ej han gad!
 Guldberg, ak osse
 han var en Tosse,
 Christian Lund er saa forflöjen. [*Bas II:*] »Det er Lögn!
 Bedre det gik os heller ej med Tolder-
 lund, derfor er det bedst vel. at vi holder
 :: Mund, Mund, Mund, Mund, Mund, ::
 vores pæne lille Mund.

Som man allerede heraf vil kunne se, var Collin Lundh i de Aar en af Sangforeningens populæreste Figurer. Han var ogsaa ualmindelig skikket til Økonomidirektør*), og der er næppe nogen af hans Forgængere eller Efterfølgere, der paa een Gang har været saa dygtig Forretningsmand og Arrangør, snarraadig Fører og Taler paa Turene og diplomatisk forsigtig Udenrigsminister som han. Da han i 1873 traadte fra, var der almindelig Bekymring for, hvorledes han lod sig erstatte, og da han i 1878 lod sig bevæge til atter at tjene 7 Aar for sin elskede Rachel, Sangforeningen, modtoges han med aabne Arme, thi, som det hedder i en anden Vise (af Unmack):

»— vi har Tro paa Collin-Lundh,
 naar blot vi se hans Frakke.«

Den Fasthed og Sikkerhed i Forretningsgangen, der er kommet, skyldes hovedsagelig ham; der ligger bl. a. i Arkivet veludarbejdede Formler for allehaande forefaldende Forretningsbreve; Anvisninger til den

*) Dette har — nkl. i en Vise »Leve Kaptajnen« givet sit prægnante klassiske Udtryk:

»Ja han var tit »en Leder« bra
 paa vore mange Ture,
 og ikke uden et Hurra
 vi saadan vil ham fure.
 Men spar paa Stemmen, hvad I kan!
 — Ja er det ikke komisk:
 naar blot man mindes denne Mand,
 man bliver økonomisk.«

bedste Maade, paa hvilken Trafikchefer paa Jernbanerne eller Dampskibsrestauratorer, Theaterentreprenører, Universitetsrektorer og alle den Slags Folk »skal ta'es«. Ved Hjælp af disse Formler er det nu den letteste Sag af Verden paa 8 Timer at blive en dygtig Økonomidirektør, og man vil ogsaa indse, at, hvad enten Økonomidirektøren lader sig kalde Spæreck, Friederichsen, Bauditz eller Frimodt, saa er det i Virkeligheden Kap-tajnen, — om Forladelse: Oberstløjtnanten — der regerer os den Dag i Dag.

Hos Elberg var der nogle af de samme gode Evner til at holde sammen paa Medlemmerne og holde god Orden i de Ting, Noder og andre Arkivalia, som var ham betroede, men han naaede alligevel langt fra Collin Lundh i Førerdygtighed. Som Hverver var han ypperlig; han staaer stadig i Indmeldelsesprotokollerne som Proponent, i 1870 bl. a. til saa virksomme Kræfter i Sangforeningen som Oscar Petersen (Præst), Odin Christensen (Docent i Kemi), Knud Pontoppidan (Dr. med. Overlæge), W. Friederichsen (cand. jur.), Axel Madsen (Skuespiller), J. Frisch (prakt. Læge), J. H. Nielsen (Præst) og N. J. Bindsbøll (Præst, †). Af andre Medlemmer kan nævnes: K. Kroman (Prof. phil.) og H. Kall (Revisor ved Postvæsenet), som sidst havde medvirket i Sangforeningen paa Studentertoget 1856 og nu som Bedstefader atter traadte ind og i flere Aar ufortrødent, med Liv og Lyst og med hjertelig Kammeratskabsfølelse tog Del i de unges Færd. Fra 1871 kan nævnes Grauer (Læge) og, indmeldt i Anledning af Aarhusturen, P. Hansen. Da Kammermusikken ved Prøven fandt hans Stemme noget ubestemmelig, blev han i Henhold til Brands Valgsprog »intet eller alt« indtegnet som Alt.

Virksomheden gik sin uforstyrrede Gang med de regelmæssige Koncerter og Aftenunderholdninger (blandt de sidste fortjener navnlig at erindres 17. Febr. 1870, da Høedt oplæste Scener af Richard III.) Jævnlig gik Indtægterne, især af Fælleskoncerterne med Svenskerne, til Øhlenschläger-Tegnærstipendiet (de to i 1870 indbragte over 2000 Kr.), og disse gav atter Anledning til mange smaa skandinaviske Festligheder paa begge Sider af Sundet. Ligeledes vedblev Indbydelser at komme til os fra alle Landets Egne saaledes 1870 fra Kolding og 1871 fra Aarhus, to af Foreningens smukkeste Ture.

I Kolding havde et af Sangforeningens gamle gemytlige Medlemmer, Herman Tetens (f. T. Direktør i Østifternes Kreditforening), virket for at indbyde Sangforeningen, og fra 5.—8. Juni gæstede 56 glade Studenter de smukke sydjydske Egne og holdt Grundlovsfest i et stort Telt paa en Festplads udenfor Kolding By med Udsigt til den imponerende Slotsruin, der om Aftenen oplystes indvendig af rød Ild, saa man næsten reves ind

i den Illusion at være Vidne til Slottets Brand, der spejlede sig i den blanke Sø i Forgrunden. Her holdt Chr. Richardt en gribende Tale, hvori han sammenlignede den enlige Stenkæmpe, der endnu stod paa Tinden af Taarnet i fuld Rustning og med Øjet vendt imod Syd, med Hans Kryger, der uforfærdet talte Danskhedens Sag midt i Fjendens Lejr. Ogsaa den følgende Dag vakttes der alvorlige Tanker ved flere patriotiske Taler paa Skamlingsbanken, hvor der var mødt en Mængde Sønderjyder; den forunderlig blandede Stemning, der vakttes af de herlige naturskønne Omgivelser, den lystige Ungdomssang og de stille haabende, fraskilte Brødres Nærværelse, gav Opholdet her i Kolding en Indholdsfulde, som faa af vore Ture kunne opvise. Imod dette var selv det animerede Bal, hvormed Opholdet sluttede, dog mere dagligdags, især for saa forvænte og forkælede Kavalerer som Studentersangerne. Det alvorlige gemtes dog dybest og glemtes sidst; det staar ogsaa nu en Snes Aar efter for Erindringen som det uudslettelige Helhedsindtryk.

Efter Hjemkomsten opfriskedes Minderne ved den umaadelige glaserede Lerbolle, som var blevet fabrikeret i Anledning af Studenternes Besøg, og som Ejeren skænkede os forsynet med Inskriptioner til Erindring. Den pranger endnu ofte paa vort Bord. Ogsaa vi følte Trang til at skænke Ophavsmanden til denne uforglemmelige Tur et synligt Erindrings-tegn til Tak. Der sendtes da ved Soldet Herman Tetens en Glaspokal med Indskrift »Se god Morgen« og følgende Skrivelse: »Studentersangforeningen føler den største Trang til at sende sin trofaste Kammerat Herman Tetens den ikke ubekendte vokaliserede Hilsen »Se god Morgen!« Men da den fra den prægtige Pinsetur til Kolding herskende Hæshed endnu ikke ganske har fortaget sig, maa det befrygtes, at denne Hilsen i vokaliseret Skikkelse ikke vilde kunne høres i Kolding, selv om den bragtes af det fulde Kor. Derfor er det anset for rigtigst at pokalisere denne Hilsen, og i denne rigtignok skøre men dog mere sendelige Form bedes den modtaget med kammeratlig Velvillie!«

1870 skænkede os en ny betydningsfuld Kantate af Hartmann ved den danske Folkeforenings Sørgefest for Orla Lehmann. Hvem skulde tro, at denne i alle sine Enkeltheder saa fint udarbejdede Kantate er nogle faa Dages Værk; ja Komiteen for Festen har for Resten paa Forhaand næret stor Tiltro til Hartmanns Heksemesterevner: først d. 25. Okt. fik han Teksten, og Festen skulde have været holdt den 5. Nov.! Den blev i øvrigt udsat til d. 26de, men alligevel var det godt gjort. Musikken gjorde fortjent Lykke, og det er vanskeligt at sige, hvilket af de fire Numre, hvoraf Kantaten bestaar, man skal give Fortrinet.

Ved en Aftenunderholdning 11. Marts 1871 optraadte Edv. Hvidts

Kvartet første Gang offentlig og høstede fortjent Bifald; ved Koncerten 3. April udførtes første Gang Heises »Skovbækken«, Liebmanns »Elskov en Jægerdreng« og Chr. Barnekows stemningsfulde nye Melodier til gamle Folkeviser; Koncerten sluttede med Hartmanns Indvielseskantate, hvor Kammersanger Schram kom for Skade til at optræde som Profet, idet han i Recitativet med Pathos deklamerede:

og mindes, at i lave Gildeslofte
sig hvælved Tankesyn, som snart skal dø!

Aarets største Begivenhed var den over al Maade lystige Tur til Aarhus i Pinsen. Om denne Tur har Carl Møller velvilligst forfattet nedenstaaende Beretning som et instar omnium:

Studentersangforeningens Besøg i Aarhus

den 27.—30. Maj 1871.

»Mine Forventninger til Aarhusturen vare ikke smaa; jeg havde jo været med før, nemlig paa Bornholmsturen, hvor min Værts unge, smukke Datter havde broderet de nydeligste Morgen-Halvtøfler til mig og min Husfælle Ernst Dahl, hvad der fik os to til begejstrede at erklære, at vi vilde ligge med Tøflerne om Natten, en Ytring, der synes at tyde paa, at det erotiske ikke alene ligger for Primotenorer, men endogsaa kan naa ned til Sekundbasser. Fra Bornholms- og fra Møensturen kendte jeg det Liv og det Humør, der raadede paa disse Ture, skattede det sjældne Kammeratskab, der forbandt gamle og unge i Sangforeningen som i ingen anden Forening, og havde Respekt for Musikkens Magt, som kunde faa vor unge, løsslupne Kaadheds højtgaende Bølger dæmpede i et Nu og ledede ind i Disciplinens rolige Vande. Jeg erindrede de fuldttonende Hurraraab, som saa ubedrageligt sagde deres Velkommen til os — eller vel rettere: til de forventede glade Dage, og jeg morede mig til atter at se de adstadige Provinsbeboere, efter at de i Begyndelsen saa at sige havde tabt Vejret ved Synet af de Højder, hvorpaa vor vilde Lystighed tumlede sig, lidt efter lidt mande sig op og stige op til de samme Tinder.

Til alt dette føjede der sig for Aarhusturens Vedkommende det fornøjelige Faktum, at jeg vidste, jeg vilde komme til at bo saa godt, som ønskes kunde, idet Konsul, Redaktør Mörk havde indbudt Villiam Faber, Peter Hansen, Conrad Møller og mig til at være sine Gæster. Da mine tre Venner stedse i Sangforeningen havde udmærket sig mere ved deres Sange end ved deres Sang, indsaa vi klogeligt strags, at det ikke saa meget var det musikalske, vi skulde lægge Hovedvægten paa, og med klædelig Beskedenhed erkendte vi dette ved fra første Færd at

antage Navnet »den gale Kvartet« i Modsætning til »den rigtige Kvartet«
o: Chr. Møller, Guldberg, Tolderlund og Chr. Lund.«

Den gale Kvartet.

Carl Møller.

P. Hansen.

Vill. Faber.

Conr. Møller.

[Idet vi ovenfor indrykker et Billede af »den gale Kvartet«, som man vil se, i Stillinger, der danner en nøjagtig Pendant til »den gamle Kvartets« Billede

(S. 162), aftrykker vi samtidig med Forfatterens Tilladelse den morsomme Vise, som tre af denne Kvartet's Medlemmer havde lavet en Aften paa Sommerlyst:

Dingelingeling!

Mel.: Min Tip—Tip—Tip—

Har jeg ej Ret;
I troede, det gik let
at faa en rigtig net
Studentersangkvartet.
Men pyt! I fik kun Masser
af dem vi kalder Basser,
og dingelingelingeling,
de synger ingenting.

En Stemme hvas
har Peter (ikke Mads),*)
der kun som første Bas
indta'er en sidste Plads.
Af Bille kan han bruges,
hver Gang de aabner Suez.
Han dingelingelingede
paa en Pyramide!

Den Moller kort
han lever piano fort,
Musikken er hans Sport,
alt gör han paa Akkord.
Hver Middag ved sit Taffel
han bruger Stemmegaffel,
han dingelingelinginge ik-
ke selv en Stemme fik.

Vor Faber ej
er wunderschön som Maj;
men med hans Sang, oh nej!
der er en Faber dabeil!
Det er kun smaat med Sangen,
den er i Overgangen,
og dingelingelingelang,
det bli'er dens Undergang.

Det er en Trøst,
at dog vi har een Røst,
der synger, ja med Lyst,
helst af sit fulde Bryst.
Han for' et Liv, ja Gude-,
»naar Katten den er ude«,
og dingelingeling, o ve
for hans »Forlovede«.

Her ser I, ak!
det fæle Rakkerpak,
som efter denne Snak
vil drikke nu med Tak
af vore fulde Hjerter
for vore fuld — nej ædru Værter,
som dingelingelinginge pyt!
for en Kvartet blev snydt.]

*) Hansen.

*

*

*

»Den 27. Maj samledes vi lykkelige Aarhusfarere i et Antal af c. 70 Sangforeningsmedlemmer paa Jernbanestationen.

Hvorfor i Alverden vi skulde gøre Turen til Aarhus ad den lange Jernbanerute fremfor ad Søvejen, var os en Gaade. Der gives jo onde Tunger alle Vegne, og vore onde Tunger ymtede noget fordægtigt om, at vor Økonomidirektor, Kaptajn Collin Lundh, i sin Egenskab af Inspektør for Landeveje ikke plaskede saa husvant til Vands som til Lands. Men dette var naturligvis kun en lav Insinuation; meget snarere gik vi landværts af Hensyn til Rasmussen, vort gamle Bud, for

hvem enhver Sørejse var eet eneste langt Offer. Naa, altsaa: vi mødtes ude paa Jernbanestationen, og det i den aarle Morgenstund, thi den gang afgik Morgentoget Kl. 7, en ganske urimelig tidlig Tid for os unge Studenter, der i Forventning om Turens Glæder havde glemt alle vore gyldne Forsætter om at gaa voldsom tidligt til Sengs den foregaaende Aften.

Allerede halv syv begyndte de præcise at komme, og saa stillede de sig op foran Bygningen, spejdende ud over Pladsen efter de ventede Kammerater, som efterhaanden mødte op fra højre og venstre med Rejsetasken om Halsen, Plaiden over Skulderen og Kufferten i Haanden, det sidste Stykke Bagage saa lille som muligt — NB. efter givet Paalæg. Enkelte vare jo nok lidt morgengnavne, men det fortog sig, blot de et Øjeblik havde været i Vennernes Klynge.

Som sædvanlig foer »Kaptajnen« kommanderende og arrangerende om inde i Forsalen. Han bar den omfangsrige Dokument- og Penge-taske dinglende paa Maven, havde Studenterhue paa Hovedet, hvor den altid sad saa underligt, som om den ikke passede ham, var allesteds-nærværende og besvarede de utrolig mange og utrolig urimelige Spørgsmaal med et: »Ja, det skal jeg nok sørge for«.

Kassereren foer ogsaa om som en svag Kopi, men ham fandt vi unge nok noget vigtig, — han var jo jævnaldrende med os. Henne i et Hjørne stod Sangforeningens store lysegraa Kasser, fuldt pakkede med Sangbøger, Programmer og Viser, og ved dem holdt gamle Rasmussen Vagt som en ærværdig Standartenträger, støttet til Fane-stangen.

Minut for Minut stiger Sangerskaren i Antal. Af og til høres der et Hurra fra Klyngen foran Bygningen, det er en af Foreningens Notabiliteter, der kommer kørende. Rundt om summer Samtalerne, om hvor man vil komme til at bo, om der skal være eet eller to Baller, om hvor mange Skjorter man har med, o. s. v. o. s. v. Og saa udtales der højroestet Frygt for, at en endnu ikke indtruffen Kammerat naturligvis kommer for sent, det Bæst.

Dog — Bæstet kommer, vi er fuldtallige. Saa lyder Signalet til, at vi skal til Vogns, og under et ubeskriveligt Staahej for at komme til at sidde sammen sker Indstigningen.

Naa, endelig blev vi da godt bænkedede, saa lod Lokomotivets Piben, Togføreren satte sin Maskine i Gang og vi lod vor Kaptajn sætta maskinen igång. Og saa begyndte Kørslen gennem Sjælland; allerede inden vi forlod Københavns Grund begyndte de gyseligste Ordspil og frygteligste Brandere under bifaldende Latter og klagende »Uh«er at

kastes om som Fjerbolde fra Mand til Mand, og saaledes vedblev det lige til Korsør.

Paa Dampskibet over Store Bælt fik vi Frokost, Smørrebrød, Øl og Kaffe, og Stemningen ved Maaltidet oppedes betydeligt ved en Sang af —nkl, som opfordrede os til at tage for os af Retterne ved følgende Linier:

Nej, sikken Masse dejlig Mad
og sikken Masse Drikke!
kan Du la' vær' at nyde — hvad?
thi jeg, jeg kan det ikke.
Kom, vis mig nu. Du er en Helt!
Kan ikke Du, kan jeg dog;
selv om det skal i »Store Bælt«,
det skal sgu først i mig dog.

Hvor herlig er vort Fødelands
fortræffelige Føde;
thi her til Lands — selv her til Vands —
er nok, selv om vi øde.
og vor Kaptajn — nej Kok, min Fa'er! —
har langtfra ej os gækket,
han dygtigt for os dægget har
og dækket under Dækket.

Efter Spisningen improviseredes en Forestilling paa et Mester-Jakels-Theater, hvilket meget nemt lavedes ved, at Bundbrædderne i den øverste Køje toges ud, saa de agerende nok saa bekvemt stod i underste Køje og kun præsenterede Overkroppen i øverste Køjes Aabning. Skuespillerne var Fr. Philipsen som den smukke Madam Lisette, Conr. Møller og Carl Møller som Manden og hendes Tilbeder. Teksten oplæstes af Villiam Faber; hvad denne gik ud paa, erindrer jeg ikke, derimod husker jeg godt, hvad den i Stykket forekommende Krukke var for et Møbel.*)

Paa Turen gennem Fyn var vi alle enige om, at vi skulde hvile os og se at faa en lille Lur. I den Anledning haglede det værre end nogen Sinde med Vrøvlebrandere, og da ved Odense Station en Velhaver fandt paa at købe en større Ladning Albani-Øl, som vi transporterede med os, det første Stykke Vej i en Ølkurv, senere i vore Maver, maatte enhver Tanke om Hvile opgives.

Paa Banegaarden i Fredericia spiste vi til Middag. Vi fik forloren

*) Kaptajnen var forsvundet, men Axel Liebmann mente at burde repræsentere Bestyrelsen og blev tappert siddende, uagtet Søsytens grønlig Skygger farvede hans Ansigt. Saa fandt han paa, for at holde den frygtelige Gæst borte ved en Kraftanstrengelse, at faa udført Ouverturen til »Elverhøj«. Den gik med en beundringsværdig Verve og en Præcision, saa næsten ikke en Note gik tabt, men Dirigentens Bevægelser blev mere og mere leddeløse; med et sandt Galgenhumør fægtede han omkring i Luften, indtil endelig den barmhjertige Carl Møller gav ham et ypperligt gammelt Husraad mod Søsytte, bestaaende i lunkent Hvidtøl med Sukker i, rørt om med et Tællelys, til kun Vægen bliver tilbage. — Saa var han færdig. Udg.

Skildpadde, — det fik vi altid paa slige Ture, altid! De förömtalte onde Tunger sagde, at det var Kaptajnens Livret. Det var allenfals en meget fornuftig Livret; thi den strammede os op, saa vi med friskt Mod tog fat paa den os ikke længere ukendte Jernbanekørsel.

Ved en lille Station etsteds i Jylland døbtes den Kupee, i hvilken vor Dirigent Axel Liebmann, Chr. Lund og Christopher Møller samt den gale Kvartet sad, til den sindssvage Kupee, og Grunden hertil var følgende. I sidste Öjeblik kom en velnæret Bondekone styrrende til og vilde absolut ind i Kupeen. Jeg stod paa Trinet og søgte forgæves at göre Konen det forklarligt, at det ikke lod sig göre. Hun var imidlertid ikke til at faa fra sit Forsæt, og saa fandt jeg paa den Udvej at sige hende, at hun ikke skulde göre det for sin egen Skyld, da det var nogle stakkels Fyre, jeg kørte op med til Aarhus til Anstalten der, hun nok kendte. Jeg maa ikke have sagt det tilstrækkeligt overbevisende, thi Konen vilde selv forvise sig om Sagen og steg op paa Trinet for at kaste et Blik ind i Kupeen. Da hun imidlertid fik Öje paa syv skrækkeligt fortrukne skelende og skæve Ansigter, og samtidig hørte et infernalsk Hyl, tumlede hun af Rædsel tilbage og flygtede med et forfærdet »Ih, jösses Kors bevares!« bort fra den sindssvage Kupee.

Klokken halv seks ankom vi til vort Bestemmelsessted, dygtig medtagne og trætte, det kan jo ikke nægtes. Vore respektive Værter trakterede os imidlertid med saa solide Dinerer, at Trætheden snart var jaget paa Flugt. En anden Følge af disse private Middage var den ikke saa heldige, at flere af Sangerne kom for sent til den Prøve, som vi Kl. 9 holdt i Haandværkerforeningens Festsal, og hvortil Værter og Værtinder vare indbudte, hvorfor Efternølerne af Dirigenten og de ældre trakteredes med diverse alvorlige Røfler som et Slags pousse café ovenpaa Middagen.

Søndag Formiddag vare vi Gæster saadan et Slags Privatejendom for vore Værter, Syvsoverne iblandt os bleve liggende og naaede knapt at komme op til Frokost, men de mere livlige kunde ses göre Runde i Byen for at tage dens Mærkværdigheder i Öjesyn, førte om af deres Værtfamilier saaledes, at de mere satte Sangere gik i Spidsen med Fader og Moder og vare ved at dreje Hovederne af Led for at se den Bygning der og den Bygning her, medens de ungdommelige Studenter vankede bagefter med Dotrene og ogsaa vare ved at faa Hovederne fordrejede, men af en ganske anden Grund.

Kl. 12 samledes vi med Værter og Værtinder paa »Skolebakken« for, som det hed i Programmet, at foretage en Spaseretur ad den nye Kystvej, til Ris Skov. Det var en trykkende Hede, og det hele, jeg erindrer om den Udflugt, er, at jeg aldrig, hverken för eller senere, har

set en Spaseretur, der saa livagtig lignede en Koretur. Tilhørerkredsen i Ris Skov var saa stor, at vi maatte rykke ud i det fri, og tilmed kom der stadig nye Tilhørere til, saa Komiteen til sidst maatte afbryde vore Præstationer, for at vi dog kunde beholde en lille Rest af vore Stemmemidler til overs til Koncerten, som skulde afholdes Klokken 6, og hvor Hartmanns Indvielseskantate var Glansnummeret, som vakte stormende Bifald. Efter Koncerten var der en Seksa, hvor foruden den gamle Kvartet Fr. Philipsen gjorde megen Lykke med saavel Tenor- som Sopranarier af C. J. Hansens forskellige Parodioperaer. Som Tegn paa, hvor loftet Stemningen efter Seksaen var, kan jeg huske, at der skete det vidunderlige, at et Medlem af Sangforeningen af egen Magtfuldkommenhed gjorde en Aarhusborger til Dannebrogsmænd, idet vedkommende af Begejstring over Konsul Broges Gæstfrihed og Jovialitet udnævnte ham til for Fremtiden at hedde Danne-Broge. Om det var denne smigrende Udnævnelse, der fik Manden til efter Festens Slutning at give et dundrende Champagnegilde hjemme hos sig selv, skal jeg ikke kunne sige, men vist er det, at han gjorde det, og at Følgen blev, at vi henad Morgen højligt »lifvade« vandrede hjem og gjorde mange Uordener paa Gader og Stræder. Med Nød og næppe fik vi afholdt nogle Kammerater, som vare blevne opmærksomme paa et Skilt med Indskrift »Lazarus, Købmand«, fra at opvække Lazarus, og lige saa stort Besvær kostede det lidt efter, da vi passerede en Købmand Spliid, at faa dem fra at vække Spliid. Paa et lille Torv — jeg tror, det hedder Fisketorvet — fandt vi paa alle at lægge os plad ned paa Brostenene. Efter saa mange Aars Forløb er det mig ganske umuligt at indse det morsomme heri, men sikkert er det, at vi dengang fandt det uhyre vittigt. Af samme Anskuelse syntes dog ikke en kort efter ankommende Politibetjent at være, da han meget barskt spurgte: »Hvad Fanden bestiller De der?« Som Svar herpaa vidste jeg ikke bedre at sige end: »Tys, tal ikke saa højt! Vi er døde!« Et Øjeblik imponerede denne Oplysning ham, men han forstod ikke Spøg, tilkaldte med lydelig Piben et Par Kolleger, og det var kun med stor Møje, at vi slap for at blive anholdte og fremstillede for Byens Politimester, hvad der for øvrigt vilde have været et højst fornøjeligt Gensyn, da vi for et Par Timer siden var skiltes i Fryd og Gammen fra denne højtstillede Embedsmand, den elskværdige og gemytlige Politimester Hammerich, Medlem, om ikke Formand i den Komitee, der tog sig af os Sangere.

Allerede Kl. 9 næste Morgen skulde vi paa Skovtur til Marselisborg Skov, og det var ikke noget let Arbejde for vor brave Vært, Konsul

Mörk, at faa os vækket; navnlig var Peter Hansen meget ufremkommelig, da han argumenterede som saa, at Vogntoget nok ventede paa ham, da det var ham, der skulde holde Festtalen ved Frokosten i Skoven. Endelig fik Mörk os dog ud af Fjerene, og under vor Paaklædning passerede følgende lille Episode.

Mörk havde været saa opmærksom at sende en ganske ung Barber-svend over paa vore Værelser, for at denne kunde betjene P. Hansen og Faber. Conrad Möller og Peter Hansen vare færdige med deres Toilette og vare ilede over til Morgenkaffen, og saa faldt det mig, der imidlertid ogsaa var kommet i Tøjjet, ind at spille min Ven, Villiam Faber, et Puds. Medens Faber var i Færd med at forfriske sine Tømmermænd med diverse Dukkerter i Vandfadet, kaldte jeg den unge Barbersvend ind i det andet Værelse og betroede ham hviskende, at jeg var Læge, og at Faber var en Patient, jeg skulde ud med paa Sinds-sygeanstalten.

Den unge Mand blegnede, da jeg erklærede, at jeg var nodt til at gaa et Öjeblik. Han vilde holde mig tilbage, men jeg beroligede ham med, at Faber var meget skikkelig, naar man blot ikke sagde ham imod, men sagde ja til alt, hvad han sagde; og saa gik jeg over til Kaffe-bordet og fortalte Historien der. Et Kvarters Tid efter stillede Faber ogsaa. Han saa underlig forvildet ud, gik lige hen til Mörk, slog i Bordet og sagde meget höjt og meget afgjort: »Du, Mörk! Den Barbersvend, han er F. t. m. gal, for han sagde ja til alt, hvad jeg sagde, selv det mest vanvittige!«

Med Værter, Værtinder og en talrig Skare Deltagere steg vi til Vogns ved Ridehuset, men der var gaaet næsten en Time over det fastsatte Klokkelæt, da det uoverskueligt lange Vogntog satte sig i Bevægelse ad Marselisborg og Skaade Skov til. Denne Køretur var vel nok Glanspunktet i Festen. Luften var saa oplivende foraarsfrisk, ude fra det aabne, blaa Hav smogede en let Brise ind og forjog Tungheden fra Hovederne, Skoven var pyntet til Festen i sin sarte, lysegrønne Jomfrudragt, og Solen skinnede mildt og blidt og generede os ikke med alt for stikkende Straaler, og selv om den vilde have prøvet paa det, vilde det ikke have nyttet den noget, den kunde umuligt have trængt igennem de Stovskyer, som den lange Vognrække hvirvlede op. Ved et Sted i Skoven med det stolte Navn »Ørnens Rede« skulde Frokosten holdes, og den blev storartet munter og hyggelig; den vellykkede Sammenkomst mindes paa en Maade endnu der paa Stedet, idet den aabne Plads her har ombyttet sit oprindelige romantiske Navn med den mere prosaiske Be-

nævne: »Studenterhøjen*»).« I større og mindre, livlige, brogede Klynger lejrede man sig her i Græsset, og Indholdet af de velfyldte Kurve blev serveret af Husmodrene, assisterede af de unge Piger, der atter havde en højst beredvillig, men undertiden dog noget generende Assistance af de unge Studenter. I den lystigste Stemning blev der spist, under høje Tilraab drak Naboselskaberne med hinanden, og hver af os Sangere syntes, han havde det bedst i sin Kreds, hvad man kunde slutte sig til af de hinanden krydsende Spørgsmaal og Svar, som f. E.: »Har I röget Laks ovre hos Jer?» — »Nej, men vi har Kalkunstege! Har I det?«, o. s. v. Og til sidst endte det med, at det ene Selskab gjorde Visit hos det andet og fik et Glas Vin her og et Stykke Kage der, — og der blev gjort mange Visitter.

Saa lod Kaldet: „**San-ge-re!**“ over Pladsen, vi slog Kreds om vor Dirigent, Axel Liebmann, afsang en af P. H. skreven Sang og endte saa naturligvis med at give en hel lille Koncert til bedste. Da denne var forbi, opsøgte hver igen sit Selskab; nogle Partier vandrede ind i Skovens Dyb, andre diverterede sig med at foretage halsbrækkende Nedstigninger ad den stejle Skrænt med det glatte, fjorgamle Græs, og atter andre blev paa Stedet og legede »Enkemand« og andre uskyldige Lege, — Pantelege saa jeg i det mindste ingen af!

Paa dette Tidspunkt indtraf der følgende lille Begivenhed, der tog sig ret kurios ud. Conrad Møller og jeg havde paa Turen opfundet et Sprog, som vi kaldte det nyzeelandske, og som det i og for sig ikke var saa overdreven vanskeligt at blive perfekt i, al den Stund det kun bestod i at bröle saa höjt og saa uartikuleret som vel muligt. Naa, der var imidlertid flere af Kammeraterne, der fandt, at det lød morsomt, og som derfor nu opfordrede os til for et større Publikum at optræde som de to vilde. Lejligheden var saa bekvem, som ønskes kunde, idet der paa selve Pladsen stod et lille Telt som Landskabsmaler Fritz benyttede, naar han tog Studier herude. Conrad Møller og jeg stred længe imod, men forgæves, og til sidst bleve vi trængte ind i Teltet af Publikum, der utvivlsomt ventede sig noget yderst underholdende. Vi to var flove over

*) Billedet i »Illustreret Tidende« nogle Dage efter er yderlig slet og er derfor ikke optaget i nærværende Skrift; det er en fuldstændig fri Fantasi, hvad let falder i Öjnene paa enhver Sanger: medens en stor Skare Sangere forestilles syngende under Dirigentens Anførsel, ligger en Mængde andre höjst udisciplinært i Græsset, og ikke faa er, for Effektens Skyld formodentlig, udstafferede med hvide Huer. Selve Stedet vil være de fleste bekendt fra »Illustreret Familiejournal« Olietryksbillede efter Fritz' Maleri.

Situationen, da vi intet havde at byde paa, men saa fandt vi paa Raad. Vi fik Axel Liebmann og Villiam Faber til at agere Udraabere, under Paaskud af at opholde Folk, medens vi gjorde os i Stand. Medens de to nu udfoldede deres Vittighed i den bekendte Stil: »V'sartig, mine ærede, Fremstilling af to vilde Ny-Zeelændere fra Ny-Zeeland i Kalifornien, aldrig set før her paa Pladsen, som taler, synger og danser paa deres Modersmaal . . .«, o. s. v., fik Conrad Møller og jeg med stort Besvær halet to af de Pæle, hvormed Teltets Bagvæg blev fastholdt, op og listede os paa Maven ud af den frembragte Aabning. Ad en Omvej sneg vi os hen i Udkanten af Publikum og hørte os selv berømme af vore Udraaber-Venner. Tiden faldt imidlertid baade disse og den ikke saa lille Tilskuerkreds lang, og da Liebmann saa ind i Teltet og i sin Overraskelse over at finde dette tomt faldt saa meget ud af sin Rolle, at han udbød: »De er stukken af, de Tyveknægte!«, antog Scenen en vis Lighed med Forevisningsscenen i »Recensenten og Dyret,« uden at det dog gik saa vidt, at han havde nogen Grund til at sige: »Die Leute wollen mich banken!«

Hjemkørselen var i højeste Grad livlig, og de gode Aarhusianere, som ikke selv havde været med, ere sikkert blevne noget forbavsede over den Maade, vi kom hjem paa. I alt Fald gælder dette utvivlsomt for vor Vogns Vedkommende; vi vare nemlig komne til at køre med Politimester Hammerich, og Kl. 3¹/₂ om Eftermiddagen kunde hans Ekvipage ses at rulle op for hans Dør, medens Frederik Philipsen stod med et Ben paa Ryggen af hver af de ganske vist ikke rebelske Heste, og under højrostedede »Hej! . . . Hop! . . . Allez!« gav det dengang ikke ubekendte Cirkusnummer: den romerske Athlet paa de to Heste.

Klokken halv seks gav Sangforeningen Koncert i det store Ridehus. Entreen hertil var, for at give mindre bemidlede Lejlighed til at høre vore Studentersange, sat meget lavt, og der var da ogsaa over 800 Mennesker til Stede. Sangforeningen er maaske saaledes, naar alt kommer til alt, den egentlige Opfinder af de populære Koncerter.

Om Aftenen Kl. 9 var der stort Bal i Polyhymnias Lokale*). Trods

*) Ved den forudgaaende storartede Souper dinatoire blev sunget flere smukke og morsomme Sange: »Til Studentersangforeningen« af Overretssagfører Høegh Guldberg (Broder til Carl H—G.), »Fra Studentersangforeningen« af Vill. Faber, som vil blive aftrykt ved en senere Lejlighed, »Ved Studentersangforeningens Nærværelse i Aarhus« af Adjunkt Warming, »En lille Vise« af —nkl. om Aarhusianerne som gode Kommuniste og endende med et Leve for den aarhuske Kommune, der øjeblikkelig foranledigede den altid slagfærdige Carl Møller til at erklære Aarhus for en Belle ville. — Ved Skovturen efter Hjemkomsten endvidere »Hilsen til Aarhus« af —l—n. Ud.

XI.

1871—84. Otto Mallings Tid.

Af disse . . . skønne Elementer
rørt sammen i en herlig Harmoni
har dannet sig imellem os Studenter
en Stat i Staten, stærk og fri:
hvor Fader Hartmann bærer Kronen;
hvor Ploug har Æresborger-Thronen;
hvor Malling fløjter kun, saa rulle Tonerne;
hvor Collin Lundh gør ganske samme Kunst
med Kronerne;

hvor alt er Sang,
og hvor Høegh-Guldberg har Gehejmraads
Rang;

mens lutter glimrende og stolte Minder
en sagnrig Oldtid fast til Nutid binder.

(Chr. Richardt: Kantate ved
40-Aars Jubilæet).

Til Kolding, Lund og andre Byer
var Collin-Lundh vor Hyrde,
saa Collin-Spärck holdt paa os Styr,
saa Friederichsohn uns führte,
saa Collindh's Taler atter kend's,
de skilles ej som Degnens.
Tasken den er Ottensens;
men Røsten er Kaptajnens,
og Maven er Kaptajnens.

(*For vore Sommerværter*
af —nkl.)

Vi nærmer os mere og mere Nutiden, og Omtalen af Livet i Sangforeningen maa derfor nødvendigvis blive lettere skizzeret. Virksomheden er nu, som det synes, kommet ind i en regelmæssig Gænge; det ene Aar ligner saa temmeligt det andet, men endnu som før er der enkelte fremtrædende Begivenheder, som mindes længere end andre, og giver Aarene deres Særpræg i Erindringen. Om disse vil vi da gruppere det andet mindre betydende Stof; thi Stof vedbliver der at være nok af, ja Erindringens Kilder flyder selvfølgelig rigere, jo nærmere man kommer ned til Nutiden.

Malling kom til at dirigere Efteraarskoncerten 1871, hvis interessanteste Nummer var Hartmanns Sörgekantate ved Christian VIII's Død. I 1872 var der et livligt Samarbejde med Lundenserne, idet baade Foraars- og Efteraarskoncerten var til Fordel for Øhlenschläger-Tegnér-fonden. De to Foraarskoncerter, i Lund 27. April og København 4. Maj, bragte det betydeligste og mest storslaaede af alle Hartmanns Toneværker for Sangforeningen, »Völvens Spaadom«. Den nyopførte Industriudstillingsbygningens store Glashal, hvori vi sammen med de øvrige københavnske Sang- og Musikforeninger havde udført Plougs og Gades smukke Kantate ved Udstillingens Aabning i Maj, stod nu efter Udstillingens Slutning ubenyttet, og det var derfor en ypperlig Idee at anvende dette Lokale til en Genopførelse af »Völven« med forstærket Kor 18. Nov., atter sammen med Lundenserne; Slutningsnummeret af første Afdeling var Hartmanns Formælingskantate, som ogsaa lød

prægtigt i det store Rum. Indtægten blev 972 Rdl. 48 β , som af Kassen afrundedes til 1000 Rdl. Endnu en Gang benyttedes Glashallen, 1ste December, ved den store Fælleskoncert af københavnske Foreninger til Fordel for de ved den store Stormflod, 13. Nov., skadelidte. Ved denne Lejlighed var det for Resten et uheldigt Valg for Studentersangforeningen, at den skulde udføre som et af sine Solonumre »Stakkels Mary Anne«, skotsk Folkeviser uds. af Hartmann. Denne douce Sang faldt aldeles til Jorden i det store Lokale, medens de andre Foreningers store Korsange tog sig ypperligt ud. Koncerten sluttede med Gades Udstillingskantate. Ogsaa ved den af Hoffet arrangerede Bazar paa Christiansborg Slot til Fordel for de vandlidte assisterede Sangforeningen med Udførelsen af adskillige Sange.

Aaret 1873 begyndte med, at den nye Sangbog udkom 1. Februar, og den blev indviet den 10. s. M. ved det højst gemytlige Jubilæumsgilde for C. J. Hansen med en Kantate af Chr. Richardt og en morsom Vise af —nkl: »Ved Soireen for Kammermusikken«, hvori det bl. a. hedder:

Over til Skaanes Kyst	Synger ad Aare sent
did — husker Du i Høst? —	ej mer vi klokkerrent.
drog os tit saa mangt et fugtigt Minde;	naar vor Stemme dækket er af Skimmel,
og her i Dannevang	er det jo aabenbart,
»Sving Dig, mit Væрге!« sang	evigt dog funkler klart
vi saa tit, imens Du svang din »pinne«.	C. J. Hansens Navn paa vores Himmel.

I Pinsen gæstedes Randers og Viborg. Rejsen foretoges naturligvis til Vogns og naturligvis med forloren Skildpadde i Frederits. I Aarhus mødte vore elskværdige Værter fra 1871 med Forfriskninger, det korte lille Kvarter vi standsede der: Champagne, Kransekage og Cigarer. Det lavede svært op paa det noget triste Humør under øsende Regn fra om Morgenen, hvorfor man jævnlig hørte en noget spydig Udførelse af »vor väg är strödd med diamanter«, eller af og til Recitativet: »Atter Himlen er skyfuld, og ingen aner, hvad Randers gemmer dybt i sit Skød«. Ved Bulderet, da vi passerede Jernbanebroen ved Langaa, for Carl Møller forskrækket op: »Vi passerer ved Gud en Aa!« Endnu i Randers strömmede Regnen ned, men Vejret blev de følgende Dage straalende, under den smukke Køretur til Fusingø 1ste Pinsedag, hvor det for Resten knob lidt for C. J. Hansen at føre an til »verbum amare«, da nok han specielt havde lidt af Fugtigheden, der var i Luften i de Dage; han og et gammelt ihærdigt Sangforeningsmedlem, Rektor Whitte, kappedes om at føre de unge an til alskens Lystighed. Ballet paa Mødets sidste Dag i »Harmonien« [hvor dette Mødes eneste Sang,

»Paa Ballet« af —l—n., blev afsunget] var ualmindelig stemningsfuldt, og om Natten rundt om paa Gaderne — ja ved Solopgang fra Baade ude paa Fjorden — bragtes der de skønne Damer begejstrede Serenader til Tak. Men det influerede unægtelig paa Stemningen i Viborg den følgende Dag; der var de Sangere, der stod og faldt i Søvn paa Koncerten og som i Stedet for at danse paa Ballet laa i Klubbens Bestyrelsesværelse og sov. Heldigvis blev de dog vækkede og tog med ualmindelig Livlighed fat i de sidste Valse, da de andre var begyndt at blive trætte. Blandt de aller ivrigste Dansere baade her og i Randers havde Bedstefaderen, H. Kall, været. Efter Ballet i Randers, hvor hans Krave havde været aldeles opløst og hans Iver for at bringe Kaffe til Damerne havde indbragt ham en stor Kaffeplet paa den hvide Vest — den hed altid den Kallemanke's Vest — blev der bragt ham en kvartettisk Hilsen:

En gammel Kallebasse,
sum sum sum . . .
lidt fugtig paa sin Krave,
med Kaffe paa sin Mave,
fløj om og gjorde Blæst:
sum sum sum sum.

Han smægted til en Masse —
sum sum sum . . .
»se blot, hvor jeg mig svinger,
saa Sveden af mig springer;
o skønne, se min Vest«!
sum sum sum sum o. s. v.

Ogsaa paa Hjemturen maatte han holde for, særlig da en Køkælvede paa Dampskibet mellem Nyborg og Korsør og frembød en Del nærliggende Hentydninger til hans Navn; bl. a. sagde »den lange«, da han saa ham: »Er det Dyret? Ja, ved Gud, han ser ud, som han var nyfødt! Eller ogsaa kommer han fra et Kallas. Har De været nede og se til lille Bror? Ja — mange ere de kallede — —« o. s. v., o. s. v. Hjemturen gik i det hele fornøjeligt under Anførsel af Spärck, da Kaptajnen af Embedspligter nødtes til at forlade os; og efter Hjemkomsten lod —nkl. i en Vise ved Skovturen Erindringerne passere Revue: »Fra den gale Kupee« (∴ de ældre, gemytlige Deltagere, der ligesom ved Aarhus-turen havde siddet i Kupee sammen, og blandt hvis Medlemmer »den gale Kvartet« var):

Der kom en Jernbane brusende
alt med en gal Kupé, pé, pé,
hvori der ej var tusende
men fem og tres maaske,
som kørte lige til Randers
og kørte Enden mør —
hej, komfaldera, Hurra —
det var den allerede i Korsør.

Der kom en Skildpadde kryvende,
da vi til Frederitz, ratsch, ritz
med Damperen kom flyvende
forgrint af mangen Vitz,
hvis Smag endnu vi spored
trods Skildpaddens stærke Saus —
hej, komfaldera, Hurra! —
og Halsen fuld af Jernbanesnavs.

I Aarhus man beværtet os
 med Vin og med Cigar, gar, gar,
 saa Skilsmissen den smerted os;
 dog sammen vi os ta'er
 og kører bort til Randers.
 Glad kommer vi i Kvarter —
 hej, komfaldera, Hurra —
 thi ak, nu kunde Enden ikke mer.

»Bekendt for hver, som Dansk er«,
 saa talte Collin Lundh, Lundh, Lundh,
 »er Randers Laks og Handsker« —
 og derpaa holdt han Mund.
 Saadanne refereret
 i Watts Organ det stod:
 hej, komfaldera, Hurra —
 De syntes nu, den Tale var saa god.

Til Viborg kom vi heldigvis
 og saa den smukke Dom-, Dom-, Dom-,
 Domkirke; rent tilfældigvis
 vi ej i Tugthuset kom.
 Men nu forsvandt Kaptajnen,
 vor Længsel; ak, blev stærk;
 hej, komfaldera, Hurra! —
 men Gudskelov, vi havde Collin Spärck!

Derpaa vi kørte lige hjem
 med Damp. Tak skal de ha'e, ha'e ha'e!
 Den Køretur jeg ligefrem
 igen vil nødig ta'e.
 ak tresindstve Mil! Dog
 var alting godt, jo, jo!
 Hej, komfaldera, Hurra —
 skönt Enden blev aldeles ikke go'.

Collin Lundhs Bortgang og Remplacering paa Turen af Alb.
 Spärck var et Varsel, der snart skulde faa sin Opfyldelse. Den 1.
 November holdtes en bevæget Afskedsfest for ham med Høy og engstelig |
 Sörge=Cantate | ved | Studentere=Sangforeningens | høye og velvitse Sty=
 rers | og milde Madfaders | som mangen Gang haver spiiist over
 100de Menneffer | den dyrebahre og ey mindre lamenteerte Herr In=
 genieür Capteyne | Riider af Danne-Broegen | Dey=Indspecteür over
 Høyfongelig Mayestets | Allerunderdahnigste Kiöbenhavns Amt | COL=
 LIN LUNDHS | oekonomiske Ufgang fra | Sangens Consortiums |
 høye Administrations-Collegio. | Den 1ste Novembris A^o 1773, af
 hvilken vi her gengiver Begyndelseskoret, et Quartecordium og Finalen:

No. I. Chorus.

Bröel, J Chordner! Udspy Maffer
 Blaaelig forte Lyn!
 Hyl, Tenohrer! Dræler Baffer
 Udi Axelbyen!
 Lad Jert Draal med Kluf som Geyser
 Dimle over Sund!
 „Sangens omme Ven nu reyser,
 Capteyn Collin Lundh!“

Sorgefama, blæs Basune
 Over Danmarck ud
 Skriv i Norges field din Ruune!
 Svea, hör dens Bud!

Aarhus, flynt med dystre Miiner!
 Randers, bliv til Ual!!
 Colding, styrt kun i Ruiner!!!
 Svem i Taare-Skaal!!!!

Høye Muuse selv maae føle
 Sig af Lynet ramt,
 Dey! Græder Jer til Søele
 J det gandske Amt!
 See til Steen vort Hjertes Nærver
 Plat omtrylle sig,
 Dem vi skienke ham som Skierver
 Paa hans fremtiids Dey!*)

*) Hentydning til en Avisklage over manglende Skærver paa Strandvejen.

No. III. Quartcordium
af Himlens bevingede Oeconomie-Geyster.

Mel.: Os Jissh, os Jissh, os gromme store Jissh.

Hyl kun, hver Mund! Vi er i Bund og Grund
Geraadet udi Værk!
Brøl kun, saa Lund os hører over Sund
I Skaanes Landemærk'!!

Skraal kun! naar mon en Stund vi saae saa ond?
Den Smertens Øll var stærk!

Dræl kun: „vi und-vær' nødigt Collin Lundh!
Nu hjælp os Sancte Sperch!«

No. IV. Finale.

Klage-Tone høyt skal høve,	Du, som fattes til at styere,
Secler høre skal dens Bud,	Greeb Monarchens dyre Stav,
Fama om hans Dyd skal skræve	Held Dig, om til tunge Byrde
Over Tiid og Rummet ud!	Oeconomie Dig Guder gav!
Verdners Hjul sig suurrer rund,	Held Dig, fundgjør Sagæ Mund:
Ævigt mindes Collin Lundh!	„Han var viis som Collin Lundh!

Dog vi ikke mere riimer,
Eiren slaae vi nu ey meer,
Men vi froe Tenohrer primer
Og vi Baffer secundeer':
Tømmer Glasjet nu til Bund:
Længe leve Collin Lundh!

I en anden Vise hædredes han af —nkl (Mel.: Den Aften gik jo nydelig):

Som Birkebenerne og Baglerne	* * *
vi slaa, men kun til Skaglerne.	— - — — med Suk vi klage,
og til eet Maal vi hige vil:	de svandt, de svandt, de glade Dage;
at ej i Dag vi sige vil	kun Collin-Spærck vi har tilbage.
Godnat, Godnat!	Spærck, Collin-Spærck, er god, men regn
för Collin Lundh har faaet en Hat.	blot aldrig paa, han bli'er Kaptajn!

I en tredie Vise, ligeledes af —nkl, faar Spærck dog en ret behagelig Trøst:

Dog Mismod maa ikke	som nu vi os klynge
din Elstermand ha'e;	til Dig og dit Værk,
den Trøst vi ham skikke,	saadan vil vi synge
at, naar han gaar a',	det samme til Spærck.

Elberg var samtidig blevet afløst som Kasserer og Bibliothekar af Chr. Olsen (cand. jur.), som navnlig har gjort sig fortjent ved den ypperlige Ordning af Sangforeningens vældige Arkiv, han med stor Akkuratesses og betydeligt Offer af Tid og Kræfter fik iværksat.

De to første Koncerter 1874, 14. og 19. Febr., frembød megen Interesse. Der opførtes ikke mindre end 10 nye Sager, deriblandt »Foraarskvad« af Hartmann, »Introduktion og Vals« af Heise, »Havblik« af C. J. Hansen, den sidste Nyhed af Axel Liebmann, »Aftenscene paa Søen«, og den første Nyhed af Otto Malling, Studentervisen »Vi færdes med Lyst paa den stejleste Vej«. Men desuden optraadte her for første Gang en ny meget lovende Solokvartet, bestaaende af Oscar Petersen, der godt ligesom Alb. Møller kan siges i flere Aar at have baaret Sangforeningen, assisteret af to saa smukke Mellemstemmer som Lerche (cand. jur. Assistent i Overformynderiet) og Kornbech (Premierlieutenant) og støttet af en af Sangforeningens sikreste og kraftigste Sekundbasser, Fr. Torup (cand. philol., Stenograf). Den følgende Koncert, 9. Maj, i Kasinos store Sal var dog langt betydeligere, idet den var en Jubilæumskoncert for Hartmann ved hans 50-Aars Embedsjubilæum og derfor var sammensat af lutter Hartmannske Kompositioner. Den aabnedes med Skanderborgmarschen for et Orkester paa over 50 Mand; der udførtes baade Norgeskantaten og Völvens Spaadom samt »Slaget ved Stiklestad«, men Glanspunktet af det hele var alligevel, hvad der ikke stod paa Programmet, et Ekstranummer. Da Tolderlund og Frk. Ravn havde sunget nogle af Sulamiths og Salomons Sange, gav Tolderlund som Dakaponummer »Flyv, Fugl, flyv«. Den Bevægelse, der rislede gennem Salen under dette Nummer, vidnede veltalende om, hvor inderlig elsket denne Melodi var; men man har ogsaa sjældent eller aldrig haft en saa ægte kunstnerisk Nydelse som denne sjælfulde Sammensmeltning af Chr. Winthers poetiske Tekst, Hartmanns betagende Melodi, Tolderlunds følelsesfulde Foredrag og sympathetiske Stemmeklang og Mallings fuldtud fint forstaaende Akkompagnement. Det var, som man i dette Öjeblik fik den klareste Fornemmelse af, hvad Hartmann var som specielt dansk Komponist; men tillige, som det ædleste og bedste i en i det Öjeblik blev forklaret. Og efter en betegnende Tavshed, hvor man næppe havde turdet drage Aande, efter at de sidste Toner var hendøde, brød Bifaldet ud som en ustandselig Jubel. Efter Slutningsnummeret vilde Jubelen næsten heller ingen Ende tage, Hs. Maj. Kongen havde selv givet Tegnet til Applausen og holdt næsten lige saa længe ud som de ivrigste Hartmannsdyrkere blandt Studenterne. — Og Koncerten gav en Indtægt af c. 900 Rdl., der efter Hartmanns Bestemmelse knyttedes til Sangforeningen som et Legat, der bærer hans Navn. Det er i Foraaret 1889 ved testamentarisk Gave af Fru Hartmann vokset fra 4000 til 5000 Kroner og har allerede i flere Aar kunnet yde en lille aarlig Pension til Kammer-

musikus Hansens Enke. Efter hendes Død har Renterne foreløbig været lagte til Kapitalen.

D. 22. Maj fejredes Hartmann med en stor Fest paa Skydebanen, hvortil der bl. a. var skrevet Sange af Ploug (Nye Digte S. 45), H. C. Andersen, Nic. Bøgh, H. P. Holst, O. P. Monrad og til Slutning »En lille munter Vise« af —nkl, hvori det hedder:

Og selv er han glad ved at blive spist a'
og se Studenterne gaa i Toget,
glad, som da paa Koncerten vi ham hilste med Hurra,
mens Damerne benyttet Blomstersproget.

* * *

Paa sine gamle Dage han skriver yngre end
i gamle Dage, næstendels tror je',
saa han som Komponist med sit evigunge Sind
er som et Slags Musik-Konservatorie.

Og Aftenen sluttede med, at en fuldtallig Skare Studenter bragte ham et Fakkeltog (Sang af P. Hansen).

I Juni var Sangforeningen i et Antal af 100 paa Indbydelse af Tolstrup Gæst i Roskilde en Dag fra den tidlige Morgen til langt ud paa Natten hos en Skare velvillige,

»gæstfri Kvinder og Mænd,
som vinked os til deres Spisebord,
saa glad her vi kunde ved Isefjord
lave

en Køkkenmødding saa stor. (—nkl.)

I September naaede Foreningen sit højeste Medlemsantal, 269, og iblandt sine nye Medlemmer talte den fra 1874: Bast (Premierlieutenant), M. Grönlund og C. C. Jessen (prakt. Læger), K. Knudsen (cand. theol. Lærer), C. V. Møller (prakt. Læge) og Forfatteren Otto Benzon; fra 1875: H. Maes (cand. jur.); fra 1876: Schierbeck, (Læge), — for Forstaaelsen af en senere Vise bemærkes det, at han ogsaa lyder Navnet Shakespeare — Vald. Unmack, i omtrent et Decennium Foreningens virksomme Kasserer og ledende Aand i mange Foretagender; i Besiddelse af stor Energi og Arrangementstalent, ligesom han ogsaa skænkede Foreningen flere værdifulde Gaver. Fra samme Aar var en af vore yngre Komedieforfattere og Visedigtere, Sv. Lembke (cand. philol.). Af disse har Schierbeck, Jessen og Grönlund været Foreningen til stor Gavn som dygtige Solosangere, desværre uden en fast Primotenor, og det er ikke altid de som sidst paa Viborgturen

har haft en Jerndorff dertil. De har ogsaa alle tre hørt til de oplivende Elementer i Kammeratlivet, Jessen tillige som Visedigter og lyrisk Taler. Den største musikalske Kapacitet er »den fra Privatkoncerter bekendte Basbaryton, en Læge her i Byen«, Grönlund, der bl. a. med Held er optraadt som Chr. Lunds og Carl Möllers Arvetager i Rektorens Parti i Ruskantaten.

Hovedbegivenheden i 1875 var Upsalatoget; men et Par Maaneder før mistede Sangforeningen et af sine kæreste Medlemmer, hvis Navn Læserne har mødt mangan Gang paa disse Blade, den lige til det sidste livsglade og elskværdige Kammermusikus Hansen. Det var ogsaa med en oprigtig Sorg, at Sangforeningen sang Plougs smukke »Farvel« over ham:

Kun en Tjeners Lod i Livet,
ingen Snillets Sejersglans —
ædle Kaar dog var ham givet:
Hjertets Sangbund, Kunstens Sans.

Derfor kunde Strengen sitre
tit af ægte hjemlig Klang,
derfor Glimt af Lune knitre
under Rhythmens lette Gang.

Derfor kunde Tankens Strømme
føre Tonens gyldne Malm,
og hans Længsler, Haab og Drømme
løftes over Døgnets Kvalm.

Derfor kunde Ungdomsglæde
altid varme Mandens Sjal;
derfor er der Sorg til Stede
nu, vi sige ham Farvel.

Til hans Efterfølger valgtes Malling med stor Majoritet. Man havde selvfølgelig henvendt sig til Heise, men han havde som tidligere ønsket sig fri, og saaledes blev det da Malling, der kom til at dirigere paa det storartede Studentermøde i Upsala, vistnok det uigenkaldelig sidste. Den trykte Beretning herom er meget fyldig, og vi genkalder derfor blot de aller mest fremtrædende Fester.

1ste Juni Kl. 1 til Malmö — tillställning — til Lund, Prøve, Koncert, Seksa i Botaniska trädgården til Kl. 3 Nat.

»Med en Dunder til Sengs vi drev,
med et Dunder vi vækket blev.«

(—nkl.)

Vi blev nemlig vækket ved Kanonsalut Kl. 4, og saa nord paa Kl. 5 med Toget, trukket af et smagfuldt dekoreret Lokomotiv med en dansk og en svensk Studenterhue paa de to forreste Puffer. Efter adskillige Forfriskningsbyer, blandt hvilke navnlig Aneby med sin Punsch var uendelig velkommen, standsedes hen ad Aften i Norrköping, hvor mange af os for første Gang saa en brusende Fos; midt i Byen og drivende en Mængde »Brug« løber den brede Motala Ström i hvidtskummende Hvirvler. En ung begejstret Lundenser blev saa grebet deraf, at han følte Trang til at bringe et Takoffer; han greb i Lommen og fik fat i et Par hvide

Glacéhandsker, han lige havde købt, og med et Hurra og svingende med den hvide mössa hilste han deres Forsvinden i Bølgerne. Om Aftenen en umaadelig oplivet Fest paa Strömsholmen, hvor vi første Gang samledes med Nordmændene, og hvor ud paa Morgenstunden midt under en uendelig lang Tale af Fr. Barfod pludselig improviseredes et Bal, som endnu drog Samværets Stund ud nogle glade Timer. Næste Morgen Kl. 8 videre; et særlig smukt Minde fra denne Dag var

da vi hviled ved Gnesta,
 hvor en lille idyllisk Siesta
 paa den grönklædte Skraaning vi fik —

som det hedder i Joh. Helms' sprudlende lystige »Hilsen til »Pickwick«
 3: Vandinspektør Vigfus Poulsen, Fører for en højst gemytlig Kupee, hvori bl. a. ogsaa fandtes Zinck (Sam Weller), Direktør Bille, P. Hansen, Fr. Barfod og Redaktionssekretær Bierring. Disse Pickwickianere holdt efter Hjemkomsten en Mindefest, hvortil Zinck havde skrevet en Erin-dringsviser og P. Hansen et kosteligt Drapa om Fr. Barfod, der sammen med Byfoged Scholten i Hillerød havde sat sig i en anden Kupee, fordi han var blevet træt af alle de mange Løjer og i det hele tog alt mere au sérieux. Medens vi om alle de andre Sange fra Mødet — de danske gik i Regelen paa Melodien »Da Vaartoner løde«, som —nkl i sin »Beretning« meget pudsigt hentyder til, — maa henvise til den trykte Beretning, aftrykker vi nedenfor dette »Alvors-Kvad«, som vistnok vil være de fleste Læsere ubekendt:

Ve Jer, I Vinens
 vidløse Trælle!
 Ve Dig, Du Vandets
 Mester, især!
 Vælsk som Jert Væsen
 er Eders Vaner.
 Vingolf og Valhal
 vender sig bort.

Kendes paa Klagen
 Kampgny i Norden,
 varsler det vælske
 Veghed i Sind.
 »Pickwick« I kaldes
 kender ham ikke!
 Sandelig Sakso
 savner hans Navn.

Sikkert en Silde-
 fødding i Slægten
 var han, som I, der
 bære hans Navn.
 Hvor var vel I i
 Tidernes Morgen,
 da jeg tog Onkel
 Adam i Favn?

Hvo har af Jer, I
 paltuge Pilte,
 Norrköping gæstet
 een Gang forud,
 drukket sig Skjaldskabs
 skildrende Gave
 ud af den stærke
 Motala-Ström?

Mæler ej hist en
Mølleaas*) Mumlen
Motalaströmmens
Saga paa ny?
Medens I mætte
mæskede Maver,
Kroppene kaldes
ej af dens Gny

Derfor, naar sent i
Tidernes Aften
Valfader samler
Slægten til Doms,
faar jeg med Scholten,
Hillerøds Hövding,
adskilt fra Jer min
egen Kupee.

Ogsaa en munter Erindringsviser er Chr. Richardts »Opfarten til Upsal« (»Halvhundrede Digte« S. 29.)

Over Stockholm, hvor Finnerne stødte til det øvrige Tog, ankom man da den 3. Juni Kl. 7 til Upsala. D. 4de gaves den storartede Banket i en nyopført Bjælkehal mellem de to Sidefløje paa Orangeribygningen i »Botaniska trädgården« og med Dörene aabne til de tropiske Glashaller. 1600 Mennesker deltog i Middagen; Eftermiddagsfesten ude i Haven talte over 4000 Deltagere. Her var Sange af Henr. Ibsen, Jonas Lie, Carl Ploug og Chr. Richardt, og hvor løftet Stemningen var, ses af, at Festen sluttede med en Runddans paa »Stora torget«. D. 5. Juni gik Toget til Gamla Upsala, hvor Carl Ploug og Docent Frithjof Holmgrén talte paa Ættehøjene, og hvor særlig den sidstes malmfulde Stemme hørtes tydeligt i vid Omkreds; de gamle Mjødhorn fyldtes og tømtes paa Nordens Fremtid — største Delen af Mjøden fik for Resten de drikkende i Ansigtet, fordi Nutidens »paltuge Pilte« i deres vanslægtede Uvidenhed om Fædrenes modus bibendi vendte Spidsen af Hornet opad — de samlede Sangforeninger afsang »Længe var Nordens«, saa fløjtede Lokomotivet og dampede snart efter op mod Dannemora med os. Imponerende var Henmarschen til Festpladsen rundt om Gruberne, hvor der nogle faa Alen fra en endnu laa ren hvid Sne, medens Jorden rystede under de mægtige Drön fra Klippesprængninger foretagne til Ære for os. En enkelt Mand, Baron Tamm, beværtede det store Antal Gæster og blev ogsaa baaren i Guldstol Pladsen rundt under begejstrede Hurraer. Men Glanspunktet af Dagen — ja af hele Mødet — var Eftermiddagen og Aftenen paa Laksøen midt i Elfkarleby Vandfald, der er nok saa imponerende som Trollhättan. Mennesker havde gjort deres til Festens Forherligelse: Granerne hang fulde af glødende Oranger, »og man maatte frit spise af alle Træerne i Haven«, stensatte, mosgroede Kilder sprang med »guld-droppa«, serveret af Dalkullar i Nationaldragter, Laks fandtes i Overflødighed, lige fra en mægtig Kavalier, der forbindtligst havde ladet sig fange under vort Ophold og nu i sit Net blev opstillet ved Talerstolen, til an-

*) Raavad.

ikke Herrer, de halvraadnede »Graflaks« — men mange var alligevel de, der sneg sig bort fra Festpladsens glade Tummel for i Tavshed at lade sig tiltale af Fossens mægtige Brusen, indtil man endelig næsten maatte rive dem derfra med Magt. Til Upsala naaede de sidste först henad Midnat, men »Rullans« festligt oplyste Haller lokkede en tallos Skare til at tömme mange Skaaler for den herlige Gaarsdag — nu var Klokken nemlig blevet 3 om Natten.

Den 6te besaas Domkirken, medens Hartmann og Lindeman skiftedes til at spille paa Orgelet; Kl. 2 var Hovedkoncerten i Carolinasalen — vi sang alene »Agnete« og sammen med Lundenserne Hartmanns Formælingskantate — om Aftenen Bal i Botaniska trädgården. D. 7de toges der en bevæget Afsked fra Upsala, hvor vi sang Chr. Richardts Sang »Til Nordens Ungdom«: »Godt, I unge, lydt at sjunge« (Halvhundrede Digte S. 39), til Hartmanns kraftige, »staalsatte«, Melodi. Over det dejligt beliggende, mindeværdige Skokloster, i hvis Slotsgaard særlig »Olaf Trygvason« sunget af Nordmændene gjorde et gribende Indtryk, naaedes Stockholm om Aftenen, hvor Mødet afsluttedes med to storslaaet arrangerede Fester: d. 8de hos Kongen paa Drottningholm, d. 9de paa Hasselbacken, hvor Tanken om den nære Afsked knyttede de unge næsten uadskilleligt til hverandre; Gassen slukkedes, men Natten lyste, og ingen vilde gaa; der ringedes ud, men for hver Ringning svarede med Hurra; Buffeterne lukkedes, men man sparede paa de sidste Draaber i Glassene eller sneg sig ad Bagtrapperne op i Køkkenet og fik udleveret nye Flasker, og endelig gik man da om Morgenen, og, som Zinck skriver: »Nogle kom hjem med Bangenet, andre uden Bangenet — men alle vare de glade og fornøjede, thi de havde forvundet deres Sejr.« D. 10. Juni om Eftermiddagen

»saa rejste vi med Iltog i eet Køre væk.

Hos Cramer udi Malmö vi fik vort sidste »knäck«.

Klokken var vel eet,

— dog det er lige fedt —

da vi atter stod

i Danmark paa vor Fod;

men vi var blevne yngre i Sind og i Blod

i Mødets uforglemmelige Dage.«

(O. Zinck.)

Til Prøverne i Anledning af Studentertoget — den første af Mallings store og gode Handlinger, som det hed i en Vise — var Medlemmerne mødt med al ønskelig Præcision, men i øvrigt havde det i det sidst forløbne Aar været lidt smaat med Deltagelsen. En Lovkomitee var derfor nedsat for at raade Bod derpaa; Frugten af dens Arbejde, der fremlagdes paa den ordinære Efteraarsgeneralforsamling, var navnlig Adskillelsen mellem aktive og passive Medlemmer, hvorved Koret kunde blive bedre sammen-

arbejdet, end naar Folk gik til og fra, saa Musikdirektøren aldrig med nogen Sikkerhed vidste, hvem han kunde gøre Regning paa ved Koncerterne. Tillige vedtoges det at lægge mere Vind paa et Studenterrepertoire end paa et Koncertrepertoire, samt at mindst een af Prøverne om Maaneden skulde fortsættes under Form af selskabelig Sammenkomst. Det hjalp imidlertid ikke rigtig; naar ikke bestemte Anledninger kræver bestemt Arbejde, er det næppe muligt i en By saa fuld af Adspredelser som København at samle Folk til regelmæssige Møder. Koncerternes Antal og normale Rækkefølge blev dog ikke brudt; Efteraarskoncerten 25. Nov. 1875 var helliget C. J. Hansens Minde, idet den ene Afdeling var sammensat af lutter Hansenske Kompositioner og Koncerten gaves til Fordel for Hartmanns-Legatet, hvis Renter tilfaldt Hansens Enke.

I Januar 1876 døde Axel Liebmann, og Sangforeningen udførte Mindesangen ved hans Grav af P. Hansen og J. P. E. Hartmann; vi havde kun kort haft Lejlighed til at glædes ved de rige Evner, der her sænkedes i en tidlig Grav.

Aarene 1876—78 frembyder i øvrigt kun lidet af Interesse; 1876 en lille Skovtur paa to Dage til Frederiksværk, 1877 en større Pinsetur til Svendborg, af hvis smukke Minder vi blot skal fremhæve Sejlturen paa Svendborg Sund og den vellykkede Udflugt til Taasinge med en gemytlig familiær Frokost rundt omkring, hvor det bedst kunde falde sig, og derefter Køreturen til Valdemarsslot, i hvis Theatersal der improviseredes en lille Koncert, og til Bregninge Kirketaarn, det bekendte storartede Udsigtspunkt. Den sidste Dag var der naturligvis Koncert og Bal. Efter dette samledes man atter i den tidlige Morgenstund i store Skarer ude paa Christiansminde, alle Baldamerne kom efterhaanden derud efter at have været hjemme for at ombytte Baldragten; de aller fleste kom slet ikke i Seng den Nat, men Störsteparten vandrede lige fra Christiansminde til Jernbanestationen. — Det kan maaske synes, at Referatet af denne Tur er noget kortfattet, men det har sin i Værternes Öjne forhaabentligt ndskydelige Grund deri, at det afhørte Vidne havde været saa forelsket, at han ikke huskede, om Sejlturen havde været Søndag eller Mandag, om Frokosten blev spist om Formiddagen eller om Eftermiddagen, eller overhovedet noget som helst andet, end at »hun« havde været noget af det sødeste, han i sit Liv havde set, og at han lige nær var blevet i Svendborg hele sit Liv, hvis han ikke havde skullet op til philosophicum et Par Dage efter.

Kun een Episode af Hjemrejsen bör ikke forbigaaes i Tavshed, eftersom den viser, med hvilken rörende Troskab Sangforeningens Medlemmer er knyttede til hinanden; brister et Led af Kæden, kan de tilbageblyvnes

vennehulde Æmhed ikke taale Tanken om Adskillens Smerte, men vedligeholder, selv med uhyre Bekostning, Forbindelsen med den dyrebare fraværende. Den berømte »gale Kupee« maatte paa Tilbagejensen give slip paa et af sine mest fortjente Medlemmer, Conrad Møller, der tog til Kolding. Men Station for Station, der passeredes, benyttedes Telegrafens til højtpoetiske lyriske Smertesudbrud og gensidige Meddelelser om de trofaste elskendes legemlige og sjælelige Befindende, f. E:

Møller (p. T. Korsør).

Efter endt Solding

Alt vel i Kolding.

Eders gamle Qvist.

Nu er vi ved Akademie;
af Glæde vi høj o hviue*).

Møller (Kolding).

Nu er vi kommen til Slagelse
og begynder at føle lidt Svagelse.

Telegramsvar betalt tilbage.

Den gale Q. P.

Nu er vi ved Ringsted,
og fejler ikke det mingste

Se nu er vi ved Roskilde;
hvi vilde Du Dig fra os skille?

Var de foregaaende Aar af mindre Betydning for Sangforeningen, saa var derimod 1879 et minderigt Aar, først med Universitetets firehundredeaars, derpaa med Sangforeningens eget firtiaars Jubilæum. Om Sangforeningens Deltagelse i de førstnævnte Festligheder overlader vi Ordet til S. Levysohn:

»Universitetets Jubelfest i 1879 gav Studentersangforeningen Anledning til nogle uforglemmelige Dage, baade i musikalsk og selskabelig Henseende, ikke alene under selve Festen men ogsaa lange Tider forud, under Forberedelserne til Kantaternes Udførelse.

I den officielle Beretning om Festen hedder det bl. a.: ». . . Samtidig stillede Udsigterne sig heldigt til at kunne faa givet Festen forøget Liv og Skønhed ved Digtning og Musik. Digterne Carl Ploug og Chr. Richardt gave nemlig ifølge Opfordring Tilsagn om at digte Teksterne til de Kantater, man ønskede, og Komponisterne J. P. E. Hartmann og N. W. Gade om at ville komponere den Musik, der behøvedes. Hvor store Forhaabninger man end gjorde sig om, at disse Mænd vilde løse den Opgave, de paatog sig, paa en skøn Maade, skulde de dog overgaa, hvad man ventede af dem.« Saa vidt den tørre, officielle Beretning. Nu ved enhver, der har Følelse for og Kærlighed til dansk Musik, hvad det var for to monumentale Værker, Universitetets Fest gav Stødet til; de to »Universitetskantater« — et Navn, der κατ' ἐξοχήν anvendes om disse to, trods det store Antal Kantater, som Universitetet i de sidste Menneskealdre har fremkaldt — er siden den Tid taget frem og frem

*) Sigter til Landstedet Ovinehøj ved Sorø.

igen, Sangforeningens Medlemmer have faaet hver Tone kær, kærere for hver Gang man paa ny giver sig af med dem.

Det er ret ejendommeligt — men vedrører for Resten ikke i nogen væsentlig Grad nærværende Skrift — at se, hvorledes et andet Universitet, ved hvilket man skulde vente Tonekunsten anvendt i særlig stor Udstrækning, udstyrede en lignende, eller om muligt endnu højtideligere Fest i musikalsk Henseende. Da Universitetet i Bologna fejrede sin 800-Aars Fest, bestod hele den musikalske Baggrund i Afsyngelsen af en gammel, ikke engang for Lejligheden komponeret, Vise, af hvilken man endog lod sig nøje med et enkelt Vers. Det var i Italien, Musikkens Vugge! Tænk saa, i hvilken Udstrækning vort Universitet — der mærkelig nok ikke i fjerneste Maade vedkender sig Musikken som Lærefag — benytter sig af »die holde Kunst« ved festlige Lejligheder. — Men tilbage til Sagen!

Sangforeningen havde naturligvis med Glæde paataget sig Udførelsen af Mandskorene ved den Festmusik, der skulde knyttes til de tvende paatænkte Højtideligheder — der forlyder endogsaa noget om, at den hellere end gerne, med en for Studenter ret mærkelig Foragt for det smukke Kön, alene havde overtaget Udførelsen af hele Festmusikken; men Komponisterne vare af en anden Mening; de lyse Damestemmer vilde kunne give Kantaterne et festligere, mere afvekslende Præg, og Resultatet blev da ogsaa, at begge Kantater bleve skrevne for fire Solostemmer, blandet Kor og Orkester, hvortil endnu kom en større Recitation i Gades Kantate.

Alt skred frem med festlig Hurtighed, og Prøverne kunde tage deres Begyndelse. Selvfølgelig maatte Plads- og andre Hensyn paabyde Indskrænkning i Deltagernes Antal, og stor var Spændingen blandt de paa Listerne tegnede Medlemmer, større Skuffelsen hos dem, der maatte vige Pladsen, størst Glæden hos de enkelte, der efter engang at have opgivet Haabet, paa et senere Stadium kom med som Følge af andres Forfald.

Hartmanns Kantate blev fuldstændig indstuderet af Malling, der tilige ledede Udførelsen ved selve Festen; Gades Kantate, der blev udført under Komponistens egen Ledelse, blev ogsaa indstuderet af denne, efter at Malling først havde gjort Mandskoret færdigt. Deltagerne ville sikkert endnu i Tankerne se Prof. Gade med lydelige Glædesudbrud vandre op og ned ad Gulvet, da han ved den sidste samlede Prøve i Konservatoriets store Sal hørte Studenterne udføre det raske Kor »Naturvidenskaben«, der var skrevet for Mandskor alene.

Man levede i Musik til op over begge Ørerne, man talte ikke om

andet, tænkte ikke paa andet. Men Kulminationspunktet var dog den berømte Generalprøvedag, Torsdag d. 3. Juni. Kl. 10 stillede man i Frue Kirke til sidste Prøve paa Hartmanns Kantate, og under denne uddeltes til samtlige assisterende Medlemmer af Koret et Klaverudtog af Kantaten samt Indledningsmarschen i firhændigt Arrangement — et værdifuldt Minde om de glade Dage.

Da Prøven var forbi Klokken henad 1, vandrede Sangforeningens Medlemmer i sluttet Trop ud til Thuns Lokale, hvor man i Fællesskab indtog en — Frokostmiddag vilde Svenskerne have kaldt det, — som Universitetet traktered med i Betragtning af Dagens Anstrengelser. Malling og Bielefeldt kastede sig øjeblikkelig over et paa Aastedet værende Klaver og modtog de indtrædende med Tonerne af Hartmanns Indledningsmarsch. Selvfølgelig forløb Spisningen under den gemytligste Stemning med Taler og Sange og anden Hurlumhej, og da man Kl. 4 mødte paa Universitetet til Generalprøve paa Gades Kantate, vil det let forstaas, at Stemningen var fortræffelig og Prøven derfor blev i enhver Henseende vellykket. Det tør altid anbefales at krydre en vigtig Prøve med en forud indtagen bedre Middag, selv om det skulde ske Kl. 1 om Formiddagen.

Medvirkningen i Festmusikens Udførelse havde jo store Fordele for Sangforeningens Medlemmer, medens paa den anden Side Universitetet vistnok — og det udtaler den officielle Beretning da ogsaa — kunde være godt tjent med den Maade, hvorpaa den musikalske Del af Festlighederne præsenteredes. De syngende overværede de to Fester i Frue Kirke og paa Universitetet, de deltog i Festen paa Klampenborg og Ballet i Kasino, og endelig var en lille Kreds, det altid lykkelige »lille Kor«, anmodet om at udføre en lille Kantate af Chr. Richardt til bekendt Musik ved Kommunens Middag for Universitetet og dets Gæster.« —

Festen havde flere Efterdønninger af Smaafester, hvor Minderne opfriskedes; saaledes havde alle de Studenter, der havde fungeret som Marskaller ved Festen, en meget vellykket Tur til Skodsborg, som vel egentlig ikke vedrører Sangforeningen, men hvis poetiske Udbytte vi ikke des mindre ønske at referere, fordi det saa vidt vides er den eneste Lejlighed, hvor der er blevet rettet en Tak til vor mest fortjente Visedigter, Conr. Møller, og det en Tak, der er saa morsomt udført, som om det kunde være ham selv, der havde skrevet den. Det var en af —&— (o: Björn Stephensen og Henry B. Ussing) forfattet Parodi paa Chr. Richardts Universitetskantate.

Indgangskoret: »Aldrig din higende Attraa Du stiller, Menneskeaaand«, efterfølges af en »Sang«: »Professorflokken leger i Jubelkomitee«, natur-

ligvis med Omkvæd: »Men paa dit Spørgsmaal kan de ikke svare«. Kvartetten: »Saa vokse 1000 Spørgsmaal« indleder blot den følgende »Recitation« (man bedes saa vidt muligt sammenholde den med Richardts Forbillede):

Men vil Du have Svar, saa spørg Dig først:
 Hvad var din Hunger, hvilken var din Tørst?
 Thi spurgte Du, hvad der var viist og sandt,
 og forsked Videnskabens Veje grant,
 da gaa til ham vor kloge Elefant!
 Og spurgte Du, hvad Sulten kunde stille
 og ved Kommunens Middag Ganen kilde.
 — gaa til den lille
 Bille!

Men var det ej din Maves Savn, som spurgte,
 og Hjernen heller ej, som Spørgsmaal gjorde,
 kort, ingen enkelt af dit Legems Dele,
 men derimod dit eget Jeg — det hele,
 der søger Festens sande indre Orden,
 dens Tyngdelov, dens Væren og dens Vorden,
 da standse vi, og Blikket stolt sig fæster
 paa ham, som her og der var Straalemester!

Thi hvordan end i Jordskælv Festen brager
 og i sin Grundvold Komiteen knager,
 — der er et Broderskab af mange Slægter,
 som holder Sagen op og alting mægter,
 som bygger tyst sin Bygning Haand i Haand,
 omslynget af det fælles røde Baand,
 saa tyst og tro som Havets smaa Koraller,
 de smaa Marskaller,
 en Fredens Hær, dog vant til haarde Dyster
 — enhver med Maréchalstav i sit Tornyster —
 og over alle som en Kongefalk
 hin uforlignelige Erke-Skalk,
 hin Fortids store Marshalls Efterfølger,
 Hornung & Møller.

I Slutningskoret apostroferes han:

Skaal da, Mester altformaaende,
 Du, som har holdt Spillet gaaende,
 under Festen opretstaaende,
 men her i Taffelform!

Denne samme Marskalsfest gav ham selv Lejlighed til at vise sin

Genialitet og Opfindsomhed. Ikke blot havde han skrevet en morsom Vise om en Marskals Hændelser under Festen og hans Klage:

Jeg kom ikke til Middagsmad
oppe hos Kongen paa Slottet,
og mens de, hvem Kommunen had,
herligt Gaverne gotted',
sled jeg Ægidius' dyre Fo'er.
tyggede Sul fra de fremmedes Bord;
thi vi fik kun, hvad der var til Rest,
fra Gaarsdagens Fest! —

men for at faa flere Viser til Gildet havde han medtaget nogle Bunker af Chr. Richardts »Sang for Studenterne« ved Festen paa Klampenborg (der er endnu mindst 500 Eksp. af den til Rest). Paa Dampskibet fik han den snurrige Ide at omdanne den til en »Sang for Marskallerne«. Ved Hjælp af et Par Rettelser hist og her fremkom der et meget pudsigt Produkt, af hvis første Vers vi nedenfor levere et Aftryk som en praktisk Anvisning for alle de ærede Herskaber, som ønske i en snæver Vending at faa deres aflagte Sange vendte, saa de blive saa godt som nye:

Mel.: Klang, mina flickor.

~~Vaaren~~^{Dagen} er kommet, og ind ~~hun~~^{vi} nu henter
Alt hvad ~~hun~~^{vi} forsømte bag ~~suot~~^{fest} tunge Sky, —
Ungdom og ~~Landskab~~^{Balskab}, og Vaag og Studenter,
de har været Venner fra Højskolens Gry!
Nylig af ~~Skole~~ vi slap begge to,
~~hun~~ af den hvide og vi af den sorte, —
nu vil vi ~~stille~~^{seile}, og nu vil vi ~~pro~~,
~~stærke med Sommerens~~ Porte!
~~som vi saa ofte det gj~~

Facsimile af første Vers af Chr. Richardts Sang »For Studenterne« med Conrad Møllers haandskrevne Varianter.

Et Par andre Sommerture, der mere direkte berørte Sangforeningen, var en Udflugt St. Hansdag til Frederiksborg (efter at indledede For-

handlinger om to forskelligt arrangerede Bornholmsture i Juli havde maattet opgives*) og senere den almindelige Efteraarsskovtur d. 5. Sept.

De mange Skovture og Gilder krævede paa den følgende Generalforsamling en af de største Efterbevillinger, der er begæret, ikke mindre end 360 Kr. 40 Øre. Med den sædvanlige Loyaltet bevilgedes den imidlertid eenstemmigt. Der er jo ogsaa den store Forskel mellem denne og alle andre bevilgende Forsamlinger, at det er selve Thinget, der har nydt godt af de provisoriske Udgifter; et enkelt Sted staar i Generalforsamlingsprotokollen noteret, at en saadan Efterbevilling er vedtaget med alle Stemmer mod een, som ikke havde faaet med af Punschen, men ellers har Bestyrelsen kun sjældent haft nødig at gribe til et saa fortvivlet Middel som Sophus Bauditz, da han i 1886 erklærede: »Det er selvfølgelig ikke for at lægge noget Pres paa Forsamlingen, men Punschen bliver ikke serveret, för Bestyrelsens Forslag vedtages«. Forslaget blev eenstemmigt vedtaget. En enkelt Gang för var der en lidt haardere Debat, men da gjaldt Efterbevillingen ogsaa det største Beløb, den nogen Sinde har været. Vi gengiver Generalforsamlingsprotokollens Ord:

Økonomidirektøren, Spärck, oplæser sin Leporelliste over de i Aarets Løb udredede Tilskud til Fester, m. m. til et Beløb af c(!) 500 Kr. og indstiller Vedtagelsen.

Collin Lundh, Repræsentant, anbefalede Indstillingen.

Chr. Bruun synes dog, at den til Nydelse udgivne Sum var vel stor i Aar; han mente derfor, at Generalforsamlingen samtidig med Vedtagelsen skulde udtale, at den fandt, at man for Fremtiden skulde undgaa at lade Kassen give saa rigelige Tilskud.

Collin Lundh fandt, at det givne Vink var tilstrækkeligt, og lovede Sparsommelighed.

Sv. Høgsbro spurgte, om der ikke fandt Forudbevilling Sted. Hvorledes er Forretningsgangen?

Økonomidirektøren meddelte, at vi ikke havde noget Normalbudget.

---

*) I en Vise »For vore forhenværende og tilkommende, men fraværende Sommerværter« ved 40-Aars Jubilæet hentyder — nkl. hertil:

Paa Bornholm de ivrigt be'er —
 der saa vi nys, hvorledes
 det gik os ligesom Homer:
 Syv Byer om os stredes;
 men deres gæstemilde Røst
 blev opløst kun i Skænden
 mellem dem i Vest og Øst,
 i Midten og i Enden.
 — Vi rejste ej, blev Enden!

Collin Lundh forklarede Forretningsgangen.

Chr. Bruun tog sin Henstilling tilbage.

Den begærede Sum bevilgedes eenstemmig ved Haandsoprækning.

Man ser dog, det gaar forholdsvis glat. Man veed ogsaa at tage gemytligt paa forskellige indtrufne Fataliteter. Engang fik man paa en Generalforsamling Brug for Lovene; Ottesen rodede hele Arkivet igennem; der skulde ligge et helt Oplag, men han maatte desværre noget efter komme med den sørgelige Oplysning, at man var uden Love, de var blevet »borte«. Öjeblikkelig nedsattes ved samme Lejlighed et Lovudvalg til at revidere Lovene inden den nye Optrykning. Der var for Resten en Tid, da, ligervis som Sokrates var en Bremse paa den indolente Athenærhest, ogsaa vi havde en omkringsummende Gede-hams, der dog ikke var Abrahams men Carl Michelsen. I hans Tid var der dog af og til lidt Debatter, senere er Generalforsamlingsprotokollerne tamme, og kun enkeltvis, naar vi har ment os forurettede af udenforværende Magter, har der været holdt Møder med Næb og Klør; mellem os selv har der saa godt som aldrig været Rivninger; vi har — for at blive i Billedet — snarere næbbedes end givet hverandre Klø. Een eneste Gang blev der mod Slutningen af en Skovtur afgivet en Udfordring til Duel, men den bortdunstedes med Rusen; ellers har det fredelige Kammeratliv ikke været krænket, og de Episoder, der i Ny og Næ er forefaldet paa Generalforsamlingen, minder mest om Tonen i en hyggelig Familiiekreds, f. E. engang i 1864, da under en Pavse i Forhandlingerne Spärck og nuværende Prof. astr. Thiele foreviste nogle Dukker, der kunde bokse; en anden Gang, da Chr. Lund som Dirigent maatte hjælpe sig med Flygelet i Stedet for Dirigentklokken, der nok ogsaa var blevet »borte«; eller i 1879, hvor den engang staar i Protokollen: »Generalforsamlingen afbrødes et Öjeblik, da Henrik Møller [Lundensernes Dirigent] indtraadte i Lokalet for at bæere os med et Besøg. Økonomidirektøren bød Æresgæsten en varm Velkomst [»og kold Punsch siden«, staar tilföjet med Chr. Lunds Haandskrift] og Medlemmerne sanktionerede med tre lange og tre korte.«

Det er nu i det hele ikke sjældent, at Sangforeningen modtager Besøg; et af de elskværdigste fortæller Levysohn saaledes: »En lille Episode fortjener at omtales, dels fordi den i al sin improviserede For-dringsløshed forløb saa hyggeligt, dels fordi den gav Anledning til, at Sangforeningens daglige Lokale bæeredes med Besøg af kvindelige Gæster, noget, der altid har hørt til Sjældenhederne.

Ved en Koncert, som Edv. Grieg gav i Kasinos lille Sal, havde et Udvalg af Sangforeningen assisteret ved Udførelsen af nogle Griegske

Korsange*). Efter Koncerten besluttede man — som sædvanlig ved slige Lejligheder — at spise til Aften sammen nede i Sangforeningens Lokale, den uundgaaelige Kotelet med stuvede Grøntsager.

Under Maaltidet fik en af Deltagerne den gode Ide, at man skulde gaa over og hilse paa Grieg, der formodedes at indtage sit, maaske mere, maaske mindre lukulliske Maaltid i Hotel »Kongen af Danmark« lige overfor. En Deputation blev sendt over for at spørge Værten, om han havde noget imod, at Koret uden at nyde noget indfandt sig i Lokalet for at bringe Grieg en Serenade, og da Svaret faldt gunstigt ud, begav hele Selskabet sig, som man gik og stod, over Gaden, ind i et mørkt Værelse i Kafeen og istemte til Ære for Grieg Kjerulfs »Brudfærden i Hardanger«. Det varede selvfølgelig ikke mange Takter, før den fejrede Komponist, hidlokket af Sangens Toner, traadte ind og øjensynlig dybt rørt takkede for den viste Opmærksomhed. Da vi spurgte Grieg, om han havde Lyst til at gaa tilbage over Gaden med og drikke et Glas med os, erklærede han sig øjeblikkelig rede dertil, men maatte blot ind for at meddele sit Selskab Grunden til sin Forsvinden. Et Øjeblik efter kom han ud igen; han skulde hilse fra sin Hustru og spørge, om hun ikke maatte have Lov til at følge over med; hun havde en umaadelig Lyst til en Gang at være Gæst i Studenternes eget Hjem. Denne smigrende Forespørgsel blev selvfølgelig hilst med Jubel, og Indbydelsen udstraktes nu til alle dem af Selskabet, der havde Lyst til at gøre os Fornøjelsen.

Som en Stormvind for vi tilbage til vort i Hastværk forladte Lokale; Madresterne fjernedes som et Lyn, Vinduerne smækkedes op for at faa Tobaksrøgen paa Porten, Værten maatte i Hast lægge ren Dug paa Bordene, og de af Medlemmerne, der ikke havde andet at bestille, skrabede skyndsomst alle de Potteplanter sammen, de kunde finde i Værtens private Lejlighed og Foreningens øvrige Lokaler. I Løbet af et Par Minutter var da ogsaa hele Salen omdannet til den festligste Modtagelsessalon, men den sidste Fold paa Dugen var da heller ikke udglattet, det sidste Træsæt paa sin Plads, förend Dören gik op og hele det Griegske Selskab — hvoriblandt foruden Grieg og Hustru erindres Otto Malling med Hustru, Kapelmusikus Rob. Hansen og flere Herrer og Damer — traadte ind under Spøg og Munterhed.

*) Det var en af disse — Suttam — der gav Anledning til, at et af Foreningens mest fremragende Medlemmer paa sin Vej ind fra Kommunehospitalet til Studenterforeningen havde imponeret alle forbigaaende ved under hele Turen gennem den lange Gothersgade at øve sig i at synge imod Takten, som han angav ved særlig markerede Fodslag.

Hurtig blev man placeret omkring Punschebollerne, Taler holdtes fra begge — eller rettere: alle — Sider, Herrerne talte, og Damerne talte, Studenterne sang, og Grieg spillede, og Fru Grieg sang sin Mands Sange, saa mange vi vilde have.

Men endnu eet bidrog til at forhøje Stemningens Liv: Dagen efter Koncerten var det Fru Griegs Fødselsdag, og da Klokken slog tolv og Dagen oprandt, modtog Fødselsdagsbarnet saaledes sine første Lykonskninger i Studenternes Kreds. Med en Flothed, der altid har karakteriseret Studentersangforeningen, især i Öjeblikke, hvor Økonomidirektøren ikke har været til Stede, blev det besluttet mod forventet Efterbevilling*) i Dagens Anledning at ombytte Punschebollerne med Champagne, og under Proppernes Knalden og Glassenes Klirren indviede vi saaledes Kunstnerindens Fødselsdag, men fortsatte desuden med Sang og Tale og alskens Lystighed til langt ud paa Natten«. —

Som man ser, var Sangforeningen vedblevet med at yde Assistance hist og her baade ved Privatkoncerter og — i Særdeleshed — ved en Mængde forekommende festlige Lejligheder; det vilde være aldeles umuligt at opregne dem alle fra de tidligste Tider til Dato; blandt de senere skal blot nævnes Kongresser som den arkæologiske, Amerikanistkongressen, Lægekongressen, adskillige større Kommunemiddage, Afsløringer af Statuer som Frederik den VII.s, H. C. Andersens, Madvigs, diverse Fakkeltog, et Par Hilsener til Kongehuset, bl. a. en Serenade bragt Hds. Maj. Dronningen paa hendes 70-Aars Fødselsdag — ja man kunde maaske lettere opregne de københavnske Festligheder, hvor Sangforeningen ikke har været med; Chr. Richardt havde Ret, da han i Kantaten til 40-Aars Jubilæet skrev:

Studentersang Du herlige,
— o glade Fremtidsvarsel —
ret snart Du blev den særlige
aldeles uundværlige
ved Bryllup eller Barsel.

Modsætningerne mødes: kort efter den glade Jubileren samledes den 18. September et lille Kor af gode Venner ved Heises Kiste — han havde selv frabedt sig, at der blev gjort for megen Stads af hans Jordefærd — og afsang Plougs smukke Mindeord: »Nu falder snart det gule Blad«, (Nye Digte S. 131). Halvanden Maaned senere fulgte det af sig selv, at Sangerne var med ved den store Studenterfest d. 1. Novbr. 1879 i Anledning af Carl Plougs halvhundredaars Studenterjubilæum; lille Kor var baade her og der: først oppe ved Middagen til at udføre Kantaterne af Joh. Helms og Chr. Richardt, siden nede iblandt Studen-

*) Den har de saamænd nok faaet! Se ovenfor!

terne, der kom med Fakler og udførte en Fakkelsang af P. Hansen. Men Festerne var ikke forbi endnu: Den 14. Nov. 1879 paa Hundredaarsdagen for Øhlenschlægers Fødsel og den 17. s. M. ved Afsløringen af Madvigs Buste i Studenterforeningen sang vi; det var Fest paa Fest, saa »det gamle Aar« i Julekantaten med Rette kunde sige:

Ja Fester — dem har I dog vel haft nok a',
 snart med Fakkelos, snart med Champagne og Mokka;
 af Fester forlange I dog vel ej flere;
 mere kan eet Aar sgu ikke præstere.

Og Aaret sluttede for Sangforeningen selv med den største af dem alle, vort eget 40-Aars Jubilæum, der blev fejret med særlig Pomp den 16. December, først med en smuk Koncert, der sluttede — o: för »Slaget« (Volmerslaget, som var sidste Nummer) — med en meget morsom Henvendelse til Publikum fra de tre Kvartetter, der den Aften var optraadt, den gamle, den yngre (Hvidt, C. C. Jessen, Melchior, C. V. Møller; som denne Aften for første Gang præsenterede Lange-Müllers »Kornmodsglans«), og den yngste (Kiørboe, Schierbeck, Hornemann, Unmack). Efter koncerten var der Festmaaltid, hvor gamle og unge fra alle Sangforeningens Hædersdage samledes og øjeblikkelig sammen-smeltedes i Harmoni gennem Sangen, der som den aartrodsende Magt var lige kær og lige frisk for den ældste og den yngste tilstedeværende.

En ualmindelig Rigdom af Sange, flere nitid udstyrede, var skrevet til Festen: Kantaten af Chr. Richardt (se »Kantater og Digte« S. 25), som vi gentagne Gange har citeret som Mottoer over de foregaaende Kapitler, var endogsaa illustreret af Pietro Krohn og andre; Portrætlighederne var i øvrigt ikke synderlig slaaende; dette er ogsaa Grunden til, at vi ikke har optaget dette Billede her i det øvrige Galleri af Portrætfignurer; det var ingen v. Deurs, som kendte sine Kammerater ud og ind, men en fremmed, der blot havde eftertegnet nogle Fotografier; Pietro Krohns Uglevignetter til Kantatens forskellige Afsnit var derimod kvikt udførte, — dernæst en Sang, med blaa Tryk og Guldrand, for Hartmann af Axel Sørensen, hvoraf der foran S. 31 er citeret en Strofe, og hvis Begyndelseskor følger nedenfor:

Mel.: I lave Stue ved den lille Vugge. (J. P. E. Hartmann).

Saa tit vi styred ud paa Tonens Bølge,
 stod altid klart en Stjerne for vor Stavn.
 I sælsom Grebethed vi maatte følge,
 og fulgte glad, thi Stjernen bar dit Navn!
 Ej huldrekoglet, ej til Bifald lejet,
 som Barnet tillidsfuldt, — vi følte den
 i Slægt med alt det ædleste, vi ejed,
 vi elsked den, og frit vi gav os hen.

Hvad kun i stille Timers Syner anes
 af Tonetanker i alt skabts Natur,
 det gav Du Form; fra Guldhorn, som ej ranes,
 klang Livets Gaader ud i aandsklar Dur:
 vor Fortidsdrøm, af Vølven mægtigt malet,
 Syvsoverdagens danske Sommernat,
 Studentens Ungdomstro paa Idealet,
 Guds Kirkes Haab har Du i Toner sat.

Efter denne fulgte en Sang af Sophus Bauditz: »For Sangforeningen«, formet som et Tillæg (Nr. 157) til den lille sorte Sangbog, indbundet i et lignende Bind og trykt paa Nodelinier. Dens Titelblad var en meget morsom Efterligning af Sangbogens, men med en Del Portrætter, Hartmanns paa Lyren i Forgrunden og den gamle Kvartets, Carl Møllers Friederichsens og Carl Plougs, i Form af runde og spidse Glas, og øverst oppe Malling som Dirigent for det hele.

Tredie og fjerde Vers heraf lød:

Naar Vaaren sendte os sit Bud
 med Hilsen over Vove,
 saa fløj vi glad af Reden ud,
 vandt Guld og grønne Skove;
 og altid frejdig Sangen lød,
 naar vi drog gennem Lunden,
 Talen let fra Læben flød,
 og snart var Natten svunden.

Maschinen satte vi i Gang
 og styred over Sundet,
 hvor hist i Lundagård vor Sang
 har nye Venner vundet
 Og viden om vi drog af Sted:
 fra Kalmar og til Drammen
 har Studenten været med
 at synge Norden sammen.

Herefter fik Studenteforeningens Tolk Vald. Thoresen Ordet i en munter Vise, hvori det bl. a. hedder:

Fire Decennier svandt fra din Fødsel,
 da Du fik paa Vuggen Apollos Present;
 endnu din Røst, skönt Du brugte den ødsel,
 toner da med Ungdommens friskeste Klang.
 Mandag paa Mandag Du sang, saa det lød
 vidt over Gaden, hvor Folk stod i Klynge,
 lyttende til og begejstret udbrod:
 »Gud! nej hvor de dog kan synge!«

Endnu fulgte »Til den gamle Kvartet« (af V. Bierring, af hvem der ogsaa fremkom en morsom lille bitte »Protest«, sunget af lutter Sekundbasser); »For vore Sommerværter« (af —nkl, citeret i det foregaaende); »Elementære Studier« (af *vox*), og endelig kulminerede Lystigheden ved en Vise af Carl Møller, hvori Trankebarvisens mesopotamiske Omkvæd

var blevet remplacerede med norske Omkvæd hentede fra nogle Griegske Sange — Suttam — og som næsten ikke kunde synges for Latter:

Dansk Halling-Vise

med norsk-arabisk Omkvæd.

Mel.: Jeg lever roligt og muntert her.

Jo den Koncert den gik elegant,
og Folk var glade, skönt der var knap
Plads;
hvert Nummer jublende Bifald vandt,
hver Stol i Salen blev til en Klappads;
jeg selv desværre ej ku' den gæste,
men bedst jeg syntes om Norges bedste
o Suttam Dui.

O skønne Ord til en skön Musik!
Men derfor glemme vi vil dog ikke,
af Malling var der en Sang om Drik
(derfor hans Skaal vil vi siden drikke).
Ja Grieg og Malling om Drik og Halling
og drik med Malling en og en Hal'ling
Sup lite Dui!

De unge Russer de sang saa stolt,
og jeg vil være et evigt Fæ, om
de ikke troede, at selv de holdt
et fyrretyve Aars Jubilæum.
Ned til de skønne de sendte Blikke,
og hvor betonedede de dog ikke
o Snuttam Dui!

Höjt Sangen toned saa nydeligt,
den mindet svært om Minervauglen;
og Teksten den kom saa tydeligt,
som den var prentet med Skrivekuglen
af Malling-Halling, nej Halling-Malling —
uh nej, nu danser min Hjerne Halling
Sursurre Dui!

Eet Vers man för af »Amare« sang,
nu blev det fuldstændigt konjugeret
af ren Opmærksomhed — tænk en-
gang! —
mod Madvig, som nys har jubileret.
Men allermest det ham vilde fryde,
hvis filologisk han kunde tyde
Surlite Dui!

Ceruttam suttam! Kjikjiljikji!
Kji-kji-ho-ho-ste, o di da dauditz!
O Bjergamuttam! A-ing-fo-hi!
O nix forknuttam! o bi ba Bauditz!
O hoppe væl nok, o hoppe Dreng,
o Hoppedeldok, o Hoppenslænge
Sengehalem!*)

*) Det norske Sprog er et underligt Sprog.

Som sædvanlig ønskede man at præsentere sine nyhvervede Skatte for sit eget egentlige Publikum; dette var for Hartmanns Kantates Vedkommende allerede sket 13. Nov. 79 ved en Kirkekoncert i Frue Kirke, ved hvilken Koncertforeningens Damekor, som havde været med om Sommeren ved Udførelsen af Kantaten, velvilligst assisterede; 8. Nov.

havde vi allerede assisteret Koncertforeningen ved dennes Opførelse af Kantaten (ligeledes engang i Sæsonen 1886—87); Gades Kantate opførtes 3. April 80 ved en Koncert i Kasino sammen med Musikforeningens Damekor; til Gengæld assisterede vi ved Udførelsen af den samme et Par Dage før ved en Musikforeningskoncert.

Det var med velberaad Hu, at vi brugte Udtrykket »vort eget egentlige Publikum«. Vi har nemlig i Aarenes Løb erhvervet os et saa at sige fast Publikum, naturligvis skiftende med de vekslende Generationer men dog et saadant, hvor Traditionen fra vort aller første Publikum for halvtredsindstyve Aar siden aldrig er brudt. Der er næppe noget andet Sted, hvor der findes en saadan Vekselvirkning mellem de agerende og Publikum som hos os; der er en Forstaaelse hos vore Tilhørere, som man ikke vilde kunne gøre Regning paa hos et tilfældigt sammenkøbt Publikum, en Forstaaelse, som virker oplivende paa Sangerne og faar dem til med større Utvungenhed at give sig hen, og herved bliver atter den kunstneriske Udførelse af Sangen mere beaaudet. Hemmeligheden ved denne Vekselvirkning ligger vel egentlig ogsaa i, at alle vore Koncerter, selv om de har været afholdt i Byens største Lokale, Kasinos store Sal, dog væsentlig har været Familiefester. Hvor er det ikke hyggeligt, strags naar man kommer indenfor i Forsalen paa Universitetet, at gense de mange kære og kendte Ansigter — og særlig har Studentersangforeningen haft et mærkeligt Held til at samle usædvanlig mange Skönheder —; hvor gaar ikke det uundgaelige Slagsmaal ved Tøjet i »Garderoben« elskværdigt; med fuldstændig familiær Ugenert-hed foregaar Toilettet ved de smaa 50-Øres Spejle, og man træder ind, hilst af Universitetets og Foreningens Bude, som kender alle og har et venligt Nik til alle. Og inde i Salen! I mange Aar — indtil 1880! — lod man sig velvilligt overdryppe af Stearinen fra Kronerne i Loftet, især naar Betrækkene vare tagne af de røde Stole i Kongelogen, fordi »de Kongelige« muligvis kom. Oppe fra Tribunen nikker Vilhelm glad ned til Moder og Tante Amalie og bestræber sig for at se ualmindelig dum og aandsfraværende ud, naar hans Blik af og til — Gud bevares, ganske tilfældigt! — kommer til at strejfe den søde lille lysblaaøjede Pige dernede til venstre (Hjertesiden!), hans nye Duskammerats Søster. Og nedefra hviskes der og tiskes: »Der staar Carl! Nej, vil Du se: med Nodebladet i Haanden; ja han har ved Gud slidt i den Stemme derhjemme med een Finger paa Klaveret, saa vi alle kan den; Kokkepigen synger anden Bas til Formælingskantaten, naar hun skurer Gryder ude i Køkkenet. Ork ja, den søde Dreng! nu har man ham da saa vidt!« — »»Hvem er han, den høje der, til venstre for Dirigenten?««

»Gud, kender Du ikke ham, det er jo Christian Lund! Jeg sad saamænd i Sporvogn sammen med ham forleden til Christianshavn. Det er nu underligt nok, hvad han vilde der, for han bor jo paa Østerbro«. »»Der er Hartmann! Ja ser han nu ikke velsignet ud! Ham er de ogsaa aldeles knald-skudt i allesammen, og hvor kan man ogsaa lade være?«« Og saadan gaar Passiaren, som ved et Familiethbord; de føler sig som hjemme og har altid været velkomne; hos os har der aldrig kunnet tænkes en Generalforsamling som en, der berettes om i Musikforeningens ældste Tid, hvor det Spørgsmaal debatteredes, om Kvinder kunde tilstedes at være Tilhørere; Majoriteten var dog stemt for at medtage Koner, Kærester, Døtre, Søstre og Svigerinder (Mødre og Bedstemødre omtales slet ikke), og det kostede Minoriteten (Edv. Collin) en lille Kamp, før han fik Kusiner og Tanter med. Det var derfor hos os en meget naturlig Tanke, at man ved Jubilæet henvendte en speciel Hilsen og Tak til sit intelligente og sympathetiske Publikum. —

I 1880 var Sangforeningen paa en smuk Pinsetur til Aalborg og Hjörriing. Her var Kammersanger Simonsen for første Gang med paa en Tur; han havde i det forløbne Aar saa troligt assisteret os, navnlig ved Universitetskantaterne, og nu blev det os muligt ved hans Hjælp at præsentere vore Aalborgværter Lange Müllers smukke Toneværk »Niels Ebbesen«, som var opført første Gang paa to Fælleskoncerter med Lundenserne 6. og 10. Maj 1878; ved Koncerten her i Aalborg blev ogsaa Otto Mallings stemningsfulde »Mindets Bæger« udført første Gang. Hans Romance »Vuggerne« er fra den følgende Foraarskoncert 5. Maj 1881, som har den vemodige Interesse, at det var paa denne, at »den gamle Kvartet« optraadte for sidste Gang ved en af vore Koncerter. Aalborgturens Glanspunkter var Udflugten til Vesterhavet ved Lönstrup og det meget animerede Bal i Aalborg, hvor det gik, som der stod i Carl Møllers gemytlige Vise:

Mel.: Paa Bjerget dybt i Skoven.
Her kan man ikke undfly
sit Glas at tömme temmelig tit;
Aalborg det er en By med Sprit
og med Kommenakvavit.
Det er nu ingen Sundby;

skönt ofte de til »Kilden« ta'er,
Anlæg (militære saagar)
de for Madam Soldberg har.
Lad os frejdigt da tömme Lædikken
og ta'e trods Professor Gædeken
en Aalborg! en Aalborg! en Aalborg!

En af de interessanteste Ture, Sangforeningen nogen Sinde har foretaget, var imidlertid den Tournée, som det lille Kor »Gedebukkene« foretog ved Pinsetid 1881 i Nordslesvig. Den egentlige Ophavsmand til dette Navn er C. C. Jessen, der paa Aalborgturen med den paa saadanne Ture almindelige barnlige Henrykkelse engang pegede ud af Kupee-

vinduet og med en uvilkaarlig kælen Klang i Stemmen udbød: »Næh: sikken en sød lille Gedebuk!« Det slog an; hver Gang han viste sig paa Turen, udbød de andre lige saa kælent: »Næh: sikken en sød lille Gedebuk!« — og det blev snart den gængse Titulatur indbyrdes. Slesvigsturen, der var »Gedebukkenes« største Bedrift, er udførligt beskrevet af Ur-Gedebukken C. C. selv, og Uddrag heraf ville passende kunne indramme deres Billede, som er gengivet paa Side 207:

»Det var Grauer, der engang efter en Koncert af Sangerinden Scalchi Lolli fik Ideen. Vor Impressario, Unmack, fik snart alle Forberedelser klarét, alle Betænkeligheder bortvejredes, alle Hindringer ryddedes væk; selv Malling formaaede i sidste Öjeblik at frigøre sig, og Impressario lovede os et saa rigt Udbytte af Turen, at de pekuniære Hensyn ikke skulde skræmme nogen. Kun to blev tilbage: Grauer Ideens Fader, havde Hospitalspligter, og Torup maatte som Stenograf i Rigsdagen lide under den forlængede Samlings eksempelløse Flid.*)

En smuk Dag vandrede vi alle op paa Raadstuen og fik udstedt Pas til Rejsen, hvad der var tilraadet os for alle Eventualiteters Skyld, og efter denne höjtidelige Akt følte vi os som 15 sammensvorne, som indviede til en Mission, der knyttede os endnu nøjere sammen. D. 4. Juni — Pinselördag — om Morgenen drog vi af Sted med rige Forventninger, som ikke skulde skuffes. Solen skinnede paa en fornöjet Skare, men ikke som ellers paa blanke Silkehuer — Kokarden maatte jo ikke bæres der nede.

Som sædvanligt varede det ikke længe, för vi havde skabt os vort eget Rejsesprog, tillagt os Udtryk og Vendinger, som absolut maatte med i enhver Sætning, og som langtfra at trætte ved Gentagelse fik mere Klang for de indviede, jo oftere de gentoges. En af Deltagerne havde paa Vejen til Banegaarden opsnappet følgende Brudstykke af en Samtale mellem to Slagtersvende: »Carlt — gaar Du med og drikker en Bajert?« — »Nej, jeg har ikke Tid, jeg skal paa Kommunen med Ky«. Herfra hentede vi Bidrag til vort Sprog; Bogstavet *t* var inden Aften knyttet til alt muligt og umuligt, særlig til Navne, og skulde snart berede de gode Sønderjyder mangen en Overraskelse.

Saa kørte vi over Grænsen og saa de sorthvide Pæle. Da vi kom til Vojens Station, klang os i Møde Tonerne fra et tysk Militærorkester; i vor Naivitet troede vi et Öjeblik, at det var en Velkomsthilsen. De gamle Pinseminder sad i os endnu. Med Advokat Bekker, som var rejst

*) I Stedet for de to Sekundbasser, der saaledes svigtede, fik man med kort Varsel fat i Ernst Dahl — men han gælder jo ogsaa for to! Udg.

os i Møde, fulgte vi til Aabenraa og blev modtaget af vore Værter og ført ind i elskværdige gæstfri danske Hjem.

Om Aftenen samledes vi med Værterne paa »Schweiz«, et Forlystelsessted udenfor Byen. Den lukkede Sal blev os for trang, hvorfor vi lejrede os paa en aaben Balkon om dampende, blomstersmykkede Punscheboller. Og her mødte os den første, i Öjeblikket aldeles betagende Overraskelse. Under aaben Himmel, medens preussiske Officerer spaserede rundt i Haven, tæt forbi, sang de brave danske Sønderjyder »Der er et yndigt Land« — først alene, senere, da vi havde besindet os efter vor Overraskelse, med vor kraftige Assistance. Aldrig kan vi glemme Indtrykkene fra hin milde Juniaften, de stærke Indtryk, vi modtog af dansk Sang og djærv Tale. Vi vare mødte dernede med den Tanke, at vi maatte afholde os fra al Fædrelandssang og fra alt, hvad der ved at minde for stærkt om Patriotisme kunde bringe vore Værter i Forlegenhed, og saa bleve vi modtagne med saa aabenlyse Udtryk for en fri og kraftig Patriotisme at vi følte os som hjemme, ja endnu mere danske end hjemme. —

Næste Formiddag samledes Værter og Sangere i en nærliggende Skov og tilbragte nogle glade Timer med Sang og Samtale, efter at Morgensens Skyer vare spredte ved en rask Spaseretur og en ægte Bommelunder. Om Eftermiddagen sluttede Damerne sig til, og i et Tog paa 27 Vogne kørtes over Løjt og Rundemølle til Kalvø Vig, hvor vi sang under det tyske Toldflag og aflokkede Toldbetjentene mangt et »wunderschön!« Selskabet var saa behageligt og frængslende, at vi ikke fik megen Tid til at glæde os over den henrivende Udsigt over Gjennerbugt, og da vi ved Hjemkørslen vilde kaste et sidste Blik ud over den skønne Egn, havde Blæst og Støv sammensvoret sig om at tilsløre alt for vore Öjne, ja snart blev disse Fjender saa nærgaaende, at vi kun skimtede vort Rejseselskab som gennem et Slør, og Samtalen maatte føres med den størst mulige Kortfattedhed gennem sammenpressede Læber. Om Aftenen gav vi vor første Koncert, som paa Grund af Helligdagene havde en privat Karakter. Men Salen var fuld og Glæden var stor; fra først til sidst den rette Vekselvirkning mellem Sangerne og Publikum. Da Koncertens 1ste Afdeling sluttede med Spørgsmaalet »Klang, hvad sägen I?« kom Svaret flyvende til os fra alle Kanter af Salen, Buketter og løse Blomster, et helt Væld af Sommerens unge Herlighed dryssede ned over os som en Hilsen fra vort kvindelige Publikum. At vi smykkede os dermed og sang videre, stolte som Guder og glade som Studentersangere, er en Selvfølge. Det efter Koncerten følgende Festmaaltid var saa hjerteligt og festligt, saa hyggeligt og fornøjeligt, at det var tungt at skilles; tilmed da vi paa

Oscar Petersen, Aug. Kiörboe, C. Grauer, Knud Knudsen, Grönlund, A. Christensen, Schierbeck, Bast, C. C. Jessen, Vald. Umack, J. Hornemann, O. Malling, C. V. Moller.

Grund af Helligdagene maatte skilles tidligt og uden Dans. Saa forlagde man Scenen til Hjemmene og søgte at forlænge Opholdet i det elskværdige Aabenraa ved at stjæle nogle Timer fra Natten.

Tidlig næste Morgen gik Turen frem mod Haderslev, efter en Uendelighed af Hurraraab og Blomsterbuketter, gennem den frodige, skønne Egn, hvor Hejrerne kredsede over de friske Skove. Overalt venlige Ansigter og glade Hilsener, og at det ikke var Ungdommen og Livsglæden alene men særligt de danske Studenter, Hilsenerne gjaldt, derpaa fik vi et smukt Bevis. Just som vi kørte forbi en Bondegaard, saa vi et lille Dannebrogssflag flyve til Vejrs som en kæk og varm Hilsen. Men ved Foden af Flagstangen stod en Dreng rede til hurtig at fire Flaget ned, hvis der skulde vise sig en Gendarm. Dybt inde i en Skov var der af vore Haderlev-Værter, som var kørt os i Møde ved Østergaard, arrangeret en ganske fortrinlig Frokost; lejrede i Græsset, paa Træstubbe og paa Vogntrin, vederkvægede vi os og stiftede nye Venskaber, Champagnen knaldede, Sange og Taler klang under de friske Bøge, og Stemningen naaede sit Højdepunkt, da Tolderlund sang: »Du gamla, Du friska, Du fjällhöga Nord« og alle med blottede Hoveder sang Omkvædet »Och jag vill lefva, jag vill dö i Norden!« Efter en lille Visit hos Møller Boysen i den henrivende Törning Mølle, hvor der under Frugttræernes Blomster paa den gamle Slotsbakke igen maatte tömmes Bægre, gik det i susende Fart til Haderslev, en lystig, blussende Skare paa tætlæssede Vogne.

Den i den tidlige Morgen paabegyndte hensynsløse Benyttelse af Stemmerne afsatte tydelige Spor i vore Præstationer ved den om Aftenen afholdte Koncert. Et Par ubesindige Tenorer havde endog anstillet det farlige Eksperiment at tage et Styrtebad paa Stengulvet i en Iskælder. Resultatet viste, at dette Middel maaske i enkelte Tilfælde med Held kan anvendes af Sekundbasser, men at det er absolut forkasteligt, naar vedkommende er Primotenor. Imidlertid — vi sang os op, og der begyndte at komme Liv i Koncerten. Da saas pludselig en Gendarm med Hue paa Hovedet skride frem og placere sig langt fremme i Salen lige for Tribunen. Der kom lidt Røre i Publikum og blandt Sangerne, og Gendarmen kastede bistre Blikke til alle Sider. Alt gik roligt, indtil vi i »Olaf Trygvason« sang: »Spejder over Hav mod Danmark«, da hørtes der et kort og skarpt Ordskifte mellem Gendarmen og nogle i Nærheden siddende Mænd, hvorpaa den første begav sig til Landraaden for at melde, at vi sang ophidsende Sange. Han har næppe faaet noget for sin Ulejlighed, thi kort efter kom han igen endnu mere bister og tog Plads ved Døren til Sangernes Aftrædelsesværelse. Da nu den intet

anende M. Dreyer kom gaaende med en munter Latter, styrtede den nidkære Retfærdighedens Haandhæver sig over ham, affordrede ham Navn, Bopæl og alle mulige Oplysninger og noterede ham med den Bemærkning, at han vel maatte erindre, at han var i Tyskland og ikke i Danmark. — Der kom for Resten ikke mere ud af den Sag.

Senere Festmaaltid og Bal til langt ud paa Natten. Kl. 6 næste Morgen af Sted til Tønder, dygtig trætte og med et Minimum af Stemmer, men med et Humør, som end ikke vor Kassemesters foruroligende Statusopgørelse kunde svække. [I Stedet for den arrangerede Køretur i Marsken maatte Sangerne bede om Lov til at komme i Seng og hvile ud midt paa Formiddagen]. Kl. 1 Middag i Møgeltønder med Omegnens Mænd, hvis djærve Dialekt snart paa en fornøjelig Maade blandedes med vor Rejsejargon. Senere samledes vi med en større Kreds i Gallehus-Krat, Stedet hvor de berømmelige Guldhorn bleve fundne. — — Paa denne historiske Grund hørte vi første Gang den da for Tiden mest populære Markedsviser med Omkvædet »Baller man los«, og vi besluttede at tage os af den og kultivere den til et Minde.

Efter en vekslende Række Thevandsknægte og Kaffepunser i Møgeltønder Kro kom vi til Vogns, og snart vare vi optagne i det hyggelige Hjem hos Proprietær Knudsen, Knud og Valdemar (»Volle«) Knudsens Fader, paa Trøjborg.

Lyse, lykkelige Dage med Sommerferiens velgørende Ro og dog med Pinseturens Friskhed og Feststemning! Snart bænkedes om det gæstfri Bord i Stuerne, hvor mægtige Dannebrogssflag smykkede Væggene, snart solende sig som Firben i solvarme Kroge oppe mellem de gamle Slotsruiner hvilede Sangerne ud i fredelig Samtale og Skæmt. Hver valgte sin Plads og sin Tidsfordriv efter Lyst og Evne. En tog Skizzer af Ruinens forvitrede Stenløver, en anden søgte ved timelangt Taalmod forgæves at fravriste Borggravens stille Vande en livstræt Gedde. Men det store Flertal hengav sig gruppevis til lun Passiar eller fredeligt Klinkspil, hvorfra jævnligt en hjertelig Latter klang ind til Malling, som ved Klaveret var sysselsat med at indrette »Baller man los« for firstemmigt Kor, og til C. C., som i Havens afsidesliggende Gange søgte at finde en Tekst til Melodien. Indstudering og Tekstafskrivning gav Anledning til saa megen Misforstaaelse og Forvirring, at det var et Under, at vi virkelig var i Stand til at lade vor Rejsesang løbe af Stabelen samme Aften for vort lille Publikum indenfor Hjemmets Vægge. Den smukke fredelige Dag fik en stærkt bevæget Afslutning, da de 15 Sangere skulde finde hver sin Baas. Saa gik det løs med Visitter og Genvisitter paa de forskellige Gæsteværelser; i luftige Kostumer færdedes man

mellem hverandre, og da det opdagedes, at enkelte ildesindede benyttede sig af den almindelige Forvirring til at tage Tremmerne ud af Sengene, lægge »Ræve« og lignende, udartede det snart til en storartet Kamp-tummel.

En stemningsfuld Afskedsmiddag den næste Dag, og vi gled videre paa vor Bane ned til Tønder, hvor der just var Marked, og hvor nu ogsaa Sangerne forsynede sig med forskellige Nødvendighedsgenstande, bl. a. tørrede Fisk. Vi traf vore Venner fra Gallehus-Krat og vandt en ny Ven i en ung Gaardejer, som absolut vilde følge os et Stykke paa Vej og telegraferede til en Mellemstation efter Forfriskninger. Følgen var, at vi ved vor Ankomst dertil traf seksten dampende, mægtige Toddyer, som maatte tömmes i den kortest mulige Tid, hvorved vi i længere Tid følte os som indvendig skoldede.

[Udsendinge fra Flensborg fik Sangerne til at forandre Rejseplanen og give en Koncert i Flensborg til Fordel for nogle kort for paa Fjorden omkomne Fiskeres efterladte. — Her blev alle indkvarterede paa et Hotel, men maatte strags af Sted til Koncert i Borgerforeningen, Festmaaltid og Bal. Næste Formiddag Sejlstur paa Fjorden til Lyksborg med Middag paa Bellevue.] Den lille Damper »Schwalbe« kæmpede tappert med de oprørte Bølger og førte os uskadte tilbage til Byen, skönt vi allerede var begyndt saa smaat at drøfte, hvem der vel skulde synge til Fordel for vore efterladte.

Om Aftenen sang vi saa i »Kolossæum« à 50 Pfennig pro persona til Fordel for hine efterladte. Publikum var sammensat af alle mulige Bestanddele, vore Damer fra Ballet, vore Venner fra Udflugten, jævne Borgerfolk, som sad og nød deres Øl, mens vi sang, og preussiske Officerer. Det morede os at høre følgende Ytring, som en af vore Venner i Forbigaaende havde opsnappet af to Officerers anerkendende Samtale om os: »Man sollte gar nicht glauben, dass die Herren Studenten wären«.

Koncerten gik rigtig godt, Publikum var henrykt og Indtægten ikke ubetydelig, og da vi senere modtog en meget anerkendende Tak fra Indsamlingskomiteen, glædede vi os over, at vi havde sat denne smukke Afslutning paa vor muntre Tur.

[Paa Hjemturen nynnedes og tralledes Rejsevisen i det uendelige; sidste Gang, paa Københavns Banegaard. Lördag d. 11. Juni, blev den mere hvasket eller hvæset end egentlig sunget] og hvor vi siden mødtes, stemmede vi i »Det var dengang vi kom fra Scalehi Lolli«. Saa blev Visen suppleret med Vers om den sidste Del af Rejsen og trykt til Sangforeningens Engelholmstur i samme Maaned. Her er den:

Officiel Beretning.

Det var dengang vi kom fra Scalchi
Lolli

og gik ind i en Wienerkafé,
hvor vi sad med vor Bajert og Aal i
noget Vand, som de kaldte Gelée,
(Aal i Gelée!)

Mens vi snakkede om, hvad i Pinsen
skulde ske
af Fornøjelse,
saa fik Grauer pludselig en genial
Idee. —

Sikken Idee!

Og fra Unmack til »vänliga Bekker«
gik der tallose Ilbud af Sted.
Men Bekymringer Malling opvækker;
de svandt bort; Gudskelov, han kom
med.

(Malling kom med.)

Og da Krabbe lanked' Torup hist i
Thingets Sal,
fik vi Ernst Dahl.

Og vi fik vort Pas, at ingen under-
fundig Ka'l
gör os Fortræd.

Og vi drog over Land, over Vove,
i det vaagnende vaarlige Gry.
Ingen Tid der nu var til at sove,
thi vi »sku' paa Kommunen med Ky.«
(Carlt gaar med Ky!)

Slugte Kiks i Odense og Boeuf i Frede-
rits

nok saa vel tilfrits.

Og saa fandt vi hen mod Kvæld
i grønne Skoves Ly
Aabenraa By.

Saa kom Dage, vi aldrig kan glemme:
Da vi jubled om Aftenen paa »Schweiz«,
da vi løfted paa Kalvø vor Stemme
og saa tabte den for Støv under Vejs.
(Tabt under Vejs!)

Og vi sang, vi sang, vi sang
i Blomsterregn.

Saa igen paa Vej'n.

Og vi døbte hist i Skoven i Cham-
pagnedaab
Fremtidens Haab.

Frem mod Törning, lidt hede i Kammen,
vi traf Frænder i Møllerens Hjem;
der var stemmet for Bølger i Dammen,
men i Haven sprang Skumbølger frem.
(Skumbølger frem!)

Ind i Haderslev vi rulled, saa at
Gnister sprang,
under Hov det klang.

Olaf Trygvason og Morten gjorde slem
Fortræd,
Bækholm blev vred.

Og saa drog vi om Morgenen til Tønder,
hvor — horribile dictu — vi sov.
(Gud, hvor vi sov!)

Vi drak Dus med de friske Bønder,
mens vi sang i Guldhornenes Skov.
(Skaal for den Skov!)

Og saa rulled vi fra Kaffepuns og
Thevandsknægt
til Knud og Volles Slægt;
og vi jubled paa Ruinerne af Trøjborg
Slot:

Trøjborg er godt!

I Kastanjernes duftfyldte Skygge
vi os strakte blandt Løver af Sten;
(Stemmerne væk!)

og i Storstuens flagsmykte Hygge
svang vi Bægret til Aftenen sen.
(Tremmerne væk!)

Saa Farvel vi bød og gæsted Tønders
Markedsplads,
drak med Rask et Glas,
og för Solen sank, med Undren man
i Flensborg saa
Unmacks de blaa!¹⁾

1) Bukser. Man vil bemærke, med hvilken barnlig Glæde man paa Turene morede sig over et eller andet lidt aparte Klædningsstykke, saaledes som Collin Lundhs Kasket eller

Med de smilende Flensborgerinder
saa vi fik os i Kvælden en Dans,
(fik os en Dans).

Roselil! blandt de sollyse Minder
end Du straalere i vaarfriske Glans!
Gennem vilde Bølgers Brusende vi med
»Schwalbe« for

ud paa Flensborg Fjord,
gæstede Lyksborg Slot og lejrede os paa
»Bellevue«;

der fik vi Ky'.

For de Borg're med Øl og med Koner
saa vi sang hist i »Klodsens« til Slut,
og vor Tolderlunds liflige Toner
tog en rungende Bifaldssalut;

(Skaal for den Gut!)

og saa Ranslen snørt og Stav i Haand
og rejseklædt,

Oscar i sin Plaid,
og til alle »grønne Havelaager«²⁾ lød
vort Suk:

Pinsen var smuk!
uhyre smuk!

Moral.

Vi har vandret i fremmede Lande,
vi har sunget i Sal og i Kro,

(Lyngtofte Kro),

vi har pløjet de vredeste Vande,
før igen vi i Hjemmet fandt Ro,

(nu har vi Ro!)

Men engang i Tiden vil vi — ja det
svær' vi højt —

ta'e igen til Løjt,

og saa syng: Oscart, August, Shake-
speart, Dahlt og Pöjt³⁾:

Balle man los!

C. Cert.

Det var en Sangertur saa frisk og fornøjelig som nogen, med al den Glæde, som det giver at synge sammen med gode Venner og at leve som en lille Verden for sig selv i særlig indbyrdes Forstaaelse og dog i Vekselvirkning med skiftende Grupper af nye Venner, under Paa-virkning af stadig nye Indtryk. Men denne Tur fik en Baggrund som ingen anden; alle de lyse Billeder tegnedes paa en Grund af varm Fædrelandskærlighed og dyb Fædrelandslængsel. Gennem Festtaler og private Samtaler, ved utallige Smaatræk fik vi et uforglemmeligt Indtryk af en dygtig og kæk Befolkning, som vaager, haaber og venter.« —

Vi har allerede en passant nævnet to af de nyindkomne betydeligere Medlemmer fra Slutningen af Halvfjerdserne og Begyndelsen af Firserne, nemlig de to brave sønderjydske Brødre Knud og Valdemar Knudsen; hvem den sidste er, ved maaske ingen, eftersom det er den Person, der

Frakke, Kalls Vest, Unmacks blaa Bukser eller Oscar Petersens Halstørklæde (se det næstfølgende Vers). Da man drillede ham med det store Halstørklæde, udnævnte han det i sin Fortvivlelse til Plaid, men hvad det ikke havde været galt for, det blev det nu, endskönt han oven i Købet forfremmede det til at være af Kaschemir.

2) sigter til en Tale af Jessen i Aabenraa for Damerne. Her havde han omtalt den forventningsfulde, æventyroplagte Stemning, i hvilken Studenter paa Fodture gaar forbi nymalede grønne Havelaager, der fore ind til Krocketplæner, hvor sommerklædte unge Piger skimtes.

3) Albert Poulsen, ogsaa kaldet Albert Pövl, paa denne Tur naturligvis forsynet med det nyopfundne Sprogs Slutnings-t, ligesom selve Visens Forfatter er blevet til en C. C-ert.

aldrig, selv ikke i saa officielle Dokumenter som Generalforsamlingsprotokollerne, gaar under andet Navn end »Volle«. Af andre ny erhvervede Skatte fra disse Aar minde vi om vor nuværende Bestyrelse: S. Levysohn og J. Frimodt, begge fra 1878; fra 1879: M. Dreyer og O. Finsen (Broderen J. Finsen er fra 1877); fra 1880: Th. Krarup; fra 1883: G. Seligmann og H. C. Linde; fra 1884: Max Müller, Brødrene Henrik og William Sporon, Kuhn og Agerholm. Hvilke Muligheder de heldigvis uformindsket lange Indmeldelseslister fra de senere Aar gemme, maa det være Hundredaars-Jubilæets Historiograf forbeholdt at skildre.

Som ved de tidligere afbildede Musikdirigenter leverer vi strags her ved første Præsentation vor nuværende Dirigents Billede men forbeholder os at tegne hans aandelige Fysiognomi ved Beretningen om hans Thronbestigelse.

Havde man i 1881 saa at sige maattet indbyde sig selv til Pinsetur, saa var det ikke Tilfældet det følgende Aar, da Sangforeningen modtog en venlig Indbydelse til Rudkøbing, og det var med stor Glæde, at vi over Fyen, og hilst velkommen af vore gamle Værter i Svendborg fra 1877, indtraf dertil Pinselørdag. En pudsigt lille Episode forefaldt, da man

S. Levysohn.

under Indsejlingen til Nyborg passerede Briggen »Ørnen«. Her var C. C. Jessen om Bord som Skibslæge. Just som han sad og skrev Brev i Kahytten, kom en Baadsmænd færende ind: »Der er Studenterne. Op med Dem, Doktor!« Og Jessen op og ud paa det yderste af det yderste af Skibet, saa nær som muligt ved Studenterne, som strøg forbi. Og der stod han og svingede sin Kasket og raabte Hurra, som han var tosset, jublende hilst af alle de trofaste Kammerater. Da han møjsommeligt kravlede tilbage, uden at begribe, hvordan han før var kommet saa langt ud, modtoges han af en Løjtnant: »Død og Pine, De maa s'gu ikke saadan raabe Hurra om Bord i en Orlogsmænd under Kommando!« Han blev gyselig flov og tænkte allerede paa, hvilken Straf der vilde komme over hans syndige Hoved, da Chefen venlig kom hen til ham og sagde: »De skulde tage med

Sangerne, Doktor! Hvad siger De om en Permission paa to Dage?« At han blev jublende modtaget af Kammeraterne, er en Selvfølge. Malling havde ikke kunnet gøre sig fri, men erstattedes paa en eklatant Maade af Shakespeare, der gjorde sin Debut som Dirigent om Aftenen i det frie udenfor en Pavillon, hvor man samledes til »stille Lystighed«. Der stod tæt med Mennesker omkring Sangerne i Haven, Dirigenten fik en solid Taktstok, men om den var for tyk, han for uvant, eller Menneskemassen stod ham for generende nær — nok: han begyndte, unægtelig noget taktløst, med at kyle Taktstokken ud i Hovederne paa de brave Langelændere, som saaledes strags følte sig slaede af den lille faste Stok Studentersangere. Aftenen forløb i øvrigt meget fredeligt, og næste Dag gik Turen paa Vogne til Tranekær Slot, hvor der beredtes Gæsterne en glimrende Modtagelse, lige fra Ankomsten, da der ufortrødent viftedes fra den høje Balkon, til næste Morgen, efter at man havde været Grev Ahlefeldts Gæster til Middag og Aften, til et straalende Bal og, for største Delens Vedkommende, der var indkvarteret paa Slottet, et fyrsteligt Natteleje. Resten var Gæster hos Pastor Gad og flere omkringboende. Under Ballet havde i øvrigt et lille Kor af ikke-dansende slaaet sig ned paa samme indbydende Balkon, hvorfra de i den maanelyse Nat — og senere fra Baade nede paa Søen — gav den ene Kvartet til bedste efter den anden, Time efter Time næsten uden anden Afbrydelse end et lille Nip af de stadigt fyldte Bægre som smaa Interpunktionstegn. Anden Pinsedag naaede Malling derover og dirigerede nu to vellykkede Koncerter i Rudkøbing, hvor ved det paafølgende Festmaaltid Frimodt holdt sin Jomfrutale og aabnede, senere indfriede, lovende Udsigter til at blive en anden Collin-Lundh. Derefter sluttede Festen med et Bal, og vil nogen vide, hvor længe dette varede, kan han blot slaa efter i en Almanak: Da man vandrede ind i Balsalen, gik Solen ned; da den sidste Fanfare lød, stod Solen op. Men dermed var Fornøjelsen ikke forbi; mangt et Sted sad man endnu og sang og — lad os sige lidt mildt: holdt Halsen fugtig; næste Dag paa Hjemturen havde man jo Lov at sove. En enkelt af Sangerne blev for Resten nappet i Svendborg, hvor Værterne fra 1877 ligesom paa Udvejen var mødt mandstærke og slæbte Gidsler hjem med sig, hvem de forsøgte at binde med Champagnelænker, hvilket djævelske Paafund som sagt lykkedes overfor en enkelt, der ganske rigtig kom for sent til Toget.

Ogsaa om denne Tur eksisterer der en gemytlig Vise, skrevet af »en ung Student« (ved Navn Chr. Lund) paa Baller-man-los-Melodien, der aabenbart var et heldigt Fund til Revuevise:

Første Aften blev Sangerne anført
af Hr. Schierbeck, vores Vicedirektør;
en og anden var ganske vist lidt ankørt,
men alligevel gik Sangen med Humør;
Og den første Aften saadant ej saa
nøje ta'es;

ved et stort Kalas
drikkes ej paa Stads;
og vi tog endogsaa ham, der gjorde
Vrövl og Maes,
Kun som en Spas.

Næste Morgen saa gladelig vi favned
vores lille muntre Digter, Doktor Jes-
sen, som för vi saa græsseligen savned,
saa at nu var vi först rigtig i vort Es.
Gennem Simmerbøl' og andre Bøller
tured vi,

kom en Kro forbi,
nej, der stoppede vi,
drak en Sodavand. og nogle fik en Kog-
nak i,
det kan de li'!

Og saa kom vi til Tranekær Fæste,
saa dem vifte fra den høje Balkon
Vi os börstede og vaskede paa det bedste,
men Kaptajnen især han blev fjong.
Ja den Frakke, ja den Frakke, aldrig
glemmer vi 'en

og de Skøder i 'en,
den var voldsom fin,
og vi ønsked alle, aa Gud give, den
var min!

Sikken et Grin!

Og saa gik vi omkring og ga' Greven,
som om altid vi leved paa et Slot;
hver en eneste var saa beleven,
og Beværtningen var overmaade flot.
Med Grevinder vi os svingede i Dansens
Rad

frisk og fro og glad;
og da vi skiltes ad,
var der dem, som svired videre hos
Pastor Gad.

Leve Fru Gad!

Næste Dag under Mallings Ægide
af Koncerter vi gav hele to.
(Han ku' ikke komme för, maa I vide,
for han spillerbaadeti!Aftensang og Fro-).
Der vi hørte mangan dejlig Sang af
Tolderlund;

han har Guld i Mund
li'som Morgenstund.
Men det store Kor desværre maa som
oftest kun
holde sin Mund.

Og saa lejred vi os atter ved Bordet,
hvor de Taleres Ström var meget stærk,
paa Foreningens Vegne førte Ordet
ej blot Collin-Lundh, men ogsaa Frimodt-
Spärck.
Og saa dansede vi atter med de künne
Pi'er;

hvis blot ja hun si'er,
jeg lykkelig bli'er,
för til næste Sommer kommer jeg igen
og frier.

Sikken en Svir!

Vores Hjemtursglæde faldt noget blandet
efter al den Herlighed, vi havde nydt;
vores Middagsmad bestod ej af andet
end lidt Smörrebröd i Damernes Kahyt.
Og skönt en gav gratis Øl, var Kursen
stadig flov,

nogle sad og sov,
en var temlig grov,
og til sidst var Søfeldt*) ene om at göre
Sjov.

Sikken et Sjov!

Dog som Brændpunkt i Mindernes Kaos
lad os samle os om een i denne Stund;
han har store Fortjenester a' os,
ja naturligvis jeg mener Collin-Lundh.
Han ta'er hele Sliddet paa sig med et
godt Humør,

og han Ordet før
lige fra Korsør,
derfor prise vi med Hurra, som sig
hør og bør,

vor Governør!

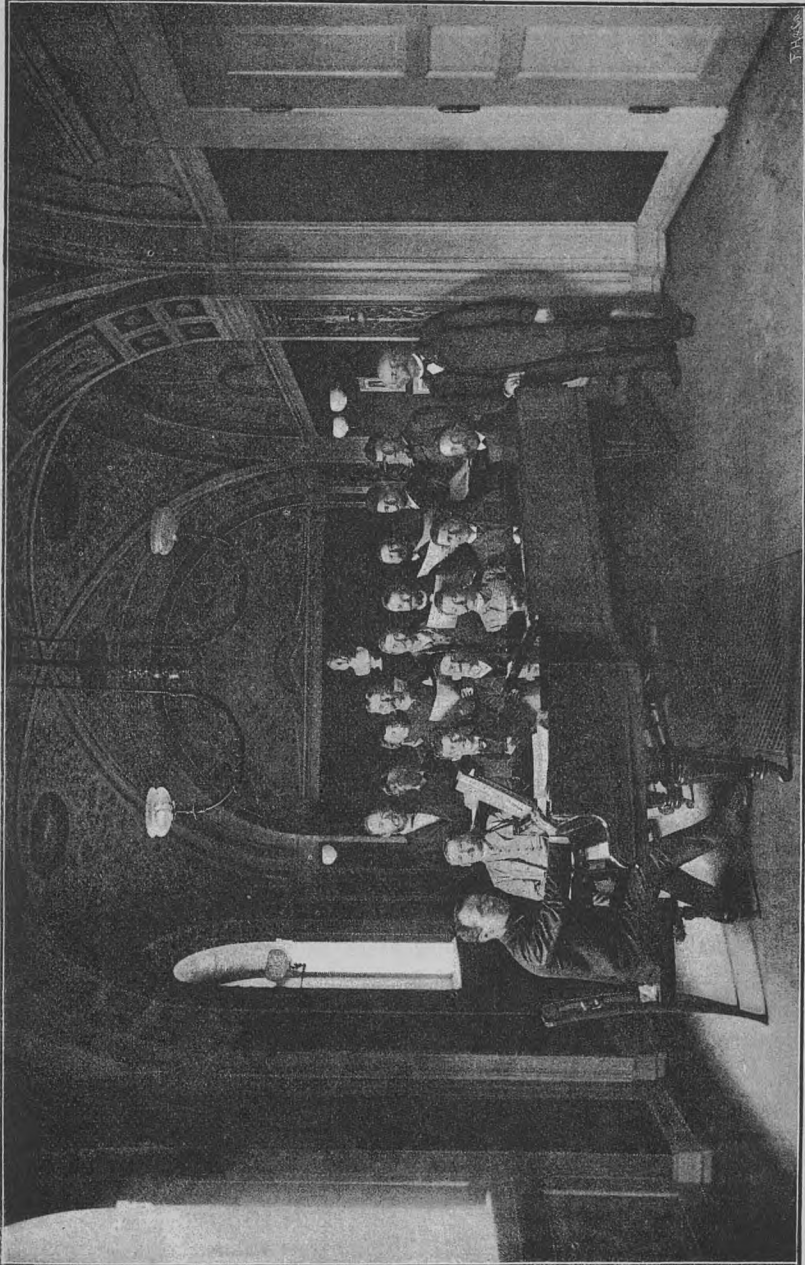
* Nom de guerre for Overretssagfører Chr. Ferslev.

Ja det var ikke for intet, at Viserne idelig sluttede med en Lovprisning af Collin-Lundh, vel nærmest i hans Egenskab af Togfører; men at ogsaa hans Finansforvaltning havde været dygtig, fik man at se ved den store Oppudsning og Restaurering af Lokalet 1883, der kostede c. 1100 Kr. uden at medføre Underballance, ja Aaret 1884 sluttede endda med et ret anseligt Overskud. Omstaaende vil findes et Billede af det saaledes nyrestaurerede Lokale*), i øvrigt holdt i den tidligere Stil. Det maa for Resten ikke glemmes, at Unmack havde lagt 200 Kr. til Side af sin Løn og skænket dem til dette Öjemed, og Overretsprokurator Nissen lagde 100 til, hvormed det hele kunde blive grundigere gjort; bl. a. blev der indlagt ikke saa faa nye Gasarme. Denne Gavnildhed maa endda for den sidstnævntes Vedkommende dobbelt paaskönnes, idet han det foregaaende Aar havde foræret Foreningen det meget store og særdeles nitid udstyrede Album, som vi med det samme bringer i alle d'Hrr. nuværende og forhenværende Medlemmers Erindring — det er næsten lige saa stort som Haabets lille Baad, og kan altsaa rumme særdeles mange!

Sangforeningens Formuesomstændigheder har jo i det hele været meget gunstige, og i Aarenes Løb er ogsaa dens Effekter efterhaanden kommet til at udgøre en betydelig Skat — Assurancesummen blev i 1880 sat op fra 2000 til 3000 Kr., og vore Ejendelees samlede Værdi anslaaes nu, i 1889, til at være c. 8000 Kr. — i 1885 fik vi et nyt Flygel, jævnlig har der maattet anbringes nye Skabe til det stedse voksende Arkiv af Musikalier, saa alt i alt maa den Taler siges at have Ret, som engang paa en Generalforsamling stemplede Sangforeningen som en »Velhaver«. Derfor er den dog ikke paa sine ældre Aar blevet en Gnier, der kun anvender Penge paa sig selv; endnu bestandig gives Koncerter i forskellige velgørende Öjemed — en enkelt Gang er Velgerningen unægtelig blevet ved Villien, saaledes ved Fælleskoncerten med Lundenserne i April 1883 (med Hartmanns Formælingskantate som Hovednummer), der gav 450 Kroners Underballance; men Kasinos Lokale og Omkostningerne ved Modtagelsen af et halvthundrede Gæster er meget betydelige Udgifter, som der skal fuldt Hus til at veje op.

Den sidste Koncert i 1883 dirigeredes under Mallings Sygdoms-

*) Ved Fotograferingen af Lokalet ønskede man samtidigt at faa et Billede af flere her i Tekstskriftet omtalte Medlemmer med. Personerne (fra venstre til højre) ere: ved Klaveret: Levysohn; siddende Række: 1. V. Knudsen. 2. Agerholm. 3. Frimodt. 4. C. C. Jessen. 5. N. Dreyer. 6. J. Melchior; staaende Række: 1. Axel Sörensens. 2. Friederichsen. 3. A. Sonne. 4. Grönlund. 5. Schierbeck. 6. J. C. Volqvartz. 7. Alb. Spärck. 8. J. Rasmussen. 9. Max Müller. 10. Collin Lundh.

Studentersangforeningens Lokale.

forfald af Komponisten Lange-Müller; Prøverne havde Chr. Lund troligt overtaget, medens Levysohn, der var blevet ansat som Assistent hos Unmack, havde ledet de nye Medlemmers Sangprøver. Strags fra Begyndelsen af 1881 valgtes nu Levysohn til Musikassistent, medens Komponisten Axel Grandjean vikarierede for Malling som Musikdirektør indtil Efteraaret.

Efter et Par Aars Sugen paa Labben bragte 1884 atter en forfriskende Pinsetur, denne Gang til Kolding. Det blev for Resten den eneste Koncert, Sangforeningen gav i det Aar Malling var syg; det er det eneste Aar i hele Sangforeningens Liv, hvor den ikke har haft hverken Foraars- eller Efteraarskoncert her i Byen. Det virkede selvfølgelig lammende, at den rette Fører var syg, og at der samtidig slet ikke fandtes særlige Lejligheder, der krævede bestemt Arbejde af Foreningen; det er derfor ganske naturligt, at der ikke udførtes mere end de sædvanlige to Universitetskantater og Sangene til Pinseturen, hvoriblandt for Resten var Hartmanns Indvielseskantate. Den velvillige Hjælper udefra, Hr. Axel Grandjean, har næppe faaet noget videre gunstigt Indtryk af Foreningens Liv, i den korte Tid han deltog deri; det var jo ogsaa kun et halvt Aar, efter at man allerede i det foregaaende Semester havde levet i en Interimstiltand. Det var vor Trøst, at det dog i alt Fald forundtes ham at deltage i det bedste, Sangforeningslivet har at byde paa, en af disse herlige Pinseture, af hvilke vi allerede har skildret saa mange, at det maaske vil trætte de Læsere, der selv har oplevet saadanne Ture, og forøge Tantaluskvalerne hos dem, der ikke har været saa lykkelige. Men det faar være: vore elskværdige Værter har Krav paa at mindes, selv om det er tredie Gang, at den samme By har aabnet sine Hjem for os og ført os om til de mange naturskønne og minderige Steder i deres Egne. Det er jo ogsaa hver Gang nye Værter og nye Gæster, saa det berømte Ord beholder sin Gyldighed:

Es ist eine alte Geschichte,
doch bleibt sie immer neu.

Muligt havde de brave Koldingensere dette Aar en lumsk Bagtanke med at kalde et Hjelpekorps af lystigt fløjtede sorte Stære over til deres af Oldenborrelarver hærjede Egn, men denne Illusion blev grundigt nedslaaet ved Vilh. Bergsøes paa Forhaand nedlagte kvikke Protest:

Naar Vaaren pynter op sit Bord
med hvide Anemoner,
da samler den et Sangerkor
af friske Fugletoner.
Den Nattergal, den Sidsenvands,
Musvitten selv den lille —
alle spiller op til Dans
fra Gry til Aften silde.

Men foran denne Fuglehær
af Skovens Virtuoser
gaar fremmest dog den vævre Stær
i sorte Silkehoser.
Den er saa let, adræt og net,
den fløjter klart i Klynger;
Pigebarnet rødmer let,
naar den sin Vaarsang synger.

Vi kommer som en Stæreflok
 med Vaarbud i vort Følge,
 af Sang og Livsmød har vi nok;
 det vil vi aldrig dølgje.
 Vi fik et stærefriskt Humør,
 vi synger og vi digter,
 og skönt sort blev vor Kulør,
 det lyse ej vi svigter.

Du venlige, Du lyse By
 nær Skovens høje Banker,
 Dig sendte vi ved Vaarens Gry
 alt vore Længselstanker.
 Nu har Du os med Sang og Spil
 i Ungdoms friske Farver;
 vi kan gøre, hvad Du vil,
 kun ikke pille Larver.

nej vi kan ikke pille Larver,
 nej vi kan slet ikke spise Oldenborre-Larver!

Programmet for Opholdet var endnu mere omfangsrigt end ved det sidste Besøg for 14 Aar siden: Ankomsten fandt Sted 31. Maj (Pinse-lørdag) Kl. 3; allerede Kl. 6 gaves en smuk Koncert i Kirken, der var fyldt til sidste Plads, og om Aftenen samledes Værter og Gæster i det lille flagsmykte og fakkelbelyste Anlæg Marielund, hvor Stemningen allerede var blevet saa gemytlig og ligefrem, at der improviseredes en lille Svingom. Første Pinsedag om Formiddagen gav Sangerne en hel Del Numre til bedste i Slotsgaarden, og Kvartetter lød rundt om i det smukke Anlæg omkring Ruinen, hvortil der den Dag var en almindelig Folkevandring. Om Middagen Kl. 2¹/₂ drog et Vogntog paa over 100 Vogne af Sted til Skamlingsbanke, hvor Hovedfesten stod med Sange og Taler. En uhyre Menneskemængde, deriblandt som tidligere mange Sønderjyder, der længtes efter at høre de kære danske Sange, havde næsten helt bedækket Banken og lyttede til Tonerne nede fra Bankens Fod, hvor Talerstolen og Festbordene var opstillede; særligt Indtryk gjorde Pastor Mørk-Hansens Tale for Minderne fra Sønderjydernes Kamp for Modersmaalet og Dr. Vilh. Bergsøes for de sønderjydske Piger, men der var i det hele bag alt, hvad der skete her, en Baggrund af Alvor, fremkaldt af den betydningsfulde historiske Grund, paa hvilken man færdedes. Udflugten den næste Dag til Fæno og Hindsgavl var langt mere præget af udelukkende Nydelse, som en lille Byge heller ikke kunde lægge Dæmper paa; undertiden er slige tilsyneladende hemmende Momenter netop fremmende ved at fremkalde et lille Højtryk af lystig og frejdig Modstandskraft. Om Aftenen sluttede saa Festlighederne med Koncert og Bal i Klubben, der endte saa belejligt, at man kunde nyde Solopgangen fra Slotsruinen.

Ved Skovturen efter Hjemkomsten, 14. Juni, mødte da ogsaa R[asm.] M[eulengracht.] med den udeblivelige Baller-man-los-Revue, »F nug fra Koldingturen«:

skylder Foreningen Tak for mangen en fornøjelig og forfriskende Time, men jeg trøster mig dels med, ikke at have virket ganske overflødig i de forløbne 12 Aar, men bidraget, hvad jeg kunde, til at hævde Foreningens gamle Ry, og dels med Haabet om, at jeg, da jeg Gud ske Lov baade er rask og virkelysten, endnu maatte kunne være Foreningen til Nytte.«

At dette Haab næres endnu den Dag i Dag ogsaa af Foreningen, har den lagt for Dagen, hver Gang Prof. Malling i de senere Aar har deltaget i dens Liv; den føler sig endnu knyttet til ham med snævrere Sympathiens — ja man kunde vel nærmest sammenligne det med Slægtskabets-Baand, som til den, der et Spand af Tid har været dens Styrer og Fører med Ære.

XII.

Levysohns Tid. Slutning.

Jag vet en man långt upp i höga chör,
 så varm som någon Södermänner;
 vårt hjerta klappar ömt till hans honnör,
 vår direktör!
 som direktör och vän vi honom känner.
 Hans lockar krusa sig i dyster prakt,
 när med sin stämmagaffel han slår takt;
 :: en herrlig man :: ett lefve hans person, ::
 vår öfverjon på sångens thron med kammarton,
 cand. phil. **Levysohn!**

(—1—n: Koncertprogram, Skodsborg 24. Juni 1889.)

Det var ikke nogen let Sag for en femogtyveaarig ung Mand at afløse en saadan musikalsk Kapacitet som Otto Malling, og nu oven i Købet saa at sige ladet i Stikken, da Generalforsamlingen ikke havde turdet vælge ogsaa Tolderlund; en saadan anerkendt ældre vilde have været Levysohn en god Støtte, ja denne havde maaske slet ikke turdet inklade sig paa Vovestykket, naar han strags fra Begyndelsen havde vidst, at han vilde komme til at staa ene. Imidlertid maatte jo allerede den Omstændighed, at Foreningens Generalforsamling havde foretrukket

ham, give ham en vis moralsk Støtte; Medlemmerne kendte ham allerede ikke blot som en sjælden smagfuld og dygtig Klaverspiller og en elskværdig Kammerat men ogsaa som energisk Instruktør af Russangene; man havde Indtrykket af, at han baade var musikkyndig og samvitighedsfuld og tillige havde Evne til at faa Indstuderingen til at gaa med virkelig fornøjelig Interesse. Han havde allerede trods sin unge Alder vundet sig Autoritet, og ved hele sin personlige Fremtræden har han vidst at vedligeholde og forøge denne ogsaa overfor de af Aar langt ældre, som med Glæde har lystret hans Taktstok, og hos hvem han allerede, i de faa Aar han endnu har virket, har vidst at skabe sig Anerkendelse for den Dygtighed, Kraft og udholdende Energi, hvormed han har holdt Sangforeningens Renommée paa Højde med, hvad det har været i dens bedste Aar. Et Blik paa det Repertoire, der har foreligget ved Koncerterne, viser en meget betydelig Virksomhedsudfoldelse. Man hører somme Tider af den Slags Folk, som enten af misforstaaet Beskedenhedsfølelse eller hyppigere af onskabsfuld Forhippethed paa blot at rakke alt vort eget ned, den Bemærkning, at, hvad vor Sangforening kan præstere, det er dog ikke noget imod, hvad man hører af Upsalensere, Lundensere, M. M.'er og andre, som ogsaa har flere interessante Sange at byde paa end vi. Det første har sin store Sandhed; disse andre Kor er ubestridelig langt skrapmere indekscererede, end vi nogen Sinde ifølge Forholdenes Natur kan blive det, men overfor det andet maa vi nedlægge den bestemteste Protest, i alt Fald for de Koncerters Vedkommende, disse andre Foreninger har præsenteret her. Hvor meget man end kan beundre den Finhed (men i øvrigt ogsaa en Gang imellem ærgre sig over det Kunstleri), hvormed Sangene er filede, saa lad os være ærlige: kan det dog ikke til Slutning blive lidt kedommeligt bestandig at høre de samme Bravournumre, de samme Bellmannsange, Folkeviser o. s. v. o. s. v.? I Regelen har en saadan Tournéeskare af Sangere en 20—30 for det meste gammelkendte Sager, som Folk hører paa med skyldig Begejstring, fordi »de skal være saa dejlige«, men lad os for Spøgs Skyld blot en Gang gennemblade vore Koncertprogrammer fra den seneste Tid, f. Eks. netop det sidste Femaar fra 1885—89: Foruden adskillige af de samme Sange, som ogsaa de andre har paa deres Repertoire, har vi udført i det Tidsrum: 8 Folkeviser, af Hartmann 8, af Heise 5, af andre: 38 Korsange, tilsammen c. 70, adskillige Kvartetter og Solosange og saa desuden, hvad de andre kun har et enkelt Spør af (hvis man vil henregne Södermans bondbröllop hertil), ikke mindre end 17 (sytten) store kombinerede Numre, Kantater og lign.; 7 store Kantater af Hartmann alene, dertil Völvens Spaadom, Heises Volmer-

slag, Mendelssohns *Künstlerkantate* og flere saadanne betydelige Musikstykker, de fleste med Orkesterledsagelse. I Henseende til Repertoire vil det saaledes være indlysende, at vi ingenlunde behøver at frygte for nogen Sammenligning; takket være Hartmann turde vort dog nok, naar alt kommer til alt, være det rigeste, nogen nordisk Sangforening ejer. At enkelte Aargange har været tenorfattigere end andre, det raader jo heller selv den dygtigste Bestyrelse ikke for, men vi ser trøstigt Fremtiden i Møde under vor nye Førers Ægide; han har viist baade Mod og Evne til at give sig i Lag med store Opgaver.

Ja, man kan maaske sige, at det var et Held for ham, at Opgaverne lige strags bankede paa, da han havde overtaget Dirigentposten, fremfor det foregaaende Aar, da Tiden intet havde at byde Axel Grandjean. Strags i December kom de store Holbergfester med tre Gange gentagen *Kantate*, *Fakkelsang* og anden *Festmusik*. Richardts *Kantate*, hvis første Afdeling var skrevet til Hartmannske Melodier og sidste havde faaet en overordentlig smuk ny Musik af Malling, præsenteredes derefter for vort eget Publikum ved den første Foraarskoncert 1885. *Kantaten* blev, de tre Gange den udførtes, forskelligt akkompagneret, ved Universitetsfesten med Strygere og Klaver, ved Studenterforeningens Holbergforestilling paa Folketheatret med lille Orkester, ved den egentlige store Holbergfest i Kasinos store Sal, hvor Sophus Bauditz holdt *Festtalen*, med stort Orkester. *Recitativet* voldte i øvrigt Musikdirigenten meget Bryderi; den ene Gang havde Em. Poulsen, den anden Gang i hans Forfald Axel Madsen udført det, Jerndorff havde samtidig med de to nævnte ogsaa indstuderet det, for at man alle Gangene kunde være garderet, ja før den tredje Opførelse havde man end yderligere anmodet Theaterchefen om ved en eventuel Stykkeforandring blot at lade en af disse tre være fri. Hvad sker? Et Par Timer før Forestillingens Begyndelse kommer der rød Plakat med et Stykke, hvori alle tre havde Rolle! Musikdirigenten ud i den vide Verden i en Droske; heldigvis var den aller første, han klagede sin Nød for, villig: Zangenberg traadte ind i den ledige Plads og skilte sig glimrende derfra uden en eneste Orkesterprøve.

Næppe var Holbergfesterne forbi, før Prøverne begyndte til en af vore aller betydeligste Festkoncerter, som blev afholdt 16. Maj i Kasinos store Sal, to Dage efter J. P. E. Hartmanns 80-Aars Fødselsdag. For at give flere end os Lejlighed til at hædre ham paa hans Højtidsdag udstedtes der Indbydelse til flere Musik- og Sangforeninger; der mødte af Lundensere 22, fra Musikforeningen 10, Koncertforeningen 19, Cæciliaforeningen 12, med vore egne 125 tilsammen et anseligt Kor paa 188. Det følger af sig selv, at alle Numrene paa Koncerten var

Hartmannske Kompositioner, til Slutning Völvens Spaadom, der tog sig mægtigt ud og blev sunget med en imponerende Grebethed af det vældige Kor og applauderet med Begejstring af det tætbesatte Hus. (1000 Kr. af Indtægten lagdes til Hartmannslegatet.) Efter Koncerten var der et Festmaaltid i den lille Sal, hvor Talere og Sangere kappedes om at hilse den ungdomslivlige gamle Mester.

Allerede paa selve Koncerten var han blevet fejret med en Sang af Charles Gandrup (til Musik af Otto Malling):

Der er et Sprog foruden Ord,	I dette Sprog var Du en Tolk,
hvori dog dybe Tanker bor,	en mægtig Talsmand for dit Folk,
som Hjertets Længsler stille;	en evig Ungdomskilde;
et Sprog, som først sin Fylde faar,	Du gav de danske Hjerter Lyd,
hvor Ordet ved sin Grænse staaer	Du maled deres Sorg og Fryd
og savner Magt og Snille.	i Toner dybe, milde.

Nu ved Gildet sluttede en Sang af Sophus Bauditz til Hartmanns friske Studentermelodi »Vi flygtige Svende« med Verset:

Hil være Dig, Mester, i Aftenens Glans!
 Helt gerne vi fletted et Blad i din Krans,
 men hvad kan vi byde vor Fader og Ven :
 kun bringe de Toner, Du gav os, igen!
 Saa klinge da Takken igennem vor Røst,
 saa juble vi alle af fuldeste Bryst
 for Hartmann!

Og —l—n sluttede med et: »Endnu en Gang: Leve Hartmann!« til den af Hartmann harmoniserede Agnetevis:

Studentersangens Muse hun stod ved	Vi flygtige Svende vi drage af Land,
Kvæsthusbro;	men Hartmanns Sange bær' vi til hver
strags kom der en Hartmann, ham gav	en fremmed Strand.
hun sin Tro.	

Haa, Haa, Haa:	O tænk paa de store, o tænk paa de
strags kom der en Hartmann, ham gav	smaa,
hun sin Tro.	og tænk paa Frejas Stjerne, og tænk
	paa Vøluspaa!

Han stopped hendes Øre, han stopped	Endnu en Gang: et Leve for Hart-
hendes Mund	manns friske Sang,
med ungdomsfriske Sange fra Hjertets	som Sommersolen sejrrig, som Kirke-
Strengbund.	klokkers Klang.

Blandt alle danske Hjerter, som staa	Lad længe, lad længe ham selv iblandt
til ham i Gæld,	os staa,
saa skylde vi Studenter ham mest	det sidste af de tre, men det mægtigste H!
alligevel:	

Naar Natten snart er svunden og Dagen	H, H, H!
bryder frem.	det sidste af de tre, men det mægtigste H!
saa følger som det sidste os Hart-	
manns Toner hjem.	

Atter uden Pavse tog Prøverne fat — eller rettere: foruden Koncertprøverne havde der været drevet Korprøver til Pinseturen; Ugedagen efter denne Koncert var Sangforeningen allerede i Odense, hvorfra Indbydelsen denne Gang var kommen og med stor Glæde modtagen, skönt vor mangeaarige Leder, Collin Lundh, denne Gang maatte melde Forfald, idet han for sin Helbreds Skyld maatte foretage en Baderejse. Han blev paa heldig Maade remplaceret af en af vore tro Støtter, Alb. Spärck, som paa et sent Tidspunkt paatog sig Hvervet som Fører.

Uagtet Malling jo formaliter var frattraadt, havde man en Tid lang haabet at faa ham med, muligt endogsaa som Dirigent, paa dette Tog; men det glippede, og han maatte blive siddende »hjemme ved sit Orgelværk«; Levysohn viste imidlertid ved denne Lejlighed, at han var Mand for at kunne staa for Styret.

Som det i en efter Turen skreven Vise fortælles, var der ikke ubetinget Glæde over at køre med et »Bummelzug« gennem Sjælland, men det var jo i Analogi med god gammel Regel, at vi skulde per ardua ad astra.

Lördag 23. Maj ankom vi til Odense Kl. 3 $\frac{1}{2}$. Efter Middag i Hjemmene var der først Kl. 8 Kirkekoncert i St. Knuds Kirke, og derefter en stemningsfuld Aften i Læseforeningens Have i Maaneskin og under Nattergalesang. Første Pinsedag Kl. 1 førte et Ekstratog Værter og Gæster til Korinth Station. Herfra skulde man ifølge Programmet »strags efter Ankomsten« paa Spaseretur til Brahetrolleborg, men trods de mange Gange Studenterne i Kupeerne havde blæret sig med det bekendte Citat: »Non cuivis homini . . .«, af nogle endog citeret i sin græske Form: »ὄ παντός ἀνδρός ἔστ' εἰς Κορίνθον ὁ πλοῦς«, saa vilde Himlen det anderledes og indprentede det i den modsatte Form: Non cuivis homini contingit abire Corintho. En stærk Skylle fængslede nemlig hele Selskabet i Detentionslokalet paa Stationen, men blev herved kun Aarsag til en lille Ekstrakonzert og en stor Ekstramorskab, hvorved det i langt kortere Tid lykkedes at blive mere familiært bekendte med hverandre. »Strags efter« Regnens Ophør marscheredes nu i straalende Solskin til Brahetrolleborg, hvor Slot og Kirke stod gæstfrit aabne og den grevelige Familie lod byde Forfriskninger. Herfra kørtes paa 70 Vogne gennem prægtige Skove og forbi yndefulde Skovsøer, i hvilke de lyse Bøge, forfriskede af Regnen spejlede sig, til Nørresø, hvor der i Dagens Anledning var opført et flag- og majløvsmykket mægtigt Træhus, der rigeligt kunde rumme de 400 Bordgæster, og hvor man tilbragte Resten af Dagen, til man Kl. 9 $\frac{1}{2}$ atter skulde i Ekstratoget. Mandag Kl. 4 stod Koncerten i Raadhussalen, og herfra begav man sig paa en

ret anselig Flotille ud til »Fruens Bøge« til det afsluttende Festmaaltid og Bal. Her modtoges man med to smukke Sange, den ene af C—a, hvori det hedder:

Hil Jer, unge Sangerskare,	Tryller Trolleborg jert Öje?
her paa Fyns det skönn Land!	Husk, at I kom til Korinth.
Kom I for vort Blik at klare?	Det kan lönn megen Möje;
skærpe Tanker og Forstand?	hvad non cuivis — Jer er hændt.
O stem ej for höjt jert Skjaldskab,	Fynske Gröd, den har vi ikke,
se, hvor Bøgen straalér grön:	her der bydes bedre Ret,
Ungdom enes bedst med Galskab,	spejl Jer i de fagre Blikke, —
— og jer Sang den er saa kön.	— gaar ej Dagen nok saa let?

Den anden Sang var af vor egen, vor gamle, vor kære Chr. Richardt, denne Gang fungerende som Vært; med Jubel hilstes det kendte Mærke Chr. R. under Sungen, men med ikke ringere Jubel efterkommedes Slutningsordene:

Og selv om I henter
en Smule Bronchit —
tag Damer, Studenter,
og svinger Jer frit!

Havde Forfatteren af den første Vise en Anelse, eller var det hin ægte poetiske Divinationsevne, der ham selv ubevidst formede hans Ord: »Stem ej for höjt jert Skjaldskab«, saa de blev som gloende Kul paa den arme Bestyrelses Hoved? Vi vide det ikke, men vist er det, at Skjaldskabet denne Gang var mindre höjstemt. Der var ingen disponibel Visedigter med paa Turen, og af dem, der blev hjemme, kunde man dog ikke billigvis forlange en uegennyttig Henrykkelsrus over, at de andre skulde ud at more sig. Hvad gör man i en snæver Vending? Man følger Conr. Möllers Vink fra Universitetsjubilæet, tager en gammel Vise, pudser den op med nye Knapper og nyt Foer. Man rodede Arkivet igennem og fandt Villiam Fabers Vise fra Aarhusturen 1871, den omtryktes da med de nödvendige Forandringer. Da den synes at være brugbar, tillade vi os samtidig at levere Varianter til Brug f. Eks. ved en fremtidig Bornholmstur:

Aarhus 1871.

Odense 1885.

Bornholm 18..

De Jyder de prenter
en Skrivelse lang:

De Fyenboer de prenter

Bornholmerne prenter

»Kom over, Studenter,
og syng os en Sang!«

Strags slukket blev Lampen,
hver Bog lukket i,
saa gik det med Dampen,
og her er nu vi.

Aarhus 1871.

Odense 1885.

Bornholm 18..

Og synge, det vil vi,
saa godt vi formaar,
saa længe, indtil vi
af Hæshed forgaar.
Men hvis det skal bære
mod Himmelens Hvælv,
se saa maa det være
om Jyderne selv.

om Odense selv.

saa maa vi bæere
Bornholmerne selv.

Thi Sang og Koncerter
har ofte man set,
men saadanne Værter
er en Raritet.

Ja Gæstfrihed klynger
sig til denne Jord,
hvor Hjejlen den synger
og Lyngen den gror.

hvor Droslen den synger
og Boghveden gror.

hvor Maagen den synger
og Brunkullet gror.
[Højlyngen kan ogsaa bruges].

Nu bliver vor Stemme
paa een Gang saa mild,
saa hver kan fornemme
den indvortes Ild,
og Tonen sig sniger
fra Barmen saa trang,
thi Eder, Smaapiger,
nu gælder vor Sang.

Med Kinderne røde,
saa kække, saa bly,
I Velkommen bøde
os ind til jer By.
I bandt os i Lænker
med Blomsternes Krans,
i Aften I skænker
os alle en Dans.

Ja, gamle og unge
og store og smaa
nu træt af at sjunge
vi sige som saa:
Hav Tak, kære Jyder,
som os vilde ha'e.
Til Gengæld vi byder
Jer kun et Hurra!

Hav Tak, kære Venner,

Til Gengæld vi sender

(enten = 1885, der passer paa
alt og alle, men hvor Ordet
sender vækker Forestillingen
om, at man allerede er rejst,
eller):

Hav Tak, Bornholmer,

i Møde Jer svulmer
et vældigt Hurra!

Det maa blot for Fremtiden passes, at man ikke i Arkivet finder Odensevisen og laver den om til Brug for Aarhusturen 1890 eller varierer Bornholmervisen til Odenseturen 1902.

Saa snart man var kommen hjem, sprang den poetiske Aare med dobbelt Kraft; ikke blot fremkom ved Skovturen til Raavad den oven citerede »Beretning«, men ogsaa en af Conr. Møllers mest glimrende Sange, en Omskrivning af den paa Koncerten i Odense udførte Sangcyklus »Reiterleben«, som vedföjes til Sammenligning:

„Reiterleben“.

I. Reiters Morgenlied.

Frau Sonn' beginnt wohl früh den
 Lauf,

Der Reiter doch ist früher auf,
 Und Morgenwind und Morgenluft,
 Die kräftigen des Reiters Brust.

Das Pferdlein und der Reitersmann,
 Die schauen sich so traulich an,
 Und dringt die Sonne in das Thal,
 So jauchzen beide auf zumal.

Die Freiheit ist ihr Sonnenlicht,
 Das gar so hell die Nacht durchbricht;
 Und mit der Freiheit eng gesellt
 Durchziehen sie gar froh die Welt.

II. Einkehr.

Was ist das für ein gastlich Haus,
 Das lieget an der Strassen;
 Ihr Brüder haltet, steigt ab
 Trompeter, thu' Ein's blasen —
 Hallo!

Frau Wirthin, komm' sie doch heraus,
 Und thu' sie uns kredenzen,
 Denn wir Soldaten haben nicht
 Viel Zeit um zu scharwenzeln.
 Hallo!

Doch hat sie ein lieb' Töchterlein,
 So geb' sie's eins zum Küssen;
 Es ist nicht viel Gefahr dabei,
 Da wir bald weiter müssen.
 Hallo!

„Studenten-Leben“.

I. Studenten Morgenlied.

Frau Sonn' beginnt wohl früh den
 Lauf,

Ach der Student steht doch nicht auf,
 Denn er kommt immer spät ins Bett,
 Das ist von dem Student nicht nett.

Das »Sollen« ist sein Sonnenlicht,
 Das sein Sonnabend hell durchbricht;
 Und mit Kam'raden gut gesellt
 Er ist so gerne in der Welt.

II. Einkehr.

Was ist das für ein gastlich Haus,
 Das ich habe da bemerkt?
 Ihr Brüder haltet, steigt aus!
 Das ist ja »Vielewerket«.
 Hurrah!

Hr. Edlich, komm' Sie nur heraus,
 Und geb' uns Öl zu trinken,
 Denn wir Studenten lieben Schmaus.
 Verstehen uns auf das Klinken.
 Hurrah!

Mit das Gesang ist bald vorbei,
 Das muss man uns wohl gönnen;
 Nur: wenig »Wolle«, viel Geschrei.
 Wir besser »Sollen« können.
 Hurräh!

III. Abschied.

Hörst Du den Trompeter blasen,
 Wie er ruft mit starkem Ton?
 Aus ist nun die kurze Ruhe,
 Und der Reiter muss davon.
 Einen Kuss — einen Kuss,
 Eh' ich scheidn muss,
 Lebe wohl!

Stärker rufet die Trompete,
 Und mein Rösslein wiehert drein.
 Tausendmal Ade. du Schöne,
 Tausend Dank der Liebe dein.
 Nun zum Strauss, frisch hinaus
 Froh und frisch hinaus.
 Lebe wohl!

Carl Schultes.

III. Abschied.

Hörst Du, wie die Kutscher knallen
 Und die Pferd' sind aufgereg't,
 Schlagen zu die Skageln allen;
 Ferdinand hat aufgelegt.
 Auf dem Finger einen Kuss.
 Eh' ich scheiszen muss,
 Lebe wohl!

Sehe wie klein aber niedlich
 Liegt ja da das Vielewerk!
 Tausendmal Ade, Hr. Edlich!
 Tausend Dank, Du lieber Spärck,
 Und Du Führer an beim Schmaus,
 Führer in dem Wald' hinaus,
 Levy Sohn!

—*nchl.*

Efteraarssæsonen fortsatte i det godt begyndte Spor; ved Decemberkoncerten assisterede Komponisten Grieg med Frue; og de to følgende Aars Foraars- og Efteraarskonserter frembød ogsaa en Del Interesse, ja Foraarskoncerten 1887 var ligefrem en Fest, idet ved denne Lejlighed Heises Buste, skænket Foreningen af Enkefru Heise, som havde ladet den udføre i Marmor efter Broncebusten paa hans Grav, blev afsløret med en Sang og en Tale, begge af Chr. Richardt (Sangen er citeret ovenfor S. 86). Koncerten bestod selvfølgelig af lutter Heiseske Kompositioner og var en vemodblandet Fest: saa rige Skönheder med Løfter om endnu meget mere, en saa sprudlende Melodiositet og saa friskt et Lune, og nu havde denne Ungdomskilde hørt op at sprudle og Tonerne var forstummet. Men med en inderlig Tak for, hvad Heise havde været, særlig for sin Yndlingskreds, Studenterne, sluttede Koncerten med et Leve for hans Minde, og at dette aldrig skal uddø indenfor Studentersangforeningens Vægge, derfor har han selv bedst sørget. Et Par af de trofaste fra hans Tid var nys gaet i Graven: Christopher Møller i April 1884 og »gamle Guldberg« i 1886. Navnlig den sidstes Død følte dybt og inderligt i Sangforeningen; det var en næsten utænkeligt, at man ikke længer skulde møde det milde, venlige Ansigt dernede, og det var ud af alles Hjerter, at Chr. Richardt havde skrevet den sidste Hilsen fra Sangforeningen ved hans Jordefærd til den sjælfulde Melodi, som han selv saa tit havde sunget (»Till Österland vill jag fara«):

Lad Toner følge hans Baare, selv sang han saa sjælfult som tyst — for vort Jordlivs Smil og Taare var der Sangbund og Væld i hans Bryst.	Han var saa ung med de unge og mellem de glade saa glad — dog kendte han Tider tunge og Rosens visnende Blad.
---	--

Han haded ærligt det lave, holdt blankt sit fædrene Skjold! Han var god til Ven at have, og hans Troskab en levende Vold!	Men i de bedendes Skare hans Længsel blev Stilhed og Trøst — Herre! lad til Dig ham fare, til din Naades livsalige Kyst!
--	---

Ja om ham betænker vi os ikke paa at sige, at endnu ingen ved sin Bortgang har fremkaldt en saadan Følelse af Savn og af Tomhed som han. For mange af de ældre var det egentlig ligesom først nu, de mærkede, at en ny Tid var kommen. I 1885 havde ogsaa Collin Lundh definitivt nedlagt sit Scepter, efter at han længe havde truet med at maatte gøre det for sit Helbreds Skyld; gentagne Gange havde Generalforsamlingen venligt nødet ham til at blive, ved ikke paa nogen Maade at ville modtage hans Afskedsbegæring. Efter at Sophus Bauditz en kort Tid havde overtaget hans Forretninger, fandt man i 1887, da Bauditz, der ikke selv var Sanger, ønskede at træde tilbage, vor nuværende Økonomidirektør J. Frimodt, der synes som skabt af det Stof, hvoraf de ægte Økonomidirektører dannes: udadtil betydelig Forretningsdygtighed, indadtil hyggeligt Studenterlune. En overordentlig stor Fordel er det for Foreningen, at dette Medlem af Bestyrelsen er en af dem, der tager Del i hele Sangforeningens Virksomhed og omtrent aldrig har svigtet ved nogen Prøve; Bestyrelsen bliver derved nøjere indlevet med hver enkelt, og dette har vist sig at have stor Betydning, ikke mindst for det kammeratlige Sammenhold. Viborgturen i indeværende Aar indeholdt ualmindelig lovende Varsler om Frimodts ypperlige Evner til Fører, og Foreningen har ved flere Lejligheder med god Grund søgt Anledning til at vise ham sin Paaskønnelse. — Samtidigt kan det erindres, at vi efter Unmacks Afgang i 1885 fik en dygtig Afløser for ham som Kasserer i Henrik Sporon, som atter i 1888, da han drog fra Byen, erstattedes af Max Müller, hvis Beskedenhed vi ikke ville krænke med at fortælle, hvor stor en Tillid og Hengivenhed han allerede har vundet hos sine Kammerater.

Intet af de senere Aar har paa langt nær kunnet maale sig med 1888 i Betydning for Sangforeningen. Det kaldes aldrig andet end Kantateaaret, og det foresloges at udnævne Levysohn til Kantatsraad i den Anledning. D. 16. April paa Universitetskoncerten præsenteredes først atter en Række udelukkende Hartmannskompositioner med Ind-

vielseskantaten som Slutning paa første Afdeling og den storslaaede nye Kantate af ham ved Hs. Maj. Kongens 70 Aars Fødselsdag som Slutningsnummer. Her havde man atter den gamle Hartmann og dog med den mærkelig foryngende Evne til at kunne frembringe nyt i det uendelige: den yndefulde »Skt. Hans-Kvartet« og det pompøse Vikingekor, de indsmigrende Romancer og det festlige Begyndelses- og Slutningskor — ja hvor svandt ikke Weyses gamle Kantate underligt ind! Universitetet blev narret; Konsistorium havde haabet at faa en kortere og lettere Kantate end Weyses, og nu fik de et mægtigt Toneværk, men som ufejlbarlig ogsaa vil flokke Studentersangerne til ivrigere Deltagelse i Festen end før. Weyses Reformationskantate vil der aldrig kunne være Tale om at afløse, men Universitetet har vundet overordentlig meget ved at faa en saadan Fødselsdagskantate som Hartmanns nye, der i Aar, da den præsenteredes i forkortet Skikkelse, heldigvis kun havde mistet et eneste — for Resten nødtigt savnet — Stykke (Nr. 6: »Tog Kronen, Konge, Du i trange Tider« med den smukke Slutningssats: »og se med Alvor frem imod en Morgen«).

Virksomheden var, særlig i April, storartet; vi forbigaar de almindelige, men meget hyppige Korprøver, og skal blot omtale de 11 Dage midt i Maanedens: d. 8de stor Prøve med Orkester i Kasinos lille Sal, d. 11te Generalprøve paa Universitetet paa ovennævnte Kantate, som opførtes den 12te ved Universitetsfesten paa den vældige nye Tribune, der var opført i Stil med Lokalets øvrige Træudsmykning og blev staaende hele Aaret til de mange Fester. D. 15de Generalprøve paa Koncerten, d. 16de Koncert og Gilde. Ved dette Gilde hilstes Hartmann med en overordentlig smuk Sang (af Max Müller), der blev sunget med jublende Tilslutning af alle de tilstedeværende. Den var skrevet til Melodien af den nys afsungne prægtige Kantate og anvendte flere af Tekstens Ord om Kongen paa vor Konge og Fader. De tre sidste Afsnit, som gjorde særligt Indtryk, var:

(Mel. Nr. 5).

Og som i Natten ved Sankt Hans,
hvor Længslens blide Drømmekrans
tyst hviler over Vange,
der lysner Glimt fra Baalets Skær,
og Sangen jubler fjern og nær
i Skovens hvælvt Gange,
Du blanded Alvors dybe Kvad
med lystigt Glimt, med Klang saa glad
en Hob Studentersange.

Saa frisk som vaargrøn Bøgeskov,
saa kæk som Lærkens første Lov
din Fryd gav muntre Klange.
Du har med os som Yngling drømt,
Du har Studentens Bæger tømt,
Du sang hans glade Sange!
Er end din Lyre gammel Baad,
den rummed rig og mangen Daad,
den rumme endnu mange!

(Mel. Nr. 1).

Höjt jubler vor danske Tunge
 det Hartmannske Vælds Melodi;
 lyttende føle vi unge
 den dragende Harmoni.
 Vi hilse med Kvad, som tone,
 Dig, Drot, der trods graanet Haar
 end bærer vort Spir og Krone
 med Kraft og Mod som i Vaar!

(Mel. Nr. 3).

Ja priset være din Herskerhaand,
 som tog i Vare den spæde Vaand,
 at ej den blev kappet og stævnet;
 som værged Ungdommens Sangeraad
 og end trods Alderens haarde Baand
 et Ungdomseje har levnet.
 Guds Sol lyse Glans i din sene Vaar
 og Lys og Lykke end mangt et Aar!
 Og stolt dit Navn vil vi ære;
 hvert Sted, hvor Ungdom til Stævne staar,
 dit Banner skal höjt vi bære!

Dagen efter, den 17de, udførte det forstærkede »lille Kor« Hartmanns Kantate i Anledning af Indflytningen i Studenterforeningsbygningen ved den store Fest, Foreningen holdt paa 25aarsdagen for denne Begivenhed, og den 21de gentoges Kantaten ved Jubilæumsballet. Sammen med alt dette gik Prøverne til vor Deltagelse i den nordiske Musikfest, der holdtes i Dagene mellem 1ste og 8de Juni i Koncertpalæet (3 store Hovedkoncerter og en Folkekoncert). Ved hver af disse — foruden til Generalprøverne — var det vældige Lokale tætfyldt af Tilhørere, og flere Hundrede havde ikke engang opnaaet den Lykke at faa en Generalprøvebillet. Paa Musikfestens sidste Dag havde de danske Studenter inviteret de fremmede Studentsangere til Fest, først hos Studenterforeningens gamle Vært Ægidius i Divanen ved Tivolis Koncertsal og derefter paa Fregatten St. Georg. Det var en ualmindelig smuk Slutning paa Festerne, da her fra Fregattens Dæk den ene friske Studentsang efter den anden lød ud over Vandet til de Tusender og atter Tusender af Mennesker, der tavse flokkedes om Bredderne af Søen, belyste af Tivolis rige Illumination, de elektriske Lamper fra Udstillingen og højest oppe fra den mørkeblaa Himmel af den stille, blanke Maane, som spillede paa de luftige og dristige Kupler og Spir paa den stilfulde store Udstillingsbygning. Ingen respekterede Udringningen Klokkeren 12, men alle blev, selv efter at Lamper og Blus var slukkede, lige indtil det begyndende Dagslys gjorde Maanen overflødig.

Den 19de var der atter Generalprøve paa en stor Kantate: Lange-Müllers til Universitetsfesten den 20de i Anledning af Hundredeaaret for Stavnsbaandets Løsning, og to Dage derefter holdt Studentsangforeningen Sæsonens afsluttende Skovtur til Skodsborg, maaske den mest vellykkede af alle, med Lange-Müllers uforglemmelige aandfulde og poesirige Tale for Hartmann og Conrad Möllers dristige, men i sin Art lige saa beaandede — Vise kan man ikke kalde det, nærmest maatte det vel

være et Oratorium: »Vrövlets Spaadom«. Da vi vel tør forudsætte Teksten til »Völvens Spaadom« tilstrækkeligt bekendt for vore Læsere, aftrykker vi kun den nye Tekst, hvis Titel lød (i Overensstemmelse med Musikfestprogrammerne):

DEN STORE NORDISKE MUSIKFEST PAA SKODSBORG.

FÖRSTE

STORE KONCERT.

Vrövlets Spaadom

af den yngste Edda ved — nkl Horn.

<p>Frimodts Öje, veed jeg, dølges dybt paa Bunden af den klare Bolle, naar til Dagens Brækning Skaaler ned I skylle; thi naar Boller fyldes, tømmes Penge-Kassen, Sophus Bauditz gav ham. Veed I ogsaa det?</p> <p>Winkel Horn sig dølger, veed jeg, underhaanden under disse Linier, saa en Flom af Ord sig ned med Brusen styrter, ned styrter fra min ringe Pen. Nu veed I ogsaa det!</p> <p>Först af Dirigenter mindes jeg O. Malling. Ej en Odder er han, bor i Holbergs Gade paa den høje Sal. Trende Gange Hurra og saa tre Gang korte fik han meget ofte. Tit han »lever« end.</p> <p>Da gik vor Bestyrelse til de høje Stole,</p>	<p>og paa denne Stolegang plejede de Raad, om vor Sangforening skulde ta'e i Skoven, eller om den ikke heller sku' la' vær'.</p> <p>Frimodt skrev et Opslag; hængte det paa Tavlen; saadan han frimodtig gik med Liste frem. Nu for Kroner tvende, som det var beregnet, man paa Kristians Liste tegnede sig væk. Nu for Kroner tvende, Kroner, som det var beregnet, man paa Kristians Liste tegnede sig væk.</p> <p>Op gik alle Mensker paa de Age-Stole. Raad som för man plejed, om man havde Raad til at ta'e en Bajer, der hvor unge Heymann raader for Tuborgen. — Bajeren man fik.</p>	<p>Frimodt derpaa sa'e: »Nu »skal I strags faa Kaffe »hist paa Eremitagen »og en Pousse-café!« Her ej nødigt nødes Kognak og de Bönner trende Gange brændte — Alt, alt som tragtet var, alt nødes.</p> <p>Allesammen saa jeg oppe godt at køre rustede til Soldet :: frem :: nu strags til Strucks.</p> <p>Jessen först, og Melchior nævnedes den anden, Bast og Hvidt og Grönlund Volle Knudsen fulgte. Det var alle disse nævnedes til Hobe. Jessen, Hvidt og Melchior og Krarup Bast og Grönlund Volle Knudsen, C. V. Arbe Mirbe Marbe Starbe Lirbe Larbe Er ej alle disse nævnedes til Hobe, si'er jeg: Skidt! aa Skidt!</p>
--	--	--

Om Efteraaret, kort efter at den sædvanlige Ruskantate var besörget, begyndte Proverne paa N. W. Gades Kantate til Universitetsfesten i Anledning af Regeringsjubilæet. Det var en stor Nydelse for Sangerne at faa Lejlighed til ogsaa at bære dette overordentlig skönne Toneværk frem med dets mange idyllisk yndefulde Partier, og efter hvad man kunde mærke, skilte Foreningen sig derfra til Mesterens Tilfredshed. Efter Koncerten 11te Dec., hvor Gentagelsen af denne Kantate havde været det betydeligste Nummer, hilstes han velkommen iblandt os med en smuk Sang af C. F. Skibsted, der ligesom Max Müllers til Hartmann var bygget over erindrende Motiver fra hans egen Kantate:

I Fredensborg over Esromsø	Den hele liflige Tonehær
der vandrer en Tonernes Mester.	paa Mesterens Bud giver Møde.
Naar Engene dufte af nyslaaet Hø,	Der fletter snelt han af Tonen skær
den venlige Flække han gæster.	de Melodier saa bløde.
De Kræfter, som gaar	Med kongelig Magt
i Vinteren haard,	i klingende Pragt
dem skænker ham Sommerens Fester.	han fængsler Ideernes Grøde.

Af Ossians Sange han fletter en Krans,
den første, som pryder hans Pande.
Han maler os Elverpigernes Dans
og Weichselens svulmende Vande.
Det Vaarbud, som lød,
og Comalas Død
skal føre hans Navn over Lande.

I en anden Sang — af Chr. Helms — apostroferedes begge Mestrene, og begge svarede med af fuldeste Hjerte at møde Ungdommens Hyldest ved ungdommelig og livsglad Given sig hen i den smukke fortrolige Stemning, der herskede fra først til sidst.

Kantateaaaret sluttede saaledes, som det var begyndt, med Glans, men »Kantatsraaden« havde ogsaa med Ære fortjent sit Navn. I en bekendt Vise af Erik Bøgh om en Theaterdirektørs Genvordigheder vilde man med et Par lette Ændringer (og dem forstaar vi jo her i Sangforeningen!) kunne finde en Skildring af vor Musikkdirektørs mange Ængstelser, naar Orkester, Solister, Korister, Statister osv. osv. skal samles. Vi har allerede ved Holbergsfesterne omtalt en — vi kunde næsten kalde det: Institution, som hører med til Sangforeningens Fysiognomi: Drosken. Muligt, at det kunde betale sig at holde Hest og Vogn til Brug for Musikkdirektøren, de mange Gange han maa lade alt

andet Arbejde i Verden i Stikken, selv det at blive barberet, for at jage Byen rundt en Time før Koncerten og hente 19 Afslag hos Tenorer, Solister eller hvem det nu er, indtil han endelig faar den 20de, der fredeligt sad og nød »en Genstand« udenfor å Porta, lumskelig lokket til at køre »en lille forfriskende Tur med for Selskabs Skyld.« Musikdirektøren er saa aimabel som muligt, for at Offeret intet skal mærke, før han ruller for Døren ved Konsistoriums Indgang. Nu hjælper ingen Protester; hvide Handsker i forskellige Numre har Direktøren med i Lommen (der ligger et lille Oplag i et af Arkivskabene til venstre i Lokalet), ligeledes hvidt Slips, og en Menig af Koret af samme Højde og Førhed som Delinkventen, maa laane ham sin Kjole og selv i den andens Frakke gemme sig bag de bageste i Koret. Værst er det, naar Solisten har stortærnede Bukser paa, saa maa han hjem og skifte først, men Direktøren kender sine Klassikere: har Hummer først slaaet sin Klo i Fyren, slipper han ikke sin Klister. — Ja Bestyrelsen har udført mangt et dristigt Parforcearbejde, men den har ogsaa hertil været hjulpet — vi vil ikke sige af Droskekusken, som trodser Politianordningen og kører, som han var gal; det kan han sagtens: Sangforeningen betaler Mulkten, — nej vi tænker her paa to særlig uundværlige Hjælpere, hvem man mangan en Gang har budt det utrolige: den ene er vor mangeaarige, for nylig afdøde, Nodeskriver, Korregissør ved det kgl. Theater, Hansen, som har ofret Foreningen mangan en Nat, naar han træt var kommet hjem fra Theatret, men ikke des mindre satte sig til det lidet morsomme Arbejde at skrive Stemmer ud til en Sang, der var blevet bestemt i det yderste Öjeblik og nu skulde indstudies ved Generalproven næste Formiddag. Hans Datter, Frk. Emma Hansen, som har arvet hans Bestilling, har værdigt traadt i hans Fodspor, om vi end heldigvis ikke har budt hende slet saa meget, som vi bød ham. Paa en Maade lønner det sig ikke at være alt for medgørlig, det frister let andre til at misbruge en. Den sidste Bemærkning gælder i fuldeste Maal den anden af vore Hjælpere, Bogtrykker H. J. Schou (Triers Bogtrykkeri). Viserne, som skulde synges om Aftenen, var tit ikke forfattede om Middagen, men man var ganske rolig: man vidste jo, at man havde Schou; naar Visen bare blev leveret i Trykkeriet Kl. 7, naar man gik til Koncert, saa laa den fiks og færdig, om end i Regelen lige saa fugtig som Indholdet og som Sangerne, der skulde synges den (o salige Sympathi!), Kl. 11, naar Glassene blev fyldte ved Soldet efter Koncerten. Det skal endog være hændt en Gang — om hos os eller vistnok snarere i Studenterforeningen, vides ikke med Bestemthed — at Visen, hvormed

Soldet endte, var skrevet ved selve Soldet*). Koncertprogrammerne, som jo er hele smaa Hefter, gaar det ofte omtrent ligeledes: i sidste Öjeblik ombyttes Numre, nye Tekster maa skydes ind, alle Siderne ombrækkes, Arkene restrykkes, törres, heftes, beskæres ved Dampkraft; men en enkelt Gang har det ogsaa været nødvendigt at lade Peter ved Indgangen til Koncertsalen staa og vifte i Luften med Programmet for at fremskynde dets Törring, inden han leverede Publikum det. Ja, hvor lidt aner ofte Publikum alle de Hjul, der har været i Aktivitet den Dag, for at alt skulde foreligge komplet, men at det til Dato endnu ikke er gaaet galt, er ikke ene Foreningens Skyld, derfor skal Bogtrykker Schou have sin store Del af Æren!

Og saa staar vi da nu ved selve Jubilæumsaaret, 1889. Uagtet det endnu ikke er udlobet, naar denne Bog ser Lyset, og uagtet den betydningsfuldeste Fest, Jubilæumskoncerten og de øvrige Galskaber, der nu kan findes paa, staar tilbage, saa har dog allerede dets første Halvdel haft adskillige smukke Mærkedage. Foraarskoncerten i April ansaas af alle Tilhørerne for særlig vellykket, og kunde ikke være en smukkere Hævden af Foreningens aller ældste Program, idet der her i udstrakt Maalestok var gjort Alvor af den dengang opstillede Fordring, at ordentligvis saavel Tekst som Musik skulde være lærte udenad, for at man hverken skulde distraheres, naar Nodebladet var der, eller naar det ikke var der. Naar Sangerne alle som een kan have hele deres Opmærksomhed henvendt paa Dirigenten og følge hans svageste Vink, kommer der noget langt mere fuldstøbt over hele Præstationen. Der havde heller ikke været noget forceret over Prøverne denne Gang — men Drosken kom dog i den ellefte Time i Bevægelse. Det var atter en rød Plakat, som imod al Sandsynlighed berøvede os Jerndorff, der skulde have sunget Primotenoren i Norgeskvartetten, men Edv. Hvidt mødte paa Pletten, tog Partiet, og det gik mønsterværdigt.

Umiddelbart efter Koncerten begyndte Prøverne til Pinseturen, som denne Gang gjaldt Viborg. Aarhus havde udbedt sig en lille Koncert paa Gennemfarten, og senere kom en Indbydelse fra Randers til. Alle-rede Rejseselskabet havde sin Interesse, idet man denne Gang havde to af den gamle Garde med, som ikke i mange Aar havde deltaget i For-

*) Denne sorgløse Stolen paa Bogtrykkerens Almagt synes for Resten allerede Hr Schous Forgænger, den elskværdige gamle Studenterven S. Trier, at have lagt en god Grund til; det hedder i alt Fald i Poul Rytters Kantate til Chr. Richardt 1867:

Han sender os ej mer en Sang
saa sent, at Trier bander.

eningens Ture: O. Zinck, der nærmest var med som Kommersraad, og P. Jerndorff, der paa een Gang fungerede som Menig i Geledet, som Kwartetsanger og som Solist, og hvem en stor Del af Æren for det smukke Resultat af Koncerterne skyldtes. Ligeledes fulgte den smagfulde Akkompagnator fra sidste Koncert, Pianist Georg Jespersen, med, for snart som Enepianist med Orkester, snart sammen med Levysohn firhændigt uden Orkester at akkompagnere til Hartmanns Indvielseskantate.

Den sædvanlige Dampskibsfrokost var som ved tidligere Lejligheder bebudet at maatte ske i to Hold paa Grund af Spisesalonens Snæverhed. Et Par sultne Herrer af andet Hold (Bogstaverne L — Z) havde allerede for diverse Drikkevarer under Jernbanekørslen gennem Sjælland tilbyttet sig Pladser i første Hold, men det var spildte Omkostninger, da der ventede os alle den Overraskelse, at hele Fordækket paa »Vesta« var omdannet til en flagbehængt, teltoverhælvvet Spisesal, hvor alle paa een Gang kunde spise, hvad de ogsaa gjorde som sultne Ulve, saa snart den reglementerede »Sätt maschinen igång« var sat i Gang, den første Gang rigtigt nok med lidt Uorden i Maskineriet.

I Aarhus holdtes umiddelbart efter Ankomsten en lille Rejsekoncert i Theatersalen, under hvilken det tordnede og lynede og et Par tunge Draaber listede sig gennem Theaterloftet ned i Sangernes Nodebøger. Derfra begav man sig ind til en højst velkommen tillställning i den tilstødende store Sal i Klubben Polyhymnia. Her var man i en halvanden Times Tid samlet med de aarhusianske Venner, hvis elskværdige Gæstfrihed kulminerede, da Overretssagfører Høegh-Guldberg paa Aarhus Bys Vegne indbød os til i 1890 at gentage Besøget fra 1871 — hvilket under levende, enthusiastisk Bifald lovedes paa Sangforeningens Vegne af vor Fører Frimodt. Endnu henved en Times Tid veksledes indledende Venskabsytringer mellem Sangerne og deres vordende Værter, medens det forsinkede Tog ventedes paa Jernbanestationen. Saa gik Toget til Viborg.

Her tilbragtes to festlige Dage, den første med Domkirkekoncert, hvis Glanspunkter var Jerndorffs sjæfulde Foredrag fra Orgelet af Hartmanns »Lær mig, Nattens Stjerne«, og senere det store Kors Udførelse af nogle Sange nede fra Krypten for lukkede Døre, saaledes at Sangen lød hemmelighedsfuldt fjernt op i Kirken. Om Aftenen var der en promenerende Sammenkomst nede ved »Salonen« paa Borgvold ved Viborg Sø, og her nede fra fulgtes man saa Kl. 10¹/₂ alle op til Domkirken, der nu straaled i sin rigeste Belysning, et imponerende Skue, der gjorde

et stærkt Indtryk paa alle. En lille Koncert arrangeredes atter fra Orgelet og overtraf næsten den forrige; Ingemann, hvis Hundredaarsdag det nys havde været, blev erindret ved Jerndorffs beaandede Udførelse af »I fjerne Kirketaarne hist«, ledsaget af Hr. Domorganist Ambergs virkningsfulde Orgelakompagnement; og derefter, hvad den forrige Koncert havde savnet og hvad der derfor nu modtoges med dobbelt Glæde, foredrog Frk. Ross Weyses Aftensang »Dagen gaar med raske Fjed«. Den klokkerene, lyse Sopran kvidrede saa fuglelet og pinseglad hen under Hvælvingerne og smeltede sammen med de rene, ligesom med Ild optrukne, Skönhedslinier i den pragtfulde, mægtige Granitkirke til et stemningsfuldt Helhedsindtryk, som vistnok vil bevare sig længst af alt for Erindringen.

Om Mandagen tilbragtes Formiddagen paa Hald og de mange smukke Punkter deromkring og sluttede med en gemytlig Fotografering; efter Koncerten om Eftermiddagen var der Fællesmaaltid og Bal paa Preislers Hotel. Festmaaltidet oplivedes ved en Række ypperlige Taler og Viser, — i det hele var denne Tur vistnok den sangrigeste, vi har haft — Oberstlöjtnant Frits Holsts Tale for Gæsterne og Frimodts Tale for Værterne, hvori han drog en morsom Parallel mellem Viborg og Rom, vare i høj Grad livfulde men overstraaledes af Zincks geniale Idee at gengive hele Jeppes Monolog, hvor han vaagner i Baronens Seng, appliceret paa vore Følelser her i Viborg, hvor man kunde fristes til at tro sig i Himmerig. Ham skyldtes ogsaa den morsomme Vise, hvori det hed:

Og der blev sunget i eet Køre væk
 Da Da Da, Dadera, Dadada, da, da.
 Saa mangen Primo T. fik her sit Knæk,
 men saa — og se det var det fine —
 sang de med Margarine.

Det var en gammel Melodi fra Sangforeningens ældste Tider, han havde benyttet (af »Talismanen«: O Gud velsigne Dem, Fru Storkenskjold), men det viste sig, at ingen af den nuværende Generation kendte den. Han var imidlertid ikke raadvild: paa Dampskibet lavede han et Vers til Ære for Kaptajnen og fik dette omhyggeligt indstuderet til at afleveres som Udgangspunkt for et Hurra ved Indløbet i Aarhus Havn. Derved narredes Sangerne tillige til at lære Melodien. — Af C. C. Jessens fornøjelige Vise om »Magnetisme, Bimetallisme etc.« hidsættes her Slutningen:

Vi komme her til Jer som et elektrisk Thi slutte vi vor Kædes Ring og samles
 Batteri, tæt og tyst.
 hvor Jern(dorff) og Zinck er Elementer, da svulmer det frem i stærke Strømme.
 den hele lange Kæde den dannes, og Sangen bringer Hilsen om alt, hvad
 fatter I. let og lyst
 af unge, glade syngende Studenter. kan rummes i ungdomsfriske Drømme.
 Se der er snakket vidt og bredt om Kom med, kom ind i Kæden da den
 denne Herren Huth lyse Sommernat.
 med samt han bekendte Magnetisme — slut tæt Jer, at Kæden ikke brister,
 ja, vi har ingeu Odd'er med, men der saa vil jeg aldrig synges mer, om ej det
 er mere Fut, lykkes, at
 i vor — jeg kalder den »Bimetallisme«. I mærker elektriske Gnister!

Og skulde vi gaa hjemad med en lille bitte Gnist
 at hvile som Helte efter Kampen,
 saa var det blot et Fremsyn, vi veed, jo dog til sidst
 faar Viborg elektrisk Blus paa Lampen.

Slutningsindtrykket, vi fik af Viborg, var netop ogsaa ualmindelig elektrisk: snart ryddedes den store Festsal til Dansen, hvor de unge svang sig, medens de ældre samledes ude i Haven. Det, at man veed, at man saa snart igen skal skilles, giver for det første en Aabenhed og Lethed til at give sig hen uden forangaaende Formaliteter — »Pluk Glædens Rose, för den forgaar!« — men tillige en vis vemodsfuld Baggrund, som ved sine Skygger forhøjer Indtrykket af den lette, lyse Öjebliksglæde; Stemningerne vævedes ind i hinanden og anskueliggjordes ligesom allerede i den rent ydre Modsætning mellem den oplyste Balsal med Musik og leende Stemmer og den stille Have i den lyse Nats Dæmningsskær.

Og saa gik det næste Morgen til Randers. Ærligt talt var der mange, der hellere var rejst hjem uden at faa de nyligt modtagne Indtryk udvaskede eller fortrængte af andre, og mangen ung Student sad stille drømmende med Kroppen i Toget og Aanden i Viborg — og svarede ogsaa hen i Taaget, naar han blev spurgt; men i øvrigt veksledes jo nu alle de mange rige Minder, man havde erhvervet, og Samtalerne faldt, som —l—n senere søgte at skildre det i en Revuevise ved Erindringsgildet i Tivoli Lördagen efter (Melodien var naturligvis denne Turs Livmelodi og selve Titelen var indrettet til at synges):

En Skaal for Viborgturen 89
 med al dens dadera-dadera-dadera-da-da-da
 Værtinders, Værters og de unge Pigers.
 Studenter-Sangforeningen. Tivoli
 Lördag den 15de Juni.

* * *

— Men Middagen, Middagen, Du, da Vi vare seks og syvsindstve Mand,
 Gnisten kom! der vi droge ind fra Hald med dadera-
 Zinckgodt, Jeppe! dadera-dadera-dadera dadera-da da-da,
 dadera-da-da-da men mod Ballisten den blide hvem holdt
 og Frimodts Skaal — den lugted stærkt Stand?
 af Rom! — Selv ingen Marschal det forbavser,
 Ja, man kan sagtens gaa paa Vejtsler, at Hjertet hang i Tjavser.
 hvor Værtens Navn er Preisler!

Og Ballet — Ballet og de søde smaa!! »Ja Viborgvæerten var al Ære værd,
 med al deres dadera-dadera-dadera men — Datteren, Datteren, Datteren,
 dadera-da-da-da, Datteren, Datteren!«
 de røde Roser og de Öjne blaa, — saa lod det i Kupeerne fra hver. —
 og Blikke, Stemmer, ja det hele Ross — »Hvor dumt, da vi i Langaa biede,
 hvad var vårt lif? ett bloss! jeg ikke skrev og friede!«

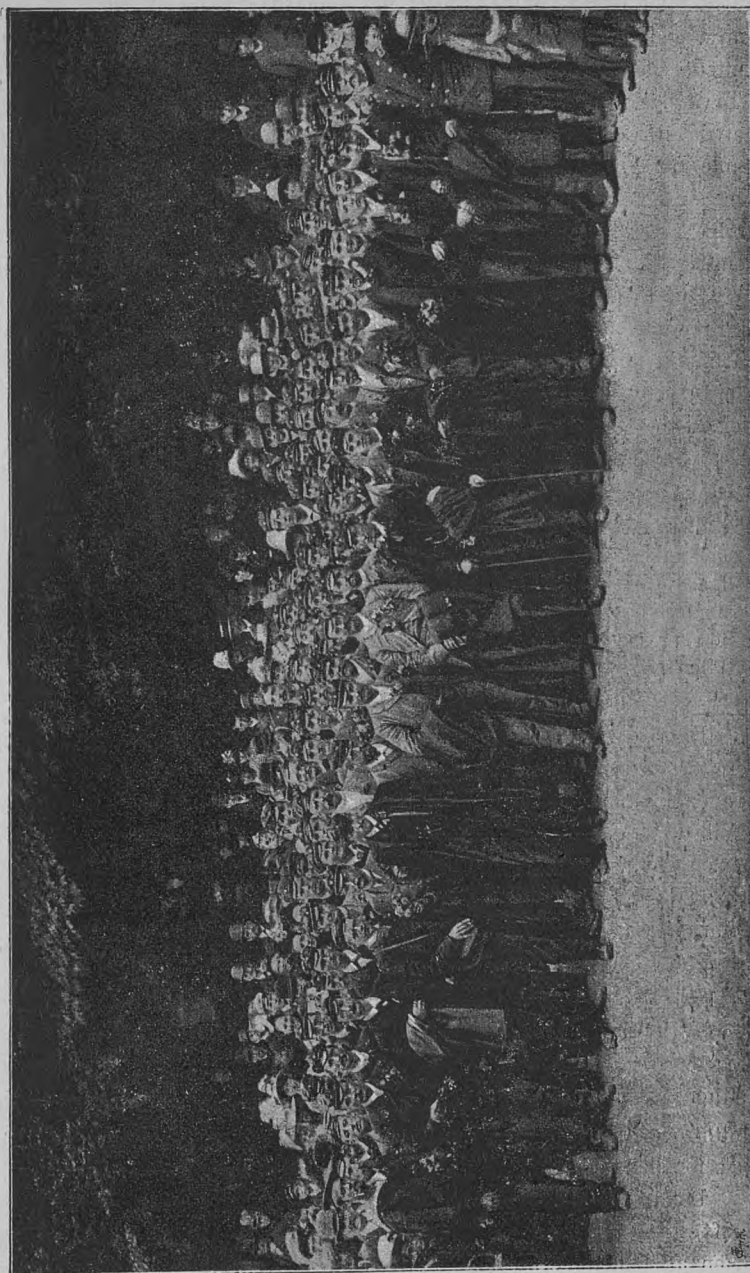
*

*

*

Var man imidlertid hildet i Minderne og for saa vidt endnu ikke helt oplagt til at stifte nye Bekendtskaber, da man kom til Randers, saa havde Randers Damer udtænkt det mest strategiske Middel til med eet Kup at besejre enhver Modstand: næppe var vi kommet et Par Gader igennem, før en sand Regn af Blomster dalede ned over os og vort Tog gennem Byen lignede et rent Triumftog; en Gang imellem, naar Regnen blev til en Skypompe, standsede Sangerne midt paa Gaden og sang et Vers til Tak. Koncerten gik i Betragtning af de mange anløbne Stemmer mærkværdig godt, og i Rektorens Parti i Heises Ruskantate overgik Grönlund sig selv, ligesom ogsaa Jerndorff holdt ud til det sidste, da de fleste andre Primotenorer var hæse. Efter Koncerten var der Kaffe-anretning ude paa Skovbakken, og her anmodede atter en Fotograf om Tilladelse til at maatte forevige Öjeblikket. En Gengivelse heraf findes paa næste Side som en Fremstilling af en Del af de for Öjeblikket i Jubilæumsaaret tjenstgørende Medlemmer.

Derpaa var der en meget animeret Seksa eller rettere Middag og paafølgende Dans, medens der nedenfor i Klubben Harmoniens Have var anrettet Punsch. Kl. 10¹/₂ nødtes man til at bryde op og begive sig ned i store Flokke til Jernbanestationen. Hvor hurtig man var blevet kendt, saas tydeligt paa denne Vandring: det var aldeles, som naar Bønderkarle og -piger kommer til Marked, man gik i lange Rækker, der spændte over hele Gaden, Arm i Arm, hveranden en Student, hveranden en ung Dame; somme Kæder dansede gennem Gaderne under Sang og Latter, dekorerede og blomsterkransede, og nede paa Perronen rungede

Studentesangforeningen paa Skovbakken ved Randers 11. Juni 1889.

Hurra efter Hurra, indtil endelig det glade Tog ilede sydpaa. En meget gemytlig Nat omkring paa Gulve og Borde i det overfyldte Dampskib sluttede saa Turen. Den første Lördag næstefter samledes Viborgfarerne i Tivoli til et Gilde i Wivels Pavillon, og dernæst, efter at omtrent Halvdelen var gaaet hjem, til et yderligere Traktement hos vor egen gamle Vært Ægidius, der, uagtet vi havde maattet gaa hans Dør forbi (fordi han intet lukket Lokale havde, hvor vi kunde sidde ugenerede af de øvrige Tivolibesøgende) alligevel indbød baade til Punschegilde, Kaffe, og Pousse-café. Vi følte os ogsaa først rigtig hjemme under hans Ægide.

Faa Dage efter, d. 24. Juni, holdtes Foreningens aarlige Skovtur, til Eremitagen og Skodsborg, hvor man havde den Glæde at have Prof. Hartmann med. Her var atter flere Sange: først »det sidste Nummer paa Pinseturens Program«, 2: en Omarbejdelse af hele Hartmanns Indvielseskantate, anvendt paa Pinseturens Minder, af [Gl]a[h]n, hvori det bl. a. hedder:

Mistet har mangen en brav Student	Flygtige Telt for en flygtig Flok,
i Viborg sit Hjerte, sin Fred,	ja, Randers, Du røgted dit Kald!
ej han kunde dog naa at	Tak for dine Blomster!
faa Tungen til Gavns paa Gled;	og Tak for dit lille Bal!
nu misviser sagtens hans	Stort nok til at give
för saa faste Kompas:	dér mangen Banesaar,
Pilen peger mod Viborg	det var trangt, at vi skulde
strags ved det første Glas.	strags til din Banegaard!

Efter denne fulgte en Sang (af Chr. Helms) for de jydske Piger; derefter en seriøs Vise af —nckl til Mel. af »N. W. Strasses« »Heinrich Frauenlob«, der havde maattet stryges af Programmet ved Kirkekoncerten i Viborg. Visen kunde næsten ikke synges for Latter; af forskellige Hensyn nødes vi til at undlade at anføre første Vers, hvori der skildres, at »zu Wiborg im dem Dome, da ist ein Sängergab. Dort . . . liegt Heinrich Frauenlob; der Arme er ging fleuten«. Nu fortsættes:

Ich hör' an Kraft des Klanges,	Denn wir geschrien haben
Dass unsre Stimmen hinab	Vom Früh bis Abendroth —
Auf Flügeln des Gesanges	Da liegt der Hund begraben,
Ging in dasselbe Grab;	Und ach! der Hund liegt todt!

Sidste Vers saavel som den følgende Sang (af —l—n; citeret som Motto over nærværende Kapitel) bragte Levysohn en varm Hyldest og Tak for hans udmærkede Førerskab paa Viborgturen.

Den 5. Juli var det 50-Aarsdagen for Sangforeningens Stiftelse. At holde en større Fest paa denne Tid af Aaret, da største Delen af Medlemmerne ikke er til Stede i Byen, var ugørligt; den egent-

lige Jubilæumskoncert med efterfølgende selskabelige Sammenkomst maatte henlægges til vor regulære Arbejdstid i Efteraaret, men paa den anden Side kunde man ikke bringe det over sit Hjerte at lade Dagen gaa aldeles uænsset hen. Der blev derfor udstedt Opfordring til et halvt Hundrede af Sangforeningens Kærnetropper om at mødes til en beskeden Middag i selve Sangforeningens Værelse. Kun omtrent Halvdelen af de indbudne gav Møde, men deriblandt begge Professorerne, Hartmann og Malling, og der herskede under hele Sammenkomsten den hjerteligste Stemning. Prof. Hartmann holdt Festtalen for Sangforeningens Fortid og Fremtid, og Skaalen blev drukken i Champagne, som han trakterede hele Selskabet med. Der var selvfølgelig ikke skrevet nogen Festsang, men Repertoiret fra de sidste 20—30 Aar blev benyttet i rigt Udvalg; hele Hartmanns Norgeskantate udførtes og en Mængde Sange af Hartmann, Heise og C. J. Hansen; til Slutning fik hver tilstedeværende Ret til at forlange en hvilken som helst Sang afsungen, og alt gik glimrende og uden Famlen, et smukt Bevis paa, at Sangforeningen stod i ønskelig Kraft trods de halvhundrede Aar, et godt Varsel for den forestaaende Jubilæumskoncert og tillige en forhaabningsfuld Slutning paa disse Blade af Sangforeningens Historie.

Det er ikke store og betydningsfulde Begivenheder, vi her har skildret, kun beskedne Interiører fra det muntre, livsglade Studenterliv. Men saa sandt Livsglæden, særlig i Ungdomstiden, har sin fuldt berettigede Plads i Livet, saa sandt har ogsaa denne Forening, hvor Musik og kammeratligt Samliv har været de Poler, hvorom Livet har drejet sig, en berettiget Plads i det danske Studenterliv; og hvor ofte har ikke gennem os ogsaa videre Kredse faaet Impulser fra Skönhedens Rige, der lægger sin uundværlige Festglans over Hverdagslivet! Paa selve Studenterlivet har det lykkedes denne Forening, saaledes som det tilsigtedes ved dens Stiftelse, at udøve en forædlende Indflydelse; et godt Eksempel herpaa er de mange Gilder i Studenterforeningen, hvor der enten kan være opkommet en Misstemning, eller hvor Livligheden mod Slutningen er udartet: saa snart Sangerne har intoneret en Sang, har selv de vildeste Bølger lagt sig, og der har gaaet gennem Salen som et

Pust fra Harmoniens og Skönhedens Verden. Og der kan vel for Medlemmerne selv næppe tænkes nogen ædlere Anvendelse af Fritiden mellem de alvorligere Studier; det er ogsaa en ofte stadfæstet Erfaring, at det Venskab, der er født under Harmoniens Auspicier, har en større Kraft til at bevare ogsaa den sjælelige Overensstemmelse, end mangt andet Venskab; de mange Fællesture, hvor man omgaas fra Morgen til Aften, og hvor Tonen er saa fri og saa utvungen, at man betragter og behandler hverandre som gamle Venner, ofte uden at kende hinandens Navn endnu, har ogsaa været et af de stærkeste Baand til at knytte Folk sammen for hele Livet.

Det tør vel ogsaa erindres, at denne Forening i en særlig høj Grad har skrevet ikke blot »leben«, men ogsaa »leben lassen« paa sin Fane. Det har været os en stor Glæde ved mange Lejligheder at kunne synge endog betydelige Pengesummer sammen, til nødlidende af forskellig Art, »brændte Svenskere og druknede Jyder«, til Opførelsen af adskillige Kirker, Hospitaler og andre Stiftelser, Statuer over berømte Mænd, o. s. v., men først og fremmest til saa store Studenterforetagender som — for blot at nævne de tre vigtigste — Studenterforeningsbygningen, det Öhlenschlägerske-Tegnérskes Stipendium og Hartmannslegatet.

Alt i alt har Sangforeningen fuld Berettigelse til med Stolthed og Tilfredshed at se tilbage paa det henrundne halve Aarhundrede, men den kan ikke gøre dette uden tillige med inderlig Tak at erindre alle de mange som i Aarenes Løb har flettet saa mange uforglemmelige Blade i dens rige Mindekrans. En Smule af denne Gæld har det ogsaa været vort Maal at afbetale i dette Skrift; at den langt overvejende Del heraf har saa lyst og glad et Farveskær, skyldes først og fremmest dem.

Paa en saa rig Fortid er det ingen Sag at bygge Haabet om en rig Fremtid. Alt varsler i Öjeblikket saa godt og smukt, og det vilde vel næsten være utænkeligt, om Sangforeningen nu nogen Sinde skulde dø hen. Ydre Begivenheder, Fædrelandets vekslende Skæbner og tunge Tilskikkelser, som Fremtiden muligt bærer i sit Skød, vil forhaabentlig ærligt blive delte af de danske Studenter og maaske for en længere Tid lægge en Dæmper paa det glade Sangerliv, men de unge ville ogsaa i Fremtiden, og maaske netop bedst gennem Studentersangen, holde Modet og Haabet oppe og altid være de første til med Jubel at hilse hver gryende Lykke og hver frugt bærende Velsignelse for det danske Folk.

BILAG.

Lidt Statistik.

I. Medlemsantal. Det havde haft sin Interesse at faa opgjort det samlede Antal af Medlemmer i de forløbne 50 Aar. Dette lader sig imidlertid ikke gøre med fuld Nøjagtighed, eftersom der er to Lakuner i Optagelsesprotokollerne: 1843—44—45 og 1871—72—73. Den første Lakune lod sig endda nogenlunde sandsynligt udfylde, idet man her vidste det samlede Medlemsantal Aar for Aar; erindrer man, at i denne tidligste Tid Udmeldelser var omtrent forsvindende og ligeledes Genindtrædelser, vil Tilvæksten (Differensen mellem det samlede Tal af Medlemmer i to paa hinanden følgende Aar) paa det aller nærmeste være = Tallet af nyindtraadte. En Prøve foretagen med Aarene 1842 og 46 viser Rigtigheden heraf. I Overensstemmelse hermed er Tilgangen af nye Medlemmer for 1843—44—45 sat til henholdsvis 35, 40 og 20. Det samlede Antal Medlemmer i den gamle Forening (1839—1847) vil herefter blive 282. De 91 Medlemmer, der genstiftede Foreningen 1847, var allesammen tidligere Medlemmer og altsaa indeholdte i Tallet 282, derfor ikke regnede med mere end denne Gang. Den anden Lakune er udfyldt ved at tage Gennemsnitstallet for 3 foregaaende og 3 efterfølgende Aar; nærmere synes man ikke at kunne komme til det omtrentlige Antal. Beregningen standser selvfølgelig ved 5. Juli 1889. Det samlede Antal Medlemmer i den nye Forening blev da 1557, og nu viste sig det pudsige Tilfælde, da man lagde de to Slutsummer sammen, at den endelige Sum blev — Stiftelsesaarets Tal:

1839.

Lad dette da staa, saa usikkert det er, som Enderesultat; stor Afvigelse til nogen af Siderne kan der næppe være; der er ikke gjort nogen ekstra Hokus-pokus for at faa det ud, og det Tal har den Fordel at være let at erindre.

Af Enkeltheder ved Medlemsantallet kan anføres:

Antal ved Stiftelsen, d. 5. Juli 1839	33
” ” Opløsningen, d. 2. Juli 1847	179
” ” Genstiftelsen, d. 14. Septbr. 1847 . . .	91
Laveste Antal i Aarenes Løb, Oktbr. 1849 . .	57
Højeste ” ” ” ” Septbr 1874	269
Antal ved Jubilæet, d. 5. Juli 1889	248.

2. Bestyrelse. Paa Grund af manglende Generalforsamlingsprotokoller fra den ældste Tid er de nedenforstaaende Aarstalangivelser noget ufuldstændige; enkelte af Aarstallene er udregnede ved Hjælp af tilfældige Oplysninger, gennem endnu eksisterende Breve i Arkivet, Avisavertissementer o. lign. Aarstallet 1853 for Em. Erslevs Afløsning med C. J. Hansen er sat paa Skön (jfr. S. 76—77). Det vil erindres, at fra 1839—1840 var Musikdirektørernes Antal 2, 1840—1868: 3, fra 1868: 1 Formand og 1 Musikdirektør, der har Ret til at antage en Musikassistent. Økonomidirektør- (en Tid: Sekretær-) Posten blev ved Muxolls Død delt i to: en Post som Økonomidirektør og en som Kasserer, der tillige senere blev Arkivar og Bibliothekar.

A. Musikdirektører og Assisterter.		B. Økonomidirektører	og	C. Kasserere.
1.	J. Borup	1.	F. Liebhann	1839—1840.
2.	Em. Erslev	2.	S. Drejer	1840—1842.
3.	Edv. Smidt	3.	L. Bramsen	1842—?
4.	G. Buntzen	4.	E. N. Lassen	?—1843.
5.	J. P. E. Hartmann. Musikdirektør	5.	F. V. Andersen	1843—1844.
	Formand . . . . . fra 1868.	6.	F. Liebhann	1844—1846.
6.	C. J. Hansen. Sanglærer . . . . . [1845?]-1848.	7.	L. C. Povelsen	1846—1850.
	Assistent . . . . . [1848—[1853?]	8.	J. Muxoll	1850—1857.
	Musikdirektør . . . . . [1853?]-1875.	9.	O. J. C. Ottesen	1857—1866.
7.	P. Heise	10.	O. Zinck	1866—1869.
8.	Ad. Knudsen	11.	Collin Lunnh	1869—1873.
9.	Chr. Richardt	12.	Alb. Spærck	1873—1876.
10.	Chr. Lund Musikdirektør	13.	W. Friederichsen	1876—1878.
	Vikar	14.	Collin Lunnh	1878—1885.
	1883—1884.	15.	S. Bauditz	1885—1887.
11.	Axel Liebhann. Assistent	16.	J. Frimodt . fra 1887.	Max Müller . fra 1888.
12.	Otto Malling. Assistent			
	1871—1875.			
	Musikdirektør			
	1875—1884.			
13.	Axel Grandjean. Vikar			
	Assistent			
	1883—1884.			
14.	S. Levysohn. Assistent			
	Musikdirektør fra 1884.			
	1883—1884.			

3. Koncerter. Ogsaa Antallet af disse kan det være lidt vanskeligt at bestemme med Nøjagtighed; det vil nemlig afhænge af, hvad man vil henregne under Begrebet Koncert. Definere vi dette saaledes, at det er alle de Lejligheder, ved hvilke Studenter-Sangforeningen som saadan, enten aldeles selvstændigt, eller sammen med andre Foreninger (Lundenserne, Musikforeningen, de københavnske Sangforeninger) eller enkelte Personer (Kr. Mantzius) er optraadt som større eller mindre Kor, og saaledes at Foreningens Navn har været nævnt paa Programmet, vil det være meget let at optælle de afholdte Koncerter. Udenfor Beregningen er f. Eks. holdt en enkelt Kvartets Assistance i Musikforeningen (1847 og 1859), den gamle Kvartets Koncerter til Fordel for de brandlidte i Gefle 1869, ligeledes Ole Olsens og Griegs Koncerter og flere Lejligheder, hvor det blot har været „Medlemmer af Studenter-Sangforeningen“, der har assisteret. Medregnet er derimod det lille Kors mange Aftenunderholdninger i Studenterforeningen, i Regelen arrangerede af Guldberg, selv om til en enkelt ikke den i Øjeblikket fungerende Musikdirektør har dirigeret (men f. Eks. Heise eller Chr. Lund). Med disse Begrænsninger er da det samlede Antal af Koncerter 180, fordelt saaledes paa de enkelte Aar:

13	Koncerter i	1	Aar	=	13	(1867).
11	”	i	1	”	=	11 (1864).
7	”	i	1	”	=	7 (1866).
6	”	i	6	”	=	36 (1862, 70, 71, 73, 80, 88).
5	”	i	6	”	=	30 (1868, 69, 75, 78, 85, 89).
4	”	i	7	”	=	28 (1859, 60, 72, 77, 79, 81, 83).
3	”	i	6	”	=	18 (1847, 53, 61, 63, 74, 86).
2	”	i	15	”	=	30 (1841, 43, 44, 45, 46, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 65, 76, 82, 87).
1	”	i	7	”	=	7 (1840, 42, 48, 50, 56, 57, 84).

I alt: 180.

4. Repertoire. Desværre lader der sig heller ikke paa dette Omraade opstille en fuldt paalidelig Statistik. Ganske vist eksisterer der en Fortegnelse (oprindelig udarbejdet af Økonomidirektør Ottesen, senere ført à jour bl. a. af Guldberg og Levysohn) over Indholdet af Sangforeningens Koncertprogrammer, ledsaget af et efter Komponisternes Navne ordnet Register, der tillige angiver, hvor ofte en Sang er sunget paa vore Koncerter — men adskillige forstyrrende Biomstændigheder gør alligevel Tallene noget usikre. For det første mangler der Programmer fra henved en Snes Koncerter, ved hvilke der altsaa kan være en Mulighed for, at et eller andet Musiknummer er kommet til sin eneste Opførelse; største Delen af de udførte Sager kan dog vist antages at forekomme paa andre af Programmerne og derfor at være talt med i Slutsummerne. Paa Fortegnelsen er endvidere selvfølgelig optaget alt, ikke blot de af Sangforeningen selv udførte Korsange og Kvartetter men ogsaa Romancer og Instrumentalmusik saavel for Solo som for Orkester, medens der paa den anden Side ikke er noteret Ekstranumre, Dakaponumre eller andre — temmelig hyppigt forekommende — Afvigelser fra det trykte Program. Imidlertid er Formaalet med disse statistiske Notitser jo heller ikke at give vidtløftige tabellariske Oversigter men blot at

fremdrage Hovedpunkter og give en nogenlunde rigtig Forestilling om Repertoires Fysiognomi i dets Helhed. For Resten maa det i denne Sammenhæng ikke overses, at en og anden Komponist vel kan have været repræsenteret af kun een eneste Sang, men at denne saa kan have været udført saa mange des flere Gange, i Modsætning til andre, der har faaet flere Numre opført men hvert enkelt kun een eneste Gang. Det første er bl. a. Tilfældet med Berner („Se god Morgen“), Kapfelman („Våren är kommen“), Nordraak („Ja, vi elsker dette Landet“), Riccius („De muntra musikanterna“), Thunmann („Godnatt“), Veit („En gammel Skarnbasse“) og Zelter („Den Aften gik jo nydelig“).

Det viser sig da ved en Opgørelse paa Basis af den nævnte Fortegnelse, at der foruden 23 Folkeviser er udført c. 700 Musikstykker af **118 Komponister**, deraf 39 danske, 6 norske, 21 svenske, 37 tyske, 6 franske, 6 italienske og 3 andre. [Atter her kan der være lidt Strid om, til hvilken Nationalitet en og anden Komponist er at henregne; naturligst tages her ikke Hensyn til Fødselen, men til deres væsentligste Virksomhed; saaledes er f. Ex. Kuhlau og Kunzen regnet for danske, Häffner og Pacius for svenske o. l.]

Antallet af Kompositioner af hver enkelt er:

94	Numre:	J. P. E. Hartmann.
60	—	: P. Heise.
45	—	: C. J. Hansen.
28	—	: C. M. Bellman.
23	—	: H. Kjerulf.
22	—	: F. Kuhlau.
21	—	: F. Mendelsohn-Bartholdy.
19	—	: N. W. Gade.
17	—	: E. Grieg.
15	—	: O. Lindblad.
14	—	: C. E. F. Weyse. O. Malling.
12	—	: F. Schubert. R. Schumann.
10	—	: P. E. Lange-Müller.
9	—	: L. Spohr.
8	—	: A. Söderman. H. Marschner.
7	—	: Chr. Bull. J. A. Josephson. N. Ravnkilde.
6	—	: Chr. Barnekow. A. Liebmann. H. Rung. H. E. Krøyer. H. Lund. A. Winding. G. Wennerbergh.
5	—	: F. Kücken. J. Steenberg. Zöllner.

5. Visedigtere [og de af dem benyttede Signaturer]:

1. Abrahams, Arthur [A. A.] [—r—s.]	11. Glahn, Alfred [a—n.].
2. Andersen, Hans Christian.	12. Greensteen, H. J. [H. J. G.].
3. Arlaud, O. [—d.]	13. Hansen, Peter [P. H.].
4. Bauditz, Sophus [S. B.]	14. Helms, Christian.
5. Bergsee, Vilhelm. [Jörgen Vibe.]	15. Helms, Johannes, [J. H.].
6. Beyer, Andreas [Oldlux.]	16. Hertz, Henrik.
7. Biering, Victor [V. B.] [Lax.].	17. Hetsch, Gustav [H—h.] [—v—h.].
8. Faber, Villiam [V. F.]	18. Hostrup, Jens Christian [Jens Kri- strup] [J. K.].
9. Fangel, G. E. F. [F.]	19. Jessen, C. C. [Paluster] [C. Cert].
10. Frimodt, J.	

20. Koch, Emil Ferdinand.	32. Recke, Ernst v. d.
21. Lembeke, Edv.	33. Richardt, Ernst Chr. [Chr. R.].
22. Lembeke, Svend.	34. Rode, Gotfred. [G. R.].
23. Lund, Christian. [en ung Student.]	35. Rode, Vilhelm. [V. R.].
24. Meulengracht, Rasm. [R. M.].	36. Skibsted, Carl Frederik.
25. Müller, Max.	37. Sørensen, Axel. [—l—n.]
26. Møller, Carl. [Peter Sørensen.]	38. Thoresen, Vald. [Bibax].
27. Møller, Conr. Chr. [—nkl.]	39. Unmack, Vald. [—r—k.].
28. Olsen, Chr. [. . . s . . .]	40. Vallø, Knud. [a—ø.].
29. Ottesen, O. J. C. [—tt—.]	41. Zinck, Otto. [Z.] [O.]
30. Otto, Theobald. [O.]	
31. Ploug, Parmo, Carl. [C. P.], [Poul Rytter.] [P. R.]	

Ubekendte Signaturer: 42. Hummer (Sang ved 25aarsjubilatet). 43. Vox (Sang ved 40aarsjubilatet).

6. Ture. (De i Fællesskab med Studentereforeningen eller andre Selskaber foretagne, hvor det altsaa ikke har været Sangforeningsmedlemmer alene, der har deltaget, men hvor disse dog har været med i Egenskab af Studentersangere, ere satte i Parenthes).

1843. (Upsalotag).	1866. Bornholm.
1844. Sorø.	1867. Odense (Pariserrejse paatænkt).
— (Skamlingsbanke).	— Lund.
1845. (Studentermøde i København).	1869. (Christianiotag).
— (Skanderborg).	— (Den gamle Kvartets Tournée til Sydsverig og Nordsjælland).
1846. Møen.	1870. Lund.
— (Hveen).	— Kolding.
1847. Nordsjælland.	1871. Aarhus.
1851. (Lund).	1872. Lund.
(Christianiotag).	1873. Randers — Viborg.
1854. Ringsted — Sorø — Næstved.	1874. Roskilde.
1855. Frederiksborg.	1875. (Upsalotag).
1856. (Upsalotag).	1876. Frederiksværk.
1858. Svendborg — Nyborg.	1877. Svendborg.
1859. Aarhus — Silkeborg.	1878. Lund.
1860. (Lund).	1879. Frederiksborg.
— Frederiksværk — Frederikssund.	— (To Bornholmsture paatænkte).
1861. (Hørsholm).	1880. Aalborg — Hjörning.
1862. (Studentermøde i København).	1881. Nordslesvig.
— Slesvig (Istedløven).	1882. Langeland.
1863. (Indbydelse fra Haderslev).	1883. Lund.
1864. Frederiksborg. Helsinger. Roskilde.	1884. Kolding.
	1885. Odense.
1865. Møen (sammen med Studentereforeningen).	1888. (Nordisk Musikfest i København).
	1889. Aarhus — Viborg — Randers.

FORTEGNELSE OVER ILLUSTRATIONERNE.

	Side.
Regensgaarden. Efter et Lithografi af Heinr. Hansen	3.
Prof., Dr. phil. J. P. E. Hartmann	31.
Kammermusikus C. J. Hansen	35.
Folkefesten paa Højskamling d. 4. Juli 1844. Efter et samtidigt Træsnit	42.
Nodelinie af Weyses Kantate paa Kongens Fødselsdag	48.
Erindring fra Mønsturen d. 6.—8. Juni 1856. Efter et Lithografi af Gertner	50.
Teksten til Millers Tabaksantate	53.
„Oktetten“. Efter et ældre Fotografi	79.
Facsimile af J. P. E. Hartmanns Originalmanuskript til „Vi er et lystigt Folkeførd“	80.
Kvarttleben efter en bedre Middag. Efter en Tegning af v. Deurs	84.
P. Heise. Træsnit af F. Hendriksen fra „Ude og Hjemme“	87.
Balliste. Formindsket Gengivelse af den Prof. Hartmann tilhørende Original	93.
Mindeblad fra de tre H'ers Tid. Efter en Tegning af v. Deurs	105.
Punschekande, skænket Kammermusikus C. J. Hansen	107.
Fad til Punschekanden	109.
C. Plougs Æresdiplom. Fotograferet efter v. Deurs originale kolorerede Tegning	113.
Sangforeningens Fane	120.
Studenterefningsbygningen. Træsnit fra „Illustreret Tidende“	123.
Axel Liebmann	150.
Prof. Otto Malling	151.
Universitetsfest i Fugleperspektiv. Efter en Originaltegning	160.
Den gamle Kvartet	162.
Den gale Kvartet	169.
Facsimile af en Sang af Chr. Richardt med Varianter af —nkl.	195.
„Gedebukkene“	207.
S. Levysohn	213.
Sangforeningens Lokale	217.
Studentersangforeningen paa Skovbakken ved Randers d. 11. Juni 1889	241.

INDHOLD.

	Side.
I. Studentersang før 1839	1.
II. Sangforeningens Stiftelse	7.
III. Første offentlige Fremtræden	17.
IV. 1843—1846. Rig Høst. Tre store Folkefester	28.
V. 1847. Börnesygdomme. En Krise	52.
VI. 1848—49—50. Krigsaarene. Lang Rekonvalescensperiode	65.
VII. 1851 - 1854. Christianiatog. Oktetten. Ringstedtur	73.
VIII. 1854—1858. Heises Tid. C. J. Hansen. Lundenserne	86.
IX. 1858—1864. Adolf Knudsens, Chr. Richardts og Ottesens Tid	99.
X. 1865—1871. Chr. Lunds og Axel Liebmanns Tid	134.
XI. 1871—1884. Otto Mallings Tid	179.
XII. 1884—1889. Levysohns Tid. Slutning	221.

Bilag. Lidt Statistik (1. Medlemsantal. 2. Bestyrelse. 3. Koncerter. 4. Repertoire.
5. Visedigtere. 6. Ture). 245

INDHOLD.

